

Programmabegroting 2018-2021

Voorwoord

Voor u ligt de (meerjaren)begroting 2018-2021 van de gemeente Venlo. Dit document volgt de kaders zoals die door u in het voorjaar bij de behandeling van de kadernota zijn vastgesteld.

Bij de totstandkoming van deze concept-begroting hebben wij de door u vastgestelde kaders uit de kadernota 2018 gehanteerd, waarbij u heeft gekozen voor een pas op de plaats ten aanzien van (nieuwe) ambities en gekozen heeft voor het zogenaamde 'basisscenario'. Dat betekent afmaken waaraan is begonnen en de basis op de orde brengen. De stevige opgave die we hebben binnen het sociaal domein maakt overigens ook dat onze financiële marges buitengewoon smal zijn.

Wij wensen u een goede gedachtewisseling toe. Niet in de laatste plaats om het debat zelf, maar om het welzijn en de toekomst van onze inwoners.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	1
Inhoudsopgave	2
1 Beleidsmatige ontwikkelingen	4
2 Uiteenzetting van de financiële positie.....	8
2.1 Algemene conclusie financiële positie.....	9
2.2 Ontwikkelingen 2018-2021.....	17
2.3 Openstaande bezuinigingstaakstellingen	33
2.4 Afwegingen investeringsplanning 2018-2021	34
2.5 Overigen.....	35
3 Programma's.....	36
3.1. Programma 1 Bestuur en Publieke Dienstverlening	38
3.2 Programma 2 Openbare orde en Veiligheid	48
3.3 Programma 3 Participatie en Werkgelegenheid	58
3.4 Programma 4 Zorg en Welzijn	70
3.5 Programma 5 Onderwijs en Jeugd	88
3.6 Programma 6 Economie en Toerisme	102
3.7 Programma 7 Sport- en Cultuurbevordering.....	112
3.8 Programma 8 Ontwikkeling Centrumstad	124
3.9 Programma 9 Verkeer en Bereikbaarheid.....	134
3.10 Programma 10 Wonen en Leefomgeving.....	144
3.11 Programma 11 Beheer openbare ruimte	154
3.12 Programma 12 Algemene middelen	164
3.13 Totaaloverzicht meerjarenbegroting.....	171
3.14 Overzicht van incidentele baten en lasten	173
3.15 Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.....	175
4 Paragrafen	176
4.1 Financieel perspectief sociaal domein	177
4.2 Lokale heffingen	179
4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	195
4.4 Grondbeleid.....	209
4.5 Onderhoud kapitaalgoederen	214
4.6 Financiering.....	231

4.7	Bedrijfsvoering	243
4.8	Samenwerkingspartners	250
	Bijlage I Coalitieakkoord, van ambitie naar realisatie.....	253
	Bijlage II Investerings- en ontwikkeling kapitaallasten.....	270
	Vervangings- en uitbreidingsinvesteringen	270
	Investeringsplannen.....	282
	Bijlage III Kerngegevens	286
	Bijlage IV Reserves en voorzieningen	288
	Bijlage V Gewaarborgde geldleningen.....	295
	Bijlage VI Beleidsindicatoren	296
	Bijlage VII Toelichting risico's.....	301
	Bijlage VIII Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld	312
	Bijlage IX Financiële positie	313
	Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	313
	Geprognosticeerde balans	315
	EMU-saldo	316

Inleiding

Dit hoofdstuk heeft tot doel om u, binnen de maatschappelijke context, de inhoudelijke en beleidsmatige kaders te schetsen welke betrekking hebben op deze meerjarenbegroting 2018-2021.

Venlo is een ambitieuze gemeente die de afgelopen jaren tegen de stroom in - en ondanks zwaar economisch weer – fors is blijven investeren in het mooier en beter maken van Venlo. Kortom in de toekomst van de stad en haar 100.000+ inwoners. Een toekomst die voor een stad als Venlo, met onder andere de voorspelde bevolkingskrimp, ook om een forse ambitie vraagt.

Maar na jaren van investeren, van ontwikkelen, van bewust en afgewogen risico's nemen en pionieren zijn we nu genoodzaakt aan de rem te trekken. Wij hebben ons, net zoals in veel andere (centrum-)steden het geval is, verkeken op de kosten van de nieuwe taken die we er vanaf 2015 bij hebben gekregen. Enerzijds is het geld uitgegeven aan ondersteuning en zorg voor inwoners die dat nodig hadden. Anderzijds heeft dit meer gekost dan we in de begroting daarvoor hadden voorzien. Zoals u weet zijn er inmiddels gericht maatregelen genomen om herhaling in de toekomst te voorkomen.

Dat betekent echter ook dat niet alleen 2016, maar ook 2017 naar verwachting met een negatief financieel resultaat zal worden afgesloten. En gegeven de omvang van de opgave zal het ons naar verwachting dan ook niet eerder dan in 2020 lukken u een sluitend begrotingsjaar te kunnen presenteren.

Wij zijn van mening dat dit vraagt om uitzonderlijke maatregelen. Maatregelen die passend zijn bij de situatie. We moeten de balans herstellen, maar datgene wat in jaren is opgebouwd mag niet verloren gaan door een – weliswaar incidentele maar – grote financiële tegenvaller. Dat willen wij absoluut niet.

Dat betekent dat wij u voorstellen doen die moeten leiden tot versterking en herstructurering van ons eigen vermogen (onze financiële weerstand) en ook voorstellen die voortkomen uit wet- en regelgeving. Maar activiteiten die rechtstreeks bijdragen aan de toekomst van onze stad waar het voor de huidige en toekomstige inwoners goed wonen, leven, werken en recreëren is blijft onze aandacht behouden. Venlo is immers nog lang niet af.

Tijdens de behandeling van de kadernota in de gemeenteraad heeft u als raad gekozen voor het basisscenario, 'scenario A', in combinatie met de dertien kaders die eveneens in de kadernota waren opgenomen. In algemene zin is er daarmee sprake van een bestuurlijke koers gericht op het 'afmaken waaraan we zijn begonnen' en een 'moratorium' op nieuwe grote bestuurlijke wensen. De organisatie moet haar aandacht richten op het inlopen van achterstallig onderhoud in de stad en binnen de organisatie. Dat laat onverlet dat Venlo nog steeds koerst op de twee hoofdpogingen uit de stadsvisie Venlo 2030, i.c. · 'Venlo kennisstad' - Versterking van de (groot-) stedelijke uitstraling van onze stad, en het (hoger- en beroeps-) onderwijs en; · 'Venlo sociale stad' - Het bieden van een stevig sociaal vangnet.

Koersbehoud dus. Echter, wellicht -gegeven actuele financiële situatie vooralsnog- in een lager tempo en bijgesteld ambitieniveau. Tijdens de besluitvorming in uw raad op 28 juni jl. heeft u, afgezien van het vaststellen van het voorgestelde scenario en de kaders, een aantal uitspraken gedaan welke wij eveneens hebben gehanteerd bij de weging van de voorstellen die onderdeel uitmaken van deze begroting.

Dit betekent dat Venlo pas op de plaats maakt, eerst afmaakt waar het aan is begonnen. Meer energie dus in het verder op orde brengen van de basis. Binnen dit scenario past, naast onze dienstverlening aan inwoners zoals bereikbaarheid, het verbeteren van de archivering en het verminderen van wachttijden, ook voortzetting van de initiatieven op het gebied van wijkgericht werken, sociale innovatie en cocreatie.

Rekening houdend met de raadsverkiezingen in maart volgend jaar en de actuele financiële problematiek waarin de organisatie verkeert, lijkt het verstandig om buitengewoon terughoudend te zijn met eventuele nieuwe wensen en ambities. 'Het dak repareren' en aansterken is het devies. Achterstallig onderhoud in de organisatie en aan de stad repareren, ruimte voor vervangingsinvesteringen en onze financiële positie verbeteren.

Het voeren van een stringent begrotingsbeleid en toepassing van de door u vastgestelde regels budgetdiscipline blijft ook de komende periode randvoorwaardelijk om binnen de door u vastgestelde financiële kaders te blijven. We verleggen het accent van nieuwe investeringen naar (achterstallig) onderhoud aan de stad en de organisatie en van de binnenstad naar onze kernen en wijken. In financiële zin betekent dit dat er in deze begroting vrijwel geen middelen beschikbaar komen voor nieuwe ambities anders dan het in stand houden van de bestaande activiteiten en ambities.

Beleidsmatige ontwikkelingen

Gegeven het voorafgaande heeft u tijdens het raadsdebat een beperkt aantal aanscherpingen aangebracht welke door ons zijn meegewogen bij het formuleren van begrotingsvoorstellen. Zo heeft u, bij motie, indringend opgeroepen om gegeven de robuuste economische groei binnen de bestaande middelen zowel ambtelijke capaciteit als budget vrij te maken, met bijzondere aandacht voor de groep 45+ers. Deze motie hebben wij overgenomen en vertaald in een aanvalsplan dat u binnenkort zal worden aangeboden.

Verder heeft u tijdens het kadernotadebat een raadsmotie ingediend waarin u door herschikking twee formatieplaatsen reserveert in de personeelskosten en ons oproept om extra ruimte vrij te maken voor grensoverschrijdende samenwerking. Hoewel wij deze motie hebben overgenomen, is deze vorm van dekking niet mogelijk. Op dit moment wordt op deze activiteit gebruik gemaakt van (ongedekte) boventalligheid en dit verlengen na het vertrek van de betreffende medewerkers achten wij niet gewenst. U treft hiertoe een daartoe strekkend begrotingsvoorstel aan waarbij wij u voorstellen om hiervoor jaarlijks €80.000,- in te zetten.

Ten aanzien van de ambitie om Venlo (blijvend) te positioneren als leidende stad en regio op het gebied van Cradle tot Cradle heeft u ons opgeroepen om een traject te starten gericht op een lobby om de stad en de regio in positie te brengen op het gebied van Nachhaltigkeit/ C2C. Weliswaar wees u ons op de gunstige effecten die C2C mogelijk heeft op het welzijn van onze medewerkers en op het onderhoud van ons stadskantoor, dat maakt nog niet dat we deze ook concreet in financiële zin kunnen verzilveren en omzetten in formatie en beleidsmiddelen. Daarom hebben we daarover dan ook een concreet, zij het relatief bescheiden, voorstel in deze begroting opgenomen.

Ook van uw motie ten aanzien de inclusieve samenleving hebben wij met belangstelling kennis genomen en de inhoud ervan onderschrijven wij. Van harte. Middelen hiervoor reserveren in de programmabegroting, o.a. heel concreet voor Roze Zaterdag in 2019 lijkt ons, gegeven de onzekerheid met betrekking tot de hoogte van de begrote gemeentelijke bijdrage, op dit moment echter nog niet opportuun. Inclusiviteit betekent in onze ogen daarnaast ook, het realiseren van een inclusieve gemeenschap, in het verlengde van bestaande activiteiten inclusief de daaraan verbonden middelen. Geen nieuw geld dus, maar gerichte inzet daarvan.

De urgentie die u heeft verwoord in de motie 'Topprioriteit voor integrale aanpak vergeten Blerickse wijken' onderstrepen wij. Binnen de bestaande middelen bezien wij de mogelijkheden om deze versneld en ontschot als buurtbudget ter

beschikking te stellen, te beginnen in 2018 in Vastenavondkamp en na een evaluatie in 2019 ook andere wijken.

2018 is het jaar waarin we door middel van een pakket (bijsturings)maatregelen verder werken aan het financieel evenwicht binnen het sociaal domein. Naar verwachting bereiken we dit evenwicht in 2019. Daarnaast is 2018 ook het jaar waarin we starten met de voorbereidingen voor de invoering van de Omgevingswet. Dit vraagt van onze organisatie een buitengewoon grote, ook financiële inspanning waarvoor wij in de aanloop naar de invoering per 1 januari 2020 middelen in deze begroting middelen hebben voorzien.

Voor de realisatie van een multifunctionele accommodatie (MFA) Op den Berg wordt in deze begroting een krediet beschikbaar gesteld. Een combinatie van een school, een gymzaal, een huis van de wijk en kinderopvang met C2C ambitie.

U bent het afgelopen jaar geïnformeerd over de organisatieontwikkeling en over de investeringen die nodig zijn om onze organisatie weer toekomstbestendig te maken en te houden. Om dit mogelijk te maken hebben wij een investeringsplan laten opstellen waarbinnen wij, gelet op de geringe financiële armslag, keuzes hebben moeten maken. U treft deze in deze begroting aan, inclusief een voorstel ten aanzien van de omvang van de hiervoor benodigde middelen.

Om al deze inspanningen financieel te kunnen dekken hebben wij ook tot een aantal maatregelen besloten, zoals het eenmalig overslaan van de compensatie voor inflatie. Dat betekent dat onze organisatie en de organisaties die deels van onze bijdrage afhankelijk zijn hiervoor in 2018 niet worden gecompenseerd. Een uitzondering hebben we echter gemaakt voor het sociaal domein, omdat wij een dergelijke ingreep binnen dit domein op dit moment -gegeven de uitzonderlijke omstandigheden- niet wenselijk achten. Verder stellen wij u voor om de regeling Kunst in de Openbare Ruimte (KOR) te beëindigen en in 2018 eenmalig een bedrag van €425.000,- te onttrekken aan de reserve Bodem.

Tot slot hebben we ook opdrachten gegeven die in de nabije toekomst tot nieuwe perspectieven moeten leiden en vrijval van middelen. Zo hebben wij, afgezien van een beperkte taakstelling van €42.000,- opdracht gegeven tot een onderzoek naar de mogelijkheden om tot reductie en clustering van sportaccommodaties te komen. Enerzijds biedt dit het perspectief op robuuste(-re) en toekomstbestendige verenigingen en accommodaties, anderzijds kan hier op termijn mogelijk tot een reductie van de gemeentelijke bijdrage gekomen worden.

In de afzonderlijke programma's treft u de inhoudelijke keuzes aan welke wij u, ter beoordeling, voorleggen. Graag gaan wij hierover met u het gesprek aan.

2

Uiteenzetting van de financiële positie

In dit hoofdstuk wordt allereerst de financiële context op hoofdlijnen toegelicht. Daarnaast komen in paragraaf 1.2.2 de financiële ontwikkelingen ten opzichte van de begroting 2017 - 2020 aan de orde. Vervolgens komen de openstaande taakstellingen aan bod in paragraaf 1.2.3 en zal tot slot de ontwikkeling in het kapitaallastenplafond in paragraaf 1.2.4 worden beschreven.

2.1

Algemene conclusie financiële positie

Inleiding

De financiële positie speelt een belangrijke rol om een goede en integrale afweging te kunnen maken over de te varen koers op de korte, maar vooral op de (middel)lange termijn. De financiële positie is geen doel op zich en moet altijd gezien worden in het licht van de totale maatschappelijke opgave van de stad. Het te bereiken maatschappelijk rendement en de bijdrage aan de inhoudelijke beleidsdoelstellingen zijn hierbij van evident belang. De financiële positie is ondersteunend aan het afwegingsproces en moet ons bestuur helpen verantwoorde keuzes te maken voor de (middel)lange termijn. Afwegingen waarbij de beantwoording van de 3 W-vragen: wat willen we bereiken? wat gaan we daarvoor doen? wat mag het kosten? afgezet worden ten opzichte van de impact op de financiële positie.

Ontwikkelingen

De ontstane en geschetste problematiek binnen onder andere het sociale domein heeft een forse impact op de totale financiële positie. Overeenkomstig het budgettaire kader is uitgangspunt dat er structureel evenwicht is binnen het budgettair kader sociaal domein met ingang van 2019. Wij hebben een pakket (bijsturingen)maatregelen geformuleerd waarbij het budgettair kader naar verwachting met ingang van 2019 structureel weer in evenwicht is.

Vooralsnog gaan wij ervan uit dat ook vanuit de landelijke politiek de problematiek herkend en erkend wordt en dat er op de verschillende beleidsterreinen 'verlichtings' maatregelen komen. Zo is er, in VNG- en G32 verband, bij het Ministerie aangedrongen op zogenaamde verlichtingsmaatregelen voor gemeenten met grote financiële problemen voor wat betreft de decentralisaties en de jeugdzorg in het bijzonder. Daarnaast heeft de VNG aangegeven door het grote tekort op het macrobudget Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) niet langer medeverantwoordelijk te kunnen en willen zijn voor de doorontwikkeling van het verdeelmodel en de vaststelling van de individuele budgetten van gemeenten. De uitgaven BUIG van gemeenten lagen in 2016 in totaal € 270 miljoen hoger dan het macrobudget dat door het Rijk is gevuld. 90% van de gemeenten had daarmee in 2016 een tekort op de BUIG. Uiteraard houden wij in deze begroting geen rekening met eventuele 'verlichtingsmaatregelen' in financiële zin.

Zowel in onze exploitatie als de balansprognoses gaan wij vooralsnog uit van de 'best guess' scenario's. Vertrouwen hebbend in de geformuleerde structurele (bijsturingen)maatregelen die wij in deze begroting hebben voorzien zijn wij van mening dat het uitzonderlijke en bijzonder majeure financieel probleem een

incidenteel karakter krijgt welke vraagt om uitzonderlijke en bijzondere maatregelen. Maatregelen die niet leiden tot structurele ‘afbraak’ van de stad en ambities op (middel)lange termijn die niet zijn terug te draaien. Het gaat hierbij om maatregelen die op korte termijn het vermogen versterken en/of het tekort 2018 kunnen reduceren, waarbij concreet gekeken wordt naar het verzilveren van activa waarop stille reserve(s) berusten en het afstoten van vastgoed.

Daarnaast hebben wij gekeken naar mogelijkheden om de algemene reserve te versterken door een herstructurering van het eigen vermogen. Wij hebben hierbij (gedeeltelijk) de reserves met een inkomensfunctie (afschrijvingsreserves) laten vrijvallen ten gunste van de algemene reserve tot een bedrag van € 30,4 miljoen. Het gaat hierbij om een verschuiving van middelen, niet om extra geld. Het hieruit voortvloeiende vervallen van structurele dekking vanuit de afschrijvingsreserves is verwerkt in de meerjarenbegroting ten laste van het in 2016 gecreëerde begrotingsoverschot voor versterking van het weerstandsvermogen. Dit betekent dat dit structureel bedrag in de begroting nu ook voor de lange termijn belegd is waarbij hieraan geen andere bestemming gegeven kan worden na 2021.

Wij zijn ons ervan bewust dat de uitzonderlijke en bijzondere omstandigheid een substantiële impact en negatieve invloed heeft op het in het coalitieprogramma verwoord duurzaam financieel beleid. Hierbij merken wij wel op dat in deze begroting intensivering is opgenomen voor wat betreft het structureel en noodzakelijk kwalitatief onderhouden van enerzijds de stad zelf en anderzijds de organisatie. Hierbij wordt recht gedaan aan het door u vastgestelde basisscenario uit de kadernota 2018.

Beoordeling financiële positie

De beoordeling van de financiële positie vindt plaats op basis van de door uw raad vastgestelde strategische en de van daaruit vastgestelde tactische doelstellingen. Schematisch ziet dit er als volgt uit:

De tactische doelstellingen zijn elk voorzien van één of meerdere kengetallen.

Deze kengetallen, inclusief analyse en beoordeling worden uitgebreid toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing en in de paragraaf financiering.

Sluitende begroting

Doelstelling is een materieel en structureel sluitende (meerjaren)begroting. Zoals geschetst onder ontwikkelingen is er voor 2018 sprake van een begrotingstekort van bijna € 8 miljoen en voor 2019 van afgerond € 0,6 miljoen. Vooralsnog worden deze begrotingstekorten 'gedekt' door een onttrekking uit de algemene reserve, die hiermee ver beneden peil geraakt. Hiervoor zijn maatregelen geformuleerd waarbij uitgangspunt is dat de revenuen terugvloeien naar de algemene reserve. Het gaat om het verzilveren van stille reserve(s) en het afstoten van vastgoed.

Door het effectueren van structurele maatregelen slaat het begrotingstekort om in een begrotingsoverschot van afgerond € 0,8 miljoen in 2020 oplopend naar € 1,2 miljoen in 2021. Deze bedragen worden gestort in de algemene reserve voor het aansterken van de financiële positie.

In onderstaande tabellen is dit beknopt weergegeven.

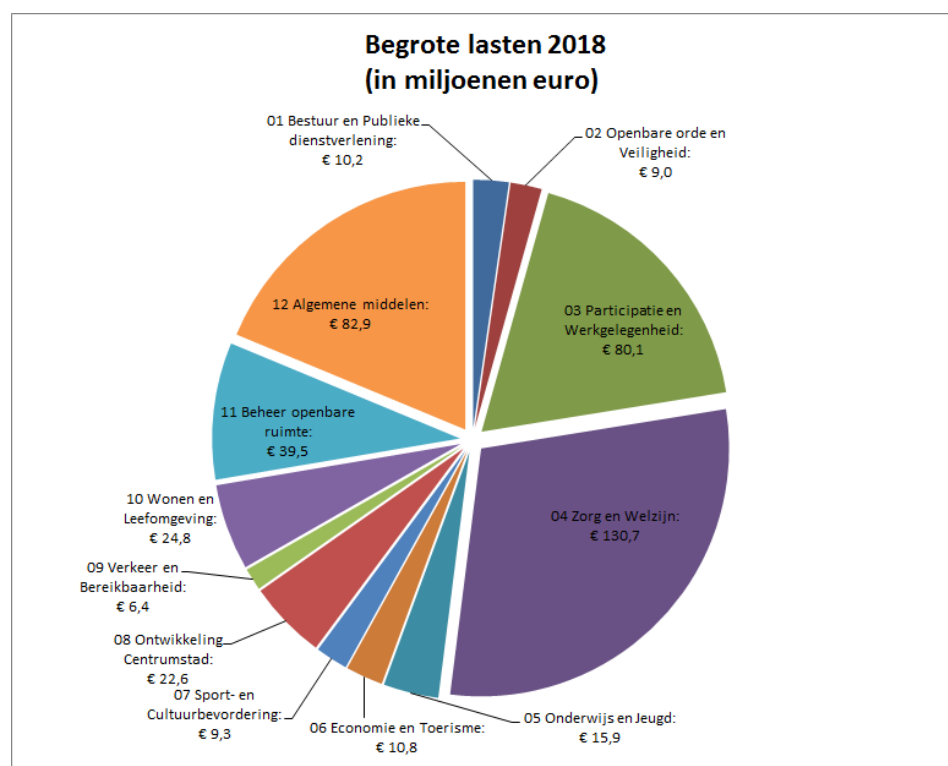
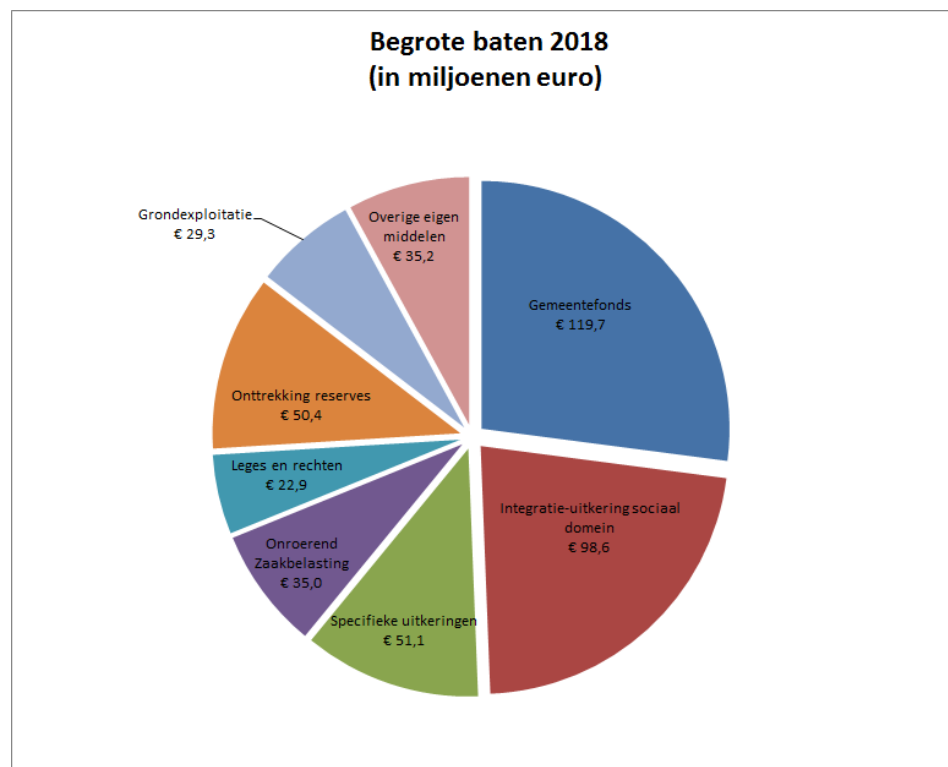
	<i>Bedragen x 1.000</i>			
	2018	2019	2020	2021
Baten	397.784	390.956	384.219	384.815
Lasten	-407.152	-392.568	-384.965	-385.618
Budgettaire opgave	-9.368	-1.612	-746	-803
Oplossingen	1.485	1.039	1.518	1.980
Saldo	-7.883	-573	772	1.177
Bijstelling toevoeging (weerstandsvermogen)	7.882	573	-772	-1.177
Begrotingsresultaat	0	0	0	0

	Bedragen x 1.000			
	2018	2019	2020	2021
Toevoeging	1.588	1.426	1.947	1.947
weerstandvermogen				
begroting 2017				
Inzet t.b.v. herstructurering				
vermogen	-1.588	-1.426	-1.947	-1.947
Bijstelling toevoeging	-7.882	-573	772	1.177
(weerstand)vermogen				
Mutatie	-7.882	-573	772	1.177
weerstandvermogen				
begroting 2018				

Uit de analyse van de begroting 2018 - 2021 blijkt dat de structurele exploitatieruimte in 2018 negatief is. Vanaf 2019 is de structurele exploitatie nul en wordt vanaf 2020 licht positief (2019: 0,0%), (2020: 0,3%), (2021: 0,5%) en begeeft zich hierbij boven de streefwaarde van $\geq 0\%$.

Belangrijk aandachtspunt is dat de in de begroting opgenomen structurele (bijsturings)-maatregelen daadwerkelijk gerealiseerd moeten worden. Het tijdig anticiperen hierop is een absolute must.

Het totaal van de begrote baten en lasten na oplossingen bedraagt in 2018 € 442 miljoen. In onderstaande twee cirkeldiagrammen is achtereenvolgens weergegeven waaruit de verwachte baten en lasten van gemeente Venlo in 2018 bestaan.

In het eerste diagram is te zien dat de belangrijkste baten naar verwachting in 2018 afkomstig zijn van het gemeentefonds, de integratie-uitkering sociaal domein en de specifieke uitkeringen.

In het tweede diagram komt naar voren dat met € 210,8 miljoen meer dan de helft van de begrote lasten in 2018 wordt verwacht in de programma's "Participatie en Werkgelegenheid" en "Zorg en Welzijn". Dit wordt met name veroorzaakt door de lasten binnen het sociaal domein (o.a. als gevolg van de decentralisaties). De toelichting op de programma's is opgenomen in hoofdstuk 3.

Voldoende weerstandscapaciteit

De doelstelling is het beschikbaar hebben van voldoende middelen (weerstandscapaciteit) voor het opvangen van de geïdentificeerde risico's, waarbij de risicobereidheid is: "Venlo wil geen risicomijdende gemeente zijn". De integrale ratio weerstandsvermogen bedraagt voor het jaar 2018 0,77 en ontwikkelt zich naar 0,85 voor het jaar 2021. De integrale ratio weerstandsvermogen bevindt zich hiermee voor de jaren 2018 t/m 2021 onder de streefwaarde van $\geq 1,0$. Dit ondanks de herstructurering van het eigen vermogen waarbij de algemene reserve met € 30,4 miljoen is gevoed.

Als gevolg van het rekeningtekort 2016 en de geprognoseerde tekorten in 2017 en 2018 is de verwachting dat de algemene (grond)reserve fors in omvang zal afnemen. In totaliteit gaat het hierbij om een bedrag van bijna € 40 miljoen. In de balansprognoses en kengetallen wordt hiermee rekening gehouden.

De provincie Limburg heeft in 2015, naar aanleiding van het financieel verdiepingsonderzoek, de voorwaarde gesteld om de ratio met ingang van 2018 boven de 1,0 te hebben. Deze voorwaarde is gesteld om meerjarig in aanmerking te blijven komen voor het standaard repressief toezicht. Aan deze voorwaarde wordt met deze (meerjaren)begroting niet voldaan.

Er zal strak gestuurd moeten worden op het mitigeren van de gekwantificeerde risico's en/of de omvang van de weerstandscapaciteit om de weerstandscapaciteit niet verder te laten verslechteren.

De solvabiliteitsratio bedraagt in 2018 8% en in 2021 10%. Dit is een substantiële daling ten opzichte van de begroting 2017-2020 (15%) en bevindt zich ver onder de streefwaarde van $\geq 20\%$. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de (geprognoseerde) tekorten over 2016 tot en met 2018. Versterking van het weerstandsvermogen is een belangrijk aandachtspunt.

Wendbare begroting

Bij deze doelstelling gaat het om de bepaling of de begroting voldoende wendbaar is om tijdig te kunnen anticiperen op nieuwe ontwikkelingen. Het kapitaallastenplafond is in omvang gelijk gebleven, hetgeen betekent dat de

begroting op termijn met een zelfde bedrag aan rente en afschrijvingen belast gaat worden dan in de begroting 2017 - 2020 voorzien. Als gevolg van de herstructurering van het eigen vermogen is de structurele dekking vanuit de afschrijvingsreserves verwerkt in de meerjarenbegroting ten laste van het in 2016 gecreëerde begrotingsoverschot voor versterking van het weerstandsvermogen. Dit betekent dat dit structureel bedrag in de begroting nu ook voor de lange termijn belegd is waarbij hieraan geen andere bestemming gegeven kan worden na 2021.

Vanaf 2019 ontwikkelt de structurele exploitatieruimte zich van 0% naar een licht positief percentage van 0,5% in 2021. Vanaf 2019 bevindt de structurele exploitatieruimte zich boven de streefwaarde van $\geq 0\%$.

Acceptabele schuld

De doelstelling is dat de schulddispositie van de gemeente Venlo zich op een acceptabel niveau bevindt. De schuldquoten laten de komende jaren een stabiele ontwikkeling zien en bevinden zich binnen de streefwwaarden. De netto schuldquote beweegt zich rond de 100% (streefwaarde $< 130\%$). De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen beweegt zich rond de 86% en 90% (streefwaarde $< 100\%$). De schuldquoten zijn hiermee hoger dan in de begroting 2017 - 2020 voorzien. Dit wordt mede veroorzaakt door de substantiële tekorten.

Hoewel de schuldquoten relatief hoog zijn bevinden zij zich binnen de streefwwaarden en is deze acceptabel.

Algemene conclusie

De ontstane en geschetste problematiek binnen voornamelijk het sociale domein heeft een forse impact op de totale financiële positie. Voor de periode 2016 t/m 2018 verwachten wij op basis van de geprognosticeerde tekorten bijna € 40 miljoen in te teren op ons vermogen, specifiek de algemene reserves. De herstructurering van het eigen vermogen is noodzakelijk om niet geconfronteerd te worden met een negatieve algemene reserve. Deze herstructurering was niet mogelijk geweest indien we in 2016 geen structureel begrotingsoverschot gecreëerd hadden welke tot en met 2021 incidenteel is ingezet voor versterking van het weerstandsvermogen. Wij hebben maatregelen in gang gezet die mogelijk kunnen leiden tot een versterking van het vermogen om de tekorten 2016 - 2018 te verzachten. Hierbij denken wij aan het verzilveren van stille reserve(s) en het afstoten van vastgoed.

Voor de jaren 2018 is er sprake van een begrotingstekort van bijna € 8 miljoen en in 2019 van € 0,5 miljoen. Wij verwachten door het treffen van structurele (bijsturings)maatregelen vanaf 2020 een klein begrotingsoverschot te creëren van

€ 0,8 miljoen oplopend naar € 1,2 miljoen in 2021. Deze bedragen worden toegevoegd aan de algemene reserve ter versterking van het vermogen. Hierbij wordt nadrukkelijk opgemerkt dat alle geformuleerde (bijsturings)maatregelen, met name binnen het sociaal domein, ook daadwerkelijk uitgevoerd en geëffectueerd moeten worden. Strakke sturing is hierbij randvoorwaardelijk. De solvabiliteitsratio is bijzonder laag (8%) en de ratio weerstandsvermogen bevindt zich onder de 1,0. Nieuwe majeure negatieve ontwikkelingen en tekorten zijn steeds moeilijker op te vangen.

De provincie Limburg heeft in 2015, naar aanleiding van het financieel verdiepingsonderzoek, de voorwaarde gesteld om de ratio weerstandsvermogen met ingang van 2018 boven de 1,0 te hebben. Op basis van deze begroting voldoen wij niet aan deze voorwaarde.

De substantiële verslechtering van onze financiële positie is voor ons aanleiding om met de provinciaal toezichthouder in gesprek te gaan inzake de ontstane situatie en de aanpak die wij voorstaan.

Gezien het begrotingsoverschot en de aanwezige structurele begrotingsruimte kunnen we concluderen dat er sprake is van een materieel en structureel sluitende begroting vanaf 2020. Wij zijn ons ervan bewust dat de uitzonderlijke en bijzondere omstandigheid een substantiële impact en negatieve invloed heeft op het in het coalitieprogramma verwoord duurzaam financieel beleid. Het voeren van een stringent begrotingsbeleid en toepassing van de door u vastgestelde regels budgetdiscipline blijft ook de komende periode randvoorwaardelijk om binnen de door u vastgestelde financiële kaders te blijven.

2.2

Ontwikkelingen 2018-2021

Budgettair kader

Bedragen x 1.000

	2018	2019	2020	2021
Baten				
Stand ontwerpbegroting 2017	390.214	389.270	394.697	400.929
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	-2.775	-2.716	-2.894	-2.699
Subtotaal	387.438	386.553	391.803	398.230
Nieuwe ontwikkelingen Baten				
A Kadernota	4.322	4.926	4.981	5.656
B Actualisatie Kadernota	8.808	8.946	9.135	8.455
C Budgettair neutrale wijzigingen	-3.308	-9.703	-22.715	-20.669
D Aanpassing budgettair beeld a.g.v. voorstellen	524	235	1.015	-6.858
Subtotaal	10.346	4.403	-7.584	-13.416
Totaal baten budgettair kader	397.784	390.956	384.219	384.815
Lasten				
Stand ontwerpbegroting 2017	390.214	389.270	394.697	399.527
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	-2.738	-2.641	-2.782	-2.436
Subtotaal	387.476	386.628	391.915	397.090
Nieuwe ontwikkelingen Lasten				
A Kadernota	3.837	3.784	3.783	5.730
B Actualisatie Kadernota	5.840	5.425	5.633	5.650
C Budgettair neutrale wijzigingen	-3.308	-9.703	-22.715	-20.669
D Aanpassing budgettair beeld a.g.v. voorstellen	13.307	6.434	6.349	-2.183
Subtotaal	19.675	5.940	-6.950	-11.473
Totaal lasten budgettair kader	407.152	392.568	384.965	385.618
Saldo budgettair kader	-9.367	-1.612	-746	-803
E Oplossingen	1.485	1.039	1.518	1.980
Saldo na oplossingen	-7.882	-573	772	1.177
F Bijstelling toevoeging (weerstands)vermogen	7.882	573	-772	-1.177
Saldo Programmabegroting	0	0	0	0

Toelichting:

A. Kadernota 2018

Hierin staan de posten die al aan uw Raad zijn gepresenteerd in het budgettair beeld uit de Kadernota 2018. De bedragen bestaan uit de nieuwe ontwikkelingen kadernota (dit betrof de posten OZB, Gemeentefonds, loonontwikkelingen en prijsinflatie) en de autonome ontwikkelingen 2021 t.o.v. 2020. Het meerjarenperspectief van de Kadernota 2018 vertoonde na verwerking van de nominale en budgettaire ontwikkelingen een licht positief beeld.

B. Actualisatie Kadernota 2018

Na de Kadernota 2018 is gestart met de begrotingsvoorbereiding. Daarbij is het budgettair beeld uit de Kadernota geactualiseerd. Dit beeld ten opzichte van de Kadernota is naar boven bijgesteld, als gevolg van de uitkomsten van de meicirculaire 2018.

Hoofdzakelijk komt dit door een stijging van de integratie-uitkering Sociaal Domein, accres en enkele taakmutaties. De integratie-uitkering Sociaal Domein stijgt voornamelijk als gevolg van vergoeding voor loon- en prijsindexering. Het accres stijgt door hogere Rijksuitgaven (de omvang van het gemeentefonds is gekoppeld aan de Rijksuitgaven) en enkele taakmutaties.

C. Budgettair neutrale wijzigingen

De budgettair neutrale wijzigingen bestaan onder andere uit specifieke subsidies (geoordeelde gelden), bijstelling eigen bijdragen WMO, administratieve verschuivingen vanwege bijvoorbeeld de herverdeling van personeelsbudgetten naar diverse teams en de verwerking van de actualisatie van de grondexploitaties (zie tevens de nota Grondbedrijf).

D. Aanpassing budgettair beeld als gevolg van ingediende voorstellen

Na vaststelling van de kadernota heeft een verdere inventarisatie plaatsgevonden van beleidsvoorstellen en risico's. De inventarisatie vond plaats tegen de achtergrond van aangescherpte kaderstelling zoals opgenomen in de Kadernota 2018.

De begrotingsvoorstellen, exclusief de budgettair neutrale wijzigingen, zoals opgenomen in deze programmabegroting, leiden op totaalniveau tot onderstaande bijstellingen:

	Bedragen x 1.000			
	2018	2019	2020	2021
Baten nieuwe voorstellen	524	235	1.015	-6.858
Lasten nieuwe voorstellen	13.307	6.434	6.349	-2.183
Saldo nieuwe voorstellen	-12.783	-6.199	-5.334	-4.675

Navolgend wordt het saldo van de nieuwe voorstellen toegelicht. Wij presenteren de voorstellen ingedeeld naar kwadranten uit de matrix zoals toegelicht in paragraaf 1.2 De overzichten waarin ook de neutrale voorstellen zijn opgenomen worden gepresenteerd in hoofdstuk 3.

Bedragen x 1.000

Nieuwe voorstellen	2018	2019	2020	2021
Kwadrant I Ambitie, Wettelijk	-20.711	-4.483	-3.689	-3.268
Kwadrant II Geen ambitie, Wettelijk	250	341	287	274
Kwadrant III Ambitie, Niet wettelijk	-2.411	-2.168	-2.044	-1.791
Kwadrant IV Geen ambitie, Niet wettelijk	10.088	111	111	111
<i>Totaal nieuwe voorstellen</i>	<i>-12.783</i>	<i>-6.199</i>	<i>-5.334</i>	<i>-4.675</i>

Bedragen x 1.000

Nieuwe voorstellen kwadrant I Ambitie, Wettelijk	2018	2019	2020	2021
Aanpassen onderhoudsbudget beheer verkeer	-120	-120	-120	-120
Bestuurlijke en ambtelijke Integriteit	-150	-150	-150	-150
Bluswatervoorziening	-150	-150	-150	-150
Implementatie Omgevingswet	-1.500	-1.600	-800	-600
Meerjarenplan Voorziening Groot Onderhoud wegen	-1.012	-1.012	-1.012	-1.012
Milieuonderzoek verhardingen	-160	-160	-160	-160
Noodzaak beheer en onderhoud civiele objecten	-685	-450	-450	-450
OZB onderwijsgebouwen	-173	-173	-173	-173
Project Informatiebeheer op Orde (Prio)	-409	-609	-615	-444
Tekorten sociaal domein (vóór maatregelen evenwicht)	-16.176			
<i>Overige voorstellen < € 0,1 miljoen</i>	<i>-176</i>	<i>-59</i>	<i>-59</i>	<i>-9</i>
<i>Totaal kwadrant I Ambitie, Wettelijk</i>	<i>-20.711</i>	<i>-4.483</i>	<i>-3.689</i>	<i>-3.268</i>

De voorstellen in dit kwadrant zijn wettelijk verplicht en sluiten aan bij de in de kadernota benoemde ambities en afspraken. Deze dienen minimaal gehandhaafd te worden op het minimum uitvoeringsniveau waarbij er bestuurlijk discussie kan plaats vinden over het gewenste ambitieniveau.

Aanpassen onderhoudsbudget beheer verkeer

Als gevolg van de doorgevoerde taakstelling in de begroting vanaf 2015 op beheer verkeer wordt er een tekort verwacht op het onderhoudsbudget voor onder andere openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en overige verkeersmaatregelen. Dit zal merkbaar worden door het niet meer aanpassen en/of herstellen van verkeersmaatregelen en verkeerssituaties, waardoor (verkeers)onveilige situaties kunnen ontstaan. Het mogelijke gevolg is een toename van aansprakelijkstellingen, kapitaalvernietiging, een afname van tevredenheid vanuit beleving van de inwoners, toename kosten correctief onderhoud en hogere investeringslasten als herstel en/of aanpassing alsnog plaats dient te vinden. Wij stellen voor daarom het onderhoudsbudget structureel te verhogen.

Bestuurlijke en ambtelijke integriteit

Dit voorstel maakt onderdeel uit van de investeringsparagraaf organisatie en dient in samenhang met de andere voorstellen in deze paragraaf beoordeeld te worden.

Bluswatervoorziening

Bij Raadsbesluit van 15 december 2010 is de volledige begroting van de voormalige brandweer overgegaan als bijdrage aan de veiligheidsregio Noord- en Midden Limburg. De wettelijke verantwoordelijkheid voor de zorg van de bluswatervoorzieningen is echter bij de gemeente blijven liggen, de daarbij horende kosten zijn sindsdien niet structureel gedekt in de begroting. Het structurele tekort bedraagt jaarlijks € 150.000. In voorliggende begroting wordt het budget structureel met dit bedrag verhoogd.

Implementatie omgevingswet

Op 1 juli 2015 heeft een ruime meerderheid van de Tweede Kamer ingestemd met de Omgevingswet. Begin 2016 stemde ook de Eerste Kamer in met het wetsvoorstel. In 2017 en 2018 werkt het kabinet verder aan de Nationale Omgevingsvisie. De wet treedt in 2019 in werking waarbij als uitgangspunt wordt genomen dat de volledige wet met ingang van 2024 volledig is geïmplementeerd. De implementatie van de omgevingswet is nadrukkelijk benoemd in de vastgestelde kadernota 2018 – 2021. Meerjarig zijn de volgende bedragen opgenomen in de begroting: 2018: € 1,5 miljoen, 2019: € 1,6 miljoen, 2020: € 0,8 miljoen en 2021: € 0,6 miljoen.

De komst van de Omgevingswet betekent dat er veel verandert. De wet bundelt bijvoorbeeld 26 bestaande wetten voor onder meer bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. De veranderingen die de wet met zich meebrengt, hebben o.a. betrekking op een nieuwe rol van bestuur en werkorganisatie, nieuw planinstrumentarium zoals omgevingsvisie en omgevingsplan, meer bestuurlijke afwegingsruimte, meer burgerparticipatie, intensievere samenwerking met ketenpartners en een digitaal systeem dat ondersteuning hieraan biedt. De initiatiefnemer komt centraal te staan. Kortom, een heel andere manier van werken. Het is belangrijk dat wij nu al beginnen met de voorbereidingen. Anders lukt het niet om de wet in 2019 goed in te laten gaan.

De impact van de Omgevingswet zal relatief groot zijn.

De implementatie van de omgevingswet is een landelijk majeure ontwikkeling met een meerjarige tijdshorizon. Een implementatietraject met, afhankelijk van het te hanteren ambitieniveau, majeure gevolgen voor zowel maatschappelijke actoren als bestuur en organisatie. Een concrete, realistische onderbouwing van de benodigde middelen is in deze fase van het project nog niet te geven en er is nog geen rekening gehouden met (mogelijke) inkomsten. Wel is op basis van het

financieel dialoogmodel een eerste indicatie kostenindicatie afgegeven. Daar het gaat om indicatieve bedragen en globale aannames is de helft van de uitkomsten van het financieel dialoogmodel in de begroting opgenomen.

Meerjarenplan voorziening groot onderhoud wegen

Er ligt een causaal verband met het hierna volgend voorstel "milieuonderzoek verhardingen". Deze twee voorstellen dienen in samenhang beoordeeld te worden.

Het in 2012 vastgestelde meerjarenplan voorziening groot onderhoud wegen, streeft naar het voldoen aan de wettelijke zorgplicht, het voorkomen van kapitaalvernietiging en het handhaven van kwaliteitsniveau C (sober). In de periode 2012-2016 is, door bezuinigingen, het kwaliteitsniveau van vele wegen structureel verlaagd (naar niveau D), waardoor er sprake is van kapitaalvernietiging. Dit blijkt uit de resultaten van de meest actuele wegininspectie. Om de basis weer op orde te krijgen (niveau C), is jaarlijks structureel € 1 miljoen extra nodig.

Milieuonderzoek verhardingen

Er ligt een causaal verband met voorgaand voorstel "Meerjarenplan voorziening groot onderhoud". Deze twee voorstellen dienen in samenhang beoordeeld te worden.

In het kader van werkzaamheden aan verharding moet worden voldoen aan vigerende regelgeving met betrekking tot Arbo en Milieu.

De regelgeving en richtlijnen betekenen dat de gemeente nog meer (uitgebreider en nauwkeuriger) verplicht is onderzoek te doen en hierop gecontroleerd wordt. Met deze asfalt- en funderingsonderzoeken moet de gemeente aantonen dat er in aanraking met wegonderhoud (asfalt en funderingen) wel of geen sprake is van verontreiniging. Tevens de verplichting aan te geven welke veiligheidsklassen van toepassing zijn op het werk.

De bij de gemeente bekende historische gegevens van de technische wegconstructies zijn onvoldoende om aan de regelgeving en richtlijnen te voldoen. Voor nagenoeg al het jaarlijks wegonderhoud (circa 80 locaties) is daarom aanvullend onderzoek nodig.

Noodzaak beheer en onderhoud civiele objecten

De gemeente Venlo heeft circa 550 geïnventariseerde en geïnspecteerd civiele objecten. Daarnaast zijn en nog enkele honderden objecten welke nog niet geïnventariseerd en/of geïnspecteerd zijn. objecten. De noodzaak tot beheer en onderhoud van civiele objecten volgt uit het voldoen aan de zorgplicht op basis van de Wegenwet, Wegenverkeerswet en Burgerlijk Wetboek. In de periode 2014 t/m 2016 zijn inventarisaties en inspecties (volgens NEN norm 2767) uitgevoerd. De

resultaten laten een flinke onderhoudsbehoefte zien, waarbij in toenemende mate sprake is van kans op kapitaalvernietiging en onveiligheid.

Om de basis op orde te krijgen en te houden (zorgplicht) is structureel jaarlijks budget nodig. Vanwege de actuele onderhoudsbehoefte (achterstand) is in 2018 een bedrag van € 685.000 nodig en vanaf 2019 en verder een bedrag van jaarlijks € 450.000. Genoemde bedragen voor beheer en onderhoud zijn exclusief vervanging van objecten aan het einde van de levensduur.

Onroerende zaakbelasting onderwijsgebouwen

De onderwijswetten bepalen dat de gemeente aan het bevoegd gezag dat is onderworpen aan onroerende zaakbelasting het bedrag dat is uitgegeven voor de belastingen met betrekking tot de in de gemeente gelegen gebouwen en terreinen bekostigt. Schoolgebouwen vrijstellen van OZB is niet mogelijk. Op zich niet erg, want het betreft een voor de gemeente gesloten systeem waarbij wel de kanttekening moet worden gemaakt dat hieraan administratieve lasten zijn verbonden. Uit analyse van onderwijs objecten blijkt dat er structureel een tekort is ad € 106.000 op objecten primair onderwijs en een structureel tekort ad € 67.000 op speciaal voortgezet onderwijs. In totaal derhalve een tekort van € 173.000 structureel.

Project Informatiebeheer op Orde (Prio)

Dit voorstel maakt onderdeel uit van de investeringsparagraaf organisatie en dient in samenhang met de andere voorstellen in deze paragraaf beoordeeld te worden.

Tekorten sociaal domein (vóór maatregelen evenwicht)

Voor een toelichting op de voorstellen in kwadrant I en IV wordt verwezen naar hoofdstuk 4.1

Bedragen x 1.000

Nieuwe voorstellen kwadrant II

Geen ambitie, Wettelijk	2018	2019	2020	2021
Afvalstoffenheffing kostendekkendheid 2018	255	254	247	224
Riolering kostendekkendheid 2018	341	340	329	303
Verhoging bijdrage Veiligheidsregio Limburg Noord	-253	-253	-253	-253
Overige voorstellen < € 0,1 miljoen	-93		-36	
Totaal kwadrant II Geen ambitie, Wettelijk	250	341	287	274

De voorstellen in dit kwadrant zijn wettelijk verplicht, maar sluiten niet per se aan bij de in de kadernota benoemde ambities en afspraken. Deze kunnen worden vorm gegeven en uitgevoerd op het (wettelijk) minimum uitvoeringsniveau.

Afvalstoffenheffing kostendekkendheid 2018

Bij het product afval is sprake van een gesloten circuit waarbij de kosten gedekt worden uit de baten afvalstoffenheffing.

Op basis van het bestaande beleid (100% kostendekkendheid) wordt er voor 2018 een extra onttrekking van € 255.244 aan de egalisatiereserve verwacht.

De totale onttrekking in de egalisatiereserve bedraagt daarmee voor 2018

€ 1.273.080. Na invoering van het omgekeerd afval inzamelen in 2018 is de verwachting dat de effecten daarvan vanaf 2019 leiden tot een afname van de directe kosten. Daarmee wordt de extra onttrekking aan de egalisatiereserve van 2018 vanaf de begroting 2019 volledig gecompenseerd.

Riolering kostendekkendheid 2018

Bij het product riolering is sprake van een gesloten circuit waarbij de kosten gedekt worden uit de baten rioolheffing.

Op basis van het bestaande beleid (100% kostendekkendheid) gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2014-2023 dient er in 2018 € 353.760 extra onttrokken te worden aan de egalisatiereserve.

De totale onttrekking uit de egalisatievoorziening bedraagt daarmee voor 2018 € 596.760. Bij de financiële actualisatie van het GRP, zullen de structurele effecten in de (nieuwe) exploitatie GRP meerjarig worden verwerkt.

Verhoging bijdrage Veiligheidsregio Limburg Noord

In het programma Openbare Orde en Veiligheid is voor 2018 rekening gehouden met een bijdrage van afgerond € 10.500.000. Dit leidt tot een maximaal structureel tekort voor de gemeente Venlo van afgerond

€ 400 000 . Het betreft een bedrag van € 160.000 ten behoeve van de loon/prijs index. Het resterende tekort bedraagt afgerond € 253.000.

Dit tekort is als volgt opgebouwd:

€ 168.000 Nieuw beleid VRLN begroting 2017

€ 51.577 Afwijking loon/prijscompensatie

€ 33.360 Aanvulling weerstandsvermogen (4 jaar)

€ 252.725

Nieuwe voorstellen kwadrant III**Ambitie, Niet wettelijk**

	2018	2019	2020	2021
Ict infrastructuur	-1.200	-1.042	-1.070	-1.080
Informatiebeheer op orde - PRM visie/ BI	-409	-335	-308	-308
Invoeringsprogramma Cradle to Cradle	-258	-508	-417	-417
Modernisering klantcontactcenter (KCC)	-495	-235	-235	
Overige voorstellen < € 0,1 mln	-49	-48	-14	13
<i>Totaal kwadrant III Ambitie, Niet wettelijk</i>	<i>-2.411</i>	<i>-2.168</i>	<i>-2.044</i>	<i>-1.791</i>

De voorstellen in dit kwadrant sluiten veelal aan bij de in de kadernota benoemde ambities en afspraken, maar zijn niet wettelijk verplicht. Er kan bestuurlijk discussie plaats vinden over het gewenste ambitieniveau.

ICT infrastructuur

Dit voorstel maakt onderdeel uit van de investeringsparagraaf organisatie en dient in samenhang met de andere voorstellen in deze paragraaf beoordeeld te worden.

.

Informatiebeheer op orde: PRM visie/ BI

Dit voorstel maakt onderdeel uit van de investeringsparagraaf organisatie en dient in samenhang met de andere voorstellen in deze paragraaf beoordeeld te worden.

Invoeringsprogramma Cradle to Cradle

‘Cradle to Cradle’ (C2C) vormt een belangrijke, zo niet de belangrijkste rode draad in de Strategische visie 2030. C2C is bepalend voor het onderscheidend vermogen en de economische kracht van de stad. Letterlijk staat er in onze visie ‘Het Cradle to Cradle-gedachtengoed is geen doel op zich zelf maar een onderscheidend kwaliteitsaspect van de bestaande regionale bedrijvigheid. Innovatiekracht is daarmee het vermogen om, geïnspireerd door C2C, de bestaande activiteiten, logistiek, agribusiness en ICT kwalitatief te verbeteren. In ‘Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid; coalitieprogramma Venlo 2014-2018’ staat in hoofdstuk 6, Positionering en profilering dat C2C en duurzaamheid de belangrijke dragers zijn waarop wij kansen willen creëren. Binnen de samenleving zullen we het draagvlak voor deze thema’s gaan versterken. Duurzaamheid en innovatie zijn globaal drijvende succesfactoren gebleken voor sterke steden. Tegen die achtergrond verwachten wij veel van de campusontwikkeling die in de komende raadsperiode vorm moet krijgen.

Modernisering klantcontactcenter (KCC)

Dit voorstel maakt onderdeel uit van de investeringsparagraaf organisatie en dient in samenhang met de andere voorstellen in deze paragraaf beoordeeld te worden.

Nieuwe voorstellen kwadrant IV

Geen ambitie, Niet wettelijk	2018	2019	2020	2021
Extra middelen theater De Maaspoort	-100	-100	-100	-100
OZB bouwprojecten/ areaal-uitbreiding	350	350	350	350
Stimuleren Venlose economie dmv acquisitie bedrijventerreinen en binnenstad	-250	-250	-250	-250
Taskforce evenwicht (sociaal domein)	9.022			
Vrijval kapitaallasten 2018	934			
Overige voorstellen < € 0,1 miljoen	132	111	111	111
<i>Totaal kwadrant IV Geen ambitie, Niet wettelijk</i>	<i>10.088</i>	<i>111</i>	<i>111</i>	<i>111</i>

De voorstellen in dit kwadrant zijn niet wettelijk verplicht en sluiten niet per se aan op de in de kadernota genoemde ambities en afspraken.

Extra middelen theater De Maaspoort

Theater De Maaspoort laat in haar meerjarenbegroting een structureel tekort van € 100.000 zien. De Maaspoort kan dit onmogelijk binnen haar eigen middelen bekostigen. Een benchmark gebaseerd op gegevens van de VSCD (Vereniging Schouwburg en Concertzaal Directeuren), laat zien dat de Maaspoort qua personeelsbestand in de onderste regionen presteert. Wat betreft “geld halen uit de markt” en bezoekerscijfers presteert ons theater bovengemiddeld. Indien het binnen de gemeentebegroting niet mogelijk blijkt om extra middelen beschikbaar te stellen, zal de Maaspoort moeten bezuinigen op de programmering. Deze zal “vervlakken” en minder tegemoet komen aan de doelstellingen uit het cultuurbeleid en aan de ambities uit het programma Venlo Centrumstad.

OZB bouwprojecten/ areaal-uitbreiding

Het afronden van enkele grote bezwaren inzake de WOZ -waarde en de zogenaamde woondelenvrijstelling (de overheveling van panden van zorginstellingen van niet-woningen naar woningen) heeft een negatief structureel effect van € 0,15 miljoen. Op basis van de laatste prognoses wordt voor 2018 een extra OZB-opbrengst (areaaluitbreiding) verwacht van ongeveer € 0,5 miljoen. Per saldo is er derhalve vanaf 2018 een extra OZB-opbrengst van € 350.000 structureel te verwachten.

Stimuleren Venlose economie dmv acquisitie bedrijventerreinen en binnenstad

Acquisitie bedrijventerreinen, € 200.000 structureel:

vanaf 2018 willen wij verder gaan met het huidige uitvoeringsplan om buitenlandse investeerders voor Venlo te enthousiasmeren voor Venlo te kiezen. Komende jaren wordt hierbij nadrukkelijk de relatie gezocht met de campusontwikkeling om behalve logistiek ook gericht bedrijven op gebied van maakindustrie, agribusiness en duurzaamheid aan de regio te binden.

Komend jaar wordt proactief verder uitvoering gegeven aan de verkoop van de beschikbare kavels op de Venlose bedrijventerreinen. Hiertoe werken we niet meer samen met een externe acquisiteur maar wordt de samenwerking gezocht met het acquisitie-apparaat van het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo.

Acquisitie Binnenstad, € 50.000 structureel:

Komende jaren wordt een grotere focus gelegd op de urbanization, het vergroten van de stedelijke kracht, om zo een stad te creëren die mensen blijft boeien en nieuwe mensen weet aan te trekken. Bij de grote steden gaat dit vrijwel vanzelf, maar voor de middelgrote steden, zoals Venlo, is dat een belangrijke opgave. In het verlengde daarvan blijven we inzetten op het project 'De Nieuwe Winkelstraat', waarbinnen wij samen met partners, de nieuwe wijze van detailhandel en functioneren van de binnenstad proberen vorm te geven. Bij bovengenoemde activiteiten is een op de binnenstad gerichte acquisitie van groot belang.

Taskforce evenwicht (sociaal domein)

Voor een toelichting op de voorstellen in kwadrant I en IV wordt verwezen naar hoofdstuk 4.1

Vrijval kapitaallasten

De actualisatie van de investeringen heeft een voordeel op de kapitaallasten tot gevolg.

Investeringsparagraaf organisatie

In de Kadernota 2018 hebben wij u geïnformeerd over de ontwikkelingen in de organisatie en de hierbij benodigde investeringen. In deze investeringsparagraaf geven wij aan wat er nodig is om zowel de dienstverlening op korte en lange termijn te kunnen blijven waarborgen, als de noodzakelijke innovatie mogelijk te maken bij garantie dat de prestaties in overeenstemming zijn met het huidige ambitieniveau.

Wij hebben binnen de projecten een dusdanige prioritering aangebracht dat wij binnen de financiële kaders blijven die uw Raad in de Kadernota 2018 heeft gesteld. Ook het project PRIO en de bijbehorende financiële middelen (project informatiebeheer op orde) hebben wij hierbij betrokken.

PRIO (Project Informatiebeheer op Orde)

We hebben vanuit de archiefwet als overheidsorgaan de plicht om zorg te dragen voor een goede dossiervorming en archiefbeheer. Eerder is gebleken dat we hier niet volledig aan voldoen en dus juridische en mogelijk ook financiële risico's lopen.

Het aanbrengen van verbeteringen is zodanig omvangrijk en complex dat dit een inspanning van meerdere jaren vereist, waarbij we ook moeten investeren in systemen, (tijdelijke) personele capaciteit en kennis.

Indien we niet investeren in het verbeteren van de dossiervorming zullen we niet meer kunnen voldoen aan de gestelde plicht die de archiefwet ons oplegt.

Voor de doorlooptijd van het project is een termijn van 2,5 tot 3 jaar gesteld. Na die periode kunnen we stellen dat we weer “in control” zijn en de dossiervorming en archivering zich op een acceptabel niveau bevindt.

Bestuurlijke en ambtelijke integriteit

Onderdeel van Integriteitsbeleid. Als ambtelijke en bestuurlijke organisatie gaan we bewust werken aan integriteit en integriteitsbeleid: werken aan een integere organisatie van de gemeente Venlo. Dat betekent dat we de organisatie zo gaan inrichten dat het integriteitsbeleid structureel is geborgd. We gaan structureel werken aan een morele leerpraktijk in de organisatie (1), goede regels (2) en een zorgvuldige handhavingspraktijk (3). Dit betekent:

- het structureel borgen van opleidingen, trainingen en periodiek morele beraden (ambtelijk en bestuurlijk (B&W, raad));
- het uitvoeren van risico- analyses bij nieuwe wethouders en het onderhouden hiervan;
- het uitvoeren van intern of extern onderzoeken bij vermoedens van een integriteitsschendingen (ambtelijk en bestuurlijk).

Integere bestuurders en ambtenaren zijn een basisvoorwaarde voor het vertrouwen van de burger in het gemeentelijk handelen. Daarnaast heeft integriteit ook alles te maken met kwaliteit en professionaliteit. Integriteitsbeleid wordt pas écht effectief als er ook aandacht is voor het levend houden van beleid en het creëren van een veilige gespreksomgeving.

ICT infrastructuur

Aangezien informatie- en communicatietechnologie geen deel uitmaakt van de ‘core business’ van Venlo zoekt zij partners, onder andere ICT NML, die haar daarbij helpen.

Net als Venlo verwacht ICT NML dat, door het hoge tempo waarin de technologische ontwikkelingen zich aandienen, de vraag naar hoogwaardige kennis en expertise op het gebied van automatisering en informatisering toe zal nemen. Voor Venlo is het van belang deze ontwikkeling in de regio door te maken. Daarmee heeft ze snelle toegang tot de kennis en expertise en behoudt ze haar autonomie in de regio. En hier bereidt ICT NML zich op voor én borgt ze de doorontwikkeling naar de toekomst toe, door middel van de gevraagde investering.

In eerste instantie zet ICT NML zich vol in voor het door ontwikkelen van haar technische platform naar een gestandaardiseerd automatiseringsplatform. Daarbij

ontwikkelt ICT NML zich tot een gerenommeerde ICT-dienstverlener die zowel Venlo als haar ketenpartners:

- helpt te excelleren door snel, goed en slim gebruik te maken van technische mogelijkheden;
- aanzet tot synergie-effecten (onder andere kostenvoordelen);
- maximaal ontzorgt (aangezien informatie- en communicatietechnologie geen deel uitmaakt van de 'core business' van Venlo zoekt zij partners die haar daarbij helpen).

Vervolgens, bij haar doorontwikkeling, biedt het automatiseringsplatform Venlo een gedegen basis voor haar informatievoorzieningsoplossingen. Een basis die zeer geschikt is om in samenwerking met andere gemeenten als Venray en Horst aan de Maas tot de beste gedeelde oplossingen te kunnen komen.

Informatiebeheer op orde: PRM visie/ BI

Een belangrijk thema op het gebied van informatievoorziening betreft het inzetten van stuur- en managementinformatie ten behoeve van beleidsinterventies en het versterken van horizontale verantwoording van het college aan de raad. En om informatie in te kunnen zetten als (bestuurlijk) leerinstrument.

Hiervoor is het noodzakelijk ons huidige instrumentarium toekomstbestendig te maken. Anders kunnen we in de nabije toekomst, gezien de snelheid waarmee technologische ontwikkelingen op ons afkomen, niet meer aan de vragen vanuit onze organisatie, noch vanuit onze omgeving voldoen. Daarvoor hebben we ook specifieke expertise nodig waarover we op dit moment nog onvoldoende beschikken. Aangezien informatie voor Venlo een waardevol middel is waarmee aan onze wettelijke taken kunnen voldoen en onze ambities kunnen realiseren, is het van belang dat we hierin wendbaar zijn. En dat we dit binnen onze organisatie op een goede manier organiseren en borgen.

Motivering:

De roep om goede stuur- en managementinformatie binnen Venlo bestaat al jaren. Op steeds meer terreinen schieten we hierin te kort. Hoog tijd om hierin te investeren en daarmee een instrument in handen te krijgen waarmee we kunnen zien in hoeverre we aan onze wettelijke taken voldoen en in hoeverre we onze ambities realiseren (zogenaamde effectmetingen) . Op basis daarvan kunnen we gerichtere beleidsinterventies uitvoeren en lopen we minder c.q. niet meer achter de feiten aan.

Modernisering klantcontactcenter (KCC)

Onderdeel van Excellente dienstverlening. De huidige inrichting van ons klantcontactcenter (KCC) is volstrekt onvoldoende om telefonische dienstverlening aan onze burgers, bedrijven en instellingen te verzorgen op aanvaardbaar niveau. Met inhuur wordt de hoogste nood opgevangen (zie 18-095), maar dit is geenszins

een goede oplossing. Er liggen twee onderzoeken die bevestigen dat er op dit terrein echt stappen gezet moeten worden. Als onderdeel van het basisscenario (organisatie op orde, thema excellente dienstverlening) moet in 2018 en 2019 een verbeterslag plaats te vinden. De investeringen hebben vooral betrekking op:

- procesmanagement: effectiever en efficiënter inrichten van de processen;
- kennismanagement: kennis dient op de juiste plaats en wijze beschikbaar te zijn,
- sourcing: borging van kwaliteit in bemensing.

Voor burgers en bedrijven zullen deze verbeteringen merkbaar leiden tot betere telefonische bereikbaarheid, minder lange wachttijden en betere beantwoording met minder doorverbinden.

E. Afwegingskader en oplossingsmaatregelen

Verwerking van bovenstaande begrotingsvoorstellen in het budgettair kader leidt tot een jaarlijks begrotingstekort (saldo budgettair kader). Wij hebben daarom een aantal oplossingsrichtingen geformuleerd:

		Bedragen x 1.000			
		2018	2019	2020	2021
	Saldo budgettair kader	-9.367	-1.612	-746	-803
E	Oplossingen	1.485	1.039	1.518	1.980
	Saldo na oplossingen	-7.882	-573	772	1.177

In navolgende tabellen worden de oplossingen samengevat. Vervolgens worden deze inhoudelijk toegelicht. Ook hier presenteren wij de voorstellen op basis van de kwadranten zoals vastgesteld in de Kadernota 2018 (zie ook paragraaf 2.2).

		Bedragen x 1.000			
Oplossingen kwadrant I Ambitie, Wettelijk		2018	2019	2020	2021
	Beperken armoedebeleid	400	400	400	400
	Middelen Bodem 2018	425			
	Totaal oplossingen kwadrant I Ambitie, Wettelijk	825	400	400	400

Beperken armoedebeleid

De gemeente Venlo handhaaft een fatsoenlijke ondergrens. Door het rijk zijn via de algemene uitkering extra middelen beschikbaar gesteld. Een beleidsevaluatie moet antwoord geven op de vraag in hoeverre het huidige armoedebeleid en de daaraan gekoppelde middelen inwoners 'hindert' of juist 'stimuleert' om actief deel te nemen aan de samenleving. We gaan ervan uit dat ook zonder de inzet van extra toegevoegde middelen in de algemene uitkering Venlo een adequaat armoedebeleid heeft.

Middelen Bodem 2018

In het verleden ontving Venlo als GSB-stad in het kader van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV-3) middelen ter verbetering van het leefklimaat. Deze afspraken liepen tot 2015. De gemeente kan deze middelen aanwenden bij saneringsactiviteiten. Er kan in 2018 een bedrag van € 425.000 vrijvallen uit de reserve.

Oplossingen kwadrant III Ambitie, Niet wettelijk	Bedragen x 1.000			
	2018	2019	2020	2021
Herstructurering Eigen vermogen	-187	-275	358	455
Verhaal van Venlo	50	50		
Totaal oplossingen kwadrant III Ambitie, Niet wettelijk	-137	-225	358	455

Herstructurering eigen vermogen

Bij de herstructurering van het vermogen gaat het om het vergroten van de robuustheid, flexibiliteit en weerbaarheid van het eigen vermogen en onze exploitatie (van baten en lasten). Wij hebben onderzocht of en zo ja op welke wijze, de inzet van de reserve(s) met een inkomensfunctie (afschrijvingsreserves) kunnen vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

In 2016 is er bewust een begrotingsoverschot (meer baten dan lasten) gecreëerd voor versterking van het weerstandsvermogen. Door het structureel bestemmen van dit begrotingsoverschot voor dekking van de afschrijvingslasten van het stadskantoor en overige activa kunnen de betreffende afschrijvingsreserves voor een bedrag van € 30,4 miljoen toegevoegd worden ten gunste van de algemene reserve.

Het gaat hierbij om een verschuiving van middelen. Het is van belang te onderkennen dat we geen 'extra' geld creëren, maar middelen verschuiven. We worden er op korte termijn niet rijker van maar op de langere termijn minder arm. Hier staat tegenover dat een structureel bedrag in de begroting nu ook voor de lange termijn belegd is met afschrijvingslasten waarbij geen andere bestemming aan gegeven kan worden na 2021.

Randvoorwaardelijk blijft in alle gevallen een structureel en reëel sluitende begroting en dat uitvoering gegeven wordt aan de vastgestelde begroting en dat binnen de financiële en inhoudelijke kaders gewerkt wordt.

De herstructurering levert in 2018 en 2019 een financieel nadeel op en in 2020 en 2021 een voordeel. De overschotten in 2020 en 2021 worden toegevoegd aan de algemene reserve ter versterking van het weerstandsvermogen. De tekorten worden meegenomen in de totale opgave.

Verhaal van Venlo

Gelet op de financiële situatie zijn wij van mening dat het nu niet opportuun is om verder te gaan met het Verhaal van Venlo. De middelen over 2018 en 2019 worden ingezet voor de totale opgave.

Oplossingen kwadrant IV Geen ambitie, Niet wettelijk	<i>Bedragen x 1.000</i>			
	2018	2019	2020	2021
Beheer sportaccommodaties		42	42	42
Niet doorvoeren inflatie 2018	945	942	936	926
Stoppen regeling Kunst in de Openbare Ruimte	61	61	61	61
Toerisme langs de Maas	125	125	-125	-125
Verlaging kapitaallastenplafond t.g.v. exploitatie		28	180	554
Verzilveren stille reserves	-334	-334	-334	-334
<i>Totaal oplossingen kwadrant IV Geen ambitie, Niet wettelijk</i>	<i>798</i>	<i>864</i>	<i>760</i>	<i>1.125</i>

Beheer sportaccommodaties

Deze activiteit heeft ten dele een wettelijke basis (tbv het onderwijs). Wat betreft buitensportaccommodaties kan overwogen om te kiezen voor een gedifferentieerd beleid waarbij de financiële inspanning aan accommodaties binnen relatief sterkere wijken en kernen, i.c. relatief sterkere verenigingen in Venlo wordt afgebouwd. Dit leidt per saldo tot een structurele kostenreductie van € 42.206.

Niet doorvoeren inflatie 2018

In de begroting 2018 is, conform Kadernota 2018, rekening gehouden met een prijsindex op de materiële budgetten van 1,6%. Ons college heeft reeds besloten een gedeelte van de inkoopstaakstelling in te vullen door het niet inflatoir bijstellen van de budgetten 2018. Wij stellen voor om ook de overige budgetten in 2018 niet bij te stellen met een prijsindex. Daarbij maken we een uitzondering op de budgetten voor de zogenaamde neutrale circuits (afvalstoffen- en rioolheffing) en de budgetten binnen het sociaal domein. Binnen de neutrale circuits zou een aanpassing leiden tot een bijstelling van de heffing, waardoor er geen financieel effect optreedt. Binnen het sociaal domein leidt het niet indexeren tot een nog hogere financiële opgave, wat niet wenselijk is. Het niet indexeren van de overige budgetten leidt tot een structureel voordeel van ruim € 0,9 miljoen.

Stoppen regeling Kunst in de Openbare Ruimte

Wij zijn van mening dat er voldoende kunstwerken in de openbare ruimte aanwezig zijn en dat een structureel budget om hier nog werken aan toe te voegen niet nodig is. Overigens zijn er ook geen voldoende middelen voorhanden om dit groeiende aantal te onderhouden. Advies is dan ook om het bedrag als bezuiniging aan te wenden.

Toerisme langs de Maas

Toerisme langs de Maas is opgenomen in het coalitieakkoord en wordt uitgevoerd in 2018 en 2019. Het draagt bij aan de profilering van Venlo als aantrekkelijk woon- en verblijfgemeente. Voorgesteld wordt het budget te herschikken in tijd. Totaal € 0,5 miljoen over 4 jaar, in plaats van € 250.000 voor 2018 en 2019.

Verlaging kapitaallastenplafond ten gunste van exploitatie

Gezien de financiële problematiek in de exploitatie zijn een aantal oplossingsmaatregelen genomen. Als gevolg hiervan zal het kapitaallastenplafond worden verlaagd ten gunste van de exploitatie.

Verzilveren stille reserves

Als maatregel om de voorziene tekorten 2017 en 2018 op te kunnen vangen in ons vermogen, gaan wij de mogelijkheden onderzoeken met betrekking tot het verzilveren van onze stille reserves. Wij zijn reeds een verkennend onderzoek gestart naar de verkoop van onze aandelen Enexis en ook het traject van de verkoop van onze parkeergarages is in volle gang. Definitieve besluitvorming over beide trajecten heeft nog niet plaatsgevonden en hebben wij dus ook nog niet in voorliggende begroting kunnen verwerken. Wel verlagen wij vooruitlopend op de eventuele verkoop van de aandelen, onze structurele dividendinkomsten met € 334.000.

F. Bijstelling toevoeging (weerstands)vermogen

De voorgestelde oplossingen leiden tot het saldo na oplossingen in onderstaande tabel.

		Bedragen x 1.000			
		2018	2019	2020	2021
	Saldo na oplossingen	-7.882	-573	772	1.177
F	Bijstelling toevoeging (weerstands)vermogen	7.882	573	-772	-1.177
	Saldo programmabegroting	0	0	0	0

In 2016 is er bewust een begrotingsoverschot (meer baten dan lasten) gecreëerd voor versterking van het weerstandsvermogen. Zoals hiervoor reeds aangegeven, hebben wij dit begrotingsoverschot ingezet voor de herstructurering van het eigen vermogen. Dat betekent dat het saldo na verwerking van de oplossingsrichtingen in 2018 en 2019 een nog openstaande opgave is. Voor 2020 en 2021 gaan wij uit van een klein begrotingsoverschot. Wij stellen voor deze overschotten toe te voegen aan de algemene reserve ter verdere versterking van het weerstandsvermogen.

2.3

Openstaande bezuinigingstaakstellingen

Bezuinigingstaakstellingen zijn acties die worden opgelegd om een bepaald doel te bereiken, uitgedrukt in geld en nog niet vertaald in concrete maatregelen. Deze acties moeten leiden tot het verlagen van uitgaven en / of het genereren van extra inkomsten.

Onderstaande tabel geeft de resterende openstaande taakstellingen weer.

Deze taakstellingen dienen nog nader geconcretiseerd te worden in maatregelen op organisatieproduct niveau.

	<i>Bedragen x 1.000</i>			
	2018	2019	2020	2021
Dereg/minder toez.bureau-cr-A8	252	365	365	365
Subsidiebeheer-A7	211	211	211	211
Taakstelling nieuw zwembad		210	210	210
Totaal	463	786	786	786

2.4

Afwegingen investeringsplanning 2018-2021

Vanaf 2014 is een integraal afwegingskader ingesteld waarbinnen onrendabele investeringen worden afgewogen, het zogenaamde kapitaallastenplafond. Hierbij wordt een expliciet onderscheid aangebracht tussen de afwegingen binnen de reguliere exploitatie (baten en lasten) en afwegingen binnen de investerings sfeer. Nieuwe onrendabele investeringen (zowel vervanging als uitbreiding) moeten passen binnen de ruimte die daarvoor meerjarig ter beschikking is gesteld door de Raad. De gemeenteraad is vrij om het kapitaallastenplafond te verhogen en/of te verlagen.

Bedragen x € 1.000				
Ontwikkeling kapitaallastenplafond	2018	2019	2020	2021
1 Kapitaallastenplafond Begroting 2017-2020	34.575	34.442	34.442	34.442
2 Verhoging plafond a.g.v. ondertunneling Vierpaardjes	38	75	113	263
3 Verlaging plafond a.g.v. omzetting kapitaallasten	-12	-12	-12	-8
4 Verlaging plafond a.g.v. diverse maatregelen		-28	-180	-554
Kapitaallastenplafond Begroting 2018-2021	34.600	34.476	34.362	34.142

1. Uitgangspunt is het vastgestelde kapitaallastenplafond in de begroting 2017-2020.
2. Als gevolg van het genomen raadsbesluit Vierpaardjes (2017-24) wordt het kapitaallastenplafond verhoogd.
3. Door de omzetting van kapitaallasten in exploitatielasten wordt het kapitaallastenplafond verlaagd.
4. Daarnaast wordt een aantal maatregelen voorgesteld om het kapitaallastenplafond te verlagen ten gunste van de algemene middelen.

Vervangings- en uitbreidingsinvesteringen

Voor alle (lopende) investeringskredieten is de planning van de kasstromen geactualiseerd. Daarnaast is het investeringsplan 2018-2021 verwerkt in deze begroting. De ruimte die in 2018 is ontstaan als gevolg van de actualisatie, is in deze begroting ten gunste van de algemene middelen vrijgevallen. De resterende ruimte in 2019 en verder blijft beschikbaar binnen het kapitaallastenplafond.

Dit leidt tot het volgende beeld:

	Bedragen x € 1.000			
	2018	2019	2020	2021
Investeringsplan 2019-2021			853	1.697
Reservering voor IP 2019-2021		524	1.283	640

Aangezien de investeringen op het investeringsplan vanaf 2020 in totale omvang sterk teruglopen blijft de resterende ruimte binnen het kapitaallastenplafond gereserveerd voor (vervangings-)investeringen.

In bijlage II is een nadere toelichting op de investeringen en de ontwikkeling van de kapitaallasten opgenomen.

2.5

Overigen

In bijlage IX zijn overzichten en informatie met betrekking tot de jaarlijks terugkerende arbeidsverplichtingen, EMU saldo en de geprognoseerde balans opgenomen.

3 Programma's

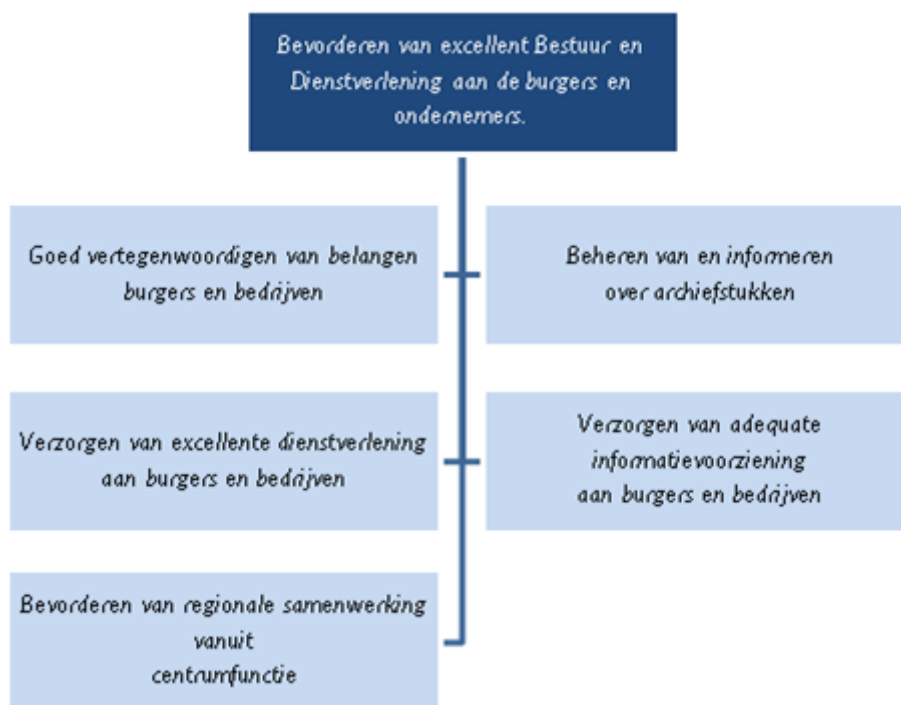

3.1 Programma 1 Bestuur en Publieke Dienstverlening

3.1.1 Inleiding

In dit programma wordt ingegaan op het bestuur en de publieke dienstverlening van de gemeente Venlo. Dit programma licht toe op welke wijze de gemeente Venlo wil besturen en op welke manier zij haar dienstverlening vorm wil geven.

3.1.2 Wat willen we bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is "het bevorderen van excellent Bestuur en dienstverlening aan de burgers en ondernemers".

Excellent bestuur betekent voor de gemeente Venlo dat het gemeentebestuur adequaat invulling geeft aan de noden, zorgen en wensen van de inwoners van Venlo. Voorop daarbij staat niet de inhoudelijke deskundigheid van het gemeentebestuur, maar het vermogen om wensen en zorgen van Venlonaren politiek en bestuurlijk te vertalen naar oplossingen gevolgd door stedelijk beleid en uitvoering.

Het bevorderen van excellent bestuur vindt plaats door middel van kwalitatief goede besluitvormingsprocessen, consistente en integraal afgewogen bestuurlijke advisering en een goed onderhouden bestuurlijk relevant extern netwerk. Daartoe ziet het college en de directie toe op de opvolging van de kaders uit de belangrijkste strategische visiedocumenten.

Excellente dienstverlening vertaalt zich in de ambitie om de klanten van de gemeente Venlo effectief en efficiënt van dienst te zijn, waarbij de gezonde spanning wordt gezocht tussen het optimaal bedienen van de klantwensen (professioneel en snel geholpen worden) en maatschappelijk geaccepteerde kosten.

In de Strategische visie Venlo 2030 wordt de gewenste dienstverlening als volgt beschreven:

“In 2030 komt een klant- burgers, bedrijven, instellingen en partners in en om Venlo- nooit aan het “verkeerde loket” en biedt de gemeente pro-actief diensten aan. De gemeente biedt de klant één contactpersoon die fungeert als persoonlijk adviseur. De gemeente kent het complete palet aan wensen en behoeften van de klant en past zijn dienstverlening daar zoveel mogelijk op aan. Dat betekent voor de zelfredzame klant dat deze zoveel als mogelijk via de digitale snelweg diensten krijgt aangeboden en hiervoor niet meer naar het stadskantoor hoeft. Bezoek blijft natuurlijk wel mogelijk, want de klant bepaalt zelf via welk kanaal hij zaken met ons wil doen”.

De Dienstverleningsvisie 2015 stelt als doel dat wij in 2020 een excellente dienstverlener zijn. Drie werkprincipes gaan ons daarbij helpen:

1. we denken vanuit de leefwereld van onze klanten en relaties. We stellen niet onze eigen processen centraal, maar het klantproces. De *customer journey* is voor de klant logisch en verloopt gemakkelijk, snel en correct.
2. we streven naar eenvoud. We houden onze werkprocessen tegen het licht en stellen steeds de vraag: wat heeft de Venlonaar hieraan? In onze communicatie zijn we gericht op de ontvanger. Ook daarin staan eenvoud en helderheid voorop.
3. we zijn één geheel. Dienstverlening is van de hele gemeente en daarom werken we samen. Onze doelgroepen ondervinden geen last van de manier waarop wij onszelf hebben georganiseerd.

Het maken van de juiste keuzes in dienstverlening is niet altijd gemakkelijk. Voor meer houvast hanteren we 12 normen van goede dienstverlening. (1) Allereerst kiezen we de juiste rol afhankelijk van de vraag waar het eigenaarschap ligt, bij ons, bij de samenleving of bij beide. (2) Wanneer het eigenaarschap volledig bij ons ligt geldt: als we kunnen voorkomen dat iemand gedwongen klant van de gemeente moet worden, dan doen we dat.) Kan dat niet, dan (3) houden we het aantal gedwongen klantcontacten en (4) de administratieve lasten zo beperkt mogelijk. (5) We houden rekening met verschillen tussen mensen met hun eigen mogelijkheden en behoeften. (6) We laten onze relaties keuze waar dat kan en (7) zijn altijd gemakkelijk te herkennen en te vinden. (8) We voorkomen uitval, onder meer door (9) verwachtingen te managen. (10) Onze relaties voelen zich welkom en gewaardeerd bij ons. (11) We meten de klanttevredenheid over onze diensten om ervan te leren. (12) En we leggen onze beloften vast zodat onze klanten ons erop kunnen aanspreken.

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- Nieuwe bestuurscultuur. Meedenken vanuit inwoners en niet alleen vanuit overheid. Loslaten van de beheersmatige rol van de overheid en een ruimer mandaat voor de uitvoering
- Vaker samen met inwoners de route bepalen, interactief of cocreatief.
- Een communicatiever gemeentebestuur met meer oog en oren voor het dagelijks leven en de beslommingen van onze inwoners.
- We zetten in op het onderbrengen van uitvoerende taken in regionaal verband en eventueel andere samenwerkingsmogelijkheden
- Er komt een jongeren- en studentenadviesraad zodat de politiek weet zij belangrijk vinden.
- Er wordt steviger ingezet op een sterkere profilering van Venlo, acquisitie, lobby en werving van derde geldstromen zodat voor Venlo gunstigere besluiten worden genomen en middelen gegenereerd die bijdragen aan onze ambities
- We willen de sturingsmogelijk van het gemeentebestuur ten aanzien van verbonden partijen verbeteren en hebben daarbij in het bijzonder oog voor de positie van de gemeenteraad.
- We verminderen de bureaucratische rondsloep en het rondpompen van geld.
- We zetten actief in op verbetering van de contacten met onze Duitse bureaus.

- We zetten het mes in bovenwettelijke eisen wat betreft inkoop- en subsidiecriteria en kantelen van rechtmatigheid naar doelmatigheid en social return. We proberen meer kansen te creëren voor Euregionale en Venlose ondernemingen.
- We willen één duidelijk aanspreekpunt voor ondernemers binnen de gemeentelijke organisatie.

Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Verhouding volume dienstverleningscontacten (waardevraag) t.o.v. volume contacten als gevolg van fouten in de organisatie (foutvraag)		53,00	57,00	60,00	
Alle binnenkomende calls zijn te verdelen in vier categorieën: 1) beoogde dienstverleningsvragen, d.w.z. vragen naar datgene wat wij als gemeente willen leveren (waardevraag, 41% in 2015); 2) calls als gevolg van fouten of onduidelijkheden (25% in 2015); 3) doorverbinden (21%); en 4) afspraak maken (13%). De indicator geeft het percentage waardevraag. De beoogde stijging van 41% in 2015 naar 60% in 2020 is ambitieus. Deze stijging van de waardevraag kan uit alle drie de overige categorieën komen. In 2015 is dit als proef voor het eerst gemeten. Het is vooralsnog niet mogelijk gebleken om de informatie structureel te ontsluiten via het zaakstelsel zoals bedoeld was. Er zijn daarom geen realisatiecijfers voor 2016.					
Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Aantal (informele) klachten	401,00	410,00	410,00	410,00	
Het aantal ingekomen klachten in 2016 was 401. Dat betekent dus een kleine daling ten opzichte van 2015, maar een groter aantal dan begroot. Met name in de tweede helft van 2016 was er een stijging van het aantal klachten dat gerelateerd was aan de wachttijden in de stadswinkel en de nieuwe huisvesting van de gemeente. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de toegang van het gebouw en de ontvangsthal. Het verschil tussen het geprognosticeerde aantal klachten en het daadwerkelijk ingediende aantal klachten is niet zodanig groot, dat bijstelling voor de komende jaren nu aan de orde is.					
Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Klanttevredenheid dienstverlening		7,20	7,20	7,20	
Gemiddeld rapportcijfer van burgers op de vraag "Hoe waardeert u – over het algemeen – de dienstverlening van uw gemeente?" (1-10) in de stadspeiling. Het realisatiecijfer 2014 (van 6,5) was afkomstig uit de stadspeiling 2013. In 2015 is deze gemiddelde waardering onveranderd gebleven. De volgende meting vindt in het najaar van 2017 plaats. We streven ernaar binnen enkele jaren te groeien naar een 7+.					

3.1.3

Wat gaan we daarvoor doen?

De hiervoor beschreven ambities en doelstellingen reiken verder dan het begrotingsjaar 2018. Om deze langere termijn-ambities waar te kunnen maken, leveren we in 2018 op hoofdlijnen de volgende inspanningen:

Goed vertegenwoordigen van belangen burgers en bedrijven

College

Het bevorderen van “excellent bestuur” vraagt van het college van B&W een permanente inspanning om in gesprek met inwoners, instellingen en bedrijfsleven samen te werken aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid en expertise. Om hieraan invulling te kunnen geven is een goed en actueel inzicht nodig in de ‘staat van de stad’, verbindingen met onze belangrijkste partners (zowel binnen als buiten Venlo) en een kwalitatief hoogwaardig besluitvormingsproces.

In 2018 zal er opnieuw een omgevingsanalyse verschijnen en een vervolgslag worden gemaakt met de in 2017 geïntroduceerde samenwerkingswijzer. Daarnaast vervolgen wij de tijdens de huidige bestuursperiode ingeslagen weg waarmee wij inwoners en buurten meer invloed willen geven op activiteiten binnen hun directe leefomgeving.

In maart 2018 kiezen onze inwoners weer een nieuwe gemeenteraad. Afhankelijk van de keuzes die een nieuw te vormen coalitie maakt of de uitkomsten van de herijking van de strategische visie zal er in 2018 wellicht een nadere bijstelling plaats vinden.

Werkwijze gemeenteraad

In het licht van de wijzigende kaders in de relatie tussen inwoners, organisaties en bestuur (horizontalisering, participatie enz.) wil de gemeenteraad de samenleving in positie brengen. In 2018 zijn nieuwe vormen van samenwerking en sociale innovatie aan de orde. De raad verkent verdere mogelijkheden om de in diverse ontmoetingen opgewekte energie af te hechten in concrete besluiten.

De uitdaging voor de volksvertegenwoordiging is om méér te zijn dan alleen ‘besluitvormingsmachine’. Om door te kunnen groeien wil de raad ook maatschappelijke kwesties agenderen en verbindingen leggen met inwoners en partners in stad en regio. In deze lijn past ook een geleidelijke verschuiving van controle via de bureaucratische cyclus van *planning & control* naar publieke verantwoording.

Op weg naar een netwerkorganisatie

De organisatie is een meerjarig proces ingegaan om zichzelf om te vormen, te kantelen, naar een netwerkorganisatie. In een netwerkorganisatie is sprake van wisselende samenwerkingsallianties, over de grenzen van teams, afdelingen én de

organisatie heen, om in veelvuldig contact met de Venlose samenleving onze producten en diensten te leveren en continu te verbeteren. Wat telt in een netwerkorganisatie is wat je kunt en wat je toegevoegde waarde is. Een medewerker wordt dus daar ingezet waar hij of zij nodig is. Kern van de organisatieontwikkeling in Venlo is leren veranderen.

Beheren van en informeren over archiefstukken

Het Gemeentearchief verzorgt het beheer over archiefstukken op een adequate wijze conform de Archiefwet 1995. Vanwege veranderende behoeften bij het publiek gebeurt dat steeds meer digitaal. Het zetten van adequate stappen wordt belemmerd door een te klein budget. Om in 2018 nieuwe stappen vooruit te kunnen zetten, zowel op het terrein van beheer als wat betreft dienstverlening, is een beperkte verhoging van het budget voorgesteld.

Verzorgen van excellente dienstverlening aan burgers en bedrijven

Binnen de sectie 'levenszaken' wordt voortdurend een balans gezocht tussen de wensen van de klant (snelle en efficiënte dienstverlening) en de organisatiedoelen (goede dienstverlening tegen zo laag mogelijke kosten). De ontwikkelingen die de afgelopen jaren zijn ingezet, zullen in 2018 en de jaren daarna doorgaan. Het gaat dan met name om de digitalisering van steeds meer producten en diensten en om verdergaande samenwerking met andere gemeenten en instanties. Venlo kan bij verscheidene thema's een centrumfunctie in de regio vervullen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de registratie van niet-ingezetenen (RNI) en de preventie en vroegtijdige opsporing van identiteitsfraude.

Tegelijkertijd moeten we anticiperen op de gevolgen van de langere geldigheid van reisdocumenten: tussen maart 2019 en 2024 zal het aantal aanvragen veel lager zijn dan we gewend zijn.

Verzorgen van adequate informatievoorziening aan burgers en bedrijven

De wijze waarop we communiceren is voortdurend in beweging. Digitale middelen spelen een steeds belangrijkere rol. Daarnaast moet altijd ruimte blijven voor persoonlijk, menselijk contact. Op basis van een nieuwe klantcontactstrategie moet in 2018 en 2019 een omslag plaatsvinden naar een modern, effectiever en sterker vraaggericht klantcontactcenter (KCC). Deze omslag moet ervoor zorgen dat een groter deel van de binnenkomende vragen van burgers en bedrijven direct en goed in het KCC kan worden afgehandeld. Deze modernisering is noodzakelijk om de telefonische wachttijden terug te dringen en de telefonische dienstverlening te verbeteren.

Bevorderen van regionale samenwerking vanuit centrumfunctie

Voor het realiseren van onze maatschappelijke opgaven zoeken wij vaak regionale samenwerkingspartners (zie ook de 'Venlose samenwerkingswijzer' (<https://venlo.samenwerkingswijzer.nl>)). Zo zijn wij in de loop van de jaren veel regionale samenwerkingsverbanden aangegaan. Als centrumgemeente faciliteren wij processen van samenwerking. In 2018 gaan we inzetten op:

1. bevorderen samenwerking Regio Venlo

Op basis van de regionale strategische visie 'Regio in Balans' uit 2012 werken wij met alle Noord-Limburgse gemeenten samen onder de vlag 'Regio Venlo'.

In de loop van 2018 zal Venlo het initiatief nemen het regioprogramma te herijken.

2. bevorderen samenwerking Venlo-Venray-Horst aan de Maas

In 2015 hebben de gemeenten Venray en Venlo een bestuursopdracht vastgesteld om de samenwerking te intensiveren. Recent heeft ook de gemeente Horst aan de Maas aangegeven te willen participeren in deze samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering. Samen met Venray en Horst aan de Maas hebben we recent overeenstemming bereikt over de gezamenlijke ambities op deze thema's en de te volgen strategie hoe dit te bereiken. We gaan nu samen aan de slag met de concrete uitwerking van deze ambities.

3. bevorderen samenwerking Venlo-Venray-Weert-Roermond

De stedelijke gemeenten in Noord- en Midden Limburg hebben elkaar gevonden omdat opgaven veelal vergelijkbaar zijn. Komende periode gaan we vier als kansrijk aangewezen thema's nader verdiepen: internationale zaken, strategische lobby/public affairs, economische samenwerking en duurzaamheid/circulaire economie/C2C.

Betrokkenheid verbonden partijen

Onze doelstelling om regionale samenwerking te bevorderen staat of valt bij de relaties met onze samenwerkingspartners. Het gaat hierbij voornamelijk om andere (regio)gemeenten die hierboven zijn benoemd.

3.1.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x 1.000

Middelen Programma 01	Baten / Lasten	2017	2018	2019	2020	2021
Bestuur & Publieke dienstverl.	Baten	6.621	6.164	4.747	4.747	4.747
	Lasten	10.394	10.209	9.033	8.691	8.798
Subtotaal programma 01		-3.772	-4.044	-4.286	-3.944	-4.051

Onttrekkingen aan reserves	Baten	65
Toevoegingen aan reserves	Lasten	

Saldo programma 01 na verrekening reserves		-3.708	-4.044	-4.286	-3.944	-4.051
---	--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Begrotingsvoorstellen (excl. investeringen)

Bedragen x €1.000

Nr	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
18-002	Reguliere uitzonderingen op indexeren inkomsten	-36	-36	-36	-36
18-009	Loonkostenindexering 2017 PKB in meerjarenbegroting 2018-2022	-109	-109	-109	-109
18-010	Grip op de PKB	155	155	152	152
18-017	Invulling inkoopstaakstelling	9	8	8	8
18-022	Herschikking dotatie onderhoudsvoorzieningen vastgoed	28	28	28	28
18-023	Toerekening salariskosten	250	260	239	244
18-027	Herschikking inkomsten huisaansluitingen riolen	21	21	21	21
18-030	Financiering Werkgeversservicepunt Noord- Limburg	20	20	20	20
18-062	Inflatie 2018-2022	15	4	5	5
18-100	Uitwerking bestuursopdracht invulling taakstelling kredieten	24	18	17	16
18-114	Grensoverschrijdende samenwerking	-80	-80	-80	-80
18-148	Verhaal van Venlo	50	50		
18-157	Meicirculaire 2017	-290	-304	-305	-304
18-165	Niet doorvoeren inflatie 2018	18	14	13	13
Totaal		74	49	-27	-22

Investeringen

Bedragen x €1.000

Investeringen Programma 01		Vervanging - Uitbreiding	Rendabel - Onrendabel	Krediet 2018
18-077	Dienstverlening op orde: uitbreiden docudistri	Uitbreiding	0	70
Totaal Investeringen Programma 01				70

3.1.5

Relevante beleidskaders

- Strategische visie Venlo 2030
- Strategische visie “Regio in Balans”, maart 2012
- Ruimtelijke structuurvisie
- Sociale structuurvisie
- Besturingsfilosofie 2015
- Dienstverleningsvisie gemeente Venlo, 2015
- Verklaring betere dienstverlening, minder administratieve lasten met de elektronische overheid (Antwoord@), Commissie Jorritsma, juni 2005
- I-Visie gemeente Venlo, Zenc BV, 30 november 2006
- Nationaal uitvoeringsprogramma dienstverlening en E-overheid, 1 december 2008
- Overheidsbrede implementatieagenda voor dienstverlening en E-overheid, iNUP, BZK, april 2011
- Bewijs van Goede Dienst, verbeterplan gemeente Venlo, SIRA consulting, februari 2010 en maart 2014
- Quickscan kwaliteit gemeentelijke dienstverlening, Rekenkamer Venlo, april 2011
- Dienstverlening van de gemeente Venlo door klanten beoordeeld (deelrapportage stadspeiling 2013), Onderzoek en Statistiek, maart 2014
- Coalitieprogramma 2014-2018 “Verbinden vanuit vertrouwen en verantwoordelijkheid”, april 2014
- Bestuurskrachtmonitor 2007

3.2

Programma 2 Openbare orde en Veiligheid

3.2.1

Inleiding

Het programma Openbare Orde en Veiligheid is bijzonder omdat het naast de bevoegdheid van de bestuursorganen raad en college met name de bevoegdheid van het bestuursorgaan burgemeester raakt. Verder zijn de taken die gerelateerd zijn aan openbare orde en veiligheid het exclusieve domein van de overheid (publieke domein in model van samensturing).

De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN) staat als uitvoerder voor twee van de drie tactische doelen van het programma aan de lat (zie de doelenboom in de volgende paragraaf).

Wij achten het in dat kader noodzakelijk dat de inbreng in de bekostiging door de gemeente Venlo (circa 20%) weerspiegeld wordt in de invloed van de gemeente Venlo op de veiligheidsregio (nu feitelijk iets minder dan 7% (1 op 15)). De gemeente Venlo zal aandringen op een stemverhouding in het algemeen bestuur die dit tot uiting brengt c.q. hier recht aan doet.

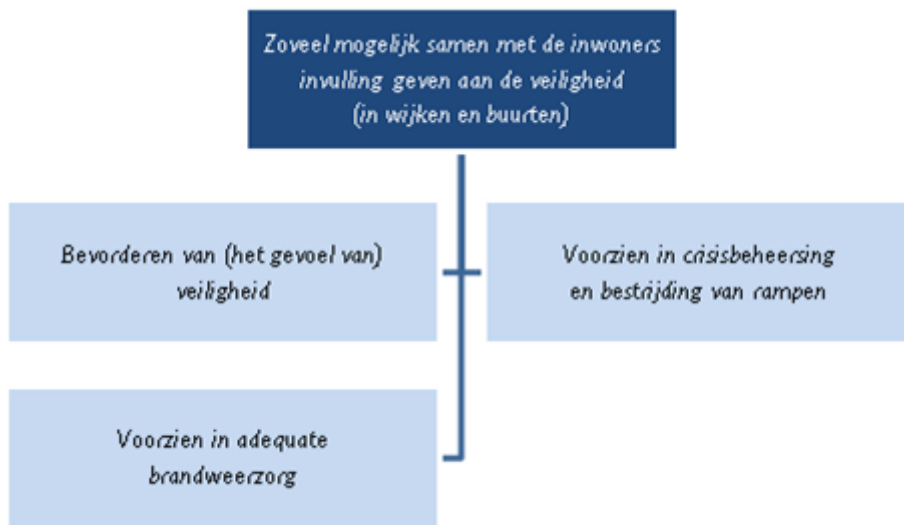
Daarnaast zal Venlo in de VRLN aandacht vragen voor de invulling van C2C binnen de veiligheidsregio.

Verder blijft Venlo samen met de veiligheidspartners streven naar een zo optimaal mogelijke veiligheidssituatie in de gemeente, maar ook in de regio. Daarbij geldt dat de daarmee gemoeide kosten in verhouding moeten staan met de veiligheidswinst die daarbij optreedt. In dat verband blijft Venlo kritisch staan ten opzichte van de door de veiligheidsregio voorgestane uitgaven. Daarbij dient het uitgangspunt 'nieuw voor oud' door de veiligheidsregio te worden toegepast.

Met behulp van de doelenboom in de volgende paragraaf wordt schematisch weergegeven welk strategisch kader de gemeente hanteert en welke doelstellingen de gemeente met de uitvoering van dit programma wil realiseren.

3.2.2

Wat willen we bereiken?

Het programma Openbare orde en Veiligheid levert een bijdrage aan het bereiken van het perspectief 'Vitale Gemeenschappen' uit de Regiovisie 'Regio in Balans'.

In de Strategische Visie 2030 wordt gesteld dat op buurtniveau de saamhorigheid sterk is toegenomen en daardoor de onveiligheid 'sterk' is gedaald. Dit beeld maakt dat de gemeente zich met name wil richten op het buurt- en wijkniveau voor de veiligheid in de brede zin van het woord.

Venlo vervult op verschillende onderdelen van dit programma een functie die verder reikt dan die voor de eigen inwoners, namelijk voor vrijwel alle inwoners uit Noord- en Midden-Limburg (bijvoorbeeld 'Veilig Thuis').

In de Sociale Structuurvisie Venlo 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo' is een hoofdpoging voor het sociale domein verwoord als 'het vermogen van de stad om iedere inwoner van Venlo een veilige leefomgeving te bieden met voldoende mogelijkheden om mee te doen'. Het programma Openbare orde en Veiligheid levert met name een bijdrage aan de kernopgave 'Iedereen heeft recht op een veilig bestaan en werkt mee aan een veilige leefomgeving' uit deze visie.

Je veilig voelen c.q. veilig zijn, is de basis om te kunnen functioneren, om mee te kunnen doen en om je te kunnen ontwikkelen. Je wilt leven in een omgeving zonder (huiselijk) geweld, waarin eenieder zich aan de regels houdt, met veilige woningen en gebouwen. Een omgeving waarin je als persoon, wie je ook bent of wat je achtergrond ook is, wordt gerespecteerd.

Veiligheid is vanuit dat beeld een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Is de veiligheid echter in het geding, dan grijpt de overheid resoluut in. Wetten worden gehandhaafd en er wordt toegezien op de openbare orde.

De wettelijke basis voor het handelen van de overheid is onder meer te vinden in de Gemeentewet, de Politiewet (2013) en de Wet op de veiligheidsregio's. De rol van de lokale overheid is in deze wetgeving vastgelegd en is in de afgelopen jaren geëvolueerd van een regel- en handhavingsrol naar een meer omvattende regierol op het gebied van openbare orde en veiligheid.

Met de invoering van de nationale politie (2013) heeft een wijziging plaatsgevonden in de verantwoordingsstructuur. De burgemeester voert het gezag op de openbare orde en de hulpverlening; de officier van justitie voert het gezag op strafrechtelijke handhaving en taken ten dienste van justitie. In de 'driehoek' bepalen burgemeester, politie en openbaar ministerie het beleid en de taakuitvoering van de politie. Feitelijk worden afspraken gemaakt over wat de politie doet, waarbij het integraal veiligheidsbeleid de basis is. Het beheer, waaronder de huisvesting, van de (nationale) politie is een verantwoordelijkheid van de Minister van Veiligheid en Justitie.

Vanuit dit kader is de strategische doelstelling van dit programma als volgt geformuleerd:

Zoveel mogelijk samen met de inwoners invulling geven
aan de veiligheid (in wijken en buurten)

De resultaten op de strategische doelstelling worden met een drietal effectindicatoren gevolgd:

Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Aandeel inwoners dat preventiemaatregelen heeft genomen tegen criminaliteit (techno-preventief)	2,10				
somscore van 4 maatregelen (buitenverlichting, extra veiligheidsloten, (rol)luiken, alarminstallatie					
Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Aandeel inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt	23,00				
Bron: Veiligheidsmonitor. Deze monitor wordt 1 maal per 2 jaar gehouden. De realisatie 2016 wordt in mei/juni 2017 verwacht. De indicator is een samengestelde indicator en geeft de gepercipieerde kans op slachtofferschap (zakkenrollerij, beroving, woninginbraak, mishandeling). In het kader van het nieuwe Integrale Veiligheidsbeleid wordt onderzocht of voor deze indicator een ambitieniveau kan worden bepaald.					
Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Aandeel inwoners dat preventiemaatregelen heeft genomen tegen criminaliteit (socio-preventief)	2,00				
Bron Veiligheidsmonitor. Wordt 1 maal per 2 jaar gemeten. De veiligheidsmonitor 2016 wordt in mei/juni 2017 gepresenteerd					

3.2.3

Wat gaan we daarvoor doen?

De vertegenwoordiging van de gemeente zal zich waar en wanneer mogelijk sterk maken voor een wijziging van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord voor wat betreft de stemverhouding.

Tevens zal de ontwikkeling van zowel de begroting als de beleidsvoornemens van de veiligheidsregio kritisch gevolgd worden en waar nodig becommentarieerd en beïnvloed worden door actief stemgedrag binnen de bestuurlijke gremia (dagelijks bestuur, algemeen bestuur en bestuurscommissies). Daarbij zal het gemeentelijk beleid ten aanzien van C2C worden betrokken.

Zowel de wettelijke basis als de regierol op het gebied van de openbare orde en veiligheid vraagt om een beleidsmatige aanpak van de hieruit voortvloeiende opgave. De vormgeving daarvan vindt plaats in het vastgestelde Integraal Veiligheidsbeleid 2016 - 2019.

Onze ambitie voor dit programma, zoals geformuleerd in de strategische doelstelling, reikt verder dan 2018. Maar om die ambitie op de lange(re) termijn te kunnen waarmaken, worden in 2018 de hierna genoemde concrete inspanningen geleverd. Deze inspanningen worden in de jaren daarna natuurlijk doorgezet maar de intensiteit kan verschillen van de inzet in 2018.

Het bevorderen van (het gevoel van) veiligheid

Bij het opstellen van het Integraal veiligheidsbeleid 2016-2019 zijn partners intensief betrokken: burgers, maatschappelijke partners, bestuur en gemeenteraad. Echter, gezien het feit dat veiligheid zich voornamelijk in het domein van de overheid bevindt, is er bij het opstellen van het nieuwe beleidsplan sprake van een beperkte mate van co-design (zie onderstaande figuur).

BURGER (openbaar domein)	TYPE 1 : B	(loslaten)
	TYPE 2 : B-O	CO-CREATIE
OVERHEID (publiek domein)	TYPE 3 : O-b	CO-DESIGN
	TYPE 4 : O	(puur overheid)

In het veiligheidsbeleid wordt aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- Geprioriteerde IVB thema's: High Impact Crimes, Fietsendiefstal, ondermijnende criminaliteit en jeugdoverlast.

- Strategische thema's (volgens de Methode Kernbeleid Veiligheid van de VNG op het gebied van veilige woon- en leefomgeving (geweld in afhankelijkheidsrelaties en drugsbeleid), Bedrijvigheid en veiligheid (Veilig uitgaan), Jeugd en Veiligheid (Jeugd, alcohol en drugs en Veilig in en om de school), fysieke veiligheid (rampenbestrijding, crisisbeheersing en verkeersveiligheid) en integriteit en veiligheid (veilig publieke taak en radicalisering en jihadisme)
- Inzet van diverse instrumenten/methodieken zoals Buurt Bestuurt, Top X aanpak, cameratoezicht.
- Versterking van de verankering van het thema veiligheid in het sociale domein, waaronder de verbinding met de sociale wijkteams en de rol van het zorg- en veiligheidshuis. Vanuit deze verbinding wordt een integrale aanpak ontwikkeld rondom een aantal actuele thema's zoals vluchtelingen/ statushouders en verwarde personen.

Verder hebt u in uw vergadering van 28 juni 2017 een besluit genomen over wijziging van de APV. De wijziging heeft betrekking op de aanpak van woonoverlast, waarmee de burgemeester de bevoegdheid wordt verleend om handhavend op te treden als een gebruiker van een woning of erf ernstige en herhaalde hinder voor omwonende veroorzaakt. In het uiterste geval kan de burgemeester dan overlastgevers 10 dagen uit huis plaatsen.

Het voorzien in crisisbeheersing en bestrijden van rampen

De Wet op de veiligheidsregio's overweegt in de preambule dat 'het wenselijk is om de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening, met behoud van lokale verankering bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau te integreren, teneinde een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren, mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding'.

Op het gebied van de brandweezorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding is de Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN) de coördinerende en bepalende instantie. Het betreft een vorm van verlengd bestuur. De VRLN organiseert namens, en in opdracht van de 15 gemeenten in Noord- en Midden-Limburg, de taken op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding.

De gemeenten in Noord- en Midden-Limburg hebben daarnaast ook zelf een aanvullende verantwoordelijkheid voor uitvoerende taken bij het bestrijden van rampen en het weer op gang brengen van het dagelijks leven erna.

De VRLN heeft met betrekking tot rampenbestrijding en crisisbeheersing een aantal taken over de belangrijkste partners verdeeld:

- Politie ('blauwe kolom');
- Brandweer ('rode kolom');
- Geneeskundige hulpverlening (GHOR, 'witte kolom');
- Bevolkingszorg (gemeente, 'oranje kolom').

Binnen de oranje kolom blijven we ons door te oefenen voorbereiden om, hopelijk nooit, optredende rampen en crisissituaties het hoofd te bieden

Het voorzien in adequate brandweezorg

In het brandweerorganisatieplan beschrijft de VRLN brandweezorg als risicobeheersing en incidentbestrijding. Het plan voorziet zowel in repressieve als preventieve maatregelen om de dekking in Limburg-Noord zo optimaal mogelijk te maken, mede in relatie tot de beschikbare financiering. Het plan is tot stand gekomen met medewerking van postcommandanten, medewerkers van specifieke posten en bestuurders. De VRLN heeft in zijn begroting 2018 de eerste stappen gezet om door prestatiemeting de inzet van middelen in relatie tot de prestaties inzichtelijk te maken.

Betrokkenheid verbonden partijen

In het programma Openbare Orde en Veiligheid zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg Noord,
- politie (geen verbonden partij)
- Stichting Veilig Thuis NML
- Ambulancezorg Limburg-Noord (geen financiële relatie)
- Zorg- en Veiligheidshuis (binnen eigen organisatie)
- Rieco Limburg

3.2.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x 1.000

Middelen Programma 02	Baten / Lasten	2017	2018	2019	2020	2021
Openbare orde en Veiligheid	Baten	185	27	27	27	27
	Lasten	9.117	9.015	8.929	8.862	8.857
Subtotaal programma 02		-8.933	-8.988	-8.902	-8.835	-8.830

Onttrekkingen aan reserves Baten
 Toevoegingen aan reserves Lasten

Saldo programma 02 na verrekening reserves	-8.933	-8.988	-8.902	-8.835	-8.830
---	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Begrotingsvoorstellen (excl. investeringen)

Bedragen x €1.000

Nr	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
18-009	Loonkostenindexering 2017 PKB in meerjarenbegroting 2018-2022	-29	-29	-29	-29
18-010	Grip op de PKB	1	1	1	1
18-013	Herschikking exploitatiekosten voertuigen	-13	-13	-13	-13
18-017	Invulling inkoopstaakstelling	1	1	1	1
18-023	Toerekening salariskosten	7	7	-3	1
18-062	Inflatie 2018-2022	-113	-112	-110	-110
18-090	Verhoging bijdrage Veiligheidsregio Limburg Noord	-274	-274	-274	-274
18-165	Niet doorvoeren inflatie 2018	112	111	110	110
Totaal		-307	-307	-318	-314

Investeringen

Er zijn géén wijzigingen aangaande investeringen van toepassing binnen dit programma.

3.2.5

Relevante beleidskaders

De volgende documenten hebben een relatie met dit programma:

- Strategische visie 'Regio in Balans';
- Strategische visie Venlo 2030;
- Sociale Structuurvisie Venlo 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo';
- Coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid';
- Beleidsplan "Koers en beleid van de Veiligheidsregio Limburg Noord 2016-2019."

3.3

Programma 3 Participatie en Werkgelegenheid

3.3.1

Inleiding

Het programma Participatie en Werkgelegenheid is één van de programma's waarin de drie decentralisatieopgaven in het sociale domein zijn 'geland'. Dit programma richt zich op participatie en de uitvoering van de Participatiewet.

Bij het streven naar participatie voor allen past het streven naar een inclusieve arbeidsmarkt: een arbeidsmarkt die plaats biedt voor jongeren en ouderen en voor mensen met en zonder beperking. Participatie via arbeid levert een krachtige bijdrage aan sociale, economische en financiële zelfstandigheid, verstrekt het gevoel van eigenwaarde en levert een bijdrage aan de sociale cohesie en de economie.

De Participatiewet biedt tevens een financieel vangnet voor mensen die geen of onvoldoende middelen van bestaan hebben, dit is een wettelijke taak. Daarnaast is er gemeentelijk armoedebeleid, het sluitstuk van het financieel vangnet.

Voor de periode 2014-2018 is het coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid' richtinggevend. Met name de lijn onder 4:

'Toekomstperspectief voor iedereen', is van belang voor het programma Participatie en Werkgelegenheid. Eveneens draagt het programma Participatie en Werkgelegenheid bij aan de vier kernopgaven van de Sociale Structuurvisie 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn we Venlo', met name kernopgave 1: 'Iedereen, jong en oud, met en zonder beperkingen, neemt vanuit zijn eigen mogelijkheden deel aan de samenleving en levert een zinvolle bijdrage. Dat kan door een betaalde baan, als vrijwilliger of mantelzorger of als lid van een actieve gemeenschap.'

Met behulp van de doelenboom geven we schematisch weer welk strategisch kader de gemeente hanteert en welke doelstellingen de gemeente wil realiseren.

3.3.2

Wat willen we bereiken?

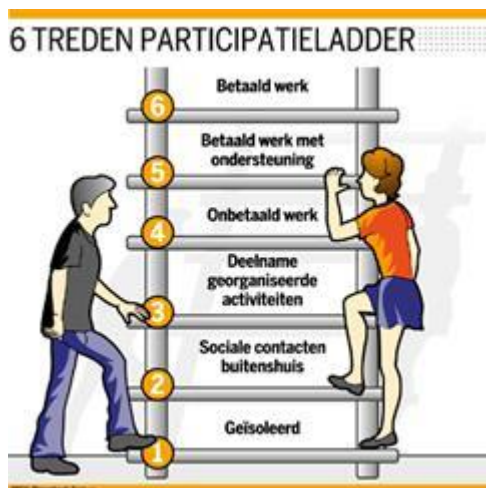

Iedereen doet naar vermogen mee aan de samenleving en voorziet zover mogelijk zelf in het inkomen

Deelnemen aan de samenleving kan op vele manieren en op verschillende niveaus. De Participatieladder is een meetinstrument waarmee je kunt vaststellen in

hoeverre iemand, meedoet in de samenleving. De ladder is onderverdeeld in zes treden: van sociaal geïsoleerd tot werkend zonder ondersteuning. Door een meting in de stadspelling wordt de verdeling van alle Venlose inwoners over de Participatieladder zichtbaar. Daarmee worden de resultaten van het gemeentelijk participatiebeleid transparant.

Figuur 3.21 Participatieladder

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- We willen de eenzaamheid bestrijden door mensen te verbinden en organisaties die eenzaamheid tegen gaan sterk houden
- In nauwe samenwerking met maatschappelijk middenveld en ervaringsdeskundigen willen we het armoedebestrijd beleid evalueren en waar nodig versterken. De uitvoering van het armoedebestrijd beleid willen we waar mogelijk met inzet vanuit de samenleving zelf (uit bestaande middelen c.q. gekoppelde middelen vanuit amendement) realiseren.
- We willen komen tot een strategisch partnerschap met alle belanghebbenden bij de arbeidsmarkt
- We willen vooroordelen van de arbeidsmarkt tegengaan door samenwerking met zelforganisaties die hier acties op willen ontplooiën

Het vorenstaande leidt tot de volgende opdracht en kader voor ons als gemeente:

Iedereen doet naar vermogen mee aan de samenleving
en voorziet zover mogelijk zelf in het inkomen.

De wettelijke basis voor het handelen van de gemeente binnen het programma Participatie en Werkgelegenheid is onder meer te vinden in de Gemeentewet, de Participatiewet en diverse daarop betrekking hebbende andere wetten.

Het bovenstaande kader werken we uit in de volgende tactische doelstellingen:

PARTICIPATIE: Het (naar vermogen) actief deelnemen aan de maatschappij.
WERK: Het (naar vermogen) voorzien in eigen inkomen.

Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Aandeel dat deelneemt in de samenleving door werk of andere maatschappelijke activiteiten (vrijwilligerswerk/ mantelzorg/ wederkerigheid)	77,00	80,00	81,00	82,00	82,00
Deze indicator is het percentage mensen dat deelneemt in de samenleving door werk of andere maatschappelijke activiteiten van het totale aantal inwoners in Venlo. De verwachting is dat door ontwikkelingen in Venlo (o.a. het werkgeversservicepunt, werkbedrijf en Huizen van de Wijk) en de economische ontwikkeling het aandeel dat deelneemt in de samenleving zal stijgen.					

3.3.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Om mensen naar vermogen deel te laten nemen aan de arbeidsmarkt of maatschappij, staat een groot aantal instrumenten ter beschikking. Deze instrumenten zijn wettelijk of gebaseerd op (regionaal) beleid. De instrumenten passen bij de principes van Cradle-to-cradle. We gaan namelijk uit van een positief mensbeeld en de kansen die er zijn. We benutten de kansen, kennis en talenten volop en versterken deze waar mogelijk. Het doel is om iedereen op zijn manier mee te kunnen laten doen in de Venlose samenleving.

Om mee te kunnen doen in de samenleving zijn er een tweetal randvoorwaarden waar aan voldaan moet worden, namelijk inkomensondersteuning en het bestrijden en voorkomen van armoede in de maatschappij. Als mensen op deze punten worden 'ontzorgd', wordt deelname aan de samenleving makkelijker.

Het (naar vermogen) actief deelnemen aan de maatschappij

Bij het streven naar participatie voor allen past het streven naar een inclusieve arbeidsmarkt: een arbeidsmarkt die plaats biedt voor jongeren en ouderen en voor mensen met en zonder beperking. Participatie via arbeid levert een krachtige bijdrage aan sociale, economische en financiële zelfstandigheid, versterkt het gevoel van eigenwaarde en levert een bijdrage aan de sociale cohesie en de economie.

Bij het streven naar een inclusieve arbeidsmarkt richt het programma Participatie en Werkgelegenheid zich op de volgende onderdelen:

1. Werkbedrijf en Werkgeversservicepunt Noord-Limburg
2. Activiteiten Werkplein
3. Social Return on Investment
4. Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt

Door de aantrekkende economie en toename van de bedrijvigheid in Venlo en de regio zien we een toename in de vraag naar personeel op diverse niveaus, dit biedt kansen voor alle inwoners. We zien een groei in vacatures en daling van het aantal werkzoekenden. Vanwege de ontstane personeelskrapte staan werkgevers meer dan ooit open voor werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit biedt kansen, ook voor de bijstandsgerechtigden.

We gaan de dienstverlening daarom intensiveren en aanscherpen om deze kansen optimaal te benutten. In het najaar van 2017 zal het plan ter besluitvorming worden aangeboden. De uitvoering van dit plan zal met name in 2018 plaatsvinden. Voor de financiering van deze onderdelen maken we gebruik van middelen die we hiervoor van het Rijk ontvangen aangevuld met derde geldstromen.

1. Werkbedrijf en Werkgeversservicepunt Noord-Limburg

In alle 35 arbeidsmarktregio's in Nederland zijn Werkbedrijven ontstaan. Dit is een bestuurlijk samenwerkingsverband van sociale partners, gemeenten en UWV. Het bestuur van het Werkbedrijf Noord-Limburg is op 22 oktober 2015 aangesteld. Het Werkbedrijf is een bestuurlijk netwerk dat de centrale spil vormt bij de arbeidsbemiddeling voor de doelgroep Banenafpraak uit het Sociaal Akkoord. Het Werkbedrijf in Noord-Limburg kiest voor een bredere opdracht: Primaire focus is op werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en op werkgevers die deze werkzoekenden willen aannemen.

Als centrumgemeente voert Venlo deze taken voor de Regio Noord-Limburg uit. Zoals in het marktbeveiligingsplan vastgelegd ziet de beleidsagenda voor 2015-2018 er als volgt uit:

- Invulling geven aan de Banenafpraak
- Aandacht voor strategische personeelsplanning
- Focus op kansrijke sectoren
- Benutten van kansen over de grens
- Inspelen op flexibiliteit en mobiliteit
- Aansluiten van onderwijs en arbeidsmarkt

In 2017 vindt er een evaluatie plaats van het Werkbedrijf. Deze evaluatie zal leiden tot (SMART) afspraken. Hierover wordt u te zijner tijd verder geïnformeerd.

Het Werkgeversservicepunt regio Noord-Limburg (hierna: WSP) is de uitvoerende netwerkorganisatie waarin de zeven Noord-Limburgse gemeenten, UWV en de 3 Noord-Limburgse Sw-organisaties gezamenlijk afspraken maken over dienstverlening aan werkgevers. De besluiten van het bestuur van het Werkbedrijf gelden als (beleidsmatig) kader voor de partijen die aangesloten zijn bij het WSP. Het WSP zet de vraag van de ondernemer centraal. Het zijn namelijk de ondernemers die de werkgelegenheid creëren. De regiogemeenten in Noord-Limburg, het UWV en de Sociale werkvoorzieningsschappen in de regio zetten daarom gezamenlijk de vraag van de ondernemer centraal in het Werkgeversservicepunt regio Noord-Limburg. Het resultaat van de vraaggerichte benadering is een goede relatie met de ondernemers, waardoor we hun behoefte begrijpen en zij ons zien als partner. De kracht van de dienstverlening is het ombuigen van de vraag van de ondernemers naar de mogelijkheden van de mensen in de werkzoekendenbestanden met als resultaat meer mogelijkheden voor de mensen in de werkzoekendenbestanden en minder mensen geregistreerd als werkzoekende. De samenwerkende partijen leggen verbindingen met onderwijs, brancheverenigingen, sociale partners en andere betrokken organisaties om te komen tot publiek-private arrangementen met ondernemers.

Het WSP heeft in 2017, als een van de eerste in Nederland, een jaarplan opgesteld waarin de ambities verwoord zijn en vertaald naar concrete resultaten. Het jaarplan voor 2018 is nog niet bekend en zal eind 2017 worden opgesteld.

2. Activiteiten Werkplein

De Participatiewet is van grote invloed op de wijze waarop de gemeente omgaat met toeleiding naar de arbeidsmarkt. De Participatiewet redeneert vanuit het vergroten van de eigen kracht van burgers. Een samenspel is hierbij nodig van inwoners die geloven in hun kwaliteiten, in combinatie met gedreven sociale ondernemers, vernieuwende zorgaanbieders en een goed faciliterende overheid. Het is de bedoeling dat de inwoners die onder de Participatiewet, de Wajong of de Wet Sociale Werkvoorziening vallen, een gewone baan vinden, zo nodig met subsidie. In nauwe samenspraak met elkaar werken Rijk, gemeenten en de sociale partners de afspraken van het sociaal akkoord verder uit in de landelijke Werkkamer. De uitkomsten zijn doorvertaald in het regionale Werkbedrijf.

Werkzoekenden worden begeleid door coaches van de gemeente Venlo. De begeleiding is gericht op het meedoen naar vermogen. De dienstverlening wordt meer en meer gericht op het voorkomen dat onze burgers bijstandsgerechtigd worden. De groepsgewijze aanpak levert een belangrijke bijdrage aan deze aanpak. Door de groepsgewijze aanpak komt de focus te liggen op de mogelijkheden van de klant in plaats van zijn of haar belemmeringen. Daarnaast zijn er meerdere projecten waarmee de huidige workshops worden opgevolgd en uitgebreid. Voor de financiering van de projecten wordt voornamelijk gebruik gemaakt van derde geldstromen.

3. Social Return on Investment

De gemeente Venlo heeft sinds 1 januari 2012 Social Return On Investment (hierna SROI) als beleidsuitgangspunt bij de inkoop van werken, diensten en leveringen. Ook wordt bij het verstrekken van subsidies een sociale paragraaf opgenomen bij de verstuurde definitieve subsidiebeschikking. De gemeente heeft veelal een fors beïnvloedbaar inkoopvolume per jaar en daarmee ook een belangrijk middel om de participatie op de arbeidsmarkt te stimuleren. Deze inkoopkracht kan effectiever en efficiënter benut worden door het toepassen van Social Return.

Jaarlijks worden de doelen bepaald. Het gaat dan om het aantal plaatsingen en werkervaringsplaatsen. Dit is onder andere afhankelijk van de aanbestedingen die in een jaar gepland zijn of verwacht worden. De planning voor 2018 wordt eind 2017 gemaakt.

4. Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt

Kwetsbare jongeren

De invoering van de Participatiewet heeft voornamelijk invloed op de arbeidstoeleiding voor leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs (vso), praktijkonderwijs (PrO) en entreeonderwijs. Deze kwetsbare groep jongeren is veelal aangewezen op intensieve begeleiding en ondersteuning om aan het werk te komen en aan het werk te blijven. Deze begeleiding werd voorheen hoofdzakelijk verzorgd door de arbeidsdeskundigen van het UWV. Wanneer geen preventieve gemeentelijke activiteiten worden ondernomen komen deze jongeren met de komst van de Participatiewet bij de gemeente terecht. In de arbeidsmarktregio Noord-Limburg werken voortgezet speciaal onderwijs, praktijkonderwijs en entreeonderwijs, UWV en gemeenten intensief samen binnen de netwerkorganisatie Baanwijs. Alle kwetsbare jongeren in Noord Limburg gaan naar vervolgonderwijs, hebben en behouden een werkplek, passende dagbesteding of zitten in een toeleidingstraject. Dat is de ambitie van Baanwijs. Deze ambitie werd 25 juni 2015 onderstreept door de ondertekening van het convenant Baanwijs in Theater De Maaspoort.

Door landelijke ontwikkelingen binnen onderwijs, waaronder de entreeopleiding in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en de invoering van de referentieniveaus rekenen en taal komt het uitstroomperspectief van deze leerlingen richting het mbo en richting arbeid nog verder onder druk te staan. Een integrale benadering en een soepele overgang van school naar werk is hierdoor meer dan ooit van belang. Het programma Participatie en Werkgelegenheid in relatie met het programma Onderwijs en Jeugd maakt zich sterk voor een integrale en goed afgestemde uitvoering tussen onderwijs, ondernemers en overheid. Met name voor de kwetsbare jongeren wordt hiervoor ook de ESF-subsidie 'Actieve inclusie' over het eerste tijdvak maximaal aangewend.

Servicepunt Leren en Werken

In juni 2016 is het businessplan Leren en Werken ondertekend voor de arbeidsmarktregio's Noord- en Midden Limburg. Hiermee heeft de samenwerking tussen de partners rondom het thema Leren en Werken in Noord- en Midden-Limburg nieuw elan gekregen. Gilde Opleidingen, CITAVERDE College, UWV, SBB en de centrumgemeenten Venlo en Roermond willen namens de arbeidsmarktregio's een structurele samenwerking op het gebied van leren en werken aangaan. Naar aanleiding van het businessplan is voor de regio Noord-Limburg een jaarplan Leren en Werken opgesteld.

Op verzoek van uw raad is onderzocht wat we kunnen doen aan het hoge aantal laaggeletterden in Venlo. Dit leidt tot een Aanvalsplan laaggeletterden met een doelstelling, werkwijze en benodigde financiën, die zal worden voorgelegd aan uw

raad. Tevens sluiten we aan op Het Regionaal Programma Volwasseneneducatie Regio Noord-Limburg. Doelgroep zijn analfabeten, laaggeletterden en vrijwillige inburgeraars van 18 jaar en ouder.

Professionals zijn opgeleid om laaggeletterdheid te herkennen en bespreekbaar te maken. Zo zijn o.a. coaches op het Werkplein en medewerkers van sociale wijkteams getraind om de Taalmeter in te zetten om laaggeletterden te lokaliseren.

Het naar vermogen voorzien in eigen inkomen

We spannen ons in om zoveel mogelijk mensen mee te laten doen op de arbeidsmarkt. Deelnemen aan de arbeidsmarkt zorgt er voor dat iemand in zijn eigen inkomen kan voorzien. Ondanks onze inspanning zullen er altijd mensen zijn die een beroep moeten doen op inkomensondersteuning. De Participatiewet biedt een financieel vangnet voor mensen die geen of onvoldoende middelen van bestaan hebben. Deze taak is wettelijk vastgelegd in de Participatiewet. Daarnaast zorgt inkomensondersteuning er ook voor dat hogere kosten op andere maatschappelijke terreinen worden vermeden. Bijvoorbeeld door inkomensondersteuning in te zetten om een huisuitzetting te voorkomen.

Het is de bedoeling dat inwoners zo kort mogelijk van deze voorziening gebruik maken. De betrokken inwoner heeft zelf de verantwoordelijkheid om alles te doen om weer zo snel mogelijk een reguliere (betaalde) baan te verwerven of op een ander manier in voldoende middelen van bestaan te voorzien. De verantwoordelijkheid van de gemeente is om de daarvoor noodzakelijke faciliteiten te bieden.

Naast hetgeen is vastgelegd in de Participatiewet voert de gemeente Venlo ook armoedebeleid uit. Dit is het sluitstuk van het gemeentelijke vangnet. Hiervoor zijn diverse regelingen en verordeningen vastgesteld, waaronder:

- Geld-Terug-Regeling;
- Kindpakket en seniorenpakket;
- Verordening individuele inkomenstoelage;
- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen.

De speerpunten van het huidige armoedebeleid worden in 2018 nog verder uitgevoerd. Tevens wordt in 2018 samen met het maatschappelijk middenveld het armoedebeleid 2015 – 2018 geëvalueerd. In 2018 worden, mede op basis van deze evaluatie en in coöperatie met het maatschappelijk middenveld, de voorbereidingen getroffen voor het nieuwe armoedebeleid dat vanaf 2019 richtinggevend zal zijn.

De gemeente voert ook de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en het daarop gebaseerde Beleidsplan Schuldhulpverlening uit. Uitgangspunt van het beleid is dat schulden geen belemmering mogen vormen voor een volwaardige deelname aan de maatschappij. Dit beleidsplan zal worden geïntegreerd in het nieuwe armoedebeleid.

3.3.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x 1.000

Middelen Programma 03	Baten / Lasten	2017	2018	2019	2020	2021
Participatie & werkgelegenheid	Baten	47.569	47.620	46.691	46.691	46.691
	Lasten	80.783	80.059	77.369	76.531	76.329
Subtotaal programma 03		-33.214	-32.439	-30.678	-29.840	-29.639
Onttrekkingen aan reserves	Baten	708	545			
Toevoegingen aan reserves	Lasten	482				
Saldo programma 03 na verrekening reserves		-32.988	-31.894	-30.678	-29.840	-29.639

Begrotingsvoorstellen (excl. investeringen)

Bedragen x €1.000

Nr	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
18-009	Loonkostenindexering 2017 PKB in meerjarenbegroting 2018-2022	-123	-123	-123	-123
18-010	Grip op de PKB	473	473	457	457
18-013	Herschikking exploitatiekosten voertuigen	-11	-11	-11	-11
18-017	Invulling inkoopstaakstelling	15	15	15	15
18-023	Toerekening salariskosten	-384	-447	-425	-391
18-029	Herschikking beschermd wonen	42	42	42	42
18-030	Financiering Werkgeversservicepunt Noord-Limburg	-6	-6	-6	-6
18-062	Inflatie 2018-2022	-114	-114	-114	-114
18-063	Gemeentefonds / Kadernota 2018	-634	-606	-606	-606
18-105	Tekorten sociaal domein (vóór maatregelen evenwicht)	-2.400			
18-117	Beperken armoedebelid	400	400	400	400
18-156	Taskforce evenwicht (sociaal domein)	1.834			
18-157	Meicirculaire 2017	-511	-528	-488	-488
18-165	Niet doorvoeren inflatie 2018	105	105	105	105
Totaal		-1.316	-801	-755	-721

Investeringen

Er zijn géén wijzigingen aangaande investeringen van toepassing binnen dit programma.

3.3.5

Relevante beleidskaders

Dit programma heeft o.a. een relatie met de volgende documenten:

- Strategische visie 'Regio in Balans';
- Strategische visie Venlo 2030;
- Raadnotitie 'Burgers aan Zet';
- Sociale structuurvisie 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo';
- 'Op weg naar de menselijke maat', hoofdlijnen van beleid voor de decentralisatieverantwoordelijkheden in Venlo met bijbehorende beleidskaders per decentralisatie;
- Beleidsplan Decentralisaties Sociaal Domein gemeente Venlo 'Een bijzondere tijd';
- (Uitvoeringsprogramma) Sportvisie Venlo 2013-2018 'Samen sporten, samen leven';
- Coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid'.

3.4

Programma 4 Zorg en Welzijn

3.4.1

Inleiding

Dit programma gaat over de zorg en ondersteuning die noodzakelijk is voor inwoners om te kunnen blijven meedoen en zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen. Verder omvat dit programma initiatieven die gericht zijn op het bevorderen van het welzijn van onze burgers. Budgettair gaat het om een omvangrijk programma.

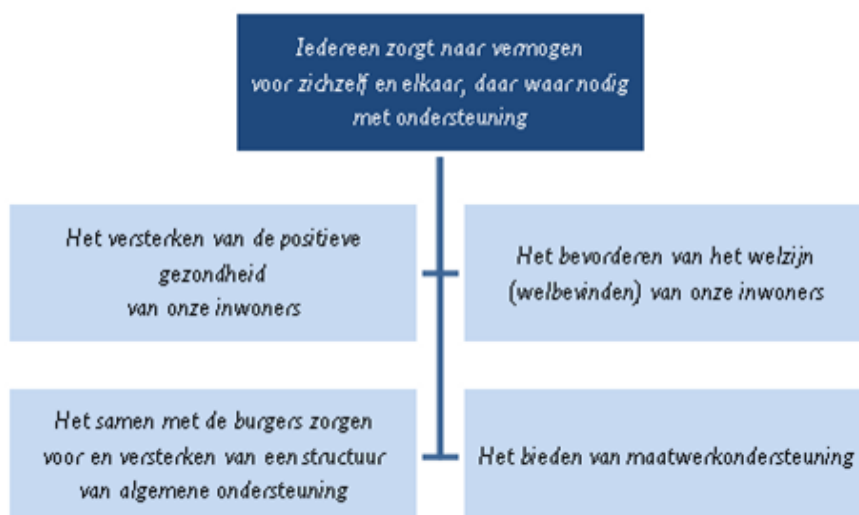
In februari 2016 heeft u de conclusies en aanbevelingen van de Tussenevaluatie onderschreven. De inhoud vormt mede basis voor de uitvoering van dit raadsprogramma.

3.4.2

Wat willen we bereiken?

Inleiding

Dit programma gaat over de zorg en ondersteuning die noodzakelijk is voor inwoners om te kunnen blijven meedoen en zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen. Verder omvat dit programma initiatieven die gericht zijn op het bevorderen van het welzijn van onze burgers. Budgettair gaat het om een omvangrijk programma. Uitgangspunt is passende zorg en ondersteuning binnen de beschikbare financiële kaders. Naar aanleiding van het grote tekort in het sociale domein over 2016 zijn maatregelen genomen en in uitvoering om financieel in evenwicht te komen.

Voor de doelstellingen 'het samen met de burgers zorgen voor en versterken van een structuur van algemene ondersteuning' en 'het bevorderen van het welzijn (welbevinden) van onze inwoners' willen we het volgende bereiken:

- Inwoners van Venlo vormen gemeenschappen waar mensen meedoen, elkaar kennen, elkaar helpen en niemand buitensluiten. Mensen zetten zich met plezier in als vrijwilliger of mantelzorger en voelen zich hierin gewaardeerd.
- Voor de Blerickse wijken wordt met topprioriteit een integrale aanpak ontwikkeld.
- Informatie & Advies (I&A): via I&A punten met vrijwilligers in de wijken groeit de zelfredzaamheid van onze inwoners en de zorg van inwoners voor elkaar.
- Gemeenschapsaccommodaties worden ingezet als middel om beleidsdoelen van de gemeente te dienen. De maatschappelijke ruggengraat van de gemeente wordt versterkt door het faciliteren van sociaal-maatschappelijke en (sociaal)-culturele activiteiten op dorps-, wijk- en stadsdeelniveau.
- Huizen van de wijk: in de periode 2017/2018 ontwikkelen we het concept Huis van de wijk verder en zal het aantal Huizen van de wijk opnieuw worden bekeken. Dit gebeurt in samenhang met het ontwikkelen van processen, versterking van de algemene voorzieningen en herijking van de sociale wijkteams. Sommige accommodaties zullen aangepast moeten worden om het concept Huis van de wijk mogelijk te maken.
- Voor MFA op den Berg wordt in 2018 een krediet beschikbaar gesteld voor de realisatie van een combinatie van school, gymzaal, huis van de wijk en kinderopvang met C2C ambitie. De gemeente Venlo investeert hierbij in het gebouw waarbij voor o.a. de duurzame maatregelen subsidies en bijdragen van derden wordt gevraagd. Op basis van een uitgewerkt voorlopig ontwerp inclusief de financiële vertaling van kosten en dekking kan het college de definitieve GO voor het project verlenen. Hierbij is randvoorwaardelijk dat er subsidies en bijdrage van derden zijn ontvangen om de C2C ambitie te financieren (taakstelling op kapitaalslasten ten laste van de gemeentelijke begroting waarbij is uitgegaan van € 50.000 structureel per jaar te dekken uit bijdragen derden en subsidies).
- Zorg en Veiligheidshuis (ZVH) voor alle Noord- en Midden-Limburgse gemeenten: in 2018 zal er sprake zijn van één integraal regionaal zorgteam dat, als evenknie van een integraal lokaal wijkteam, de onafhankelijke beoordeling van gepaste zorg betreffende maatschappelijke opvang en beschermd wonen beoordeelt voor kwetsbare burgers.

Voor de doelstelling 'het bieden van maatwerkondersteuning' willen we het volgende bereiken:

- Integrale toegang tot zorg en ondersteuning
- Aanhaking van werk en inkomen op wijkniveau
- Focus van de integrale toegang/het sociaal wijkteam op vraagverheldering, arrangeren van maatwerk, regievoering op leefzorgplannen en op het zijn van contactpersoon voor de burger.
- Organiseren van een wijkteam+ voor de complexe casuïstiek en voor specialistische advisering van het sociaal wijkteam.
- Het uitvoeren van maatwerkvoorzieningen door uitvoeringsteams terugleggen bij de aanbieders
- Terugdringen van /beperken van het aantal individuele maatwerkvoorzieningen
- Bijdrage leveren aan kostenreductie in het sociale domein.
- Optimaal benutten van en toegankelijk hebben van algemene voorzieningen in de wijk
- Sterker inzetten op een vroegtijdig signaleren van problemen bij burgers en het voorkomen en terugdringen van de zwaardere ondersteuning en zorg.
- Het leidende principe 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur en de trap van oplossingen wordt geborgd en verder doorontwikkeld. Wijkteamleden hebben nadrukkelijk regierol op het leefzorgplan. Beoogde resultaten worden effectief gerealiseerd.
- Zicht op en contact over de directe verwijzingen naar de maatwerkvoorzieningen jeugdzorg
- Meer inwoners kunnen voor een zinvolle dagbesteding gebruik maken van de Open Inloop wat leidt tot minder gebruik van maatwerkvoorzieningen.
- Versterking van de wijknetwerken (professionele en buurt- en bewonersnetwerken)
- Ontwikkelen van meer algemene voorzieningen en daarmee een verschuiving van het gebruik van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen
- Efficiënter beoordelen en inzetten van woningaanpassingen

Voor de doelstelling 'het versterken van de positieve gezondheid van onze inwoners' willen we het volgende bereiken:

- Het voorkomen van problemen op het gebied van opgroeien en opvoeden
- Creëren en/of verstevigen van een gezonde fysieke en sociale omgeving voor de jeugd en oudere inwoners, die gezonde(re) keuzes gemakkelijker maakt.
- Vergroten van de weerbaarheid van jongeren
- Gezondheidsachterstanden en sociaaleconomische gezondheidsverschillen verkleinen door gericht kwetsbare groepen inwoners en wijken te ondersteunen.

Taskforce evenwicht

In februari 2017 is er een taskforce evenwicht ingesteld om de financiële tekorten en prognoses in het sociaal domein structureel op te lossen. De raad is over de oorzaken en de voorgenomen aanpak om dit op te lossen via verschillende manieren geïnformeerd en bijgepraat, onder andere via Raadsinformatiebrieven. Om financieel in evenwicht te komen zijn er maatregelen en plannen uitgewerkt. In deze aanpak resteert er voor 2017 nog een aanzienlijk tekort vanwege niet opzegbare en doorlopende verplichtingen en zal 2018 het overgangsjaar zijn naar de nieuwe situatie in 2019 waarin wordt gestreefd om dan volledig in financieel en organisatorisch evenwicht te zijn. De taskforce valt direct onder de directie. Naast de interne ambtelijke projectleider is er een deskundige externe interim (project)manager aangetrokken, die in augustus 2017 is gestart en zich breed richt op het strak sturen en aanpakken van de organisatorische en financiële opgave.

Inkoop

Venlo heeft via de MGR de nieuwe inkoop voor 2018 gestart betreffende individuele begeleiding, de jeugdzorg, algemene en voorliggende voorzieningen en beschermd wonen. Per taakveld worden afspraken gemaakt met de geselecteerde zorgaanbieders op basis van prestaties en daaraan gekoppelde budgetten. De MGR heeft de gemeente Venlo de ruimte gegeven om dit zo aan te pakken, waarbij de andere deelnemende gemeenten in Noord-Limburg op de klassieke manier blijven inkopen. De andere gemeenten volgen de ontwikkelingen van de Venlose aanpak en willen later weer gezamenlijk aansluiten via de MGR.

Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Zelfredzaamheid van de inwoners (schaalscore)		90,00	90,00	90,00	90,00
Over 2016 zijn geen gegevens beschikbaar uit de stadspeiling.					
Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Aandeel inwoners dat mantelzorg of buren-, bejaarden-, of gehandicaptenhulp verleent		51,00	51,00	51,00	51,00
Over 2016 zijn geen gegevens beschikbaar uit de stadspeiling.					

3.4.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Zorg voor elkaar: maatschappelijke participatie

Naast individuele ondersteuning richt de gemeente zich op ondersteuning van groepen inwoners en gemeenschappen gericht op meedoen. Deze zorg voor elkaar noemen wij maatschappelijke participatie. Onze ondersteuning richt zich op het faciliteren van (groepen) inwoners. Dit doen we door het bieden van bewonersondersteuning (opbouw-, jongeren en ouderenwerk), het faciliteren van plekken om elkaar te ontmoeten (zoals de Huizen van de Wijk), het ontplooiën van gezamenlijk activiteiten en het faciliteren van het verenigingsleven.

Het betreft de volgende producten:

1. Communicatie.

We investeren meer dan ooit in communicatie vanuit de kapstok Samen zijn wij Venlo. We stellen voor alle actuele thema's een communicatieplan op. En we blijven werken met de klankbordgroep communicatie, bestaande uit inwoners. Daarnaast is eind 2017 onder Samen zijn wij Venlo een sociale kaart ontwikkeld, een crowdfunding platform gevormd en kunnen wijken aan de slag met een online buurtplatform. Deze producten zullen in 2018 geëvalueerd worden.

2. Actieve inwoners.

De vrijwilligerscentrale is in 2017 volledig op de schop gegaan en is dé plek voor vrijwilligers voor informatie en training. Op basis van de eerste ervaringen ontwikkelen we door in 2018. Het team bewonersondersteuning werkt samen met inwoners aan leefbaarheidsagenda's van de wijk. Buurt Bestuurt sluit hier op aan. Ook investeren we in de participatie van kwetsbare groepen en jongeren. Tot slot zijn sport-, jeugd- en cultuurverenigingen belangrijke verbinders in de wijken.

3. Iedereen kan meedoen.

We nemen belemmeringen weg zodat mensen mee kunnen doen. We hebben aandacht voor kwetsbare groepen in Venlo: mensen met een beperking, mensen in armoede, statushouders of lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders. De subsidieregeling Zorg voor elkaar ondersteunt dit.

4. Kracht van het netwerk en onafhankelijke cliëntondersteuning.

We geloven in de kracht van een sociaal netwerk. Dit vraagt met name bij beroepskrachten een andere houding. Zo nodig worden beroepskrachten hiertoe getraind. We bieden onafhankelijke en informele cliëntondersteuning actief aan, om (kwetsbare) mensen te stimuleren hun eigen plan op te stellen voordat ze een keukentafelgesprek ingaan.

5. Mantelzorg en informele zorg.

Mantelzorgwaardering en de hervorming van de steunpunten tot kenniscentra blijven speerpunten. We willen overbelasting en eenzaamheid bij mantelzorgers voorkomen; zowel de beroepskracht als de wijk heeft hier aandacht voor.

6. Leertraject vitale gemeenschappen en C2C.

In 2017 is gestart met het leertraject vitale gemeenschappen en C2C voor medewerkers binnen het sociale domein van de gemeente Venlo gericht op het concreet maken van onze nieuwe rol in relatie tot onze inwoners. Mogelijk verbreden we in 2018 het leertraject naar alle medewerkers van de gemeente Venlo.

7. De subsidieregulering Zorg voor elkaar

De subsidieregulering maatschappelijke participatie is ingegaan vanaf 2017 en is aangepast op basis van de eerste ervaringen. De subsidieregulering heeft een nieuwe naam: Zorg voor elkaar. Het doel van deze subsidieregulering is zorg voor elkaar te stimuleren, maatschappelijke participatie (meedoen) te bevorderen en belemmeringen bij kwetsbare inwoners weg te nemen. We stimuleren en ondersteunen vrijwilligersinitiatieven die hier een bijdrage aan leveren.

Vanaf 2018 willen we meer focus aanbrengen aan een integrale uitvoering van onze ambitie zoals beschreven in de sociale structuurvisie. Algemene voorzieningen worden nog onvoldoende benut; we zien kansen om dit te versterken zodat minder duur maatwerk nodig is.

Gemeenschapsaccommodaties

2018 is het 2e volle jaar van het uitvoeringsplan 2016-2020. Het gaat in dit plan enerzijds om het verlenen van subsidies voor exploitatiesteun voor gemeenschapsaccommodaties met een verlieslatende exploitatie en subsidies voor functieverbetering van gemeenschaps-accommodaties van derden.

Anderzijds gaat het om de uitvoering van eigenaarstaken (waaronder eigenaarsonderhoud en doorpakken met de huurharmonisatie bij eigen gemeenschapsaccommodaties, zodra hiervoor aanleiding is). Eind 2018 maakt het college een tussenbalans op aan de hand waarvan wordt gezien of het uitvoeringsplan dient te worden bijgesteld en/of verlengd.

De integrale plannen voor gemeenschapsaccommodaties die in het kader van het meerjarenuitvoeringsprogramma 2016 - 2020 worden opgesteld zijn erop gericht om de functionaliteit, de kwaliteit en de bedrijfsvoering te verbeteren. Het gaat om plannen voor D'n Dörpel, de Bantuin, de Witte Kerk en de Zuidpilaar, alsook om het opstellen van een programma van eisen en een locatieadvies m.b.t. de definitieve huisvesting van instellingen, die nu (tijdelijk) in de Haandert te Tegelen gehuisvest zijn, en de Tegelse bibliotheekvestiging.

Gelet op de stand van zaken van de planvoorbereiding, het ontbreken van urgentie om in 2018-2019 in voornoemde accommodaties te investeren en de primaire investeringsbehoeften, hebben wij gemeend u niet nu een voorstel te doen voor een extra raadskrediet om de plannen uit te werken. Bij de voorbereiding van de begroting 2019 kan opnieuw worden gezien of hiervoor een extra raadskrediet kan worden aangevraagd.

Voor de (beperkte) kosten van de nadere uitwerking en (mogelijk gefaseerde) uitvoering van de nog in voorbereiding zijnde plannen voor de Witte Kerk en de Bantuin is dekking aanwezig binnen het huidige budget gemeenschapsaccommodaties.

Voor wat betreft MFA Op den Berg is in 2017 een plan ontwikkeld waarin naast onderwijshuisvesting en gymnastiekruimte ook het Huis van de wijk wordt betrokken. In 2018 zal dit plan worden uitgewerkt.

Huizen van de wijk

In de Huizen van de wijk vinden de Open inloop activiteiten plaats, wordt informatie & Advies gegeven en worden sociale wijkteams ondergebracht. In 2017/2018 wordt gewerkt aan het herijken van het concept en het indikken van het aantal locaties op basis van een (beknopte) visie/afwegingskader als onderdeel van de heroverwegingen binnen de taskforce evenwicht.

Ten aanzien van onder andere de functies Informatie en Advies en Open inloop lopen trajecten om tot een andere opdrachtgever- opdrachtnemer relatie te komen, waarbij de gemeente het WAT bepaalt en de aanbieders het HOE (zie verder onder Ontwikkelen en versterken algemene voorzieningen). Ook vindt een herijking van de sociale wijkteams plaats, zie aldaar. Deze trajecten zijn mede bepalend voor het vervolg van het herijkingstraject Huizen van de wijk. Deze trajecten worden dan ook in samenhang met elkaar vormgegeven.

Sommige accommodaties vergen een fysieke aanpassing om de functies van het Huis van de Wijk te kunnen herbergen. In het kader van het in 2016 vastgestelde accommodatiebeleid is een uitvoeringsplan opgesteld voor de gemeenschapsaccommodaties. Daar waar sprake is van huisvesting van het Huis van de wijk in een gemeenschapshuis, waarvoor een integraal plan wordt opgesteld, zullen beide uitvoeringstrajecten ineen vloeien.

Van SAM-fonds naar buurtbudgetten

Vanuit het SAM-fonds worden leefbaarheidsinitiatieven ondersteund via subsidies aan inwoners. Jaarlijks krijgen rond de 130 initiatieven op een laagdrempelige manier financiële ruggensteun om opgepakt en uitgevoerd te kunnen worden. In 2018 vindt de voorbereiding plaats van de doorontwikkeling naar het werken met buurtbudgetten in 2019. Vooruitlopend hierop wordt in 2018 alvast voor

Vastenavondkamp een buurtbudget vrijgemaakt in het kader van de topprioriteit voor integrale aanpak vergeten Blerickse wijken. Het SAM-fonds en de huidige wijkprojectgelden gaan onderdeel uitmaken van de toekomstige buurtbudgetten. Bij het werken met buurtbudgetten wordt naast het initiatief nemen en de uitvoering van initiatieven ook de beslissing over toekenning van initiatieven bij bewoners zelf gelegd. Dit past in de ontwikkeling van loslaten in vertrouwen.

Topprioriteit voor integrale aanpak Blerickse wijken

Op 28 juni 2017 is in de raad de motie “Topprioriteit voor integrale aanpak vergeten Blerickse wijken” aangenomen. In het aanpakdocument Stadsdeelontwikkelingsplan Blerick dat op 18 juli 2016 is vastgesteld en ondertekend door de 3 samenwerkende partijen, de woningcorporaties Antares, Woonwenz en de gemeente Venlo, is onder andere opgenomen dat er een integrale gebiedsvisie voor Blerick komt. Het afgelopen jaar is met partijen gewerkt aan het concretiseren van deze opgave. Het gaat daarbij om de bouwstenen sociaal maatschappelijk, ruimtelijk-fysiek en sociaal economisch, de analyse van feiten en cijfers over dit stadsdeel en het benoemen van de thema’s die om aanpak vragen. Tevens zal een concreet uitvoeringsprogramma worden toegevoegd voor de (middel)lange termijnopgaven. De verwachting is dat dit plan eind 2017/ begin 2018 gereed is.

Zorg- en veiligheidshuis (ZVH)

Vanuit diverse innovatietafels (waar ook aanbieders en cliëntenafvaardiging bij plaatsnemen) is één regiovisie voor de bijzondere doelgroepen Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang vormgegeven. Deze regiovisie omvat de jaren 2017 tot en met 2019. Vanaf 2020 worden de beschikbare middelen voor de maatschappelijke opvang en beschermd wonen door gedecentraliseerd naar alle individuele gemeenten. De centrum gemeenterol van de gemeente Venlo komt vanaf die datum te vervallen. De gemeenten in Noord- en Midden Limburg hebben afgesproken dat zij de taken zoveel als mogelijk lokaal in willen gaan bedden en daar waar sprake zal zijn van regionale samenwerking dit op de schaal van Midden-Limburg en op de schaal van Noord-Limburg zal zijn. Tot en met 2019 blijft het ZVH het uitvoerende orgaan voor de regionale zorgtaken. Waarschijnlijk zullen nog enkele regionale zorgtaken voor Noord Limburg vanaf 2020 in het ZVH ondergebracht worden. Dit zal in 2017 en 2018 verder uitgewerkt worden.

Door gebiedsgericht te werken is de aansluiting met de sociale wijkteams verbeterd. De samenwerking met Veilig Thuis, de ambtelijke en bestuurlijke aansturing en de toekomstige organisatievorm van het ZVH blijven punten van aandacht.

Beschermd wonen

In de komende periode gaan wij samen met een vertegenwoordiging van de regiogemeenten en aanbieders op zoek naar manieren om deze maatwerkvoorzieningen beter te laten aansluiten bij de behoeften van burgers die van deze voorziening gebruik maken. Daarbij zetten wij vooral in op het tijdelijk gebruik van deze voorziening en een soepele overgang naar lichtere vormen van ondersteuning. Deze voorstellen tot transformatie en innovatie komen terug in de inkoopvoorwaarden.

Ontwikkelen en versterken van algemene voorzieningen

Een van de belangrijkste conclusies uit de tussenevaluatie sociaal domein is, dat de transformatie en de beweging op de trap van oplossingen richting de “voorkant” – eigen kracht, kracht van de samenleving, gebruik van algemene voorzieningen – onvoldoende benut worden om maatwerkvoorzieningen te voorkomen. Het beschikbaar zijn van voldoende en passende algemene voorzieningen, die kunnen worden ingezet ter vervanging van maatwerk is essentieel om de transformatie te laten slagen. En nodig om de kostenbesparing te bereiken die nodig is om de ondersteuning in het sociaal domein binnen het budgettair kader te kunnen realiseren.

Te veel voorzieningen zijn “achter de keukentafel” beland en daarmee niet meer algemeen toegankelijk en duurder geworden. De relatie opdrachtgever-opdrachtnemer dient opnieuw vorm te krijgen in een andere manier van inkopen, waarbij de gemeente bepaalt WAT de zorgaanbieder moet bereiken met de cliënt en de zorgaanbieder bepaalt HOE dat het beste kan worden bereikt, de zogenaamde prestatiegerichte inkoop.

Inmiddels loopt een aanbestedingstraject voor algemeen maatschappelijk werk, wat nu onderdeel is van de uitvoeringsteams individuele ondersteuning, maar wat we weer expliciet als algemene voorziening positioneren, op basis van prestatiegerichte inkoop. Met aanbieders van andere algemene (welzijns-)voorzieningen zijn binnen de lopende overeenkomsten nieuwe afspraken gemaakt over de te leveren prestaties. De aanbieders op dit terrein hebben daarbij het initiatief genomen tot intensieve samenwerking, hetgeen wij zeer toejuichen.

Met aanbieders van de open inloop is inmiddels een vergelijkbaar traject opgestart binnen de huidige raamovereenkomsten.

Doel van alle afspraken met deze aanbieders is, dat zij binnen de voor hen beschikbare budgetten in staat zijn om een deel van de huidige toeloop naar maatwerkvoorzieningen “af te vangen”, doordat zij laagdrempelige ondersteuning bieden.

Ook veranderen de rollen van de gemeente en de aanbieders. De gemeente zal met name opereren vanuit haar rol als opdrachtgever en de aanbieders vanuit de rol als opdrachtnemer. Om met elkaar goed zicht te houden op het bereiken van de afgesproken doelen, maken we ook afspraken over hoe we monitoren en met welke

indicatoren. Ook zullen we hier regelmatig het gesprek met elkaar over voeren. Daarvoor dient het gemeentelijk accountmanagement versterkt te worden.

De nieuwe overeenkomsten c.q. de aangepaste afspraken zullen per 1 januari 2018 in werking treden. Inhoudelijk gezien zal de doorontwikkeling van de voorzieningen ook in 2018 verder vorm krijgen.

Herijking sociale wijkteams

In het kader van de herijking van de sociale wijkteams en opdracht tot besparing van de kosten in het sociaal domein gaan we de volgende zaken organiseren en realiseren:

- De sociale wijkteams leggen de focus op vraag verheldering met de burger, het arrangeren van maatwerkvoorzieningen, het regie voeren op het leefzorgplan (bereiken van de doelen) en het zijn van contactpersoon voor vindplaatsen en verwijzers.
- De verbinding van het domein werk en inkomen met de toegangsfunctie, vanuit de integrale aanpak van sociale wijkteams, is gerealiseerd. Juist vanuit de wetenschap dat inkomens/schuldenproblematiek vaak aan de basis ligt van andere problemen van burgers, is dit een speerpunt in onze aanpak. Doel daarmee is ook het voorkomen van zwaardere problematiek en de inzet van effectievere arrangementen/ondersteuning.
- Voor de complexe casuïstiek organiseren we een stedelijk wijkteam+, dat ook haar specialistische kennis inzet voor de sociale wijkteams. Ook hierbij geldt: opschalen als nodig, afschalen zo snel als mogelijk. Daarmee wordt ook de integratie van taken en doelgroepen van o.a. zorg- en veiligheidshuis, regionaal team en lokaal interventieteam gerealiseerd.
- De werkzaamheden van de uitvoeringsteams jeugd en individuele ondersteuning, die gericht zijn op ondersteuning en zorg aan de burger, worden teruggelegd bij de professionele aanbieders. Het sociaal wijkteam is gericht op de taken die samenhangen met de toegangsfunctie.
- Wijk teamleden zijn verbonden met huisartsenpraktijken, jeugdartsen en onderwijsorganisaties. Daarmee zetten we vroegtijdig in op laagdrempelige ondersteuning en optimale inzet van de mogelijkheden van de voorzieningen in de wijk en versterking van de burger. Oplossingen in het sociale domein kunnen medische problemen terugdringen of voorkomen. Wijkteam leden presenteren zich en leggen directe contacten met de praktijken. Doel is minder directe doorverwijzingen van de huisarts naar gespecialiseerde jeugdzorg.
- Structurele samenwerking van de wijkverpleegkundigen met het wijkteam en de huisartsen is geborgd. Daartoe loopt in 2016/2017 een pilot in de wijk Tegelen en zullen in 2018 de goede resultaten geborgd en verder doorontwikkeld worden met de Zorgverzekeraars en aanbieders.

- Vanuit efficiency-oogpunt en in relatie tot de focus van taken van het sociale wijkteam, reduceren wij het aantal sociale wijkteams (nu 12). Uitgangspunt blijft koppeling aan en present in de wijken; de wijkteams zijn de ogen en oren van de wijk.

Herijking proces en beleid woningaanpassingen

De herinrichting van het proces van de maatwerkvoorziening 'woningaanpassingen' vindt nog in 2017 plaats. De herinrichting van dit proces begint bij een ondersteuningsvraag voor een woningaanpassing en eindigt bij het opleveren van een eventuele woningaanpassing. Gebleken is dat dit proces efficiënter ingericht kan worden, waardoor kostenbesparingen mogelijk zijn. Mogelijk zijn hiervoor ook beleidsaanpassingen nodig. In dat geval zal hiervoor zo nodig eind 2017/begin 2018 een voorstel aan de raad worden voorgelegd.

Toezicht en handhaving en aanpak fraude

Er is een toezichthoudend ambtenaar voor de 7 gemeenten aangesteld. Vóór 2018 wordt regionaal een evaluatie gehouden en gezien hoe en wat voor 2018 nodig is. De toezichthoudend ambtenaar heeft zowel een proactieve als een reactieve rol: hij kan zelf, eigener beweging een onderzoek instellen en reageert op meldingen van aanbieders, burgers en professionals.

In 2018 is er een aanpak gericht op het voorkomen van onrechtmatigheden en bestrijding van fraude binnen de Wmo en Jeugdwet. Daarbij wordt aangehaakt op de aanpak vanuit de Participatiewet. We zetten zoveel als mogelijk in op preventie, het voorkomen van. Ten behoeve van de handhaving bij fraude in het kader van de Wmo/ jeugdwet worden daartoe de processen en verantwoordelijkheden ingeregeld.

Maatwerkvoorzieningen jeugd

Om meer grip te krijgen op de omvang van de maatwerkvoorzieningen jeugd wordt er vanaf 2018 prestatiegericht jeugdhulp ingekocht. In 2018 wordt passend bij deze systematiek gewerkt met volumeafspraken. Hierbij laten we de vooraf gestelde producten los en laten we aan de aanbieders hoe zij de jeugdige het beste kunnen ondersteunen. Hiermee besparen we op administratieve lasten.

In 2018 zijn er geen uitvoeringsteams meer actief in Venlo. De cliënten die door het uitvoeringsteam werden ondersteund worden warm overgedragen naar aanbieders, die deze cliënten gaan ondersteunen.

De opgebouwde samenwerking en verbinding met de partners in het gedwongen kader (jongeren met een maatregel Jeugdbescherming en Jeugdreclassering) wordt in 2018 geborgd in het wijkteam+.

Maatschappelijke Opvang

Per 1 januari 2018 zal een nieuwe opvangconcept beschikbaar zijn. Het betreft flexibele opvang met veel aandacht voor de kansen en mogelijkheden van de individuele burger. Het doel is om (potentieel) dakloze burgers zo snel mogelijk naar een vorm van wonen te leiden met voor hen passende begeleiding.

Het versterken van de positieve gezondheid van onze inwoners

Op grond van de Wet publieke gezondheid (WPG) moet iedere gemeente een gemeentelijk gezondheidsbeleid vaststellen. De nota Lokaal gezondheidsbeleid 2017-2020 “Vitaal Venlo” is op 29 maart 2017 unaniem vastgesteld door de gemeenteraad. Hoofddoel is het creëren van de juiste voorwaarden voor een gezonde(re) bevolking en een gezonde fysieke en sociale omgeving. Daarmee geeft dit beleid invulling aan de trede ‘preventie’ in het sociale domein. In de nota zijn drie speerpunten voor zowel jeugd als voor ouderen vastgelegd, waaronder overgewicht, bewegen, eenzaamheid en dementie. Het beleid wordt nader uitgewerkt op basis van vier centrale uitgangspunten:

- 1 We werken volgens de visie Positieve gezondheid
- 2 Inlopen van gezondheidsachterstanden (focus op kwetsbare groepen)
- 3 We werken met erkende interventies
- 4 We werken wijkgericht en op basis van behoeften van inwoners

Per 2018 worden gemeenten verantwoordelijk voor het rijksvaccinatieprogramma. De GGD blijft de uitvoering doen, maar wordt per 2018 via de gemeentelijke bijdrage hiervoor gefinancierd. Gemeenten ontvangen hiervoor middelen van het Rijk op basis van budgetneutraliteit.

Werken aan vitaliteit moet al beginnen bij (jonge) kinderen. Dit doen we onder andere door het voortzetten van een structurele en integrale aanpak, met Jongeren op Gezond Gewicht (jogg.venlo.nl) en het ondersteunen van scholen via De Gezonde School aanpak (www.gezondeschool.nl).

Preventie voor volwassenen & ouderen

In het kader van de vergrijzing en de stijgende trend van (chronische) ziekten en -aandoeningen werken we actief aan het zelfredzaamheid houden van volwassenen en met name ouderen. Ondersteuning bij – en mantelzorg voor – mensen met dementie en ouderdomsdepressie zijn daarbij belangrijke aspecten. Dit gebeurt onder meer via de recent ingezette beweging naar een ‘dementievriendelijke gemeenschap’, mede n.a.v. de motie Holla (10-2016)

Preventieve jeugdzorg

De preventieve jeugdzorg is vanaf 2018 integraal onderdeel van de ontwikkeling en versterking van algemene voorzieningen, waaronder algemeen maatschappelijk werk. Er wordt ingezet op het verhogen van de zelfredzaamheid: weerbaarheid, zelfstandigheid, participeren naar vermogen en eigen regie/verantwoordelijkheid. Er is aandacht voor kwetsbare wijkbewoners, waaronder jongeren zonder startkwalificatie/werk/opleiding, kwetsbare kinderen / jongeren, jonge ouders. Daarnaast is vroeg signaleren en maatschappelijk signaleren een thema. Waarbij aandacht is voor de doelgroep -9 maanden tot 100+ jaar. Inwoners moeten zich tijdig bewust zijn van mogelijke risicofactoren en ondersteuningsbehoeften en hebben oog voor elkaar. Voor wat betreft jongerenaccommodaties wordt, daar waar mogelijk, aansluiting gezocht bij de herijking van de Huizen van de Wijk.

3.4.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x 1.000

Middelen Programma 04	Baten / Lasten	2017	2018	2019	2020	2021
Zorg en Welzijn	Baten	8.064	6.521	6.400	6.400	6.400
	Lasten	124.751	130.663	124.550	124.600	124.556
Subtotaal programma 04		-116.687	-124.142	-118.150	-118.200	-118.155
Onttrekkingen aan reserves	Baten	2.639	70			
Toevoegingen aan reserves	Lasten	70				
Saldo programma 04 na verrekening reserves		-114.118	-124.072	-118.150	-118.200	-118.155

Begrotingsvoorstellen (excl. investeringen)

Bedragen x €1.000

Nr	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
18-009	Loonkostenindexering 2017 PKB in meerjarenbegroting 2018-2022	-114	-114	-114	-114
18-010	Grip op de PKB	-159	-179	-188	-188
18-017	Invulling inkoopstaakstelling	37	38	38	38
18-022	Herschikking dotatie onderhoudsvoorzieningen vastgoed	69	69	69	69
18-023	Toerekening salariskosten	214	273	268	269
18-025	Herschikking meerjaren begroting Zorg- en veiligheidshuis	3	3	3	3
18-029	Herschikking beschermd wonen	-42	-42	-42	-42
18-062	Inflatie 2018-2022	-366	-365	-365	-365
18-064	Verwerking ontwikkelingen binnen de vastgoedportefeuille	16	16	16	16
18-090	Verhoging bijdrage Veiligheidsregio Limburg Noord	21	21	21	21
18-100	Uitwerking bestuursopdracht invulling taakstelling kredieten	69	68	67	66
18-105	Tekorten sociaal domein (vóór maatregelen evenwicht)	-13.776			
18-156	Taskforce evenwicht (sociaal domein)	7.188			
18-157	Meicirculaire 2017	-4.581	-4.596	-4.843	-4.858
18-165	Niet doorvoeren inflatie 2018	184	184	184	184
18-166	Herstructurering Eigen vermogen	-88	-88	-88	-88
Totaal		-11.326	-4.714	-4.975	-4.988

Investeringen

Bedragen x € 1.000

Investeringen Programma 04		Vervanging - Uitbreiding	Rendabel - Onrendabel	Krediet 2018
18-034	WMO Hulpmiddelen 2018	Vervanging	0	750
Totaal Investeringen Programma 04				750

3.4.5

Relevante beleidskaders

Dit programma heeft een relatie met onder andere de volgende documenten:

- Strategische visie 'Regio in Balans';
- Strategische visie Venlo 2030;
- Raadsnotitie 'Burgers aan Zet';
- Sociale structuurvisie Venlo 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo';
- Beleidsplan Decentralisaties Sociaal Domein gemeente Venlo 'Een bijzondere tijd';
- Nota Lokaal Gezondheidsbeleid gemeente Venlo 'Goede gezondheid, gedeelde zorg';
- (Uitvoeringsprogramma) Sportvisie Venlo 2013-2018 'Samen sporten, samen leven';
- Cultuurnota 'Focus, samenhang en samenwerking. Herijking cultuurbeleid gemeente Venlo 2015';
- Doorontwikkeling Regionaal Kompas Noord- en Midden-Limburg 2014-2018;
- STRAK II;
- Coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid'.
- Beleidsplan participatie 'Inwoners aan zet in Venlo', mei 2016.

3.5

Programma 5 Onderwijs en Jeugd

3.5.1

Inleiding

Het programma Onderwijs en Jeugd beschrijft de relatie tussen de gemeentelijke overheid en de jeugdige inwoners van Venlo. Dit programma omvat ook de thema's passend onderwijs en leerlingenvervoer.

Het programma 5 heeft een sterke relatie met programma 4 Zorg en Welzijn omdat in dat programma wordt ingegaan op de jeugdige inwoners die ondersteuning of zorg nodig hebben.

Het programma heeft een brede reikwijdte ten aanzien van jeugdigen, want ook het algemeen vormende onderwijs en het toezien op het volgen van onderwijs zijn onderdeel van dit programma. Overigens vindt u het onderwerp beroeps- en hoger onderwijs terug in programma 6 Economie en Toerisme.

Met behulp van de doelenboom in de volgende paragraaf wordt schematisch weergegeven welk strategisch kader wordt gehanteerd en welke doelstellingen wij met de uitvoering van dit programma willen realiseren.

3.5.2

Wat willen we bereiken?

In de Strategische Visie 2030 zijn twee hoofdpogaven geformuleerd: 'het versterken van de maatschappelijke ruggengraat' en 'het verbeteren van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven'. Het programma Onderwijs en Jeugd draagt bij aan beide hoofdpogaven.

In de Sociale Structuurvisie Venlo 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo' is een hoofdpogave voor het sociale domein verwoord als 'het vermogen

van de stad om iedere inwoner van Venlo een veilige leefomgeving te bieden met voldoende mogelijkheden om mee te doen'. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in vier kernopgaven. Het programma Onderwijs en Jeugd draagt rechtstreeks bij aan kernopgave 2 ('iedereen ontwikkelt zijn competenties: persoonlijke ontwikkeling').

Kernopgave 2 is in de volgende ambitie geconcretiseerd: Venlo biedt volop mogelijkheden voor (talent)ontwikkeling: onderwijs, werk, sport, bewegen, persoonlijke- en kunstzinnige vorming en culturele activiteiten. Goed onderwijs duurt een mensenleven lang. De samenleving verandert per slot van rekening voortdurend. Samen met partners zorgt de gemeente ook de komende jaren voor een passende infrastructuur op het gebied van (passend) onderwijs, cultuur, kunsteducatie en sport. We spreken onze maatschappelijke partners, (beroeps) onderwijs en bedrijfsleven aan op onze gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Voor de periode 2014-2018 is het coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid' richtinggevend (accenten). Voor het programma Onderwijs en Jeugd is 'toekomstperspectief voor iedereen' van belang, bijvoorbeeld door het stimuleren van een leven lang leren.

Uit de visies die hiervoor zijn genoemd, is voor programma Onderwijs en Jeugd de volgende strategische doelstelling geformuleerd:

Iedereen ontwikkelt zich naar vermogen tot een volwaardig inwoner van onze samenleving.

Uitgaande van de niveaus in het model van samen sturing behoort de invulling van deze doelstelling in hoge mate tot niveau 1 en beperkt tot niveau 2. Met andere woorden: voor de invulling van deze doelstelling is slechts een beperkte, voornamelijk faciliterende, rol voor de gemeente weggelegd. Primair zijn onze (jeugdige) inwoners en hun ouders/verzorgers verantwoordelijk. Het onderwijsveld heeft voor onze kinderen en jeugdigen de verantwoordelijkheid om te zorgen voor kwalitatief goed onderwijs. De gemeentelijke rol is ook daar voorwaardenscheppend. Daarnaast dient de gemeente toe te zien op deelname aan het onderwijs.

Binnen het programma Onderwijs en Jeugd geven wij uitvoering aan onze verantwoordelijkheden op grond van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op het voorgezet onderwijs, de Wet op de expertisecentra (onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer), de Leerplichtwet (toezicht op deelname aan onderwijs) en de Wet Passend Onderwijs. De schoolbesturen zijn, naast hun verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Wet Passend Onderwijs, ook verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. De bewaking hiervan is een verantwoordelijkheid van het Rijk.

Samen met het onderwijsveld en andere partners wordt gezorgd voor mogelijkheden voor de jeugd en jongvolwassenen om hun talenten te kunnen ontwikkelen. Daarnaast zorgt de gemeente ervoor dat jeugdigen en jongvolwassenen zich ook buiten het onderwijs kunnen ontplooiën.

De resultaten op de geformuleerde strategische doelstelling worden met de volgende effectindicator (*) gevolgd:

() Op basis van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is besloten om op landelijk niveau ook het absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen) en relatief verzuim (per 1.000 leerlingen) inzichtelijk te maken.*

3.5.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor het realiseren van de ambitie van dit programma worden in 2018 de hierna genoemde concrete inspanningen geleverd. Deze inspanningen zijn in veel gevallen activiteiten die al in een eerdere periode zijn ingezet of betreffen de uitvoering van een wettelijke taak.

Samenhangend jeugdbeleid

Een onderdeel van de Jeugdwet is het inzetten op preventie, vroegtijdig signaleren en het snel bieden van passende zorg en ondersteuning. Jeugdbeleid ter versterking van de zogenoemde pedagogische civil society en vanuit de kracht en verantwoordelijkheid van de jeugd en hun omgeving.. Hierbij vormen behoeften en vragen van jeugdigen en hun ouders/opvoeders uitgangspunt en worden er verbandingen gelegd met de beleidsterreinen sport, cultuur, veiligheid, participatie, gezondheid en de inrichting van de openbare ruimte (logische vindplaatsen). Dit alles vanuit de veronderstelling dat investeren in preventie op termijn vermindering van de uitgaven voor ondersteuning en zorg oplevert.

Het faciliteren van de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners

Jezelf ontwikkelen begint al ongeveer bij je geboorte en gaat je leven lang door. Mensen leren daarbij niet alleen voor hun arbeidsloopbaan, maar ook om zich in algemene zin te blijven ontwikkelen. Deze ontwikkeling heeft o.a. betrekking op onderwijs, sport en bewegen en kunst en cultuur. En ook op de meer recreatieve invulling: het (buiten) spelen en het invullen van de vrije tijd. Dit komt aan bod in programma 7 Sport- en Cultuurbevordering. De sociale functie van het onderwijs heeft tot doel ervoor te zorgen dat kinderen zich ontwikkelen tot sociaal vaardige burgers. De primaire verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij ouders/opvoeders. Vanuit onze verantwoordelijkheid verrichten wij de volgende inspanningen:

Voorkomen voortijdig schoolverlaten (VSV)

Venlo is voor de VSV-aanpak contactgemeente voor RMC-regio 38 (Noord- en Midden-Limburg). Deze regio scoort (2016) met een percentage van 1.5 beter dan het landelijke gemiddelde van 1.8. De gemeente Venlo scoort met een percentage van 2.06 slechter dan het landelijk gemiddelde. (Maastricht 3.04, Heerlen 3.01, Sittard 2.24).

Het terugdringen van het % aandeel voortijdig schoolverlaters in onze gemeente stagneert. De oorzaak hiervan ligt in een verzwaring van individuele casussen (veelal multiprobleem) en dat de uitbreiding van de doelgroep niet gepaard is gegaan met een verhoging van de inzetbare middelen. De doelgroep (VSV-aanpak en RMC-coördinatie) is in 2016 uitgebreid met jongeren in een kwetsbare positie. Dit zijn leerlingen die uitstromen uit het Praktijkonderwijs, het Voortgezet Speciaal

Onderwijs, het Entreeonderwijs en de voortijdig schoolverlaters uit eerdere schooljaren.

Hoewel het aandeel binnen onze gemeente boven het landelijk gemiddelde ligt, is het aantal voortijdig schoolverlaters in de afgelopen jaren aanzienlijk afgenomen. De kern van de aanpak is de intensieve samenwerking (gezamenlijke aanpak) tussen onderwijsbesturen, scholen en gemeenten middels leerplicht- en RMC-consulenten deze samenwerking vindt plaats op Regionaal gebied als wel lokaal. Wij zullen deze aanpak in de komende periode verder voortzetten en zo mogelijk uitbouwen.

Het ministerie van OCW heeft de doelen voor de periode 2017-2020 aangescherpt. Het ministerie heeft als landelijke doelstelling geformuleerd: maximaal 20.000 voortijdig schoolverlaters. Dit is 5.000 voortijdig schoolverlaters minder dan de voorgaande doelstelling. Het ministerie wil ook de regionale samenwerking tussen het onderwijs en het arbeid- en zorgdomein versterken. Het gaat bijvoorbeeld om het versterken van de verbinding tussen jeugd(zorg), arbeidsmarkt en de RMC-coördinatie.

In 2017 zijn wij verder gegaan met het opstellen van een beleidsnota onderwijs. Als gemeente zijn wij niet verantwoordelijk voor de kwaliteit (inhoud) van het geboden onderwijs en de beleidsnota heeft dan ook niet deze strekking. Wat we met de beleidsnota duidelijk willen maken, is dat onderwijs 'loont' en in alle gevallen zou moeten zijn gericht op het verkrijgen van arbeid/inkomen en/of participatie/meedoen. Hierbij zoeken wij naar het dragen van een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, schoolbesturen, ouders en leerlingen.

Peuterspeelzaalwerk/ VVE

Gemeenten en rijk spannen zich vanaf 2016 extra in om het aantal peuters dat een peuterspeelzaal bezoekt te laten toenemen. Het bezoeken van een peuterspeelzaal verbetert de startpositie waarmee kinderen instromen in het basisonderwijs. Gemeenten krijgen hiervoor extra middelen van het rijk voor de periode 2016-2021. Voor de gemeente Venlo loopt het bedrag op van € 58.000 in 2016 naar € 353.000 in 2021. Hiervoor moeten wij voor de peuters waarvan de ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag, het bezoeken van een peuteropvang/peuterspeelzaal mogelijk maken. Het rijk financiert via de kinderopvangtoeslag de opvang van kinderen van werkende ouders in alle voorschoolse voorzieningen (peuteropvang, peuterspeelzaal en kinderdagverblijven). Hiervoor zal per 1 januari 2018 de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk worden ingevoerd.

Kinderen met een taal-en/of ontwikkelingsachterstand krijgen extra begeleiding middels voor- en vroegschoolse educatie (VVE) op een VVE-gecertificeerde

peuterspeelzaal of VVE-gecertificeerd kinderdagverblijf. Deze begeleiding kan ook in de groepen 1 en 2 van het primair onderwijs worden geboden. VVE vormt samen met de zogenoemde schakelklassen in het primair onderwijs de uitvoering van het Lokale Onderwijs Achterstandenbeleid in Venlo.

Het ‘dossier’ Onderwijsachterstandenbeleid is door het (huidige) demissionaire kabinet controversieel verklaard. Wij hebben op dit moment dan ook geen eenduidig inzicht in de eventuele financiële effecten hiervan voor 2018 en verder. Er moet vanaf 2018 echter rekening worden gehouden met een korting op het landelijke budget voor gemeenten van mogelijk 40 miljoen euro. Daarnaast wordt er een nieuwe ‘schoolgewichtenregeling’ voorbereid. Deze kan consequenties hebben voor de bekostiging van het aantal kinderen met een taal- en/of ontwikkelingsachterstand in het basisonderwijs.

Passend onderwijs

Passend onderwijs beoogt dat leerlingen onderwijs kunnen volgen in een zoveel als mogelijke thuis-nabije omgeving. Zo worden ze het best voorbereid op een vervolgopleiding en kunnen ze zo goed mogelijk meedoen in de samenleving. Indien het voor hen passend is, kunnen kinderen naar een speciale onderwijsvoorziening (speciaal onderwijs en voortgezet speciaal voortgezet onderwijs). De positieve uitkomsten van passend onderwijs zullen uiteindelijk zichtbaar moeten worden in de volgende maatschappelijke resultaten:

- Meer jongeren behalen een startkwalificatie;
- Meer jongeren verwerven duurzaam een inkomen naar vermogen uit (passende) arbeid;
- Meer jongeren participeren actief in de samenleving.

Deze uitkomsten zijn alleen haalbaar als gemeente, onderwijs en ouders/verzorgers samen investeren in een sluitend systeem voor passende ondersteuning voor jeugdigen. Hiervoor hebben het Voortgezet Speciaal Onderwijs/Praktijkonderwijs, UWV en gemeente Venlo afspraken gemaakt om jongeren zo veel als mogelijk vanuit school richting arbeid/inkomen en/of participatie/meedoen te brengen. Daarbij wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van bestaande netwerken (Baanwijis).

Wij zetten ons nadrukkelijk in om scholen (primair onderwijs) ertoe te bewegen om onderwijs van c.q. in de Duitse taal aan te bieden zoals ook is verwoord in het coalitieprogramma ‘Verbinden vanuit vertrouwen en verantwoordelijkheid’. Hierbij sluiten we waar mogelijk aan bij Europese en landelijke programma’s en maken we gebruik van de ervaringen van het voortgezet onderwijs in Venlo. In schooljaar 2017-2018 steunen wij een pilotproject binnen het primair onderwijs om kennis te

maken met de Duitse taal en cultuur. Deze pilot wordt mede gefinancierd met een Interreg-subsidie. In de tweede helft van 2016 is ook de provincie Limburg gestart met het verder stimuleren van het aanbieden van Duits taalonderwijs binnen het primair onderwijs. In 2018 zullen wij de ervaringen vanuit de pilot en de ‘stimulans’ vanuit de provincie Limburg bundelen om te komen tot een bredere uitrol van Duits taalonderwijs binnen de scholen in Venlo.

Het behouden en waar nodig versterken van een adequate leeromgeving

In het eerste halfjaar van 2017 zijn de contouren zichtbaar geworden van het strategische huisvestingsplan. Een strategisch onderwijshuisvestingsplan is een Integraal HuisvestingsPlan (IHP) waarin ook de strategische keuzes van de schoolbesturen worden ‘meegenomen’. Het doel is om per stadsdeel te komen tot een toekomstbestendige onderwijshuisvesting. Het plan wordt in overleg met de gezamenlijke schoolbesturen primair onderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs opgesteld.

Doel van dit huisvestingsplan is om te komen tot een kwalitatief en kwantitatief toekomstbestendig aanbod qua onderwijshuisvesting. De scheiding van taken en financiële middelen tussen gemeente en onderwijsbesturen vereist bij het realiseren van goede, gezonde, duurzame en exploitabele scholen voor alle Venlose leerlingen een gezamenlijke (financiële) inspanning van gemeente en schoolbesturen. De gemeente Venlo en de Venlose schoolbesturen hebben de intentie uitgesproken om te komen tot realisatie van deze vereiste gezamenlijke inspanning. Dit betekent dat beschikbare geldstromen van gemeente en schoolbesturen gecombineerd gaan worden. Inzet zal zijn niet primair te gaan voor (vervangende) nieuwbouw, maar voor levensduur-verlengende renovatie van bestaande schoolgebouwen. Voorstel is om af te zien van volledige door decentralisatie.

Het huisvestingsplan/spreidingsplan is neergelegd in een overzicht van locaties met een daaraan verbonden investeringsplanning. Per locatie is vastgelegd welke investeringen in de planperiode worden gepleegd. Het huisvestingsplan is gebaseerd op een evenwichtige spreiding van onderwijslocaties. Het geheel zal gebaseerd moeten zijn op meerjarige bindende afspraken.

Op het moment dat deze programmabegroting is opgesteld waren de (constructieve) gesprekken met de schoolbesturen over de uitwerking van het strategische huisvestingsplan en het concept van ondersteunende budgetovereenkomsten nog gaande. Om de gesprekken (ononderbroken en conform planning) te kunnen voortzetten is het huisvestingsplan opgenomen in de meerjarenbegroting.

Vanaf 2015 is onze verantwoordelijkheid op het gebied van huisvesting aanzienlijk gewijzigd. Voor het primair onderwijs beperkt de gemeentelijke huisvestingsplicht zich tot de volgende aspecten:

- Nieuwbouw;
- Uitbreiding;
- Ingebruikneming;
- Verplaatsing;
- Eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair;
- Medegebruik;
- Herstel/vervanging van schade ingeval van bijzondere omstandigheden.

Onderwijsbesturen zijn verantwoordelijk voor de exploitatie en binnen- en buitenonderhoud van schoolgebouwen.

De gewijzigde verantwoordelijkheid dient behalve in de onderwijswetgeving ook tot uitdrukking te komen in een aanpassing van de 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Venlo 2010'. Zodra het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) met de schoolbesturen voor primair onderwijs is afgerond en er duidelijkheid is over de wijze van samenwerking op gebied van onderwijshuisvesting zullen wij de nieuwe verordening aan de raad ter vaststelling voorleggen..

Invulling van de Wet passend onderwijs moet ertoe leiden dat meer leerlingen 'thuis nabij' passend onderwijs gaan volgen. Scholen hebben de afgelopen jaren veel aan structuren gewerkt en hebben kennis en ervaring opgedaan. De daadwerkelijke effecten van passend onderwijs moeten de komende jaren vorm en inhoud krijgen en zullen ook zichtbaar moeten worden in het strategische onderwijshuisvestingsplan.

Voor MFA op den Berg wordt in 2018 een krediet beschikbaar gesteld voor de realisering van een combinatie van school, gymzaal, huis van de wijk en kinderopvang met C2C ambitie. De gemeente Venlo investeert hierbij in het gebouw waarbij voor o.a. de duurzame maatregelen subsidies en bijdragen van derden wordt gevraagd. Op basis van een uitgewerkt voorlopig ontwerp inclusief de financiële vertaling van kosten en dekking, kan het college de definitieve GO voor het project verlenen. Hierbij is randvoorwaardelijk dat er subsidies en bijdrage van derden zijn ontvangen om de C2C ambitie te financieren (hierbij is uitgegaan van een bijdrage van € 50.000 structureel vanaf 2021).

Het voortgezet onderwijs krijgt de komende jaren te maken met een krimp van leerlingenaantallen. Hoewel de gemeente de huisvesting (en de middelen) van het voortgezet onderwijs heeft door gedecentraliseerd, worden deze ontwikkeling en de consequenties daarvan nauwlettend gevolgd.

Onderwijshuisvesting schakelklassen

In nauw overleg met de schoolbesturen voor primair onderwijs wordt de huidige lijn om statushouders binnen bestaande schoollocaties te integreren en te huisvesten, gecontinueerd.

In Venlo (Valuascollege) is een Internationale Schakel Klas (ISK) voorziening ingericht welke voortgezet onderwijs biedt aan niet-Nederlandstalige kinderen die in Venlo of Peel en Maas wonen. Deze voorziening heeft een capaciteit van 8 groepen van 18 leerlingen. Kinderen uit Venray en Horst gaan naar de ISK-voorziening in Hegelsom die in 2016 is gestart. De gevolgen van de sluiting van het AZC in Venlo en de sluiting van de AZC-locatie in Blitterswijk welke niet was voorzien, worden in 2017-2018 in samenspraak met de betrokken Noord-Limburgse gemeenten en schoolbesturen OGVO en LVO uitgewerkt. In gezamenlijkheid is gewerkt aan het opbouwen van voldoende capaciteit van een ISK-voorziening en in gezamenlijkheid dient ook gewerkt te worden aan het opvangen van de mogelijke gevolgen voor het onderwijs in de ISK-voorzieningen als gevolg van de sluiting van AZC-locaties.

Op dit moment hebben wij zeer beperkt zicht op het aantal statushouders in de leeftijd van 4-12 jaar dat in Venlo wordt gehuisvest. Ook over de achtergrond van deze kinderen hebben wij geen inzicht. Daarom kan er ook nu nog geen inschatting worden gemaakt van het aantal schakelklassen dat noodzakelijk is. Voor stadsdeel Venlo geldt dat we zoveel als mogelijk gebruik zullen maken van de vrijgekomen AZC-schakelklassen. Hierdoor kunnen wij 'optimaal' gebruik maken van de investeringen die zijn gedaan en de ervaringen die zijn opgedaan bij de opvang van die vluchtelingen.

Bewegingsonderwijs

Het faciliteren van bewegingsonderwijs is een specifiek onderdeel van onze verantwoordelijkheid op het gebied van onderwijshuisvesting. Via deze verantwoordelijkheid wordt een belangrijk deel van de sportinfrastructuur (mede) bekostigd. Hier ligt een relatie met Programma 7 Sport- en Cultuurbevordering.

De wens van het rijk was om ieder kind drie uur per week bewegingsonderwijs aan te bieden. Deze ambitie lijkt onhaalbaar en onbetaalbaar. Toch ligt er hier een belangrijke relatie tussen sport-, onderwijs- en (preventief) jeugdbeleid. Door de inzet van sportconsulenten streven wij ernaar dat in 2018 alle basisscholen een beweegvriendelijk schoolplein hebben. Op deze manier komen kinderen voldoende

in aanraking met bewegen en dit draagt eraan bij dat kinderen een gezonde leefstijl ontwikkelen.

Bewegen op school wordt verder in een bredere context geplaatst. Bijvoorbeeld in de context van de weerbaarheid van jeugdigen, de overgang van primair- naar voortgezet onderwijs, het voorkomen van pestgedrag en het bevorderen van een gezonde leefstijl (voorkomen van overgewicht, Jongeren Op Gezond Gewicht). De sportconsulent speelt een belangrijke rol in de uitvoering hiervan door groepsleerkrachten te ondersteunen, te begeleiden en weerbaarheidstrainingen te geven voor leerlingen met weinig zelfvertrouwen. Ook hier ligt een relatie met programma 7 Sport- en Cultuurbevordering.

Voor de vervangende nieuwbouw voor het bewegingsonderwijs van de gymzaal Hoogstraat/ Tegelen in C2C-uitvoering wil het college een verruiming van het krediet in 2018 toekennen. Indien het rijk ter uitvoering van een EU-richtlijn besluit tot het wijzigen van de kostprijsverhogende BTW voor sportaccommodaties, dan zal het college heroverwegen om dit krediet eerder toe te kennen.

Leerlingenvervoer

De Wet op het primair onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op de expertisecentra maken de gemeente verantwoordelijk voor het (laten) organiseren van vervoer voor kinderen die daarvoor in aanmerking komen. Dit is verankerd in de Verordening leerlingenvervoer gemeente Venlo.

Bij de wijziging van de verordening leerlingenvervoer heeft het bevorderen van de zelfredzaamheid van jongeren centraal gestaan. De verplaatsing van de islamitische basisschool met ingang van augustus 2017 is vanwege te optimistisch (te krap) ingeschatte bouwvoorbereidingstijd niet haalbaar gebleken. Dit heeft tot gevolg dat de hiervoor geraamde besparing op leerlingenvervoer van € 57.000 niet wordt gerealiseerd. De daadwerkelijke verplaatsing zal waarschijnlijk april 2018 plaatsvinden.

Alle Noord-Limburgse gemeenten (m.u.v. Mook en Middelaar) hebben deel genomen aan de Europese aanbesteding leerlingenvervoer. Het contract loopt van 1 augustus 2017 tot 1 augustus 2020. Dit met het oog op de integratie van het leerlingenvervoer in het doelgroepenvervoer met ingang van deze datum. Door deze gezamenlijke aanpak kunnen maximale synergievoordelen worden behaald. Het uiteindelijke financiële effect kan op dit moment nog niet worden berekend.

Het verzorgen van adequaat toezicht op competentieontwikkeling

De gemeente is in het kader van het recht op onderwijs en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten (VSV) verantwoordelijk voor het toezicht op basis van de Leerplichtwet en heeft hiervoor leerplichtambtenaren benoemd.

De Regionale Meld en Coördinatie (RMC) wetgeving is terug te vinden in de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet educatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra en is erop gericht dat leerlingen het onderwijs verlaten met een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt. We (blijven) investeren in het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Dit gebeurt door het invullen van de RMC-functie voor Venlo, Beesel en Peel & Maas en het invullen van de rol van centrumgemeente voor RMC-regio 38 (Noord- en Midden-Limburg).

Vanaf schooljaar 2016-2017 is de doelgroep (VSV-aanpak en RMC-coördinatie) uitgebreid met jongeren in een kwetsbare positie. Dit zijn leerlingen die uitstromen uit het Praktijkonderwijs, het Voortgezet Speciaal Onderwijs, het Entree-onderwijs en de voortijdig schoolverlaters uit eerdere schooljaren.

Om te komen tot een integrale en effectieve aanpak en samenwerking, wordt de RMC-regio's gevraagd om bestaande programma's en plannen (bijvoorbeeld VSV-plannen en jeugdwerkloosheidsplannen) op het gebied van voortijdig schoolverlaten met elkaar te verbinden. Uiteindelijk moet dit resulteren in een 'regionale aanpak VSV en kwetsbare jongeren'.

Betrokkenheid verbonden partijen

Voor de uitvoering van het programma Onderwijs en Jeugd wordt nauw samengewerkt met de volgende partners:

- Onderwijsgemeenschap Venlo en Omstreken;
- Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO;
- Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO;

Schoolbesturen in het primair-, voortgezet-, speciaal-, voortgezet speciaal-, praktijk-, middelbaar beroepsonderwijs.

3.5.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x 1.000

Middelen Programma 05	Baten / Lasten	2017	2018	2019	2020	2021
Onderwijs en Jeugd	Baten	4.900	4.732	4.693	4.097	4.146
	Lasten	16.051	15.911	16.045	16.189	16.234
Subtotaal programma 05		-11.151	-11.178	-11.352	-12.092	-12.087
Onttrekkingen aan reserves	Baten	148	96			
Toevoegingen aan reserves	Lasten	96				
Saldo programma 05 na verrekening reserves		-11.099	-11.082	-11.352	-12.092	-12.087

Begrotingsvoorstellen (excl. investeringen)

Bedragen x €1.000

Nr	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
18-009	Loonkostenindexering 2017 PKB in meerjarenbegroting 2018-2022	-19	-19	-18	-18
18-010	Grip op de PKB	3	3	2	2
18-017	Invulling inkoopstaakstelling	4	4	4	4
18-022	Herschikking dotatie onderhoudsvoorzieningen vastgoed	-3	-3	-3	-3
18-023	Toerekening salariskosten	-240	-240	-274	-321
18-062	Inflatie 2018-2022	-89	-89	-91	-91
18-064	Verwerking ontwikkelingen binnen de vastgoedportefeuille	2	2	2	2
18-081	OZB onderwijsgebouwen	-173	-173	-173	-173
18-094	Sloop noodlokalen onderwijs	-93		-36	
18-157	Meicirculaire 2017				
18-165	Niet doorvoeren inflatie 2018	88	89	90	91
18-166	Herstructurering Eigen vermogen	-148	-148	-148	-148
Totaal		-668	-575	-646	-655

Investeringsen

Bedragen x € 1.000

Investeringsen Programma 05		Vervanging - Uitbreiding	Rendabel - Onrendabel	Krediet 2018
18-044	Renovatie OBS Harlekijn	Vervanging	0	1.702
18-045	Renovaties Basisscholen Blerick	Vervanging	0	1.057
18-046	Renovatie De Meule	Vervanging	0	1.430
18-047	Renovatie Groenveldschool	Vervanging	0	1.094
18-048	Renovatie 't Kapelke	Vervanging	0	433
18-049	Renovatie Rudolf Steiner Educare	Vervanging	0	1.053
18-050	Renovatie Mytyschool Ulingshof	Vervanging	0	1.824
18-101	Nieuwbouw gymzaal Hoogstraat	Vervanging	0	800
18-150	MFA op de Berg	Vervanging	0	5.000
Totaal Investeringsen Programma 05				14.392

3.5.5

Relevante beleidskaders

De volgende documenten hebben een relatie met dit programma:

- Strategische visie 'Regio in Balans';
- Strategische visie Venlo 2030;
- Sociale structuurvisie Venlo 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo';
- Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid.
Coalitieprogramma Venlo 2014-2018;
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Venlo 2010;
- Verordening leerlingenvervoer gemeente Venlo;
- Convenant/overeenkomst doordecentralisatie voortgezet onderwijs.

europégaz

TRANSPORT SPEDYCJA

WARSZAWA /PL/

TEL. FAX 0-22 / 41-79-68

0-22 / 41-09-29

ODDZIAŁ OSIECZNA

TEL. FAX 0-65 / 535-05-89

0-65 / 535-06-43

TIR

WE 751AC

SCHMITZ

PL

europégaz

TRANSPORT SPEDYCJA

WARSZAWA /PL/

TEL. FAX 0-22 / 841-79-68

ODDZIAŁ OSIECZNA

TEL. FAX 0-65 / 535-93-27

Mail: europégaz@home.pl

TIR

SCHMITZ

34

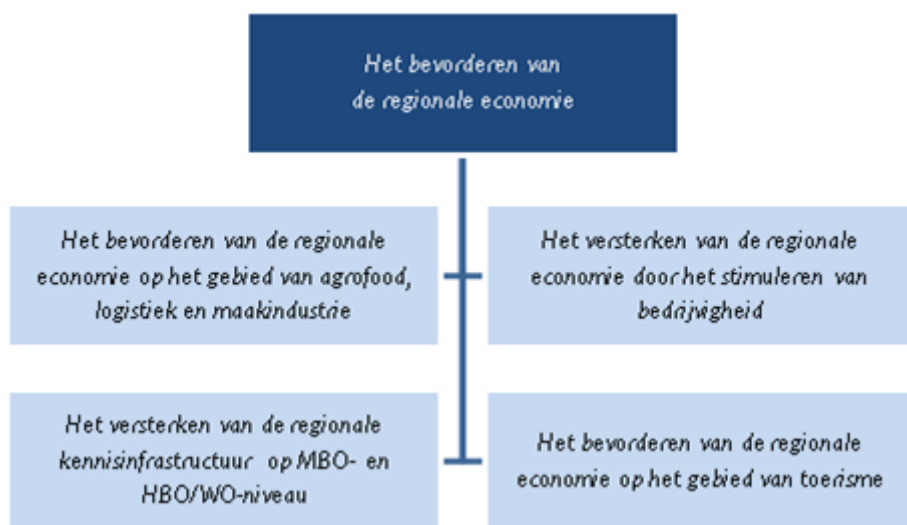
1000m
Veno-West/Zuid
Maastricht
Venray
Nijmegen
A12 N22

3.6 Programma 6 Economie en Toerisme

3.6.1 Inleiding

In het programma Economie en Toerisme wordt het kader beschreven voor de inspanningen die de gemeente in 2018 gaat leveren om de regionale economie te bevorderen. Deze inspanningen zijn schematisch weergegeven in de doelenboom in de volgende paragraaf.

3.6.2 Wat willen we bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is "het bevorderen van de regionale economie".

Vanuit dit programma wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de hoofdpogaven van de Strategische visie 2030 en meer in het bijzonder aan de daarin benoemde thema's "Innovatieve en excellente stad" (Economie) en "Veelzijdige stad in het groen" (Toerisme). Hiermee sluit dit programma ook aan op de regiovisie "Regio in Balans", en dan met name op de thema's "Innoveren en Vermarkten" (Economie) en "Boeien en Binden" (Toerisme) en aan het regioprogramma "Werken aan de Regio Venlo 2015-2018".

Dit programma sluit primair aan bij het thema "Positionering en profilering" in het coalitieprogramma Venlo 2014-2018. De ambities van dit college op het gebied van economie en toerisme zijn in het coalitieprogramma opgenomen in de paragrafen "Toerisme langs de Maas en Venlo Verhaal (D2)", "Lobby Derde Geldstromen, Stagebureau, Startersfonds" (D6) en "Acquisitie" (D9).

Ambities Strategische Visie 2030:

In het gekozen voorkeursscenario “Venlo kansenstad” uit de Strategische Visie worden de volgende voor het programma “Economie en toerisme” relevante ambities aangegeven:

- Venlo is in 2030 een stad met bedrijvigheid rondom de clusters logistiek, kennisintensieve industrie en agribusiness, en past daarbij de principes van C2C toe
- Recreatie en toerisme hebben een economische potentie.
- Kennisintensieve bedrijvigheid moet behouden en versterkt worden.
- De stad heeft in 2030 een breed aanbod aan hoger onderwijs en academische opleidingen.
- Het C2C gedachtegoed is een onderscheidend kwaliteitsaspect van de bestaande regionale bedrijvigheid.

De economische structuurversterking is primair gericht op de krachtige aanwezige speerpuntsectoren logistiek, agribusiness, maakindustrie en toerisme en de cross overs tussen deze sectoren. Dit betekent dat er te allen tijde een aantrekkelijk gedifferentieerd aanbod van werklocaties en commercieel vastgoed aanwezig moet zijn, maar ook dat we vraag gestuurd en flexibel moeten kunnen anticiperen op innovaties en nieuwe behoeften. De nadruk bij de structuurversterking van de toeristische functie ligt in de binnenstad, Arcen en Kloosterdorp Steyl, waarbij de Maas een belangrijke verbindende schakel vormt.

De onderwijs- en kennisinfrastructuur moet een belangrijke bijdrage leveren aan het vasthouden en aantrekken van hoogopgeleide mensen voor de stad en de regio. Dit vraagt om de aanwezigheid van sterke onderwijs- en kennisinstellingen met een duidelijk eigen profiel en om excellente samenwerking met het bedrijfsleven in onze regio op het gebied van onderwijs en toegepast onderzoek. Daarnaast gaat het over kennistransfer: de overdracht van kennis van kennis- en onderwijsinstellingen naar bedrijven in onze regio.

Zowel voor wat betreft de economische structuurversterking als voor wat betreft de versterking van de onderwijs- en kennisinfrastructuur staat 2018, evenals vorig jaar, nadrukkelijk in het teken van de verdere doorontwikkeling van de Brighlands Campus Greenport Venlo, het Brightlands Innovation Netwerk Greenport Venlo (BING) en de Economic Development Board (EDB)

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- Er wordt steviger ingezet op een sterkere profilering van Venlo, acquisitie, lobby en werving van derde geldstromen zodat voor Venlo gunstigere besluiten worden genomen en middelen gegenereerd die bijdragen aan onze ambities.
- We ondersteunen startende ondernemers en mensen die vanuit een uitkeringssituatie willen gaan ondernemen. Daarvoor hebben we een startersfonds.
- We verbeteren het investeringsklimaat voor onderwijsinstellingen
- Het draagvlak voor C2C en duurzaamheid wordt verder versterkt.
- We versterken de gemeentelijk acquisitiekracht, gaan de huidige structuren en resultaten evalueren en besparen op de externe uitvoeringskosten voor acquisitie.
- We gaan onze stad beter vermarkten en dragen actief en trots het Verhaal van Venlo uit.
- We investeren € 1 miljoen incidenteel in Toerisme langs de Maas, waaronder Kloosterdorp Steijl en onze rijke cultuurhistorie in het Verhaal van Venlo.
- Studenten die een stageplaats of een plek op de Euregionale arbeidsmarkt zoeken gaan we ondersteunen, net als leerlingen in het voortgezet onderwijs op het gebied van maatschappelijke stages. Er komt voor hen een stagebureau.

Cradle to Cradle’ (C2C) vormt een belangrijke, zo niet de belangrijkste rode draad in de Strategische visie 2030. C2C is bepalend voor het onderscheidend vermogen en de economische kracht van de stad. Letterlijk staat er in onze visie: “Het Cradle to Cradle-gedachtengoed is geen doel op zich zelf maar een onderscheidend kwaliteitsaspect van de bestaande regionale bedrijvigheid. Innovatiekracht is daarmee het vermogen om, geïnspireerd door C2C, de bestaande activiteiten, logistiek, agri-business en ICT kwalitatief te verbeteren.”.

Met de opening van ons stadskantoor en het daar aan gekoppelde succesvolle C2C jaar is aangetoond dat Venlo zich internationaal kan onderscheiden en dus positioneren met C2C. En ook steeds meer (clusters van) bedrijven in de regio Venlo, waaronder op de Brightlands Campus Greenport Venlo, zetten het gedachtengoed van C2C, Blue Economy, Circulaire economie et cetera in om hun innovatiekracht en onderscheidend vermogen te vergroten. De Economic Development Board (EDB) onderschrijft het economisch belang hiervan. Ook de raad heeft nadrukkelijk aandacht gevraagd voor C2C, onder andere via de motie ‘Uitvoeringsprogramma Duurzame taakstellingen Venlo’ (maart 2016).

In deze begroting is daarom een claim voor uitvoering van het ‘Invoeringsprogramma Cradle to Cradle’ opgenomen om onze ambities na het succesvolle C2C jaar te kunnen continueren. Vanuit het motto ‘blijf innoveren’ zal

actief worden gezocht naar aansluiting bij nieuwe ontwikkelingen die Cradle to Cradle als economische factor kunnen versterken, bijvoorbeeld Smart City-concepten. Bij eventueel benodigde middelen ter uitvoering van de raadsnotie 'C2C/Circulaire faculteit in Venlo' (juni 2017) kan, zij het zeker niet uitsluitend, naar deze programmamiddelen gekeken worden.

De onderstaande effectindicatoren geven meer inzicht in de resultaten op de strategische doelstelling. Wat betreft de werkgelegenheid is de ambitie voor 2016 niet gehaald. De afgelopen twee jaar is de werkgelegenheid nagenoeg gelijk gebleven na enkele jaren van daling. De raad heeft in het derde kwartaal van 2016 een uitgebreide toelichting ontvangen over de werkgelegenheidsontwikkeling. De ambitie voor wat betreft het aantal C2C projecten is in 2016 wel gehaald. Actuele cijfers over de economische prestaties ontbreken nog.

Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Werkgelegenheid (abs)	57.700,00	58.850,00	59.450,00	60.050,00	60.650,00
Betreft het aantal arbeidskrachten die beroepsmatig minimaal 12 uur per week betaalde activiteiten verrichten (Bron LISA). De ambitie van een jaarlijkse groei van de werkgelegenheid met 1% is in 2016 niet gehaald. Wel is de daling van de afgelopen jaren beperkt en liggen we nu twee jaar rond de 57.700 banen. Voor de periode 2018-2021 blijft de gemeentelijke groeiambitie 1%, waarbij de realisatie in 2016 als basis dient.					
Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Economische prestatie (rapportcijfer)		7,25	7,25	7,25	7,25
Het meest actuele economische rapportcijfer heeft betrekking op 2015 (Bron Louter, 2016). Het cijfer is gebaseerd op 41 kwantitatieve indicatoren, verdeeld over een viertal thema's. Grote wijzigingen in rapportcijfers van gemeenten komen nauwelijks voor. Wel kennen de rapportcijfers vaak kleine jaarlijkse schommelingen die soms grote effecten hebben op de positie van gemeenten op de landelijke ranglijst. Het rapportcijfer van Venlo schommelde de afgelopen vijf jaar rond een gemiddelde van 7,20. Begin 2017 is bekend geworden dat met terugwerkende kracht een nieuwe berekeningsmethode wordt ingevoerd. Dat betekent dat de in de begroting opgenomen ambitie, na bekendmaking van het rapportcijfer van Venlo in 2016 (en voorafgaande jaren), opnieuw bepaald zal moeten worden.					
Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Aantal door C2C geïnspireerde ruimtelijke-fysieke projecten in het economisch domein	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Aantal door de gemeente Venlo geregistreerde projecten en activiteiten die bijdragen aan de regionale economie. Het betreft oplevering van C2C gebouwen (nieuwbouw of verbouw) en oprichting of nieuwvestiging van C2C bedrijven of instellingen. Bron: gemeente Venlo (geen databank, maar inventarisatie van beleidsmedewerker C2C). De ambitie is het op peil houden van het aantal projecten en activiteiten en dat is in 2016 gelukt.					

3.6.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Onze ambities reiken verder dan 2018. Om die langere termijn-ambities waar te maken, worden in 2018 de volgende concrete inspanningen geleverd en de daaropvolgende jaren doorgezet. Wij zullen daarbij onze partners waar, en zo maximaal mogelijk op een interactieve wijze betrekken.

Het versterken van de regionale kennisinfrastructuur op MBO- en HBO/WO-niveau

Vanuit de startnotitie “Venlo, bruisende studentenstad”, het convenant met de onderwijspartners als de meerjarige basis en het “Plan van Aanpak Programma Greenport Venlo” (lijn: “Kennislandschap”), leveren we de volgende inspanningen:

1. Ondersteunen uitbreiding WO-onderwijs en –onderzoek
2. Stimuleren van uitbreiding HBO-onderwijs en –onderzoek
3. Versterken positie MBO ten opzichte van de arbeidsmarkt en HBO
4. Aanjagen van en stimuleren van C2C in curricula MBO, HBO en WO

Het bevorderen van de regionale economie op het gebied van agrofood, logistiek en maakindustrie

We willen de regionale economie bevorderen op het gebied van agrofood, logistiek en de maakindustrie. C2C (innovatieve economische concepten) en sustainability vormen de rode draad voor de regionale economie. Dit willen we doen door in 2018 de volgende inspanningen te leveren:

1. Ondersteuning vorming netwerken speerpuntsectoren
2. Versterken relatiebeheer binnen speerpuntsectoren
3. Ondersteunen van innovatiestimulering speerpuntsectoren
4. Versterken C2C / sustainability speerpuntsectoren

Ad 4) Voor 2018 zullen geen separate middelen beschikbaar zijn voor het versterken van C2C / sustainability speerpuntfactoren. Deze maken deel uit van de claim voor uitvoering van het ‘Invoeringsprogramma Cradle to Cradle’.

Het bevorderen van de regionale economie op het gebied van toerisme

Ter bevordering van het toerisme in de regionale economie gaan we het volgende doen:

1. Stimuleren en faciliteren van (ondernemers)initiatieven in met name de toeristische speerpuntgebieden Arcen, stedelijk centrum en Kloosterdorp Steyl
2. In regionaal verband uitvoering geven aan het actieprogramma vrijetijdseconomie

3. Gezamenlijk met regionale partners promoten en vermarkten van de toeristische regio Noord-Limburg

Het versterken van de regionale economie door het stimuleren van bedrijvigheid op werklocaties

Om een kwalitatief hoogwaardig complex aan werklocaties en vastgoed te kunnen aanbieden willen we in 2018 de volgende activiteiten ontplooiën:

1. Zorgen voor voldoende gedifferentieerd (regionaal) aanbod aan werklocaties geïnspireerd door C2C gedachtegoed
2. Bijdragen aan aanpak van de (regionale) leegstandsproblematiek kantoren en bedrijfspanden
3. Uitvoeren acquisitieactiviteiten ten behoeve van uitgifte eigen bedrijventerreinen

Ad 2) Voor 2018 zullen wederom geen middelen beschikbaar zijn voor de aanpak van de leegstand en herstructurering. Via middelen uit het onderdeel relatiebeheer wordt procesmatig inzet geleverd, gericht op het uitvoeringsplan Centrum Blerick (onderdeel programma 8 Ontwikkeling Centrumstad).

Ad 3) 2017 was het laatste jaar van het acquisitieplan en in de begroting 2017 is het reguliere jaarlijkse acquisitiebudget van € 48.000 structureel geschrapt. In de begroting 2018 is een claim voor een acquisitiebudget van € 200.000 opgenomen om Venlo te blijven positioneren, buitenlandse congressen binnen te halen, maar vooral om investeringen binnen te halen gericht op de verkoop van percelen op de eigen bedrijventerreinen, waarbij de acquisitie wordt afgestemd op lokale arbeidsmarkt.

Voor een nadere toelichting van de voorgaande op hoofdlijnen geschetste inspanningen om de doelstellingen in programma Economie en Toerisme te realiseren wordt verwezen naar de productenraming.

Betrokkenheid verbonden partijen

De belangrijkste partners waarmee wij de doelstellingen in het programma Economie en Toerisme nastreven zijn de regiogemeenten, de provincie Limburg, de onderwijs- en kennisinstellingen (MBO, HBO en WO), Ondernemers- en brancheverenigingen, Triple Helix organisaties (zoals EDB, BING, SMART LCV en Techno Valley Limburg), Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo, acquisitiepartners (zoals LIOF, NFIA en NDL) en diverse organisaties (zoals Brightlands Campus Greenport Venlo, C2C ExpoLab en Leisureport).

3.6.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x 1.000

Middelen Programma o6	Baten / Lasten	2017	2018	2019	2020	2021
Economie en Toerisme	Baten	5.212	6.386	5.574	2.552	1.639
	Lasten	9.818	9.772	9.793	7.184	6.346
Subtotaal programma o6		-4.606	-3.386	-4.219	-4.632	-4.706

Onttrekkingen aan reserves	Baten	22	22			
Toevoegingen aan reserves	Lasten		1.000	500		

Saldo programma o6 na verrekening reserves		-4.584	-4.365	-4.719	-4.632	-4.706
---	--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Begrotingsvoorstellen (excl. investeringen)

Bedragen x €1.000

Nr	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
18-001	Invoeringsprogramma Cradle to Cradle	-258	-508	-417	-417
18-009	Loonkostenindexering 2017 PKB in meerjarenbegroting 2018-2022	-29	-29	-29	-29
18-010	Grip op de PKB	2	2	2	2
18-016	Herschikking budget Toerisme langs de Maas			-257	-257
18-017	Invulling inkoopstaakstelling	8	8	8	8
18-023	Toerekening salariskosten	173	173	164	164
18-062	Inflatie 2018-2022	-22	-23	-19	-20
18-069	Stimuleren Venlose economie dmv acquisitie bedrijventerreinen en binnenstad	-200	-200	-200	-200
18-165	Niet doorvoeren inflatie 2018	24	24	21	21
Totaal		-303	-553	-728	-728

Investeringen

Bedragen x € 1.000

Investeringen Programma o6		Vervanging - Uitbreiding	Rendabel - Onrendabel	Krediet 2018
18-038	Opgave stedelijk centrum in relatie tot campusontwikkeling 2018	Uitbreiding	0	125
Totaal Investeringen Programma o6				125

3.6.5

Relevante beleidskaders

Naast sectorale beleidsvisies hebben de volgende kaderstellende documenten een relatie met dit programma.

- Strategische visie Venlo 2030
- Strategische visie 'Regio in balans'
- Plan van aanpak Programma Greenport Venlo
- Regionaal Programma "Werken aan de Regio Venlo 2015-2018"
- Regionale Visie Werklocaties en Kantoren
- Ruimtelijke Structuurvisie
- Ambitiedocument C2C + uitvoeringsprogramma
- Verbreding Hoger onderwijs Venlo Limburg
- Regionaal Actieprogramma Vrijtijdseconomie

3.7 Programma 7 Sport- en Cultuurbevordering

3.7.1 Inleiding

In het programma Sport- en Cultuurbevordering wordt het kader beschreven voor de inspanningen die de gemeente ten aanzien van de sportieve en culturele ontplooiing van haar inwoners verricht. Dit is schematisch weergegeven in de doelenboom in de volgende paragraaf.

In 2016 hebben zich verschillende ontwikkelingen voorgedaan die van invloed zijn op dit programma. Zo hebben wij over het uitvoeringsprogramma 2013-2015 van de Sportvisie 2013-2018 'Samen sporten, samen leven' een evaluatie uitgevoerd. De resultaten van deze evaluatie, alsmede de doorkijk voor de jaren 2016-2018, zijn u separaat in de vorm van een tussenrapportage met uitvoeringsprogramma gepresenteerd. Ook heeft u in 2016 kennis kunnen nemen van de nieuwe Regiovisie Sport 2016 -2020 die samen met 7 Noord-Limburgse gemeenten en diverse partners is ontwikkeld.

3.7.2 Wat willen we bereiken?

Het programma Sport- en Cultuurbevordering levert hoofdzakelijk een bijdrage aan het bereiken van de perspectieven 'Boeien en binden' en 'Vitale gemeenschappen' uit de strategische visie 'Regio in Balans'. Ook draagt het bij aan de hoofdpoging 'het versterken van de maatschappelijke ruggengraat' van onze Strategische Visie 2030. Verder geven wij met het programma Sport- en Cultuurbevordering invulling aan verschillende opgaven uit Sociale Structuurvisie Venlo 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo'.

De tweede kernopgave uit de Sociale Structuurvisie ('iedereen ontwikkelt zijn competenties') is geconcretiseerd in een ambitie: Venlo biedt volop mogelijkheden voor (talent)ontwikkeling: onderwijs, werk, sport, bewegen, persoonlijke - en

kunstzinnige vorming en culturele activiteiten. Deze activiteiten dragen bij aan het zelfvertrouwen, de samenwerking en de verbeeldingskracht van onze burgers.

Daarnaast is sport ook van belang voor de (lichamelijke) gezondheid van onze inwoners en is het een instrument om de afstand tot de samenleving te verkleinen (maatschappelijke participatie). Verenigingen zijn een belangrijke spin in het web binnen wijken en ook goed (bewegings)onderwijs is een onmisbare voorwaarde voor zelfredzaamheid. Samen met partners zorgt de gemeente voor een passende infrastructuur op het gebied van onderwijs, cultuur, kunsteducatie en sport. Hierbij spreekt de gemeente haar maatschappelijke partners, (beroeps) onderwijs en bedrijfsleven aan op hun gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Vanuit het coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid' is 'loslaten in vertrouwen' de rode draad. Een mogelijke invulling is het overdragen van het beheer en onderhoud van buitensportaccommodaties aan (sport)verenigingen. Een andere mogelijkheid is het faciliteren van een burgerinitiatief (buitenzwembad).

In 2018 zal de Sportvisie 2019 - 2023 worden ontworpen en aan u worden voorgelegd. Eind 2017 ontvangt u hiervoor een plan van aanpak. Daarbij zal in co-creatie met de sportverenigingen de mogelijkheid van clustering van en daarmee reductie van het aantal sportlocaties worden onderzocht. Dit met het oog op een verbetering van het sportaccommodatieaanbod en het (op termijn) betaalbaar houden van de sportaccommodaties.

Voor het programma Sport- en Cultuurbevordering is de volgende strategische doelstelling geformuleerd:

Het leveren van een positieve bijdrage aan de kwaliteit van leven van onze inwoners.

Uitgaande van de niveaus van samensturing behoort de invulling van de doelstelling in hoge mate tot niveau 1 en beperkt tot niveau 2. Met andere woorden: voor de realisatie van de doelstelling is slechts een beperkte, voornamelijk faciliterende, rol voor de gemeente weggelegd.

De resultaten op deze strategische doelstelling worden met een drietal effectindicatoren (*) gevolgd.

() Op basis van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is besloten om op landelijk niveau ook het percentage 'niet sporters' inzichtelijk te maken.*

3.7.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Om de ambitie voor dit programma te kunnen waarmaken, worden in 2018 de volgende activiteiten uitgevoerd die mede zijn gebaseerd op het uitvoeringsprogramma van de Sportvisie, de Regiovisie Sport en het Uitvoeringsprogramma Cultuur.

Het bevorderen van deelname aan sport en bewegen

- Het ondersteunen van groepsleerkrachten in het basisonderwijs bij het bieden van voldoende kwalitatief bewegingsonderwijs. Ook begeleiden wij groepsleerkrachten bij het verzorgen en ondersteunen van motorisch remedial teaching, weerbaarheidstrainingen en het promoten van een gezonde leefstijl;
- Het versterken van de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen (vergroten weerbaarheid, voorkomen van en omgaan met pestgedrag en een vloeiende overgang van primair naar voortgezet onderwijs);
- Het intensiever inzetten van de sportconsulenten binnen de Onderwijsgemeenschap Venlo en Omstreken (OGVO) om het belang van sport, gezondheid en preventieve zorg en ondersteuning onder de aandacht van leerlingen brengen. Deze aanpak voeren wij waar mogelijk ook in het primair- en speciaal voortgezet onderwijs in;
- Het ondersteunen van verenigingsbesturen om de vitaliteit van hun sportvereniging te versterken en hun pedagogische taak uit te voeren. Hierbij besteden wij aandacht aan de verbinding met publiek- en private partners in het sociaal domein;
- Het verkleinen van de ‘afstand tot de sport’ voor groepen burgers waarvoor sport en bewegen minder toegankelijk is. Burgers met gezondheidsachterstanden, inactieven, mensen met een beperking (fysiek of mentaal), mensen met een gedragsprobleem, mensen met een uitkering, mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en mensen met een minimumloon worden middels sport en bewegen uitgenodigd en in staat gesteld weer mee te doen aan de samenleving;
- Het continueren van de (regionale) JOGG-aanpak (Jongeren Op Gezond Gewicht, een initiatief dat samen met 35 partners in de samenleving wordt opgepakt). Hierbij begeleiden en stimuleren wij scholen om de uitgangspunten van JOGG en de ‘Gezonde School’ in hun beleid op te nemen en uit te voeren;
- Het voortzetten en intensiveren van de initiatieven van fit- en gezondheidstesten en de beweegpas waarbij aandacht wordt besteed aan de noodzakelijke nazorg en de monitoring van de resultaten;
- Het leggen van verbindingen met maatschappelijke partners en professionals in de wijk (sociale wijkteams, buurt- en bewonersnetwerken en informatie- en adviespunten in de Huizen van de Wijk). Dit doen wij om sport in de wijken zo laagdrempelig mogelijk te maken. Verder worden partners door onze

sportconsulenten geïnformeerd over de mogelijkheden van het Jeugdsportfonds en de geld-terug-regeling om een eventuele afstand tot sport voor minder draagkrachtigen te overbruggen;

- Het zorgvuldig voorbereiden van de invoering van het nieuwe subsidie- en tarievenbeleid sport dat in de tweede helft van 2017 is vastgesteld;
- Het ondersteunen van topsportverenigingen en topsporttalenten bij het opbouwen van een netwerk omdat zij met ingang van 2018 geen gebruik meer kunnen maken van de subsidieregeling topsport. In 2017 is hiervoor aansluiting gezocht bij de ontwikkeling van een regionaal topsport performance center. De LOOT-school (Den Hulster) is hiervan initiatiefnemer en Topsport-Limburg, de Stichting VIA VVV en de Sportregio Noord-Limburg zijn hierbij aangesloten;
- Het uitvoeren van het strategisch partnership met Fontys Sporthogeschool. Studenten van Fontys Sporthogeschool worden ingezet bij het uitvoeren, ondersteunen of intensiveren van alle activiteiten die hierboven zijn genoemd. Ook zullen zij onderzoek doen naar nieuwe mogelijkheden om burgers te laten sporten en bewegen waardoor zij gezonder en vitaler kunnen worden en blijven;
- Voor het benodigde krediet voor de vervangende nieuwbouw van de gymzaal Hoogstraat in Tegelen verwijzen we naar programma 5 Onderwijs en jeugd - onderdeel bewegingsonderwijs.
- Het ontwikkelen van een nieuwe sportvisie 2019 - 2023 in 2018. De huidige sportvisie loopt tot en met 2018. U ontvangt eind 2017 een plan van aanpak. In 2018 geven wij hieraan uitvoering met interne en externe partners. Het uiteindelijke doel is om via een co-creatief proces met sportverenigingen te komen tot een gedragen nieuwe sportvisie.

Het behouden en waar nodig versterken van een adequate sportieve omgeving

- Het onderzoeken van de mogelijkheden om in de wijk sportvoorzieningen breder (multifunctioneler) in te zetten. Hiervoor zullen sportconsulenten in de wijk verbindingen leggen met maatschappelijke partners en professionals;
- Het faciliteren van bewegingsonderwijs. Hiervoor exploiteert de gemeente gymzalen, sportzalen en sporthallen. Verschillende onderwijsvoorzieningen (ten behoeve van bewegingsonderwijs) bevinden zich echter in gemeenschapsaccommodaties waardoor deze deels worden bekostigd vanuit het programma Sport- en Cultuurbevordering;
- Het onderzoeken van de mogelijkheden om voetbalvelden die 'overtollig' zijn op een andere wijze in te zetten. Bijvoorbeeld in de vorm van een sportieve ruimte waar sport- en beweegactiviteiten kunnen plaatshebben;
- Het onderzoeken van de mogelijkheden om de bezettingsgraad van sportaccommodaties te verhogen. Bijvoorbeeld door een bredere inzet binnen de betreffende wijk. Een andere mogelijkheid is het verkennen om ook het primair onderwijs te interesseren meer gebruik te maken van bestaande

sportieve omgevingen. Verder willen wij ‘sturen’ op de samenwerking tussen, en clustering van, verenigingen waardoor de bezetting van accommodaties wordt vergroot;

- Het stimuleren en faciliteren van sportieve omgevingen om te komen tot een structureel samenwerkingsverband of rechtsvorm (al dan niet met private partners). Het uiteindelijke doel is het verder professionaliseren van sportieve omgevingen en daarmee het leveren van een bijdrage aan de uitvoering van ons sportbeleid;
- Nadat u heeft besloten over een zwemvoorziening op locatie van het Kazernekwartier, zullen wij de activiteiten die vervolgens moeten worden uitgevoerd, oppakken;
- De openbare ruimte wordt steeds belangrijker voor de ongebonden- en anders gebonden sporter. Het biedt veel mogelijkheden om burgers op een laagdrempelige en recreatieve manier te laten sporten, bewegen, spelen, recreëren en elkaar te ontmoeten. Dit bevordert een actieve leefstijl. Indien de openbare ruimte (opnieuw) wordt ingericht, dient een integrale afweging plaats te vinden over deze inrichting. Vanuit dit programma wordt daaraan een actieve en sportieve bijdrage geleverd;
- Ook het beweegvriendelijke en openbaar toegankelijke schoolplein levert een bijdrage aan een attractieve openbare ruimte. Daarom zullen wij ook in 2018 in overleg met schoolbesturen de mogelijkheden onderzoeken om schoolpleinen van basisscholen die nog niet openbaar toegankelijk zijn, open te stellen ten behoeve van openbare activiteiten. Hierbij wordt aandacht geschonken aan mogelijke overlast. Op enkele van deze plaatsen zijn in de afgelopen periode met gemeentelijke subsidies (blok)speel-, sport- en beweegplekken ontwikkeld. Dit wordt ook in 2018 voortgezet. De beweegvriendelijke schoolpleinen dragen ook bij aan de ontwikkeling van het bewegingsonderwijs (relatie met programma 5 Onderwijs en Jeugd);
- Gelet op de afschrijvingstermijn van bepaalde hockeyvelden, zou de toplaag van deze velden moeten worden vervangen. Ook uit de keuringsresultaten blijkt dat de toplaag van deze velden aan vervanging toe zijn. Het betreft hier hockeyvelden van THC op sportpark Vrijenbroek en hockeyvelden van VHC op sportpark Herungerberg. De gemeente Venlo hanteert voor hockey een zand-ingestrooid veld als basisvoorziening. Indien een vereniging een kwalitatief beter type veld wenst, dan komen de additionele investeringen voor rekening van de club. In de gemeente Venlo beschikken we ook over een tweetal kunstgras voetbalvelden (sportpark Merelweg). Eén van deze velden zou, gelet op de afschrijvingstermijn en de resultaten van de keuring van dit veld, moeten worden vervangen. Deze vervangingsinvesteringen zijn voorzien voor 2019. Daarbij zal aan de sportverenigingen een hogere eigen bijdrage worden gevraagd. Indien het rijk ter uitvoering van een EU-richtlijn besluit tot het wijzigen van de BTW-vrijstelling voor sportaccommodaties in 2019 of eerder, dan zal het college deze vervangingsinvestering heroverwegen.

Het bevorderen van de (passieve en actieve) deelname aan kunst en cultuur

- Culturele verenigingen zijn een belangrijke spin in het web binnen de wijken van Venlo. Jarenlang lid zijn van een vereniging biedt de mogelijkheid om je te ontplooien in een culturele discipline. Ook biedt het een sociaal netwerk dat een gevoel van veiligheid kan geven. Wij willen het voor iedereen mogelijk maken om lid te zijn van een culturele vereniging. Eén van de middelen die we hiervoor inzetten is het Jeugdcultuurfonds Venlo en de geld-terug-regeling;
- We willen de mogelijkheden onderzoeken voor extra ondersteuning van culturele verenigingen. Dit doen we in samenwerking met de verenigingsondersteuners vanuit 'sport'. Met de herijking van het subsidiebeleid is in 2017 eenduidigheid gebracht in de uitvoering van het gemeentelijk subsidiebeleid. Binnen dit nieuwe beleid blijven de doelstellingen op de verschillende beleidsterrein leidend. Dit betekent dat binnen cultuur de mogelijkheden voor met name jeugdigen om deel te nemen aan culturele activiteiten worden gestimuleerd. Het nieuwe subsidiebeleid wordt met ingang van 1 januari 2019 ingevoerd. Het jaar 2018 gebruiken we voor een zorgvuldige voorbereiding van de invoering van het nieuwe beleid;
- We willen actieve en passieve cultuurbeoefening bereikbaar maken voor iedere burger. De basis hiervoor kan al vroeg worden gelegd. Daarom werken we nauw samen met collega's op het gebied van jeugdbeleid. Voor 2018 zetten we onder andere in op de thema's:
 - Hoofdstad van geluk: projecten waarbij kunst en cultuur worden ingezet als middel om positieve gezondheid te bevorderen;
 - Doe lekker zelf normaal: initiatieven die op artistieke wijze onderzoeken wat normaal is. Diversiteit is hierbij het sleutelwoord;
 - Straatwaarde: projecten die jongeren helpen hun identiteit te ontplooien waarbij de straat het podium is;
- We voegen culturele activiteiten toe aan de Agenda LHBT die eind 2017 van start is gegaan. Daarmee zetten we cultuur expliciet in als middel en leggen we verbindingen die cultuur mogelijk maken voor een zo compleet mogelijke gemeenschap;
- In de Gezamenlijke Beleidsagenda Cultuur zijn speerpunten benoemd waar we de komende jaren extra aandacht aan besteden;
 - Cultuur in de Wijk: hierbij wordt samengewerkt met wijkbewoners aan culturele projecten met thema's uit de directe leefomgeving en aangedragen door wijkbewoners zelf: community arts. Het doel is om op wijkniveau bij burgers belangstelling te wekken voor een bezoek aan de stedelijke cultuurprogramma's (musea, podia, festivals, etc.). Hierbij hebben we speciale aandacht voor het leggen van een verbinding met de Huizen van de Wijk. Hiertoe hebben we de eerste stap gezet door een culturele kaart van de wijken van Venlo te maken waarmee we inzicht hebben gekregen. Inzicht in wat er gebeurt in de

Venlose wijken op het gebied van cultuur, welke behoefte er is per wijk en welke wijken specifieke aandacht behoeven;

We zijn met deze kaart concreet aan de slag gegaan door twee pilotwijken aan te wijzen. In 2018 willen we binnen deze wijken aansluiten bij bijeenkomsten van buurt- en bewonersnetwerken en andere overleggen met sociale partners. Dit met als doel om sociale partners te bewegen om naar bijeenkomsten 'geluk in de wijk' te komen die we willen opzetten als start van het project;

In 2018 willen we de culturele kaart gaan digitaliseren waarbij we aansluiting zoeken bij het project 'Mijn Buurtje' vanuit Maatschappelijke Participatie. Met deze digitalisering willen we het mogelijk maken dat iedere burger kan zien wat er in zijn/haar wijk aan cultuur te vinden is, deel kan nemen of cultuur kan toevoegen. De vier Venlose cultuurcoaches (samen 1,5 fte) zijn degenen die uitvoering geven aan dit speerpunt, evenals de aan dit thema verbonden werkgroep 'geluk in de wijk';

- Horizontale programmering: partners benoemen vroegtijdig concrete thema's die voor een breed publiek aansprekend zijn. Op deze thema's kunnen alle culturele instellingen programma leveren. Door een gezamenlijk thema te benoemen, kan voor het publiek een 'strik' om de afzonderlijke programma's worden gedaan en ontstaat er een stadsbrede manifestatie die tot een groter publieksbereik zal leiden;
- Cultuureducatie (basis)onderwijs: de verzamelnaam voor kunst-, media- en erfgoededucatie. Om kunst te beoefenen, om cultuuruitingen te begrijpen en te beleven en om het erfgoed van de stad en de streek te leren kennen, te ervaren en te kunnen duiden is educatie van groot belang. In 2017 hebben wij rijkssubsidie ontvangen voor de uitvoering van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK). Het Kunstencentrum zal hieraan als penvoerder voor de regio Noord-Limburg uitvoering;
- Collectieve promotie en marketing: het is belangrijk dat het culturele veld het contact met nieuwe generaties en nieuwe inwoners weet te leggen en een nieuw publiek aan zich weet te binden. Dat wordt gezien als een gezamenlijke taak en verantwoordelijkheid;
- Regionalisering: de culturele instellingen willen in regionaal verband de samenwerking zoeken met andere culturele organisaties met als doel van elkaar te leren en gebruik te maken van elkaars kennis en expertise.

Betrokkenheid verbonden partijen

Voor het realiseren van de doelstellingen van dit programma werken wij samen met onderwijsinstellingen in het primair, voortgezet, hoger en speciaal onderwijs, maatschappelijke partners, sportieve omgevingen (topsport)verenigingen.

3.7.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x 1.000

Middelen Programma 07	Baten / Lasten	2017	2018	2019	2020	2021
Sport- en Cultuurbesteding	Baten	3.778	3.831	3.721	3.721	3.721
	Lasten	9.602	9.343	8.979	8.785	8.756
Subtotaal programma 07		-5.823	-5.512	-5.258	-5.063	-5.034
Onttrekkingen aan reserves	Baten	32				
Toevoegingen aan reserves	Lasten					
Saldo programma 07 na verrekening reserves		-5.792	-5.512	-5.258	-5.063	-5.034

Begrotingsvoorstellen (excl. investeringen)

Bedragen x €1.000

Nr	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
18-009	Loonkostenindexering 2017 PKB in meerjarenbegroting 2018-2022	-58	-58	-58	-58
18-010	Grip op de PKB	45	45	43	43
18-013	Herschikking exploitatiekosten voertuigen	-43	-43	-43	-43
18-017	Invulling inkoopstaakstelling	16	16	16	16
18-020	Besparingen natuureducatie, sportverenigingen en overige culturele organisaties	39	39	39	39
18-022	Herschikking dotatie onderhoudsvoorzieningen vastgoed	91	91	91	91
18-023	Toerekening salariskosten	-28	-28	-38	-38
18-062	Inflatie 2018-2022	-6	-6	-6	-6
18-064	Verwerking ontwikkelingen binnen de vastgoedportefeuille	18	18	18	18
18-100	Uitwerking bestuursopdracht invulling taakstelling kredieten	9	9	9	8
18-161	Beheer sportaccommodaties		42	42	42
18-165	Niet doorvoeren inflatie 2018	44	44	44	44
18-166	Herstructurering Eigen vermogen	-32	-32	-32	-32
Totaal		95	137	124	124

Investeringen

Bedragen x € 1.000

Investeringen Programma 07	Vervanging - Uitbreiding	Rendabel - Onrendabel	Krediet 2018
18-036 Levensduur verlengend onderhoud buiten sportaccommodaties 2018	Vervanging	0	280
Totaal Investeringen Programma 07			280

3.7.5

Relevante beleidskaders

De volgende documenten hebben een relatie met dit programma:

- Strategische visie 'Regio in Balans';
- Strategische visie Venlo 2030;
- Sociale Structuurvisie Venlo 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo';
- Coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid';
- Cultuurnota 'Focus, samenhang en samenwerking. Herijking cultuurbeleid gemeente Venlo 2015';
- Nota Lokaal Gezondheidsbeleid gemeente Venlo 'Goede gezondheid, gedeelde zorg';
- Sportvisie Venlo 2013-2018 'Samen sporten, samen leven';
- Tussenrapportage Sportvisie Venlo 2013-2018 'Samen sporten, samen leven';
- Regiovisie Sport 2016-2020.

3.8 Programma 8 Ontwikkeling Centrumstad

3.8.1 Inleiding

In het programma Ontwikkeling centrumstad wordt het kader beschreven voor de inspanningen die de gemeente in 2018 gaat leveren om het centrum te versterken ten behoeve van de (eu)regionale functie van Venlo. Deze inspanningen zijn schematisch weergegeven in de doelenboom van de volgende paragraaf.

3.8.2 Wat willen we bereiken?

De strategische doelstelling dit programma is “het versterken en verder ontwikkelen van het centrum ten behoeve van de (eu)regionale functie van Venlo”.

Vanuit dit programma wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de hoofdpogaven van de Strategische visie 2030 en meer in het bijzonder aan het daarin benoemde thema “Centrum Euregio: Hoofdstad en vitaal hart”. Hiermee sluit dit programma ook aan op de regiovisie “Regio in Balans”, en dan met name op het thema “Boeien en Binden”.

Dit programma sluit primair aan bij het thema’s “Positionering en profilering” in het coalitieprogramma Venlo 2014-2018, zowel vanwege de nieuwe rol en houding van de gemeente inzake de af te ronden majeure projecten (de markt maximaal aan zet), als vanwege enkele concrete afspraken (deze zijn in de tekst hieronder separaat vermeld). Resultaten van dit programma dragen ook bij aan het thema “lobby / acquisitie” en de daarbij geformuleerde ambitie om het belang van Venlo als krachtige centrumgemeente in de Euregio merkbaar te doen toenemen.

In het gekozen voorkeursscenario 'Venlo kansenstad' uit de Strategische Visie worden de volgende voor het programma "Ontwikkeling centrumstad" relevante ambities aangegeven:

- Venlo-Centrum is in 2030 "the place to be" (Da muss mann sein).
- "Leisure en pleasure" is volledig doorontwikkeld, met een belangrijke rol voor horeca, grootstedelijke culturele functies, congressen en evenementen, met een duidelijke relatie en verbinding tussen binnenstad en kazerneterrein.
- In de binnenstad beleef je overal "fresh" en duurzaamheid (C2C).
- Cultuurhistorie is als rode draad door alles heen zichtbaar.
- Shoppen doe je in het compacte, maar hoogwaardige euregionale winkelhart.
- De binnenstedelijke dynamiek is toegenomen door het terugbrengen van het binnenstedelijk wonen (o.a. studentenhuisvesting)
- Een goed onderhouden en ingerichte binnenstad maakt dat inwoners en bezoekers zich veilig voelen.

De kern van dit programma is: het versterken van een aantrekkelijke stad door het realiseren van onderscheidende voorzieningen en openbare ruimte in het stedelijke centrum, en die aantrekkelijkheid ook uit te dragen in public relations en uit te stralen in gastvrijheid. 'Het stedelijke centrum' kent daarbij de begrenzing zoals die in de Visie Stedelijk Centrum (2012) is vastgelegd: Venlose binnenstad + Maaswaard + Kazernekwartier. Door scherp te focussen op de onderscheidende kenmerken van dit kerngebied moet dit programma een maximale bijdrage leveren aan de positie en profilering van Venlo als centrumstad voor de (eu)regio.

Een belangrijke opgave is gelegen in de demografische ontwikkeling van onze stad en de regio. Venlo zou moeten inzetten op het binnenhalen en -houden van jonge, liefst hoger opgeleide mensen, en inzetten op versterking van de positie in de (eu)regio, onder andere als koop-, cultuur-, verblijfs- en kennisstad. Cruciale voorwaarde voor beide is een zekere mate van 'grootstedelijkheid'. Bij positionering van Venlo als centrum van de Euregio hoort ook het 'verkopende' van de stad in het algemeen en "Venlo, beste binnenstad 2013-2015" in het bijzonder en het nemen van de lead bij het verkopen van de regio.

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- We zetten in op een nauwere samenwerking tussen het Museum Van Bommel Van Dam en het Limburgs Museum.
- Bij grote projecten is de markt het eerste aan zet. De gemeente is terughoudend totdat er voldoende zekerheden zijn dat private partijen hun ambities daadwerkelijk waar maken.

Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Waardering Venlo centrumstad (inwoners)		7,00	7,00	7,00	7,00
Gemiddeld rapportcijfer over drie afzonderlijk bevroagde aspecten van Venlo: als winkelstad, als cultuurstad, en als toeristenstad (stadspeiling, tweejaarlijks). Voor 2015 oorspronkelijk 6,50 beoogd, de ambitie is dus behaald. Streefcijfers 2018-2021 afhankelijk van (tempo) investeringen op basis van Campusontwikkeling, spoor 3.b. Faciliteiten. Over 2016 is niet gemeten (geen stadspeiling).					

3.8.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Onze ambities reiken verder dan 2018. Om die langere termijn-ambities waar te maken, richten we onze inspanningen in 2018 en de daaropvolgende jaren op drie speerpunten.

Het versterken van (groot)stedelijke functies (horeca, cultuur, detailhandel) in hun samenhang.

1. Voor de culturele functie staan de acties uit de cultuurnota 2015-2018 'Focus, Samenhang en Samenwerking', gerelateerd aan perspectieven in het document 'Venlo als brandpunt van interactie', centraal.
2. Detailhandels- en horecabeleid wordt uitgevoerd op basis van de in 2015 door de raad vastgestelde sectorale nota's, met speciale aandacht voor het project 'De Nieuwe Winkelstraat' en leegstaand vastgoed.
NB: de acties in het kader van het uitvoeringsplan detailhandel Centrum Tegelen en Blerick zijn verantwoord in programma 10. Wonen en leefomgeving.
3. Branding, acquisitie en relatiebeheer binnenstad, inclusief het ondersteunen van evenementen in relatie tot het profileren en vermarkten van Venlo, wordt voortgezet als in voorgaande jaren, met dien verstande dat de oorspronkelijk voor het Verhaal van Venlo geoormerkte middelen worden ingezet voor oplossing van de totale financiële problematiek.

Ad 1) Theater De Maaspoort laat in haar meerjarenbegroting een structureel tekort van 100.000 euro zien. De Maaspoort kan dit onmogelijk binnen haar eigen middelen bekostigen. In de begroting is vanaf 2018 structureel € 100.000 extra voor de Maaspoort opgenomen.

Ad 1) In het Voorportaal 2019 is een krediet opgenomen van 1,5 miljoen euro voor de inrichting van de openbare ruimte Museumkwartier, conform het in 2016 met de provincie gesloten Convenant investeringen stedelijk centrum.

Ad 3) In 2017 werden centrale acquisitiemiddelen óók gebruikt voor acquisitie binnenstad. Voor 2018 waren deze middelen niet gereserveerd, terwijl de opgave en daarvoor benodigde inspanningen onveranderd zijn. Derhalve is voor 2018 een budget van 50.000 euro opgenomen voor acquisitie binnenstad.

Het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van het centrum

Wezenlijke vertrekpunten zijn de vastgestelde kaders en plannen van de majeure projecten en het convenant met de provincie over investeringen in het stedelijk centrum.

1. Het afronden c.q. doorontwikkelen van de multifunctionele majeure projecten Maaswaard, Q4 en Kazernekwartier waarbij aanbevelingen van de nota 'Venlo als brandpunt van interactie' en afspraken met de provincie inzake uitwerking

van het spoor 3.b 'Faciliteiten' van de campusontwikkeling worden meegenomen.

2. Doorontwikkelen instrumentarium openbare ruimte, met name Handboek Openbare Ruimte Binnenstad.
3. Uitvoering geven aan de agenda voor het stedelijk centrum (rol accountmanager centrum) waarbij 'uitnodigingsplanologie' en het gemeentelijk faciliteren van grote en kleine initiatieven nadrukkelijk centraal staan.

Ad 1) In 2018 wordt, vanuit een eerdere reservering in het Voorportaal-2018, 1,2 miljoen euro geactiveerd voor de aanpak van de Lage Loswal in Q4, conform het in 2016 met de provincie gesloten Convenant investeringen stedelijk centrum.

Ad 1) In het Voorportaal 2019 is een krediet opgenomen van 1,5 miljoen euro voor de inrichting van de openbare ruimte Museumkwartier, conform het in 2016 met de provincie gesloten Convenant investeringen stedelijk centrum.

Het aantrekkelijk maken van Venlo als studentenstad.

1. Uitbouwen huisvestingsvormen studenten binnenstad op basis van de prognose in 2020 ongeveer 225/250 extra studentenkamers/ woningen nodig te hebben.
2. Faciliteren huisvesting onderwijsinstellingen, met name Universiteit Maastricht met haar bachelor-opleiding (University College).
3. Faciliteren en realiseren studentenvoorzieningen (fysiek informatiepunt, monitoren alle studentrelevante informatie inzake vervolgopleidingen, stagemogelijkheden en carrièreperspectieven).

Ad 1) tot en met 3) In 2018 wordt, vanuit een eerdere reservering in het Voorportaal-2018, 125.000 euro geactiveerd voor de aanpak van huisvesting studenten, onderwijshuisvesting, en studentenvoorzieningen. Eenzelfde bedrag is ook opgenomen in het Voorportaal-2019.

Voor een nadere toelichting van de voorgaande op hoofdlijnen geschetste inspanningen om de doelstellingen van het programma Ontwikkeling Centrumstad te verwezenlijken wordt verwezen naar de productenraming.

Waar relevant zullen we bij de uitvoering van deze ambities, met name die rond 'Venlo studentenstad', voortdurend spiegelen met de in 2015 verschenen nota 'Venlo als brandpunt van interactie'.

Betrokkenheid verbonden partijen

De belangrijkste partners waarmee wij de doelstellingen in dit programma nastreven zijn VenloPartners, ondernemersverenigingen, branche-organisaties, het Platform Cultuurstellingen, de organisatoren van beeldbepalende evenementen, woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars, onderwijsinstellingen (met name Universiteit Maastricht, HAS, en Fontys), en de provincie Limburg.

3.8.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x 1.000

Middelen Programma o8	Baten / Lasten	2017	2018	2019	2020	2021
Ontwikkeling Centrumstad	Baten	12.742	10.881	8.843	6.658	10.921
	Lasten	22.452	20.505	18.528	16.323	20.526
Subtotaal programma o8		-9.709	-9.624	-9.685	-9.664	-9.605
Onttrekkingen aan reserves	Baten	4.861				
Toevoegingen aan reserves	Lasten	8.690	2.142	2.248	2.156	2.240
Saldo programma o8 na verrekening reserves		-13.538	-11.766	-11.933	-11.820	-11.845

Begrotingsvoorstellen (excl. investeringen)

Bedragen x €1.000

Nr	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
18-002	Reguliere uitzonderingen op indexeren inkomsten	-2	-2	-2	-2
18-009	Loonkostenindexering 2017 PKB in meerjarenbegroting 2018-2022	-41	-41	-41	-41
18-010	Grip op de PKB	15	15	14	14
18-013	Herschikking exploitatiekosten voertuigen	-3	-3	-3	-3
18-017	Invulling inkoopstaakstelling	5	5	5	5
18-022	Herschikking dotatie onderhoudsvoorzieningen vastgoed	-12	-6	-6	-6
18-023	Toerekening salariskosten	55	55	44	44
18-062	Inflatie 2018-2022	-88	-84	-84	-84
18-064	Verwerking ontwikkelingen binnen de vastgoedportefeuille	2	2	2	2
18-069	Stimuleren Venlose economie dmv acquisitie bedrijventerreinen en binnenstad	-50	-50	-50	-50
18-070	Extra middelen theater De Maaspoort	-100	-100	-100	-100
18-080	Correctie product Kermessen	-3	-3	-3	-3
18-100	Uitwerking bestuursopdracht invulling taakstelling kredieten	1	1	1	1
18-165	Niet doorvoeren inflatie 2018	101	102	102	102
18-166	Herstructurering Eigen vermogen	-125	-125	-125	-125
Totaal		-243	-233	-246	-246

Investeringen

Bedragen x €1.000

Investeringen Programma o8		Vervanging - Uitbreiding	Rendabel - Onrendabel	Krediet 2018
*	Verbetermaatregelen v.Bommel v. Dam	Museum Uitbreiding	0	1.625
Totaal Investeringen Programma o8				1.625

* Krediet gevoteerd Begroting 2017-2020

3.8.5

Relevante beleidskaders

Naast sectorale beleidsvisies en uitvoeringsprogramma's hebben de volgende kaderstellende documenten een relatie met dit programma:

- Strategische visie Venlo 2030
- Strategische visie 'Regio in balans'
- Ruimtelijke Structuurvisie
- Visie Stedelijk Centrum 2022
- Cultuurnota 2015-2018
- Evenementenbeleid 2016-2019
- Meerjarenprogramma Venlo Studentenstad 2016-2019
- Koersdocument museum Van Bommel van Dam

uitgezonderd

3.9

Programma 9 Verkeer en Bereikbaarheid

3.9.1

Inleiding

In het programma Verkeer en Bereikbaarheid wordt het kader beschreven voor de inspanningen die de gemeente in 2018 gaat leveren om een verkeersveilige en bereikbare stad en regio te realiseren. Deze inspanningen zijn schematisch weergegeven in de doelenboom in de volgende paragraaf.

3.9.2

Wat willen we bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is "het realiseren van een verkeersveilige en bereikbare stad en regio".

Vanuit dit programma wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de hoofdpogaven van de Strategische visie 2030 en meer in het bijzonder aan de daarin benoemde thema's "Innovatieve en excellente stad" en "Venlo Internationaal" (bereikbaarheid) en "Veelzijdige stad in het groen" (verkeersveiligheid). Hiermee sluit dit programma ook aan op de regiovisie "Regio in Balans", en dan met name op de thema's "Innoveren en Vermarkten" (bereikbaarheid) en "Vitale gemeenschappen" (verkeersveiligheid).

Dit programma sluit daarnaast primair aan bij het thema "Leefbaarheid in wijken en kernen" in het coalitieprogramma Venlo 2014-2018. Bij het thema "verkeer" wordt het accent gelegd op verkeersveiligheid in wijken en kernen en het fietsen langs de maas. De ambitie van dit college op het gebied van verkeer is in het coalitieprogramma opgenomen in de paragraaf "Infrastructuur in Wijken en Kernen en GVVP" (D5).

Ambities Strategische Visie 2030

In het gekozen voorkeursscenario “Venlo kansenstad uit de Strategische Visie worden de volgende voor het programma “Verkeer en Bereikbaarheid” relevante ambities aangegeven:

- Venlo heeft zich ontwikkeld tot een logistieke ‘hotspot’
- Een uitstekende multimodale ontsluiting is een doorslaggevende vestigingsfactor
- De binnenstad is goed bereikbaar, zowel met de auto als met het openbaar vervoer en heeft goede parkeervoorzieningen

De bereikbaarheid van Venlo en haar woon-, winkel- en werklocaties is een belangrijke vestigingsplaatsfactor voor bewoners en bedrijven. We profiteren hier als regio optimaal van, met positieve effecten op de aantrekkingskracht voor bedrijven, bezoekers en de werkgelegenheid.

De belasting van de (boven)lokale infrastructuur zal in de toekomst blijven toenemen, voor zowel weg, water als spoor. In de regio Venlo, waar met logistiek veel geld wordt verdiend, is het noodzakelijk dat de infrastructuur van weg, water en spoor op een nog hoger niveau wordt gebracht. Dit wordt als nationaal belang erkend. Bovendien is bij een afnemend aantal voorzieningen in wijken en dorpen mobiliteit van belang om te voorkomen dat inwoners in een isolement raken. We streven daarom naar een bereikbare, verkeersveilige en toegankelijke stad, zoveel mogelijk op basis van een schoon, duurzaam, stil en veilig mobiliteitssysteem voor personen én goederen. Hiervoor is een robuuste infrastructuur onmisbaar en zullen we het water en spoor nog beter moeten benutten. De uitdaging daarbij is om de belastende effecten van mobiliteit (o.a. geluidshinder, luchtkwaliteit) in balans te houden met de gewenste kwaliteit van leven.

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- We verleggen het accent wat betreft verkeersveiligheid naar kernen, wijken en schoolroutes.
- We trekken oplopend tot € 380.000,- structureel in 2018 aan middelen uit voor het GVVP. Hiermee financieren wij ‘Fietsen langs de Maas’ en basisinvesteringen i.o.m. kernen en wijken.
- We bezuinigen € 200.000,- op de investeringen in het dynamisch verkeersmanagementsysteem.

Ook in 2018 zal het programma Verkeer en Bereikbaarheid nog volop in de belangstelling staan; ook van de media. Immers het in 2016 opgestarte proces om te komen tot een gastvrij parkeerproduct zal in 2018 worden voortgezet; zo zal mogelijk de verkoop van drie centrumstedelijke parkeergarages in 2018 kunnen

worden geëffectueerd. Daarnaast zal ook de uitbreiding van Industriehaven (incl. bargeterminal) en realisatie van de railterminal op Trade Port Noord in 2018 verder vorm krijgen. Naar verwachting zal ook de discussie over de IJzeren Rijn weer toenemen.

Trendsportal zal ook in 2018 het mobiliteitsnetwerk van gemeente Venlo en Noord-Limburg zijn. De ingeslagen weg en werkwijze zullen worden doorgezet en in het verlengde van de in 2017 opgestelde visie en ambitie zal ook de strategische agenda en uitvoeringsprogramma voor de komende jaren worden gevormd .

Belangrijk uitgangspunt van de gemeente Venlo vormt C2C als filosofie en instrument om de transitie naar onuitputtelijke grondstoffen, duurzame energie, klimaatadaptie en gezondheid op lokaal en regionaal niveau te realiseren dan wel te versnellen. Mobiliteit speelt daarbij een belangrijke rol die verder gaat dan alleen het elektrisch rijden, binnen Trendsportal worden de Venlo principes dan ook nadrukkelijk toegepast. Deze Venlo principes zullen dan ook meer dan voorheen een rol spelen bij bijvoorbeeld gemeentelijke investeringen en aanbestedingen van infrastructurele projecten. Uiteraard zullen deze niet strijdig zijn met nationale wetgeving en zullen deze in pas lopen met de beschikbare middelen uitgaande van de TCO-methode (Total Cost of Ownership: het volledig inzichtelijk maken van alle kosten gerelateerd aan de aanschaf en gebruik gedurende de levenscyclus van ingekochte goederen en diensten). Binnen programma Verkeer en bereikbaarheid is hier al ervaring mee opgedaan (concreet met de aanleg van de C2C-rotonde in Steyl en in de beleidsmatige vorm binnen Trendsportal).

De onderstaande effectindicatoren geven meer inzicht in de resultaten op de strategische doelstelling, waarbij wordt aangegeven dat deze resultaten betrekking hebben op 2016 omdat ten tijde van het opstellen van de begroting 2018 actuele gegevens over 2017 nog ontbreken.

Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Aantal verkeersslachtoffers		6,00	3,00	0,00	0,00
Betreft het aantal in het Bestand Geregistreerde Ongevallen in Nederland (BRON) opgenomen ernstige verkeersslachtoffers (ziekenhuisgewonden + doden) per jaar binnen gemeente Venlo. Bron: BRON. Gegevens van voorgaande jaar komen pas in het tweede/derde kwartaal beschikbaar. Streefwaarde: 0 (conform ROVL doelstelling “maak van de 0 een punt”, die ook door Venlo wordt omarmd). Er wordt in de raming er van uitgegaan dat het aantal ernstige verkeersslachtoffers niet in één jaar teruggebracht kan worden naar 0 (streefdatum 2020). In 2013 waren er 9 registraties. Geconstateerd wordt dat er in 2015 sprake was van een sterke stijging van het aantal ernstige verkeersslachtoffers. De voorlopige cijfers van 2016 laten weer een dalende trend zien. De formele gegevens voor 2016 zijn echter nog niet beschikbaar.					
Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Oordeel verkeerssituatie, parkeren en parkeeroverlast inwoners			7,20		7,20
Gemiddelde rapportcijfer over beoordeling bereikbaarheid per auto en OV, verkeersveiligheid en parkeren onder inwoners Venlo. Bron: Stadspeiling. Voor 2016 zijn geen gegevens beschikbaar omdat de stadspeiling alleen in oneven jaren wordt uitgevoerd. In 2015 is voor het eerst sinds 2012 een oordeel gevraagd. In beide jaren bedroeg het rapportcijfer 7,2. Gezien beperkte begrotingsruimte voor GVVP en de huidige waardering (ruim voldoende), wordt als ambitie geformuleerd het vasthouden van het gemiddelde rapportcijfer van 7,2.					
Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Oordeel verkeerssituatie, parkeren en parkeeroverlast bezoekers		7,40	7,40	7,80	7,80
Gemiddelde rapportcijfer over beoordeling bereikbaarheid (per auto en OV) en parkeren onder bezoekers van Venlo. Basis vormt het eenmalige p-onderzoek in 2015 (7,4). Voor 2016 zijn geen cijfers beschikbaar. Er zal de komende jaren periodiek een vergelijkbaar p-onderzoek moeten worden ontwikkeld en uitgevoerd om indicator te kunnen monitoren. Gezien beperkte begrotingsruimte voor GVVP vormt handhaving van huidige waardering de streefwaarde. Wel zal door de inzet van o.a. het dynamische verkeersmanagement- en informatiesysteem de doorstroming en klanttevredenheid naar verwachting op dat gebied toenemen. Gegevens voor 2016 zijn nog niet beschikbaar.					

3.9.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Onze ambities reiken verder dan 2018. Om die langere termijn-ambities waar te maken, worden de volgende concrete inspanningen in 2018 geleverd en de daaropvolgende jaren doorgezet, waarbij wordt ingezet op intensieve samenwerking met onze partners en burgers.

Het bereikbaar en verkeersveilig maken en houden van de stad en regio

Ter bevordering van de bereikbaarheid en verkeersveiligheid worden in 2018 de volgende inspanningen geleverd:

1. Uitvoeren GVVP jaarschijf 2018
2. Versterken multimodale ontsluiting

Vanuit de reservering in het Voorportaal 2018 worden de middelen voor de uitvoering van de GVVP Jaarschijf 2018 geactiveerd. In de P&C cyclus van 2018 zal ook het meerjaren uitvoeringsprogramma van het nieuwe mobiliteitsplan (Trendsportal) voorgelegd worden waarmee vanaf de jaarschijf van 2019 gewerkt kan worden aan de in 2017 vastgestelde visie en ambities van Trendsportal.

In kader van het versterken van de multimodale ontsluiting zullen weer veel inspanningen worden geleverd. Zo blijven we lobbyactiviteiten uitvoeren om concrete infrastructurele projecten van de grond te krijgen, beleidsmatige doelen te bereiken (bijvoorbeeld opname Brabantroute in het TEN-T corenetwork) en derde geldstromen binnen te halen.

Daarnaast neemt door de snelle groei van het vervoer via de binnenvaart in Noord-Limburg en van het gebruik van en de overslag in industriehaven ook de behoefte aan regulier onderhoud toe. Tegenover de behoefte aan meer budget voor dat regulier onderhoud staat een toename van de inkomsten uit havengeld.

Voor een betere ontsluiting van de Greenport Venlo Campus op het voormalige Greenpark Venlo via Station Grubbenvorst zijn middelen opgenomen in het voorportaal.

Het bereikbaar houden van de stad en de regio door het aanbieden van voldoende parkeervoorzieningen

Voor wat betreft het aanbieden van voldoende parkeergelegenheid zullen in 2018 de volgende inspanningen geleverd:

1. Behoud en realisatie voldoende (betaalde) parkeercapaciteit
2. Het realiseren van een gastvrij parkeerproduct
3. Behoud en realisatie voldoende parkeercapaciteit in de stadsdeelcentra, schilwijken en bij de winkelvoorzieningen in de dorpen en wijken.

Het is evident dat ook in 2018 en de daaropvolgende jaren extra inspanningen geleverd zullen (moeten) worden om te komen tot een gastvrij parkeerproduct. Zo zullen er bijvoorbeeld nog tijdelijke parkeerplaatsen worden gerealiseerd en geëxploiteerd, zoals op de herontwikkelingslocatie Arsenaalgarage. Ook zal het vervreemdingsproces van de gemeentelijke garages en de uitbreiding van het gereguleerd parkeren worden voortgezet. Daarnaast zal worden ingezet op de invoering van nieuwe technologieën op het gebied van bereikbaarheid en parkeren.

Betrokkenheid verbonden partijen

Om de strategische doelstelling van het programma Verkeer en Bereikbaarheid te realiseren wordt ingezet op intensieve samenwerking met onze partners. De belangrijkste partners zijn Provincie Limburg, Ministerie van I&M, Rijkswaterstaat, Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg (ROVL), Trendsportal / Regionaal Mobiliteitsoverleg Noord-Limburg (RMO), Veilig Verkeer Nederland (VVN), SMART Logistics Centre Venlo, Wijkraden, Q-Park, Ondernemend Venlo en ondernemersverenigingen in het centrum van Blerick, Tegelen en Arcen.

3.9.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x 1.000

Middelen Programma 09	Baten / Lasten	2017	2018	2019	2020	2021
Verkeer en Bereikbaarheid	Baten	6.246	6.937	6.930	6.930	6.930
	Lasten	5.462	6.435	6.551	6.351	6.341
Subtotaal programma 09		784	502	379	578	589

Onttrekkingen aan reserves	Baten	150	200	150		
Toevoegingen aan reserves	Lasten	500				

Saldo programma 09 na verrekening reserves		434	702	528	578	589
---	--	------------	------------	------------	------------	------------

Begrotingsvoorstellen (excl. investeringen)

Bedragen x €1.000

Nr	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
18-009	Loonkostenindexering 2017 PKB in meerjarenbegroting 2018-2022	-36	-36	-36	-36
18-010	Grip op de PKB	29	29	28	28
18-013	Herschikking exploitatiekosten voertuigen	-11	-11	-11	-11
18-017	Invulling inkoopstaakstelling	9	9	9	9
18-022	Herschikking dotatie onderhoudsvoorzieningen vastgoed	18	18	18	18
18-023	Toerekening salariskosten	130	130	118	118
18-062	Inflatie 2018-2022	104	103	103	103
18-100	Uitwerking bestuursopdracht invulling taakstelling kredieten	44	43	42	41
18-165	Niet doorvoeren inflatie 2018	15	15	15	15
Totaal		302	300	286	285

Investeringen

Bedragen x € 1.000

Investeringen Programma 09		Vervanging - Uitbreiding	Rendabel - Onrendabel	Krediet 2018
18-032	Parkeerregulering schilwijken en stadsdeelcentra Blerick en Tegelen	Uitbreiding	R	*
Totaal Investeringen Programma 09				

* Krediet gevoteerd in Vorap 2017

3.9.5

Relevante beleidskaders

Naast sectorale beleidsvisies hebben de volgende kaderstellende documenten een relatie met dit programma.

- Strategische visie Venlo 2030
- Strategische visie 'Regio in balans'
- Ruimtelijke Structuurvisie
- Ambitiedocument C2C + uitvoeringsprogramma
- Stad van Actieve Mensen (SAM)
- Raadsbesluiten 2016-65; Bereikbaarheid en parkeren in gastvrije stad en 2017-9; Parkeren stedelijk centrum

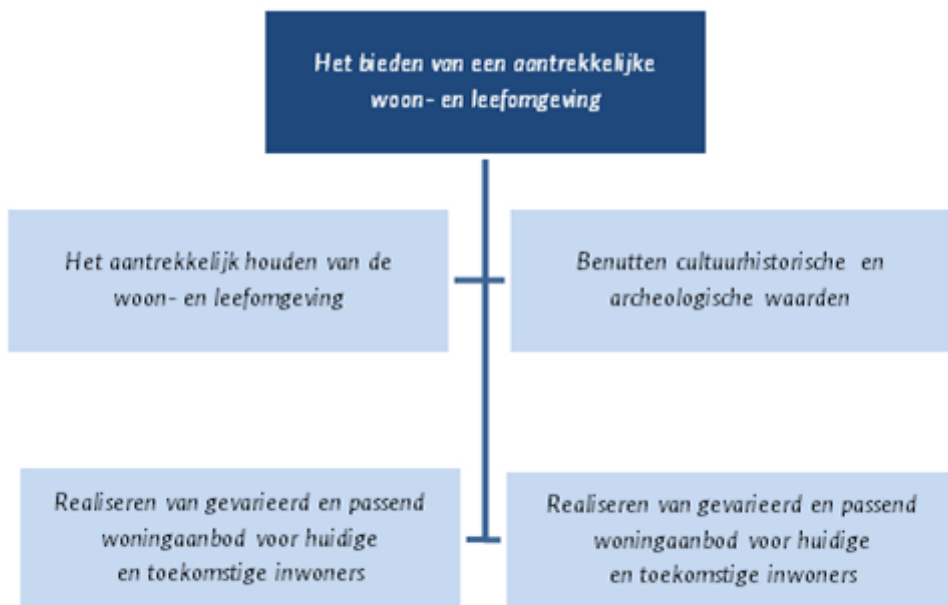

3.10 Programma 10 Wonen en Leefomgeving

3.10.1 Inleiding

In het programma Wonen en leefomgeving wordt het kader beschreven voor de inspanningen die de gemeente in 2018 gaat leveren om haar inwoners een aantrekkelijke woon- en leefomgeving te bieden. Deze inspanningen zijn schematisch weergegeven in de doelenboom van de volgende paragraaf.

3.10.2 Wat willen we bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is “het bieden van een aantrekkelijke woon- en leefomgeving”.

Vanuit dit programma wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de hoofdpogaven van de Strategische visie 2030 en meer in het bijzonder aan het daarin benoemde thema Veelzijdige stad in het groen”. Hiermee sluit dit programma ook aan op de regiovisie “Regio in Balans”, en dan met name op het thema “Boeien en Binden”.

Dit programma sluit primair aan bij het thema “Leefbaarheid in wijken en kernen” in het coalitieprogramma Venlo 2014–2018, zowel qua nieuwe rol en houding van de gemeente inzake stimuleren van kleine ruimtelijke initiatieven, als vanwege enkele concrete afspraken.

In het gekozen voorkeursscenario 'Venlo kansenstad' uit de Strategische Visie worden de volgende voor het programma "Wonen en leefomgeving" relevante ambities aangegeven:

- Binnen Venlo zorgt de diversiteit van onderscheidende delen van de gemeente voor vitaliteit en stabiliteit.
- Door enerzijds langjarig gericht te investeren in een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving, maar ook ruimte te maken voor met name de groeiende studentenpopulatie, is de bevolking weer langzaam gaan groeien.
- Iedereen kan in Venlo wonen. Het wonen in Venlo voorziet in alle treden van de woonladder.
- Jonge gezinnen vestigen zich bij voorkeur in de kleinere kernen en grote wijken.
- Wonen in Venlo betekent aantrekkelijk wonen in een groene woonomgeving, goed bereikbaar en met een zo breed mogelijke toepassing van de principes van C2C.
- Als een paar groene vingers strekt de groene omgeving rondom de stad zich uit tot aan de binnenstad.

Het versterken van de woon- en leefomgeving is essentieel voor het vasthouden en aantrekken van inwoners. De ambities op het gebied van bevolkingssamenstelling (binden van kenniswerkers) stellen daarbij extra eisen aan de beschikbaarheid van hoogwaardige woonmilieus in stad en regio. Dit betekent dat er te allen tijde een aantrekkelijk gedifferentieerd aanbod van woningen aanwezig ('op voorraad') zal moeten. Daarnaast willen we de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied benutten en uitbouwen door samen met onze (regionale) partners te anticiperen op het provinciaal en rijksbeleid op het gebied van erfgoed, groen-, natuur, landschaps- en watersystemen met in 2018 extra aandacht voor het Deltaprogramma (wateropgave).

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- De schaal van de buurt wordt de ‘leidende schaal’ bij het geven van impulsen aan ontwikkelingen in de leefwereld van onze inwoners.
- De verantwoordelijkheid voor de besteding van gemeentelijke middelen voor de eigen leefomgeving komt bij de inwoners te liggen. We stellen daartoe buurtbudgetten in.
- We geven bijzondere aandacht aan een toereikend aanbod van passende en betaalbare woningen voor studenten, starters, ouderen, mensen met een laag inkomen en arbeidsmigranten.
- We continueren de startersleningen.

Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Bevolkingsontwikkeling	101.036,00	100.900,00	100.950,00	100.950,00	100.950,00
Aantal inwoners van Venlo per ultimo peiljaar (jaarlijks, CBS). Streefwaarden: groei door studenten: 600 tot 2020.					
Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Migratiesaldo Venlo	687,00	125,00	125,00	125,00	125,00
Absolute migratiesaldo per ultimo peiljaar (jaarlijks, interne gegevens PDV). Realisatie 2015: inclusief saldo asielzoekers na sluiting resp. heropening AZC. Streefwaarden vanaf 2016: rekening houdend met studenten. Realisatie 2016: buitenlanders +831.					
Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Score veiligheid Venlo	6,90	6,90	6,90	6,90	6,90
Schaalscore ‘veiligheid’ als rapportcijfer (tweejaarlijks, Integrale Veiligheidsmonitor). Streefwaarden: aanname behoud cijfer.					

3.10.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Onze ambities reiken verder dan 2018. Om die langere termijn-ambities waar te maken, richten we onze inspanningen in 2018 en de daaropvolgende jaren op de volgende speerpunten.

Het aantrekkelijk houden van de woon- en leefomgeving.

1. Vergunningverlening, -toezicht en handhaving (VTH), alsmede afhandelen verzoeken planschade en klachten en meldingen met betrekking op de leefomgeving. Een gedeelte van deze taken wordt uitgevoerd door de Regionale uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD) waarin Venlo participeert. Per 1 januari 2018 wordt de RUD Limburg Noord ingericht als een openbaar lichaam in het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
2. Doorontwikkelen planinstrumentarium, met name ter voorbereiding op de Omgevingswet, zowel voor de 'harde' aspecten (systemen, ICT, processen) als de 'zachte' (cultuurverandering in de organisatie). Ook wordt de pilot omgevingsplan voortgezet. De regeling Kunst in de Openbare ruimte wordt, in het licht van de totale financiële problematiek, stop gezet.
3. Groen-, natuur-, landschaps- en watersystemen: met speciale aandacht voor het Delta-programma (Mirt-verkenning Meer Maas Meer Venlo), Het HWBP (hoogwaterbeschermingsprogramma) en uitvoering van de beleidsnota Agenda Groen en Water met 'spelregels' inzake het in cocreatie omgaan met groen en water op buurt- en wijkniveau maar ook majeure opgaven op stedelijk niveau als klimaatadaptatie.
4. Plannen stadsdeelcentra: zowel de afronding van centrumplannen als uitrollen van het Stadsdeelontwikkelingsplan Blerick (strategische gebiedsvisie én pilots op uitvoeringsniveau).
5. Milieu en duurzaamheid: voortzetting van reeds ingezette actielijnen en projecten. De hiermee gemoeide middelen zijn deels ook ondergebracht in programma 6 (item C2C/duurzaamheid).

Ad 2) Op basis van het 'Financieel Dialoogmodel OW' zijn de kosten voor de implementatie van de Omgevingswet in 2018-2019-2020 respectievelijk 3,0- 3,2-1,6 miljoen euro, met name voor het optimaliseren en Omgevingswet-proof maken van de werkprocessen en digitalisering. Van enkele referentie- gemeenten is inmiddels bekend dat zij ongeveer de helft van de genoemde bedragen in hun begrotingen hebben opgenomen. Wij volgen die lijn en nemen in de begroting de volgende bedragen op: 2018 1,5 miljoen – 2019 1,6 miljoen – 2020 0,8 miljoen. In het voorjaar van 2018 zal een geactualiseerde raming van middelen worden voorgelegd.

Ad 2) In 2018 wordt, vanuit een eerdere reservering in het Voorportaal-2018, 300.000 euro geactiveerd voor wijk- en dorpszaken. Deze middelen waren voorheen ondergebracht in het GVVP maar zijn nu bestemd voor initiatieven in het

kader van Burger aan Zet.

Ad 3) Begin 2017 heeft de raad opdracht gegeven dilemma's van de Agenda Groen & Water uit te werken in (kosten)scenario's. Eén van deze dilemma's was "Venlo klimaatbestendig: in welke mate en binnen welke termijn gaat Venlo klimaatbestendig worden?" Voor de noodzakelijke cultuurverandering (in de organisatie én bij stakeholders) en het nemen van de eerste prioritaire maatregelen is in 2018 in elke variant een (voor)investering van € 500.000,- nodig. De daadwerkelijke lange termijn-kosten komen beter in beeld door de zogenaamde klimaatscan die in een project met andere partijen is gestart in 2017 (kosten Venlose deelname nog gedekt via GRP), maar die zal pas in 2018 meer helderheid zal geven.

Ad 3) Financiële implicaties van het HWBP zijn nog niet concreet, maar het lijkt zeer waarschijnlijk dat er in de periode 2018-2021 een vraag om cofinanciering van acties en maatregelen zal komen.

Ad 4) In het Voorportaal-2019 is een krediet opgenomen van 750.000 euro voor het uitvoeringsplan Centrum Tegelen en Blerick.

Ad 5) In 2013 heeft de gemeente Venlo de Energiestrategie 2030 Beesel – Venlo – Venray vastgesteld met de energiedoelstellingen en op hoofdlijnen te nemen acties tot 2030. Deze acties zullen mede worden gefinancierd uit de in programma 6 ondergebrachte middelen voor het item C2C/duurzaamheid.

Het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit door het behouden en benutten van erfgoed (cultuurhistorie, archeologie, cultuurlandschap).

1. Erfgoedbeleid: doeltreffender en eenvoudiger regelgeving, vermindering van de administratieve lasten voor gemeente en burgers.
2. Herbestemming en restauratie erfgoed.
3. Doorontwikkelen instrumentarium / regelgeving in samenhang met de nieuwe Erfgoednota.

Het realiseren van een gevarieerd en passend woningaanbod voor huidige en toekomstige inwoners.

1. Actualiseren Dynamisch woningbouwprogramma: lokaal doorvertalen van de regionale Structuurvisie Wonen (2016) en het van daaruit opgestelde lokale afwegingskader met speciale aandacht voor huisvesting van bijzondere doelgroepen.
2. Relatiebeheer woningbouwcorporaties.

Ad 2) Binnen de nieuwe Woningwet is het werkgebied van de corporaties vastgelegd, hierin is ook opgenomen dat investeren in de openbare ruimte niet tot de taken van de woningcorporaties behoort. Dit kan betekenen dat in toekomstige projecten de aanleg van de openbare ruimte voor rekening van de gemeente komt.

Het in stand houden en verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving.

1. Geluidkwaliteit: voortzetting van de aanpak van woningen met een te hoge geluidsbelasting ten gevolge van wegverkeerslawaai.
2. Luchtkwaliteit: stimuleren van duurzame mobiliteit (in de vorm van projecten).
3. Bodemkwaliteit: realiseren van het uitvoeringsprogramma Bodem en Ondergrond 2016-2020. Nota bene: uit de reserve bodem is eenmalig een bedrag van 425.000 euro ingezet ten gunste van de algemene middelen.
4. Externe veiligheid: toetsing en advisering van initiatieven en aanvragen aan de orde, daarnaast als centrumgemeente een coördinerende rol binnen dit vakgebied vervullen en regiogemeenten expertise leveren.

Voor een nadere toelichting van de voorgaande op hoofdlijnen geschetste inspanningen om de doelstellingen van het programma Ontwikkeling Centrumstad te verwezenlijken wordt verwezen naar de productenraming.

Bij alle relevante deelpunten hierboven wordt optimaal het gedachtegoed van C2C als drijvende succesfactor voor sterke steden in de samenleving verspreid met als doel Venlo met dit thema blijvend als koploper op de kaart te zetten.

Betrokkenheid verbonden partijen

De MIRT-verkenning Meer Maas Meer Venlo voeren we uit met vier andere overheden: waterschap, provincie, ministerie en rijkswaterstaat; gezamenlijk hebben deze partijen zitting in de Stuurgroep Meer Maas Meer Venlo. RUD Limburg Noord en Bodemzorg Limburg zijn belangrijke partijen bij vergunningverlening/handhaving en milieuaspecten, corporaties onmisbaar bij de woningbouwprogrammering. Bij erfgoed spelen de lokale belangenorganisaties, maar ook de provincie en landelijke organisaties als Heemschut een belangrijke rol. Tenslotte zijn wijk- en dorpsraden en meer en meer ook kleinere bewonersvertegenwoordigingen belangrijke partners bij de inspanningen op het gebied van Burger aan Zet.

3.10.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x 1.000

Middelen Programma 10	Baten / Lasten	2017	2018	2019	2020	2021
Wonen en Leefomgeving	Baten	16.862	15.717	15.529	15.164	13.958
	Lasten	24.054	22.742	22.212	20.827	19.272
Subtotaal programma 10		-7.192	-7.025	-6.683	-5.664	-5.314
Onttrekkingen aan reserves	Baten	2.741	2.377	1.893	1.496	987
Toevoegingen aan reserves	Lasten	2.067	2.076	2.129	2.158	1.019
Saldo programma 10 na verrekening reserves		-6.518	-6.723	-6.919	-6.325	-5.346

Begrotingsvoorstellen (excl. investeringen)

Bedragen x €1.000

Nr	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
18-006	Implementatie Omgevingswet	-1.500	-1.600	-800	-600
18-009	Loonkostenindexering 2017 PKB in meerjarenbegroting 2018-2022	-133	-128	-128	-128
18-010	Grip op de PKB	32	32	32	32
18-016	Herschikking budget Toerisme langs de Maas			257	257
18-017	Invulling inkoopstaakstelling	7	7	7	7
18-022	Herschikking dotatie onderhoudsvoorzieningen vastgoed	1	1	1	1
18-023	Toerekening salariskosten	409	401	362	397
18-031	Actualisatie grondexploitaties 2018-2022				
18-062	Inflatie 2018-2022	-22	-22	-23	-23
18-100	Uitwerking bestuursopdracht invulling taakstelling kredieten	4	4	3	3
18-151	Middelen Bodem 2018				
18-157	Meicirculaire 2017	3	3	3	
18-162	Stoppen regeling Kunst in de Openbare Ruimte	61	61	61	61
18-164	Toerisme langs de Maas	125	125	-125	-125
18-165	Niet doorvoeren inflatie 2018	16	17	16	16
18-166	Herstructurering Eigen vermogen	-35	-73	-73	-73
Totaal		-1.034	-1.174	-407	-175

Investeringen

Er zijn géén wijzigingen aangaande investeringen van toepassing binnen dit programma.

3.10.5

Relevante beleidskaders

Naast sectorale beleidsvisies en uitvoeringsprogramma's hebben de volgende kaderstellende documenten een relatie met dit programma:

- Strategische visie Venlo 2030
- Strategische visie 'Regio in balans'
- Ruimtelijke Structuurvisie
- Visie Stedelijk Centrum
- Stadsdeelontwikkelings-, wijk- en dorpsplannen
- Wijkgericht werken (pilots)
- Bestemmingsplannen /pilot Omgevingsplan
- Kadernotitie Burger aan Zet (2012)

3.11

Programma 11 Beheer openbare ruimte

3.11.1

Inleiding

In het programma Beheer Openbare Ruimte wordt het kader beschreven voor het beheer van de openbare ruimte die de gemeente in 2018 gaat uitvoeren. Via de inspanningen die worden geleverd vanuit dit programma wordt uitvoering gegeven aan de doelstellingen en opgaven in diverse beleidsprogramma's. Het centrale doel van dit programma, namelijk het bieden van een aantrekkelijke, hele en veilige leefomgeving aan onze inwoners, kan dan ook niet los worden gezien van de doelstellingen van bijvoorbeeld het beleidsprogramma Wonen en Leefomgeving dat gericht is op het bieden van een aantrekkelijke woon- en leefomgeving.

De inspanningen die de gemeente in 2018 gaat leveren zijn schematisch weergegeven in onderstaande doelenboom.

3.11.2

Wat willen we bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is “het instandhouden van een aantrekkelijke, hele en veilige leefomgeving”.

Vanuit dit programma wordt een bijdrage geleverd aan de opgaven uit de Strategische visie 2030, in het bijzonder aan het thema “Veelzijdige stad in het groen”. Ook sluit dit programma aan bij het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018.

Ambities Strategische Visie 2030

In het gekozen voorkeursscenario “Venlo kansenstad” uit de Strategische Visie 2030 worden op basis van het thema “Veelzijdige stad in het groen” de volgende voor het programma “Beheer Openbare Ruimte” relevante ambities aangegeven:

- Differentiatie op basis van diversiteit bestaande uit de combinatie van een stedelijk centrum met dorpskernen en wijken in een groen casco van Maas en natuur.
- Een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving door langjarig gerichte investering.
- Eigen inzet van buurtbewoners door de buurt zelf (pilots) invulling te laten geven aan de inzet van beschikbaar onderhoudsgeld.
- Doorontwikkeld wijkgericht werken, zodat er sprake is van betrokkenheid, inspraak en zelfbestuur.
- Zo breed mogelijk toepassing van de principes van Cradle to Cradle.
- Het bieden van een prettige fysieke leefomgeving.

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- Leefbaarheid in wijken en kernen: meer betrokkenheid en eigenaarschap door op buurt- en wijkniveau samen te werken met inwoners en partners.
- Ruimte voor de samenleving: basis op orde, regie vanuit de gemeente, stimuleren eigen initiatief en activiteit van inwoners.
- Samen met inwoners route bepalen: keuzes meer samen met inwoners, integraal of bijvoorbeeld in co-creatie.
- Buurtbudgetten: verschuiven verantwoordelijkheid voor kwaliteit openbare ruimte naar inwoners in buurten en wijken.

Het versterken van de woon- en leefomgeving is essentieel voor het vasthouden en aantrekken van inwoners. Het instandhouden van een aantrekkelijke, hele en veilige leefomgeving hoort daarbij. Via beheer van de openbare ruimte, het beheer van informatie over de openbare ruimte en het gemeentelijk vastgoed wordt hier uitvoering aan gegeven.

De ambities op het gebied van bevolkingssamenstelling (binden van kenniswerkers) stellen daarbij extra eisen aan de woon- en leefomgeving in stad en regio. Dat geldt ook voor wat betreft de economische ambities. Venlo profileert zich ook als aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven, onderwijs en kennisinstellingen. Ook streeft Venlo naar een gastvrije binnenstad; gastvrij voor bezoekers, bewoners (waaronder studenten) en ondernemers. En tot slot wordt

ingezet op het benutten en uitbouwen van de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied. Ingezet wordt dus op diversiteit. Deze beleidskeuzen vragen om meer differentiatie qua beheer van de leefomgeving en gemeentelijke vastgoed en om een robuust informatiesysteem.

Ook differentiatie tussen wijken staat hoog op de agenda, waarbij nadrukkelijk wordt ingezet op betrokkenheid, inspraak en zelfs zelfbestuur van dorpen, wijken en buurten. Het gaat daarbij niet om het uitsluitend leunen op burgerinitiatieven, maar ook om het actief betrekken van de inwoners bij het maken van keuzes.

Belangrijk uitgangspunt van de gemeente Venlo vormt C2C als filosofie en instrument om de transitie naar onuitputtelijke grondstoffen, duurzame energie, klimaatadaptie en gezondheid op lokaal en regionaal niveau te realiseren dan wel te versnellen. De Venlo principes zullen, na nadere uitwerking voor dit raadsprogramma, meer dan voorheen een rol spelen bij (aanbesteding van) beheer openbare ruimte en gemeentelijk vastgoed en bij vervangingsinvesteringen. Uiteraard zijn deze niet strijdig met vigerende wet- en regelgeving en zullen deze in pas lopen met de beschikbare middelen uitgaande van de TCO-methode (Total Cost of Ownership: het volledig inzichtelijk maken van alle kosten gerelateerd aan de aanschaf en gebruik gedurende de levenscyclus van ingekochte goederen en diensten).

Bij voorgaande wordt aangetekend dat we daarbij uit zullen gaan van een realistische ambitie. Na jarenlange taakstellingen en bezuinigingen zullen bewust keuzes moeten maken om op diverse vlakken (groen, civiel, water enz.) activiteiten niet of gedeeltelijk uit te voeren conform de in begin 2018 vast te stellen gedifferentieerde kwaliteitsniveaus. Aan de ambitie van de Strategische visie 2030 'Een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving door langjarig gerichte investering' kan dus in het beheren van de openbare ruimte in beperkte mate invulling gegeven worden.

Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Rapportcijfer beleving / waardering kwaliteit openbare ruimte	6,40	6,30	6,30	6,30	6,30
Tweejaarlijks rapportcijfer uit stadspeiling over beleving en waardering kwaliteit. Vanwege taakstellingen en bezuinigingen van de afgelopen jaren op het product Beheer Openbare Ruimte wordt de komende jaren een lagere beleving / waardering verwacht. Omdat de stadspeiling tweejaarlijks wordt uitgevoerd, is de realisatie van deze indicator in 2016 gelijk aan 2015.					
Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Score gemeente Venlo in jaarlijkse benchmark gemeentelijk vastgoed (verschillen met andere deelnemers vormen indicatie)		4,00	4,00	4,00	4,00
Betreft een waarde ter uitdrukking van het verschil in score met andere deelnemende gemeentes. De gemeente Venlo heeft een score van 4 van de 5 te behalen sterren. Score 2016 betreft raming omdat actuele score nog niet beschikbaar is.					

3.11.3

Wat gaan we daarvoor doen?

Onze ambities reiken verder dan 2018. Om die langere termijn-ambities waar te maken, worden in 2018 de volgende inspanningen geleverd en de daaropvolgende jaren doorgezet.

Het beheren en instandhouden van een aantrekkelijke, hele en veilige leefomgeving

Op hoofdlijnen worden in 2018 de volgende inspanningen geleverd:

- Het uitvoeren van regulier onderhoud en instandhouding van de openbare ruimte.
- Het inzichtelijk maken en bewaken van de relatie tussen kwaliteit, areaal en beschikbare middelen.

Het beheren en instandhouden van het gemeentelijk vastgoed voor een aantrekkelijke woonomgeving

Op hoofdlijnen worden in 2018 de volgende inspanningen geleverd:

- Het uitvoeren van de beheerexploitatie en het onderhoud aan gemeentelijke gebouwen in opdracht van beleidsteams.
- Invullen van de makelaarsrol ten behoeve van bestrijding van leegstand in het vastgoed in afstemming met beleidsteams.
- Ondersteunend worden de (beheer)systemen ten behoeve van het vastgoedbeheer actueel gehouden.

Het inwinnen, registreren en ontsluiten van gegevens over de openbare ruimte

Op hoofdlijnen worden in 2018 de volgende inspanningen geleverd:

- Updaten of vernieuwen van de (beheer)systemen ten behoeve van het inwinnen, registreren en ontsluiten van gegevens over de openbare ruimte.
- Actualiseren van deze (wettelijke) registraties ter ondersteuning van het beheer en instandhouding van de openbare ruimte.

Naast (gegevens)beheer en instandhouding, wordt in dit programma ook (in opdracht) invulling gegeven aan advisering, bijvoorbeeld naar omgevingsvergunning, naar beleid, in projecten, aan inwoners. Ook worden er vergunningen, toestemmingen en instemmingen verleend en akkoord gegeven conform het mandaatbesluit. Bijvoorbeeld met betrekking tot grondroerders, inritten, huisaansluitingen, enzovoorts. Ook aan-/verkoop en projectbegeleiding gemeentelijk vastgoed behoort tot dit programma. Vanuit de strategische doelstelling wordt bovendien invulling gegeven aan verschillende bereikbaarheidsdiensten, zoals calamiteitendiensten, consignatiediensten en weekendreiniging. Deze georganiseerde diensten vormen een structureel onderdeel van de verschillende (sub)producten.

Betrokkenheid verbonden partijen

Wij zullen bij de voorbereiding en uitvoering onze ketenpartners (zoals waterschappen, provincie en andere overheden), inwoners, ondernemers en instellingen waar, en zo maximaal mogelijk op een interactieve wijze betrekken. En aangezien we vanuit dit programma een belangrijke bijdrage leveren aan de realisatie van de doelen in diverse beleidsprogramma's wordt ingezet op integrale samenwerking met betreffende relevante organisatie onderdelen.

3.11.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x 1.000

Middelen Programma 11	Baten / Lasten	2017	2018	2019	2020	2021
Beheer openbare ruimte	Baten	21.195	21.547	21.477	22.012	21.992
	Lasten	35.792	39.469	39.793	40.299	40.083
Subtotaal programma 11		-14.597	-17.922	-18.316	-18.288	-18.091
Onttrekkingen aan reserves	Baten	1.369	1.323	1.152	1.402	1.269
Toevoegingen aan reserves	Lasten					
Saldo programma 11 na verrekening reserves		-13.228	-16.599	-17.164	-16.886	-16.823

Begrotingsvoorstellen (excl. investeringen)

Bedragen x €1.000

Nr	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
18-009	Loonkostenindexering 2017 PKB in meerjarenbegroting 2018-2022	-81	-81	-81	-81
18-010	Grip op de PKB	384	384	365	365
18-013	Herschikking exploitatiekosten voertuigen	-590	-590	-590	-590
18-017	Invulling inkoopstaakstelling	51	52	52	52
18-022	Herschikking dotatie onderhoudsvoorzieningen vastgoed	-135	-138	-138	-138
18-023	Toerekening salariskosten	-355	-355	-370	-356
18-027	Herschikking inkomsten huisaansluitingen riolen	-21	-21	-21	-21
18-062	Inflatie 2018-2022	-84	-85	-85	-85
18-064	Verwerking ontwikkelingen binnen de vastgoedportefeuille				
18-074	Basiskaart Grootchalige Topografie (BGT)	-40			
18-079	Bluswatervoorziening	-150	-150	-150	-150
18-084	Noodzaak beheer en onderhoud civiele objecten	-685	-450	-450	-450
18-085	Aanpassen onderhoudsbudget beheer verkeer	-120	-120	-120	-120
18-086	Milieuonderzoek verhardingen	-160	-160	-160	-160
18-096	Meerjarenplan Voorziening Groot Onderhoud wegen	-1.012	-1.012	-1.012	-1.012
18-100	Uitwerking bestuursopdracht invulling taakstelling kredieten	41	40	39	39
18-103	Afvalstoffenheffing kostendekkendheid 2018	255	254	247	224
18-106	Riolering kostendekkendheid 2018	341	340	329	303
18-165	Niet doorvoeren inflatie 2018	81	82	82	82
18-166	Herstructurering Eigen vermogen	-241	-205	-167	-155
Totaal		-2.521	-2.215	-2.231	-2.255

Investeringsen

Bedragen x € 1.000

	Investeringsen Programma 11	Vervanging - Uitbreiding	Rendabel - Onrendabel	Krediet 2018
18-033	Voertuigen service civiel onderhoud	Vervanging	O	440
18-037	Speelplekken 2018	Vervanging	O	100
18-039	Q4: Lage Loswal 2018	Uitbreiding	O	1.200
18-041	Wijk- en Dorpszaken 2018	Uitbreiding	O	300
18-042	Bomen 2018	Vervanging	O	185
18-043	Verkeersregelinstallaties 2018	Vervanging	O	380
18-059	Vastgoed investeringsen 2018	Vervanging	O	896
18-158	Openbare ruimte Kazernekwartier	Uitbreiding	R	1.674
2017-24	Ondertunneling Vierpaardjes	Uitbreiding	O	**
Totaal Investeringsen Programma 11				5-175

** Krediet vastgesteld via Raadsbesluit 2017

3.11.5

Relevante beleidskaders

De volgende wettelijke- en beleidskaders zijn van toepassing:

- Strategische visie Venlo 2030.
- Sociale en Ruimtelijke Structuurvisie.
- Ambitiedocument C2C + uitvoeringsprogramma.
- Stad van Actieve Mensen (SAM).
- Verschillende wettelijke registraties, waaronder de Basiskaart Grootchalige Topografie (BGT), de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Topografie (BRT), de Basisregistratie Ondergrond (BRO), de Basisregistratie Waarde Onroerende Zaken (WOZ), de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen (WKPB) en de Wet Informatie Uitwisseling Ondergrondse Netten (WION).
- Verschillende (wettelijke) zorgplichten volgend uit onder andere de Wegenwet, Wegenverkeerswet, Wet milieubeheer, Telecommunicatiewet, Wet op de lijkbezorging, Waterwet.
- Diverse landelijk gehanteerde normeringen en richtlijnen, zoals visual tree assessment (VTA) en diverse CROW publicaties.
- Diverse sectorale (lokale en regionale) beleids- en uitvoeringsplannen, zoals het Groenbeleidsplan, Uitvoeringsprogramma Groen & Water 2018-2021, het Handboek Vastgoed, het GVVP/nieuwe mobiliteitsplan, Materiaalbeleidsplan, Beleidsplan Openbare Verlichting, VRI's etcetera.

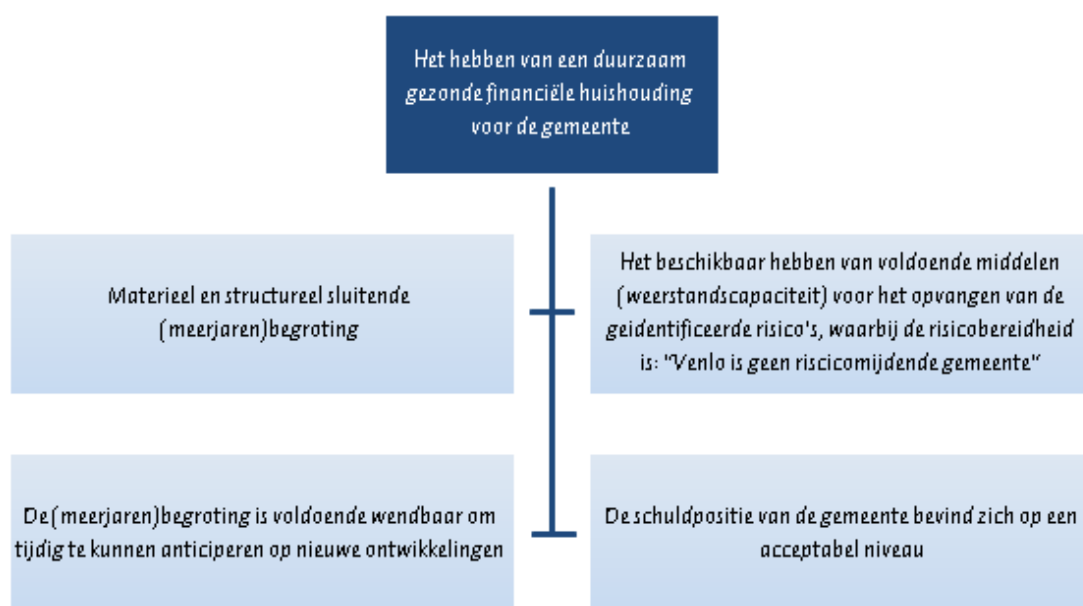

3.12 Programma 12 Algemene middelen

3.12.1 Inleiding

Dit programma is geen inhoudelijk beleidsprogramma. Vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording is het onderdeel algemene (dekkings)middelen een verplicht begrotingsonderdeel. In dit deel worden onder andere de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente verantwoord en wordt financieel inzicht gegeven in de overhead van de gemeente. Ten dele staat deze informatie ook bij de paragrafen.

3.12.2 Wat willen we bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is **"het hebben van een duurzaam gezonde financiële huishouding voor de gemeente"**. Deze strategische doelstelling beslaat de *gehele concernbegroting*, in dit programma wordt dit expliciet verwoord en zichtbaar gemaakt. Wij streven jaarlijks naar repressief toezicht (het standaard toezicht) van de provinciaal toezichthouder.

Het voeren van een solide financieel beleid is randvoorwaardelijk voor het realiseren van de ambities op de (middel)lange termijn waarbij op een doelmatige en doeltreffende manier wordt omgegaan met onze middelen.

Beoordeling van de financiële positie en de strategische doelstelling vindt plaats aan de hand van de vier concrete doelstellingen elk voorzien van één of meerdere kengetallen. Schematisch ziet dit er als volgt uit:

De beoordeling van de financiële positie is geen doel op zich en moet altijd gezien worden in het licht van de totale maatschappelijke opgave van de stad. Het te bereiken maatschappelijk rendement en de bijdrage aan de inhoudelijke beleidsdoelstellingen zijn hierbij van evident belang. De financiële positie is ondersteunend aan het afwegingsproces en moet het bestuur helpen verantwoorde keuzes te kunnen maken voor de (middel)lange termijn. Afwegingen waarbij de beantwoording van de 3 W-vragen: Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat mag het kosten? afgezet worden ten opzichte van de impact op de financiële positie.

Indicator	JR 2016	2018	2019	2020	2021
Provinciaal toezicht (meerjarig repressief)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Wij streven jaarlijks naar repressief toezicht (het standaard toezicht) van de provinciaal toezichthouder. Dit wordt aangeduid met de waarde 1,00 (preventief toezicht heeft de waarde 0,00).					

3.12.3

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2015 heeft de provincie Limburg het financieel verdiepingsonderzoek 2015 - 2018 uitgevoerd. De provincie Limburg heeft als het ware een foto gemaakt van de financiële positie en financiële functie. Op basis van dit rapport hebben Gedeputeerde Staten van Limburg een uitspraak gedaan over de toezichtsvorm voor vier jaar: 2015 - 2018. De provincie heeft geconcludeerd dat de gemeente Venlo aan de voorwaarden van meerjarig repressief toezicht voldoet (standaard toezichtskader). Dit betekent dat de periode tot en met het begrotingsjaar 2018 toezichtsarm zal zijn.

De provincie Limburg heeft in 2015, naar aanleiding van het financieel verdiepingsonderzoek, de voorwaarde gesteld om de ratio weerstandsvermogen met ingang van 2018 boven de 1,0 te hebben. Op basis van deze begroting voldoen wij niet aan deze voorwaarde. De substantiële verslechtering van onze financiële positie is voor ons aanleiding om met de provinciaal toezichthouder in gesprek te gaan inzake de ontstane situatie en de aanpak die wij voorstaan.

Materieel en structureel sluitende (meerjaren)begroting

- Structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten;
- Realiseren van vastgestelde taak- c.q. bezuinigingstaakstellingen in alle programma's van de begroting;
- De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn algemeen dekkingsmiddel;
- Specifieke rijksbezuinigingen worden doorgezet naar de doelgroep of gemeenschap, er vindt in principe geen 'reparatie' plaats uit de algemene middelen;
- Specifiek toe te rekenen bezuinigingen en efficiencykortingen welke concreet het gevolg zijn van taakmutaties worden financieel doorvertaald ten laste van de beleidsposten in de begroting;
- Indien het Rijk bezuinigingen en efficiencykortingen terugdraait dan worden deze 'teruggegeven' aan het betreffende beleidsterrein;
- Toepassing van de budgettaire spelregels;
- Verwerving derde geldstromen als onderdeel van de financiële strategie.

Het beschikbaar hebben van voldoende middelen (weerstandscapaciteit) voor het opvangen van de geïdentificeerde risico's, waarbij de risicobereidheid is: "Venlo is geen risicomijdende gemeente"

- Monitoren van de bestaande risico's en identificeren van nieuwe risico's;
- Toetsing van de effectiviteit van de genomen risicostrategie en bijstellen hiervan;
- Het concreet (stapsgewijs) aanvullen van de weerstandscapaciteit indien de (meerjarige) weerstandsratio onder de 1,0 komt;
- Het jaarlijks in de begroting opnemen van de post onvoorzien van € 0,5 miljoen en separaat inzichtelijk maken van de kosten die hieruit betaald worden;

De (meerjaren)begroting is voldoende wendbaar om tijdig te kunnen anticiperen op nieuwe ontwikkelingen

- Sturing is gericht op het hebben van een structureel positieve exploitatieruimte;
- Het monitoren en gericht sturen op en het niet overschrijden van het kapitaallastenplafond;
- Implementeren van een adequaat systeem tot het realtime inzichtelijk houden van de structurele exploitatieruimte;
- Bijdrage leveren aan de landelijke lobby en discussie tot flexibilisering van inkomstenbronnen en herziening van de financiële verhoudingen Rijk - gemeenten;

De schuldpositie van de gemeente bevindt zich op een acceptabel niveau

- Het eerst aanwenden van de (interne) beschikbare financieringsmiddelen voordat nieuwe leningen worden aangetrokken;
- Niet overschrijden van het kapitaallastenplafond;
- Het behoudend verstrekken van leningen en garanties aan derden.
- Het voeren van een actief liquiditeitenbeheer en uitvoeren van liquiditeitenprognoses;

3.12.4 Wat mag het kosten?

Bedragen x 1.000

Middelen Programma 12	Baten / Lasten	2017	2018	2019	2020	2021
Algemene middelen	Baten	252.720	260.180	260.910	260.214	259.374
	Lasten	41.796	42.428	42.208	42.266	42.156
Subtotaal programma 12		210.924	217.752	218.702	217.947	217.218
Onttrekkingen aan reserves	Baten	4.053	47.015	648	75	75
Toevoegingen aan reserves	Lasten	906	40.422	517	964	1.365
Saldo programma 12 na verrekening reserves		214.071	224.344	218.833	217.058	215.928

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x 1.000

	2018	2019	2020	2021
Baten				
Financiering	4.067	4.066	3.970	4.064
Integr.uitkering.soc.domein	98.612	98.694	98.075	98.000
Onroerende zaakbelasting	34.953	34.953	34.953	34.953
Overheadkosten	588	538	538	538
Overige alg dekkingsmiddelen	47.015	648	75	75
Overige belastingen	2.239	2.239	2.239	2.239
Uitkeringen gemeentefonds	119.720	120.421	120.440	119.581
Totaal baten	307.194	261.558	260.289	259.449
Lasten				
Financiering	4.368	4.769	4.818	5.033
Lokale heffingen	1.195	1.188	1.188	1.188
Overheadkosten	36.143	35.529	35.539	35.215
Overige alg dekkingsmiddelen	40.605	700	1.147	1.548
Post onvoorzien	539	539	539	539
Vennootschapsbelasting				
Totaal lasten	82.850	42.725	43.230	43.522
Saldo algemene dekkingsmiddelen	224.344	218.833	217.058	215.928

Overhead

De lasten en baten van overhead worden centraal verantwoord binnen dit programma. Onder overhead wordt verstaan het geheel van functies en kosten gericht op de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Voorbeelden hiervan zijn Huisvesting, Management, Financiën, Personeel & Organisatie, Inkoop, Juridische zaken, Control, Interne en Externe communicatie, Bestuurszaken en ondersteuning. Door de overhead centraal te verantwoorden binnen één programma, wordt inzicht gegeven in de concernbrede kosten overhead en daarnaast is door een éénduidige systematiek een betere vergelijking mogelijk met andere gemeenten.

Toerekening overhead aan grondexploitaties en investeringen

Binnen gemeente Venlo hanteren we het principe dat alle kosten die samenhangen met de vervaardiging van een investering of die bijdragen aan een grondexploitatie, hieraan worden toegerekend. Dit geldt dus ook voor overhead. Dat betekent dat de overhead die aan investeringen en grondexploitaties en investeringen is doorbelast, in mindering is gebracht op de lasten van de overheadkosten. Het gaat hierbij voor 2018 om een bedrag van € 2,9 miljoen.

Begrotingsvoorstellen (excl. investeringen)

Bedragen x €1.000					
Nr	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
18-005	Loonkostenontwikkeling kadernota 2018	-1.620	-1.614	-1.619	-1.619
18-009	Loonkostenindexering 2017 PKB in meerjarenbegroting 2018-2022	772	768	767	766
18-010	Grip op de PKB	-980	-960	-908	-908
18-011	Overheveling budget "materieel budget Directie"				
18-013	Herschikking exploitatiekosten voertuigen	670	670	670	670
18-014	mGBA				
18-017	Invulling inkoopstaakstelling	-161	-161	-161	-161
18-018	Versterking weerstandsvermogen jaarschijf 2021				-1.947
18-020	Besparingen natuureducatie, sportverenigingen en overige culturele organisaties	-39	-39	-39	-39
18-022	Herschikking dotatie onderhoudsvoorzieningen vastgoed	-56	-58	-58	-58
18-023	Toerekening salariskosten	-231	-231	-85	-131
18-058	Project Informatiebeheer op Orde (Prio)	-409	-609	-615	-444
18-062	Inflatie 2018-2022	544	545	546	548
18-063	Gemeentefonds / Kadernota 2018	2.980	3.610	3.665	4.341
18-066	Modernisering klantcontactcenter (KCC)	-495	-235	-235	
18-067	Zorg & veiligheidshuis Limburg-Noord	89	89	89	89
18-071	Project privacy	-47			
18-073	Autonoom budget FG	-30			
18-078	Dividendaanpassing BNG en Enexis	40	19	19	19
18-087	Informatieveiligheid	-73	-73	-73	-73
18-088	Informatiebeheer op orde - PRM visie/ BI	-409	-335	-308	-308
18-091	Ict infrastructuur	-1.200	-1.042	-1.070	-1.080
18-092	Bestuurlijke en ambtelijke Integriteit	-150	-150	-150	-150
18-097	Informatiebeheer op orde - financiële systemen	-30	-30	-30	-30
18-100	Uitwerking bestuursopdracht invulling taakstelling kredieten	-196	-193	-156	-126
18-104	OZB bouwprojecten/ areaal-uitbreiding	350	350	350	350
18-116	Vrijval kapitaallasten 2018	934			
18-147	Verlaging kapitaallastenplafond t.g.v. exploitatie		28	180	554
18-151	Middelen Bodem 2018	425			
18-157	Meicirculaire 2017	8.387	8.984	9.173	8.493
18-163	Verzilveren stille reserves	-334	-334	-334	-334
18-165	Niet doorvoeren inflatie 2018	158	156	155	144
18-166	Herstructurering Eigen vermogen	482	396	992	1.076
18-167	Bijstelling weerstandsvermogen	7.882	573	-772	-1.177
Totaal		17.253	10.123	9.995	8.466

Investeringsen

Bedragen x € 1.000

Investeringsen Programma 12		Vervanging - Uitbreiding	Rendabel - Onrendabel	Krediet 2018
18-053	Audio visuele middelen	Vervanging	R	*
18-054	Release JDEdwards EnterpriseOne	Vervanging	O	125
18-057	Sociaal intranet	Vervanging	R	*
18-060	Ontwikkelingen open data	Uitbreiding	O	125
18-061	Matchingsportal / competentiebank	Uitbreiding	O	160
18-065	Dienstverlening op orde: C2000	Uitbreiding	O	55
Totaal Investeringsen Programma 12				465

* Krediet gevoteerd in Vorap 2017

3.12.5 Relevante beleidskaders

Naast sectorale beleidsvisies hebben de volgende kaderstellende documenten een relatie met dit programma.

- Financiële verordening gemeente Venlo;
- Nota investeringsbeleid;
- Nota reserves en voorzieningen;
- Nota risicomanagement en weerstandsvermogen;
- Fiscaal beleidsplan;
- Garantstellingen en verstrekken van leningen;
- Treasurystatuut;
- Budgethoudersregeling;
- Nota grondbedrijf;
- Controleverordening gemeente Venlo;
- Verordening onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Venlo;
- Belastingverordeningen.

3.13 Totaaloverzicht meerjarenbegroting

Deze paragraaf presenteert een totaaloverzicht van de baten en lasten van alle programma's samen over de jaren 2017 tot en met 2021. Allereerst toont de tabel de totale baten en lasten per programma exclusief verrekeningen met reserves. Aan het eind worden de totalen met de reserves verrekend, waaruit het resultaat na bestemming voortvloeit.

		Bedragen x 1.000				
Programma's		2017	2018	2019	2020	2021
Baten (excl. onttrekking aan reserves)						
01	Bestuur & Publieke dienstverl.	6.621	6.164	4.747	4.747	4.747
02	Openbare orde en Veiligheid	185	27	27	27	27
03	Participatie & werkgelegenheid	47.569	47.620	46.691	46.691	46.691
04	Zorg en Welzijn	8.064	6.521	6.400	6.400	6.400
05	Onderwijs en Jeugd	4.900	4.732	4.693	4.097	4.146
06	Economie en Toerisme	5.212	6.386	5.574	2.552	1.639
07	Sport- en Cultuurbevordering	3.778	3.831	3.721	3.721	3.721
08	Ontwikkeling Centrumstad	12.742	10.881	8.843	6.658	10.921
09	Verkeer en Bereikbaarheid	6.246	6.937	6.930	6.930	6.930
10	Wonen en Leefomgeving	16.862	15.717	15.529	15.164	13.958
11	Beheer openbare ruimte	21.195	21.547	21.477	22.012	21.992
12	Algemene middelen	252.720	260.180	260.910	260.214	259.374
Totaal baten begroting		386.094	390.543	385.542	379.213	380.548
Lasten (excl. onttrekking aan reserves)						
01	Bestuur & Publieke dienstverl.	10.394	10.209	9.033	8.691	8.798
02	Openbare orde en Veiligheid	9.117	9.015	8.929	8.862	8.857
03	Participatie & werkgelegenheid	80.783	80.059	77.369	76.531	76.329
04	Zorg en Welzijn	124.751	130.663	124.550	124.600	124.556
05	Onderwijs en Jeugd	16.051	15.911	16.045	16.189	16.234
06	Economie en Toerisme	9.818	9.772	9.793	7.184	6.346
07	Sport- en Cultuurbevordering	9.602	9.343	8.979	8.785	8.756
08	Ontwikkeling Centrumstad	22.452	20.505	18.528	16.323	20.526
09	Verkeer en Bereikbaarheid	5.462	6.435	6.551	6.351	6.341
10	Wonen en Leefomgeving	24.054	22.742	22.212	20.827	19.272
11	Beheer openbare ruimte	35.792	39.469	39.793	40.299	40.083
12	Algemene middelen	41.796	42.428	42.208	42.266	42.156
Totaal lasten begroting		390.071	396.551	383.991	376.909	378.254
Resultaat programma's (voor bestemming)		-3.977	-6.008	1.551	2.305	2.294
Verrekening met reserves						
Onttrekkingen aan reserves		16.787	51.647	3.842	2.973	2.331
Toevoegingen aan reserves		12.810	45.639	5.393	5.277	4.625
Totaal verrekening met reserves		3.977	6.008	-1.551	-2.305	-2.294
Totaal resultaat Programmabegroting						

	Bedragen x 1.000				
	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal baten na bestemming	402.881	442.190	389.384	382.186	382.878
Totaal lasten na bestemming	402.881	442.190	389.384	382.186	382.878
Totaal resultaat Programmabegroting					

3.14

Overzicht van incidentele baten en lasten

Onderstaand overzicht geeft de belangrijkste incidentele posten in de begroting weer. Met uitzondering van 2018 is in alle jaren is sprake van een incidenteel begrotingstekort. Daarmee kan de conclusie getrokken worden dat de begroting structureel sluitend is. De structurele lasten worden gedekt door structurele baten en er is dus sprake is van een “materieel” begrotingsevenwicht. In 2018 is hier geen sprake van door het totale begrotingstekort van € 7,9 miljoen, waarvan € 6 miljoen incidenteel.

Bedragen x € 1.000

	Programma	2018	2019	2020	2021
Baten	03 Participatie & werkgelegenheid	783			
	12 Algemene middelen	1.663	1.579	1.463	689
Totaal Baten		2.446	1.579	1.463	689
Onttrekking reserves	03 Participatie & werkgelegenheid	545			
	04 Zorg en Welzijn	70			
	05 Onderwijs en Jeugd	96			
	06 Economie en Toerisme	22			
	09 Verkeer en Bereikbaarheid	200	150		
	10 Wonen en Leefomgeving	776	386	311	
	12 Algemene middelen	7.113	648	75	75
Totaal Onttrekking reserves incidenteel		8.822	1.183	386	75
Totaal Incidentele baten		11.268	2.763	1.849	764

Bedragen x € 1.000

	Programma	2018	2019	2020	2021
Lasten	01 Bestuur & Publieke dienstverl.	488	358	4	138
	02 Openbare orde en Veiligheid	10	10	10	10
	03 Participatie & werkgelegenheid	1.278	202	202	202
	04 Zorg en Welzijn	5.732	662	662	662
	05 Onderwijs en Jeugd	189		36	
	09 Verkeer en Bereikbaarheid	61	61	61	61
	10 Wonen en Leefomgeving	128	128	125	125
	11 Beheer openbare ruimte	44	4	4	4
	12 Algemene middelen	79	2	2	2
Totaal Lasten		8.009	1.427	1.106	1.204
Storting reserves	10 Wonen en Leefomgeving	842	842	842	
	12 Algemene middelen	521	517	964	3.313
Totaal Storting reserves incidenteel		1.362	1.359	1.806	3.313
Totaal incidentele lasten		9.371	2.786	2.912	4.517
Totaal saldo incidentele baten en lasten		1.897	-23	-1.063	-3.753

3.15

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Bedragen in € 1.000

Naam reserve	Mutaties 2018		Mutaties 2019		Mutaties 2020		Mutaties 2021	
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
Algemene Grondreserve	2.234	1.279	1.787	1.185	1.316	1.185	1.019	987
Reserve Bodemkwaliteit	842	776	842	386	842	311		
Reserve Geluidkwaliteit		322		322				
Reserve Kapitaallasten Kazernekwartier	2.142		2.248		2.156	871	2.240	858
Egalisatiereserve Afvalstoffenheffing		1.273		1.102		481		360
Egalisatiereserve Openbare verlichting		50		50		50		50
Totaal structurele baten en lasten	5.217	3.700	4.876	3.045	4.313	2.898	3.259	2.256

4 **Paragrafen**

4.1

Financieel perspectief sociaal domein

Passende zorg en ondersteuning bieden binnen de financiële kaders is de hoofddoelstelling voor het sociaal domein. Voor de uitvoering van de nieuwe wetgeving voortvloeiend uit de drie decentralisaties (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet) is daarom tot en met 2019 een budgettair kader ingesteld om te bepalen welke middelen mogen worden ingezet voor de uitvoering daarvan. Dit kader helpt eveneens de integraliteit van de uitvoering te bevorderen en maakt substitutie van middelen mogelijk.

Uitgangspunten budgettair kader

- Het budgettair kader is opgebouwd uit de integratie-uitkering sociaal domein die we van het rijk krijgen, de inkomsten uit eigen bijdragen en is uitgebreid met bestaande budgetten die beschikbaar waren/zijn voor de uitvoering van de gewijzigde wetgeving (met name Wmo).
- Deze middelen worden in de periode 2015 tot en met 2019 geoormerkt voor de uitvoering van de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet.
- Met ingang van 2017 zullen eventuele overschotten of tekorten ten gunste respectievelijk ten laste van de algemene middelen worden gebracht.

4.1.1

Budgettair kader (beschikbare middelen)

De opbouw van het budgettair kader is in de volgende tabel weergegeven. Ter vergelijking zijn ook de cijfers over 2015 tot en met 2017 in de tabel opgenomen.

bedragen x € 1.000

Budgettair kader	realisatie 2015*	realisatie 2016*	begroting 2017	begroting 2018	begroting 2019
Integratie-uitkering sociaal domein	106.038	97.832	96.180	98.612	98.693
Bestaande budgetten	28.732	28.328	27.920	28.607	28.557
Eigen bijdragen	1.529	4.458	4.028	4.063	4.028
Dotatie t.l.v. algemene middelen	1.996	-	-	-	-

Totaal budgettair kader	138.295	130.618	128.128	131.282	131.278

* Realisatie cf. jaarrekeningen 2015 en 2016.

** In 2015 is ten laste van de algemene middelen eenmalig een bedrag van € 1.996.000 toegevoegd aan het budgettair kader in verband met de dekking van het gemeentelijk aandeel in het tekort van de WAA binnen het kader. Met ingang van 2016 valt deze toevoeging weg en wordt het tekort van de WAA toch binnen het kader verantwoord.

Het beschikbare budgettaire kader is met ingang van 2016 fors lager dan in 2015. Dit wordt in belangrijke mate veroorzaakt door kortingen van het rijk die leiden tot een daling van de integratie-uitkering sociaal domein.

4.1.2

Verdeling beschikbare middelen

Het budgettair kader is verdeeld over taakvelden. In de volgende tabel worden de geprognosticeerde uitgaven, in de periode dat het budgettair kader van toepassing is, vergeleken met de beschikbare middelen.

Ter vergelijking zijn ook de realisatiecijfers over 2015 en 2016 en de prognose 2017 in de tabel opgenomen.

bedragen x € 1.000

Budgettair kader	realisatie 2015*	realisatie 2016*	prognose 2017	begroting 2018	begroting 2019
<i>Regionale taken als centrumgemeente:</i>					
Beschermde wonen	40.240	44.189	45.499	46.038	45.567
Maatschappelijke opvang	11.232	10.309	10.806	11.123	10.874
<i>Lokale taken:</i>					
Wmo	34.397	34.286	34.282	31.483	29.622
Jeugdzorg	28.026	33.489	30.613	29.915	27.442
Participatie	23.207	20.267	21.720	19.877	19.011
Nog te treffen maatregelen	-	-	-	-	- 1.238
Totaal uitgaven	137.102	142.540	142.920	138.436	131.278
Beschikbaar budgettair kader	138.295	130.618	128.128	131.282	131.278
Resultaat op budgettair kader	1.193	- 11.922	- 14.792	- 7.154	0

* Realisatie overeenkomstig de jaarrekeningen 2015 en 2016.

De budgetten behorende bij deze taakvelden zijn in deze begroting opgenomen in de programma's 3 Participatie en werkgelegenheid en 4 Zorg en welzijn.

4.2

Lokale heffingen

4.2.1

Actuele ontwikkelingen

Herziening gemeentelijk belastingstelsel

In juni 2016 is de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijk relaties met een brief aan de Tweede Kamer gekomen waarin wordt geschetst hoe een verschuiving van rijksbelastingen naar gemeentelijke belastingen vormgegeven kan worden. Deze verschuiving maakte ook onderdeel uit van de plannen van het Kabinet om tot een hervorming van een belastingstelsel te komen. Argumenten voor deze verschuiving zijn versterking van de lokale democratie, vergroting van de doelmatigheid en de mogelijkheid om de lasten op arbeid te verlagen met een positief effect voor de werkgelegenheid. De keuzes omtrent de hervorming van gemeentelijke belastingen worden, gezien de impact en omvang, overgelaten aan een volgend Kabinet. Wij volgen de ontwikkelingen op de voet.

4.2.2

Uitgangspunten toerekening overhead

Als algemeen uitgangspunt voor de lokale heffingen en leges geldt een kostendekkendheidspercentage van 100%. Bij producten waarvan de leges landelijk gemaximeerd zijn, kan het kostendekkendheidspercentage lager uitvallen.

Zoals aangegeven in de Programmabegroting 2017-2021 hebben wij op enkele specifieke onderdelen de overheadtoerekening nader uitgewerkt. Voor een aantal leges leidt dit tot een iets hogere toerekening van overhead dan in de begroting 2017. Dit is mede de oorzaak van de lagere kostendekkendheidspercentages voor de leges publiekszaken.

In de kostendekkende tarieven wordt een opslag voor overhead meegenomen. Volgens de BBV voorschriften dient uw raad de methode voor de berekening van deze overheadopslag vast te stellen.

Wij stellen voor om voor de toerekening van overhead aan (kostendekkende) leges en heffingen de methode te hanteren waarbij een vaste opslag per uur wordt toegerekend. Deze opslag wordt gebaseerd op het begroot aantal fte per taakveld en de totale overheadkosten. Voor 2018 komt dit neer op een opslag van € 41 per uur.

Eind 2017 leggen wij u een actualisatie van de financiële verordening voor, waarin deze methode van overheadtoerekening is opgenomen.

4.2.3

Beleid per belastingsoort

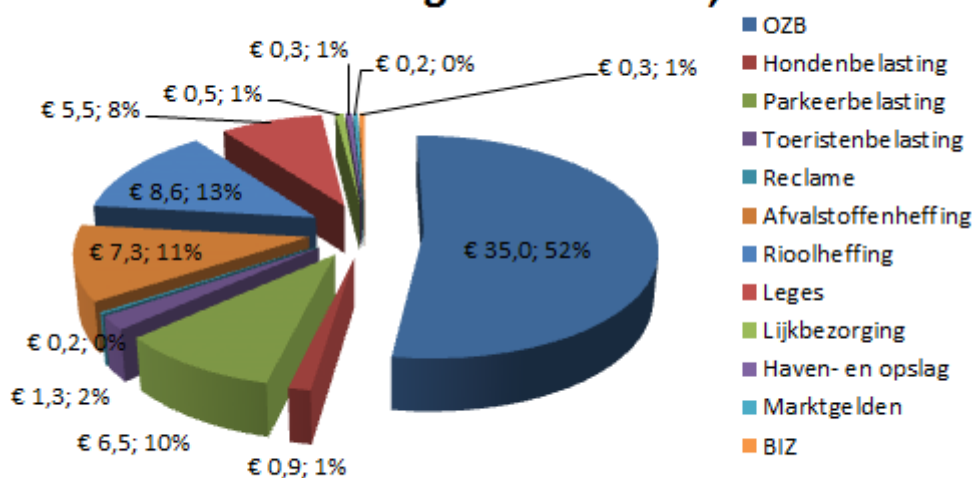
Lokale heffingen zijn opgedeeld in twee soorten: 1. (algemene) belastingen en 2. rechten en leges (retributies).

1. Gemeenten zijn beperkt in de soorten (algemene) belastingen die ze mogen heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de wet. Deze belastingen worden ook wel '**Ongebonden belastingen**' genoemd. De gemeente is vrij in de besteding van de opbrengsten van deze belastingen.
2. Daarnaast heft de gemeente rechten en leges voor individuele dienstverlening aan de burgers. De wet geeft voor de mogelijke rechten en leges geen limitatieve opsomming. De rechten en leges worden ook wel '**Gebonden belastingen**' genoemd. De tarieven dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden, de opbrengst dient alleen ter bestrijding van de kosten die de gemeente voor de desbetreffende dienstverlening maakt.

De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2018 worden geheven zijn:

Ongebonden belastingen	€ mln.	Gebonden belastingen	€ mln.
Onroerende- ZaakBelastingen	35,0	Afvalstoffenheffing	7,3
Hondenbelasting	0,9	Rioolheffing	8,6
Parkeerbelastingen	6,5	Leges	5,5
Toeristenbelasting	1,4	Lijkbezorgingrechten	0,5
Reclamebelasting	0,2	Haven- en opslaggeld	0,3
		Marktgelden	0,2
		Bedrijven InvesteringsZones	0,3
Totaal	44,0		22,7

Lokale heffingen 2018: € 66,7 mln

Onroerende zaakbelastingen

Jaarlijks wordt een nieuwe WOZ-waarde voor onroerende zaken vastgesteld. In 2018 is deze gebaseerd op de waardepeildatum 1 januari 2017. De OZB-tarieven worden gecorrigeerd voor de gemiddelde waardeontwikkeling van het vastgoed, om de geraamde opbrengsten en de woonlastennota gelijk te kunnen houden.

De volgende uitgangspunten zijn meegenomen bij de berekening van de OZB:

- In de Kadernota 2018 is aangegeven dat de inflatoire aanpassing van de OZB met 2,1% resulteert in een meeropbrengst OZB van € 0,7 miljoen voor 2018.
- De areaaluitbreiding wordt voor 2018 geprognosticeerd op € 0,4 miljoen.
- In totaal neemt de OZB opbrengst in 2018 toe met € 1,1 miljoen ten opzichte van de begroting 2017
- De belastingtarieven zullen separaat worden voorgelegd aan de raad na ontvangst van de waardeontwikkeling van BsGW (Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen) omstreeks half oktober 2017.

Omschrijving	OZB opbrengst € mln
Eigenaren woning	17,6
Eigenaren niet-woning	10,1
Gebruikers niet-woning	7,3
Totaal	35,0

Hondenbelasting

Hondenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. De tarieven voor 2018 worden inflatoir bijgesteld. Er bestaat geen verband met de voorzieningen of overlastbestrijding. De totale opbrengst wordt voor 2018 geraamd op € 0,9 miljoen waarbij de volgende tarieven worden gehanteerd:

Omschrijving	2017	2018
1 Hond	€ 106,83	€ 109,07
Extra honden	€ 160,35	€ 163,72
Kennels	€ 587,90	€ 600,25

Parkeerbelasting

In dit onderdeel zijn de opbrengsten van de parkeergarages, parkeerterreinen en straatparkeren opgenomen. Daarnaast zijn hierin eveneens de opbrengsten vanuit de naheffingsaanslagen meegenomen. Het totale bedrag aan inkomsten bedraagt € 6,5 mln.

Toeristenbelasting

De tarieven voor 2018 worden inflatoir bijgesteld en leiden tot een opbrengst van € 1,4 mln.

Dit leidt tot de volgende tarieven per persoon per overnachting:

Omschrijving	2017	2018
Hotels	€ 1,94	€ 1,98
Vakantie-onderkomens en stacaravans	€ 1,61	€ 1,64
Mobiele onderkomens en vakantie accommodaties	€ 1,40	€ 1,43

Reclamebelasting

De reclamebelasting is van toepassing binnen het gebied binnenstad Venlo. Onder het gebied binnenstad Venlo wordt verstaan: het bij de verordening aangewezen gebied in de gemeente, dat nader is aangegeven op de bij de verordening behorende kaart, zijnde het kernwinkel-, horeca-, kantoren- en dienstengebied van de binnenstad.

De opbrengst van de belasting wordt, na aftrek van de perceptiekosten, door middel van een nader uit te werken subsidie beschikbaar gesteld aan de Stichting Venlo Partners voor de uitvoering van activiteiten die in het businessplan zijn opgenomen.

De tarieven voor 2018 blijven gelijk aan de tarieven van 2017 en bedragen ongeveer € 0,2 miljoen.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing dient ter financiering van de kosten voor beheer en verwerking van afval. De afvalstoffenheffing maakt net als de OZB en de rioolheffing onderdeel uit van de woonlastendruk. De gemeente Venlo maakt onderscheid in de heffing tussen eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens. Voor de afvalstoffenheffing geldt 100% kostendekkendheid. Op basis van de kostenbegroting 2018 worden de inkomsten uit de afvalstoffenheffing op € 7,3 miljoen geraamd rekening houdend met de door de raad vastgestelde teruggave (raadsvoorstel 31 d.d. 24 juni 2015). Middels dit raadsvoorstel is besloten om de egalisatie reserve te verminderen met € 3,5 miljoen in de periode 2016-2018. Voor 2018 zullen de tarieven gelijk zijn aan die van 2017, zijnde € 114,47 voor een éénpersoons huishouden en € 190,78 voor een meerpersoons huishouden.

Kostendekkendheid

bedragen x € 1000

Heffing	Lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Overige inkomsten	Heffing	Totale baten	Kostendekkendheid
Afvalstoffenheffing	8.662	832	1.563	11.057	3.780	7.277	11.057	100%

Rioolheffing

Rioolheffing dient ter financiering van de gemeentelijke watertaken, waaronder het beheer en onderhoud van gemeentelijke riolering, afvalwater, hemelwater, grondwater en dergelijke. De gemeente Venlo heft rioolheffing van de gebruiker van een perceel. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kleinverbruik (t/m 1.000 m³) en grootverbruik (boven 1.000 m³). De rioolheffing maakt net als de OZB en afvalstoffenheffing onderdeel uit van de woonlastendruk. Op basis van de kostenbegroting 2018 wordt de opbrengst rioolheffing geraamd op € 8,6 miljoen. Voor 2018 zullen de tarieven met 0,21% stijgen wat resulteert in een tarief van € 173,34.

Kostendekkendheid

bedragen x € 1000

Heffing	Lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Overige inkomsten	Heffing	Totale baten	Kostendekkendheid
Rioolheffing	7.008	1.101	1.123	9.232	584	8.648	9.232	100%

Leges

Titel 1.(algemene dienstverlening)

- **Burgerlijke stand**
Aangiftes (beheer en bewerking) burgerlijke stand zijn legesvrij. (zoals geboorte, huwelijk, echtscheiding). Leges voor afschriften worden geheven overeenkomstig Legesbesluit akten Burgerlijke stand (wettelijk tarief). Product is als gevolg van landelijk gemaximeerde leges niet volledig kostendekkend. Werkzaamheden voor kosteloze huwelijken e.d. worden niet toegerekend. (wettelijke plicht). Voor leges huwelijken e.d. geldt een differentiatie.
- **Reisdocumenten**
Voor paspoorten en NL identiteitskaarten stelt het ministerie BZK jaarlijks de hoogte van rijksleges vast. Daarnaast geldt een tariefplafond voor de verschillende producten. Als gevolg hiervan kunnen niet alle lasten verhaald worden. (niet volledig-kostendekkend). Kosten worden toegerekend binnen het wettelijk kader. Niet alle kosten (kunnen) worden verhaald in het hoofdstuk. Vermissingskosten, terwijl daar wel lasten tegenover staan. De wettelijke (tarief)differentiaties worden gevolgd, zoals lagere leges niet-volwassenen. Jaarlijks zijn er fluctuaties in aantal aanvragen. Dit heeft gevolgen voor baten/inkomsten.
- **Rijbewijzen**
Voor rijbewijzen stelt het ministerie voor infrastructuur en milieu jaarlijks de hoogte van rijksleges (afdracht/ inkoop) vast. Daarnaast geldt een tariefplafond. Als gevolg hiervan kunnen niet alle lasten verhaald worden (niet volledig-kostendekkend). Kosten worden toegerekend binnen het

wettelijk kader. De wettelijke (tarief)differentiaties worden gevolgd. Als extra service worden eigen verklaringen aan de balie (opslag kantoorkosten) verstrekt.

Jaarlijks zijn er fluctuaties in aantal aanvragen. Dit heeft gevolgen voor baten/inkomsten.

- **Persoonsdocumenten en basisregistratie personen**
Lasten BRP worden toegerekend. Beheer en bewerking Basisregistratie personen is legesvrij. (o.a. mutaties verhuizing, correcties BRP, audit BRP, adresonderzoeken). Leges persoonsdocumenten (uittreksels BRP, VOG) worden geheven. VOG leges zijn gemaximeerd. Niet alle lasten kunnen verhaald worden. (niet volledig-kostendekkend). Opbrengsten nemen af, doordat instanties rechtstreekse inzage hebben in de BRP, door digitaliseren en veranderende wetgeving, neemt het aantal opgevraagde uittreksels (via de gemeente) af.
- **Gemeentearchief**
Als gevolg van de Wet hergebruik van overheidsinformatie(Wet ho) kunnen gemeentelijke archieven niet meer dan beperkt leges heffen. De lasten voor beheer en archief wijzigen niet. Kosten die gemaakt worden voor de aanvraag worden in beperkte mate verwerkt in de leges (marginale kosten).
- **Naturalisaties**
Voor naturalisaties en opties stelt het ministerie voor Veiligheid en Justitie jaarlijks de wettelijke tarieven en rijksleges vast. Daarnaast geldt een tariefplafond. Naturalisaties en opties leges zijn gemaximeerd. Niet alle lasten kunnen verhaald worden. (niet volledig-kostendekkend). Kosten worden toegerekend binnen het wettelijk kader. De gemeente besteedt relatief veel tijd aan informatieverstrekking. (verplicht: informatie verstrekken kom-ik-al-in-aanmerking) voor naturalisatie of optie. De wettelijke (tarief)differentiaties worden gevolgd (optie minderjarige- lager tarief dan regulier).
- **Winkeltijdenwet**
De kosten en baten (< € 200) zijn dermate gering dat hier geen specifiek beleid op wordt gevoerd.
- **Kansspelen**
Leges zijn conform de wettelijke tarieven speelautomatenbesluit (kansspelen). Voor de aanvraag loterijvergunning worden de lasten volledig toegerekend in de leges. Het hoofdstuk is vrijwel kostendekkend. De inkomsten zijn de afgelopen jaren stabiel.
- **Overige leges**
Voor een aantal producten (uittreksels BRP), geldt dat deze digitaal aangevraagd kunnen worden. Hier geldt een korting voor in de digitale portal. Ter promotie van het digitaal kanaal. Dat gebeurt op basis van de

Nota lokale heffingen. Door verdergaande digitaliseren kan de korting in de nabije toekomst. De kostendekkendheid zal toenemen.

Titel 2.(dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning)

- Omgevingsvergunningen
Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid. Hiervoor wordt met ingang van 2017 een nieuwe methodiek toegepast voor bepaling van kostendekkende bouwleges toegepast (RIB 2016-125). Uitgangspunt hierbij is dat het legespercentage wordt gekoppeld aan de bouwkosten.

Titel 3.(dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn)

- Drank- en horecawet
Drank-en-horeca-Vergunningsplicht op basis van Drank- en horecawet. Op basis van de APV exploitatievergunningsplicht. Bij samenloop (dhw en exploitatievergunning) wordt vanaf 2013 een vrijstelling gegeven op leges exploitatievergunning. Sinds 2014 geldt een lager tarief voor het bijschrijven van nieuwe leidinggevendens. (13-6782). Daar tegenover staat een tariefverhoging voor de eerste aanvraag, waarbij de aanvraag uitgebreid getoetst wordt. Vanuit het verleden werden tarieven geïndexeerd.
- Evenementen
Voor noodwinkel, samplingacties enzovoort worden kostendekkende leges gehanteerd. Dat geldt niet voor evenementen. Voor het organiseren van evenementen is een APV vergunning vereist. Uitgezonderd zijn kleinere evenementen, waarvoor een melding volstaat. (raadsbesluit 04-25478) Kosten voor evenementenmeldingen noch kosten voor handhaving worden toegerekend aan de leges, behoudens de eerste controle. Voor evenementen geldt een gedifferentieerd tarief afhankelijk van het aantal bezoekers. Tariefdifferentiatie op basis van aantallen bezoekers (raadsbesluit dec. 2012). De evenementenleges zijn van oudsher niet kostendekkend. Een percentage is voor zover bekend niet vastgelegd. Dit is verbonden aan de gekozen differentiatie. Om de leges kostendekkend te krijgen zou het tarief ongeveer moeten worden verzesvoudigd.
- Sexinrichtingen/escort
Kosten voor de aanvraag van een vergunning worden toegerekend. Kosten voor handhaving mogen niet worden toegerekend aan de leges, met uitzondering van de eerste controle. Vanuit het verleden werden tarieven geïndexeerd.

bedragen x € 1.000

Leges	Lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Overige inkomsten	Heffing	Totale baten	Kostendek-kendheid*
Titel 1:								
Burgerlijke stand	111	82	1	194		170	170	88%
Reisdocumenten	1.609	449	23	2.082	25	1.919	1.944	93%
Rijbewijzen	248	140		388		344	344	89%
Persoonsdocumenten en Basisregistratie personen	275	85	4	364		199	199	55%
Gemeentearchief	11	6		17	5	5	10	57%
Naturalisaties	81	49		130		48	48	37%
Winkeltijdenwet								90%
Kansspelen	3	1		4		4	4	91%
Overige leges								51%
Totaal titel 1	2.339	812	28	3.179	30	2.690	2.720	86%

bedragen x € 1.000

Leges	Lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Overige inkomsten	Heffing	Totale baten	Kostendek-kendheid*
Titel 2:								
Omgevingsvergunning	1.772	1.356		3.128		3.091	3.091	99%
Totaal titel 2	1.772	1.356		3.128		3.091	3.091	99%
Titel 3:								
Drank en horecawet	61	43		104		70	70	68%
Evenementen	105	67		172		27	27	16%
Sexinrichtingen/escort	2	1		3		1	1	42%
Totaal titel 3	168	110		278		98	98	35%
Totaal titel 1 t/m 3	4.279	2.279	28	6.586	30	5.880	5.910	90%

* Kostendekkendheid wordt toegelicht in bovenstaande tekstpassage

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen. Uitgangspunt dient hierbij te zijn kostendekkendheid. Voor 2018 wordt gezien de terugloop van het aantal nieuwe graven en (contract) verlengingen een kostendekkendheid van 74% verwacht. Om zoveel mogelijk richting 100% kostendekkendheid te gaan wordt met name aan de kostenkant gekeken in hoeverre daar nog besparingsmogelijkheden zijn te realiseren.

bedragen x € 1.000

Heffing 2018	Lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Overige inkomsten	Heffing	Totale baten	Kostendek-kendheid
Lijkbezorging	478	149		627	5	462	467	74%

Haven- en opslaggeld

Haven- en opslaggeld worden geheven voor het bevaaren en/of verblijven in de haven. Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid. Deze wordt de laatste jaren (nagenoeg) gerealiseerd. Zowel de kosten als de inkomsten laten de laatste jaren een stijgende ontwikkeling zien.

bedragen x € 1.000

Heffing 2018	Lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Overige inkomsten	Heffing	Totale baten	Kostendek-kendheid
Haven- en opslaggeld	288	55		343		324	324	94%

Marktgeld

Marktgeld worden geheven voor het gebruik van een standplaats op gemeentegrond, welke als markt is aangewezen of nog zal worden aangewezen, alsmede het genot van de door of vanwege het gemeentebestuur ontplooiende promotieactiviteiten.

Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid.

bedragen x € 1.000

Heffing 2018	Lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Overige inkomsten	Heffing	Totale baten	Kostendek-kendheid
Marktgeld	159	80		239		239	239	100%

Bedrijven Investerings Zones (BIZ) Blerick, Tegelen en Venlo.

Met ingang van 01-01-2015 is de experimentenwet BIZ overgegaan in een definitieve wet. In september 2015 zijn de drie BIZ-verordeningen betreffende deze gebieden reeds geaccordeerd door de raad en vastgesteld voor de periode van 2016-2020.

4.2.4

Lokale lastendruk

Woonlasten

De gemeentelijke woonlasten worden als volgt gedefinieerd: het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een woning met gemiddelde waarde in een gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing, minus een eventuele heffingskorting.

De beleidsuitgangspunten, zoals vastgesteld bij de kadernota 2018, zijn:

- OZB-raming mag met niet meer dan het inflatie percentage worden bijgesteld (voor 2018 2,1%)
- sturen op 100% kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Op basis van de per medio 2017 bekende parameters wordt de ontwikkeling van de woonlasten als volgt berekend:

Lokale lastendruk woningeigenaren, meerpersoonshuishouding

bedragen x €

Uitgangspunten

Huishouden (woning in eigendom)	> 1 persoon	
Gemiddelde WOZ-waarde woning	179.456	2017
Gemiddelde waardeontwikkeling	0,0%	
Gemiddelde WOZ-waarde woning	179.456	2018

	in bedragen			in procenten	
	2017	2018	mutatie	mutatie tarief	mutatie woonlasten
OZB	361,24	368,78	7,54	2,1%	1,0%
Afvalstoffenheffing	190,78	190,78	0,00	0,0%	0,0%
Rioolheffing	172,98	173,34	0,36	0,2%	0,0%
Totale woonlasten	725,00	732,90	7,90		1,09%

Toelichting

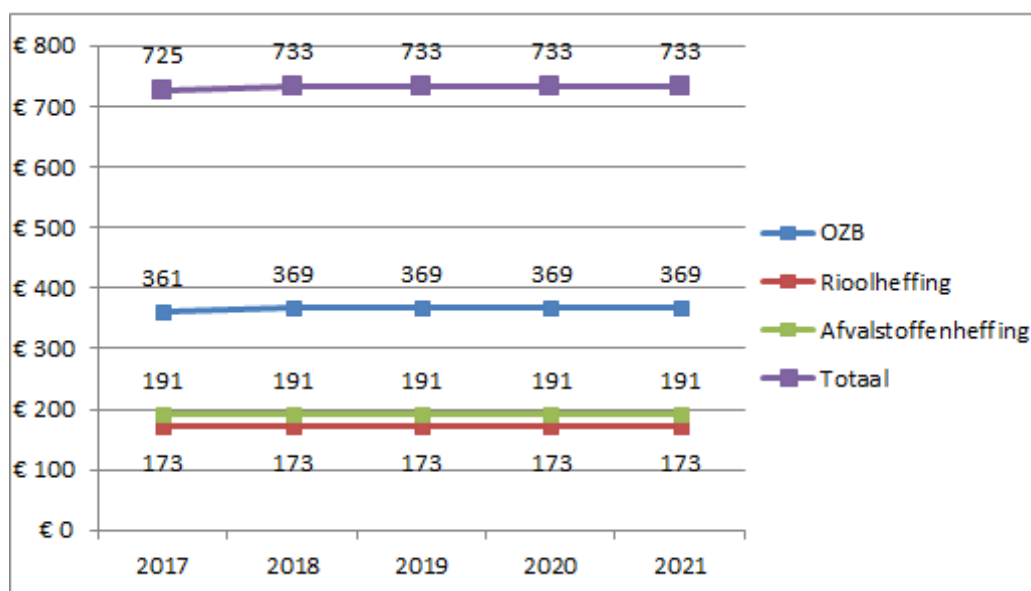
- OZB
De woonlastendruk is gebaseerd op de gemiddelde waarde van een woning ad € 179.456 (Bron: Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen, peildatum juni 2017). Dit is de begrote waarde van een woning die als basis wordt genomen voor de gemeente Venlo voor het belastingjaar 2018. Hierbij wordt opgemerkt, dat er wel individuele verschuivingen kunnen plaatsvinden.
Jaarlijks vindt er een herwaardering plaats waarbij alle objecten opnieuw worden getaxeerd naar de waarde-peildatum 1-1-2017. De herwaardering,

c.q. nieuwe taxatieronde WOZ ten behoeve van het belastingjaar 2018 is bij het opstellen van de onderhavige begroting nog niet afgerond. In het kader van de herwaardering worden alle objecten opnieuw getaxeerd naar de waarde-peildatum 1-1-2017. Voor het belastingjaar 2018 hebben wij in deze begroting gerekend met een waardeontwikkeling van 0%, omdat er op dit moment nog geen zicht is op de waardeontwikkeling van het gemeentelijke vastgoed. De waardeontwikkeling heeft overigens geen effect op de geraamde OZB-opbrengsten. Conform bestendig beleid worden de OZB-tarieven verhoogd bij een waardedaling. Bij een waardestijging doet zich uiteraard het tegenovergestelde voor.

- Afvalstoffenheffing en rioolheffing
Op basis van de geraamde kosten zijn deze tarieven berekend. Uitgangspunt is, conform beleidsuitgangspunten, 100% kostendekkendheid.

De mutaties in de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing houden in dat de gemiddelde woonlastendruk in 2018 met € 7,90 toeneemt ten opzichte van 2017. Procentueel betekent dit een stijging van de woonlastendruk met 1,09%.

Over de periode 2017-2021 bezien, zijn de volgende effecten in de woonlastendruk herkenbaar:

- Uitgangspunt in bovenstaande grafiek is een constante loon- en prijsindex.
- De hoogte van de afvalstoffenheffing wordt jaarlijks vastgesteld op basis van baten en lasten voortkomend uit de afvalinzameling – en verwerking. De lasten voor inzameling zijn in meerjarige contracten weggezet en daarmee zijn deze uitgaven vrij stabiel. Zodra er opnieuw (2018/2019) moet worden aanbesteed kunnen er door ontwikkelingen in deze markt aanzienlijke prijsveranderingen optreden. Aan de verwerkingskant is dit eveneens aan de orde, maar spelen fluctuerende marktprijzen ook een rol. Bij een realistische benadering van de jaarlijkse kosten/baten hebben deze ontwikkelingen zodoende invloed op de hoogte van de afvalstoffenheffing. De afbouw van de egaliseringsreserve afvalstoffen (conform raadsbesluit, voorstel 31 d.d. 24 juni 2015), in periode 2016-2018, bepaalt uiteindelijk in combinatie met bovenstaande de hoogte van de afvalstoffenheffing gedurende de periode 2016-2018.
Naar verwachting zullen forse fluctuaties van de afvalstoffenheffing, mede door de invoering van de omgekeerde afvalinzameling (oai) in 2018 en het te verwachten positieve effect (-50% restafval) daarvan op de kosten, de komende jaren beperkt zijn. Op basis van resultaten pre-proef oai (-80%) blijkt doelstelling -50% zeer realistisch. Verdere besparingen zijn daarmee realiseerbaar, waarmee het tarief wellicht gunstig kan worden beïnvloed.

Overige effecten

Naast de effecten op de woonlastendruk brengen wij jaarlijks de gevolgen van de belastingontwikkelingen voor een woninghuurder en voor de categorie niet-woningen in beeld.

Voor de *woninghuurder* stijgen de gemeentelijke lasten in 2018 gemiddeld met 0,1% ten opzichte van 2017. De geringere stijging ten opzichte van de ontwikkeling van de woonlasten van de woningeigenaar komt doordat woninghuurders wel een aanslag afvalstoffenheffing en rioolheffing ontvangen, maar geen OZB betalen. Voor de categorie niet-woningen (ondernemers) leiden de diverse belastingvoorstellen tot een verhoging van de lastendruk van gemiddeld 1,85% in 2018 ten opzichte van 2017. Dit geldt voor een ondernemer die een bedrijfspand zowel in eigendom als in gebruik heeft. De begrote gemiddelde waarde van een niet-woning in onze gemeente bedraagt € 584.000 (*Bron: Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen, peildatum juni 2017*) voor het belastingjaar 2018. Deze is gelijk gesteld aan die van 2017 om dezelfde reden als in de toelichting bij de OZB voor de woningen (herwaarderingsronde en nieuwe taxaties zijn medio 2017 nog niet afgerond).

Deze categorie betaalt wel OZB (zowel eigendom als gebruik) en rioolheffing, maar geen afvalstoffenheffing.

Macronorm OZB

Uit het rapport 'Evaluatie systematiek macronorm onroerende zaakbelasting' (2015) kwam naar voren dat de macronorm onroerende zaakbelasting geen effectief beheersingsinstrument bleek. Om deze reden is geadviseerd deze norm af te schaffen. De minister kan zich hier in vinden, maar is niet overtuigd van de werking van de alternatieven. De alternatieven, die in het rapport worden genoemd, zijn nog onvoldoende uitgewerkt om nu al te besluiten tot aanpassing of afschaffing van de huidige norm.

Het kabinet is verder voornemens om samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten te komen tot een woonlastennorm. Daartoe zal door een werkgroep, die het evaluatierapport over de macronorm onroerende zaakbelastingen heeft opgesteld, de variant van de woonlastennorm verder worden uitgewerkt. Bij het nieuwe kabinet zal de VNG dit weer ter sprake brengen.

Benchmark referentiegemeenten

Jaarlijks presenteren wij de ontwikkeling van de gemeentelijke woonlasten van Venlo, afgezet tegenover een aantal referentiegemeenten.

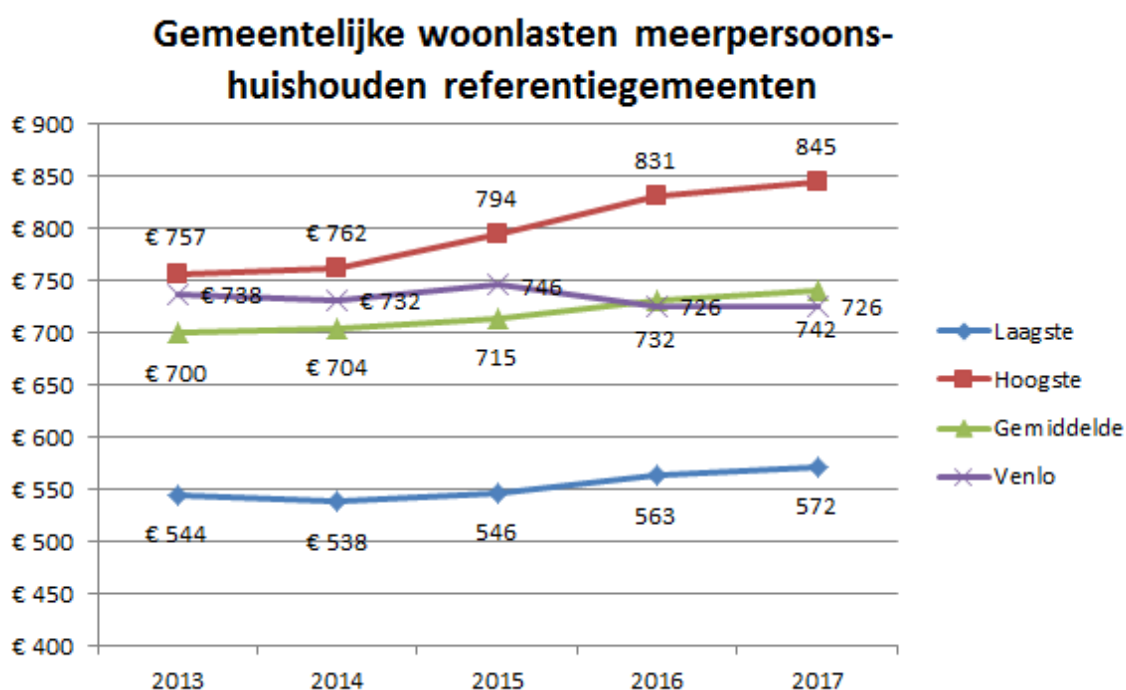
De bedragen van de referentiegemeenten worden daarbij ook weergegeven als percentage van het bedrag van de gemeente Venlo. Het bedrag van de gemeente Venlo is daarbij dus gelijkgesteld aan 100%. De gegevens in de onderstaande tabel zijn overgenomen uit de 'Atlas van de lokale lasten' van het Coelo. Om tot een zo optimaal mogelijke vergelijkbaarheid van de gemeenten te komen hanteert Coelo een aantal uitgangspunten waardoor de gepresenteerde tarieven kunnen afwijken van de gemeentelijke tarieven. In deze atlas worden de woonlasten vergeleken voor zowel een eenpersoonshuishouden als een meerpersoonshuishouden.

Wanneer er gemeenten zijn met verschillende tarieven voor meerpersoonshuishoudens van verschillende grootte wordt in de Atlas uitgegaan van een drie persoonshuishouden.

Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden referentiegemeenten

bedragen x €

	2013	% van Venlo	2014	% van Venlo	2015	% van Venlo	2016	% van Venlo	2017	% van Venlo
Alkmaar	544	74%	538	73%	546	73%	562	77%	572	79%
Delft	730	99%	753	103%	794	106%	831	114%	845	116%
Deventer	757	103%	763	104%	760	102%	788	109%	821	113%
Heerlen	708	96%	692	95%	725	97%	747	103%	753	104%
Helmond	628	85%	703	96%	729	98%	742	102%	750	103%
Hengelo	694	94%	699	95%	717	96%	747	103%	780	107%
Hilversum	750	102%	748	102%	708	95%	727	100%	731	101%
Leeuwarden	648	88%	645	88%	650	87%	646	89%	649	89%
Maastricht	745	101%	705	96%	724	97%	729	100%	743	102%
Sittard-Geleen	718	97%	728	99%	736	99%	772	106%	776	107%
VENLO	738	100%	732	100%	746	100%	726	100%	726	100%
Westland	739	100%	743	102%	739	99%	758	104%	754	104%
Gemiddeld	700		704		715		731		742	

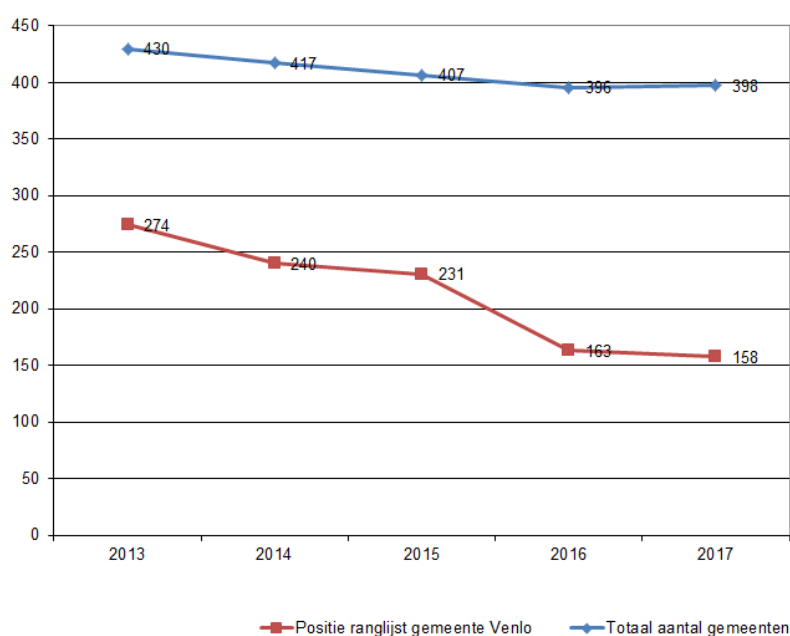

Ten opzichte van de referentiegemeenten is de positie van Venlo in 2017 wederom verbeterd. In 2016 lag Venlo iets onder het gemiddelde (€ 6) in 2017 is sprake van € 16 onder het gemiddelde. In de referentiegroep zijn er in 2017 slechts 2 gemeenten waarvan de woonlasten lager zijn dan die van Venlo.

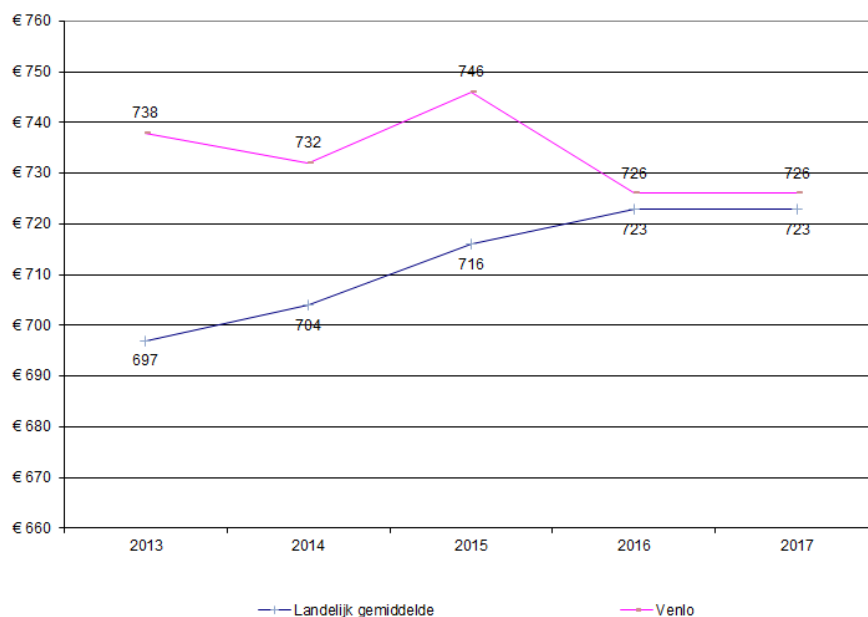
Ranglijst woonlasten

Uit de *Atlas lokale lasten 2017* blijkt dat de positie van Venlo op de ranglijst van de woonlasten het afgelopen jaar wederom is verbeterd. In 2013 bevonden wij ons qua woonlasten in de middenmoot (plek 274) van Nederland en in 2014 op plek 240. De in 2014 ingezette daling zet zich in 2015 t/m 2017 voort naar plek 158. Een verbetering van 116 posities t.o.v. 2013 en 5 t.o.v. 2016 (*nr. 1 heeft de laagste lasten*).

Rangnummer Coelo lijst Bruto woonlasten meerpersoonshuishouden

Als we naar de onderstaande grafiek kijken, dan blijkt dat de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in Venlo in 2017 gelijk zijn gebleven en zo goed als op hetzelfde niveau blijven als het landelijk gemiddelde. De woonlasten voor een meerpersoonshuishouden bedragen in Venlo € 726. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde van € 723.

4.2.5

Kwijtscheldingsbeleid

Voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en voor zover van toepassing het tarief van een eerste hond bestaat de mogelijkheid van kwijtschelding. De kosten (of: gederfde inkomsten) die verband houden met kwijtschelding komen ten laste van de algemene middelen.

Op basis van een geautomatiseerde (opgericht door het Inlichtingenbureau van het Ministerie van SoZaWe) of individuele toets wordt bepaald of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding. Alle burgers die in 2017 kwijtschelding hebben ontvangen worden geautomatiseerd getoetst en krijgen bij een positief advies automatisch kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, rioolheffing en voor zover van toepassing hondenbelasting (alleen de 1e hond). In alle andere gevallen zal een burger nog het gebruikelijke kwijtscheldingsformulier moeten invullen en inzenden. Deze worden door BsGW individueel getoetst.

4.3

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.3.1

Kengetallen financiële positie

In het streven naar meer transparantie, verbetering van het inzicht in de financiële positie en voor de vergelijking met andere gemeenten worden zowel in de begroting als jaarrekening een set van financiële kengetallen opgenomen. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of balans. De kengetallen zijn het uitgangspunt voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente Venlo. Bij de vaststelling van de financiële verordening in 2016 zijn deze kengetallen door uw raad voorzien van streefwaarden waarbij tevens de context is aangegeven.

De kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen zullen in samenhang gezien worden, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie.

De financiële positie is geen doel op zich en moet altijd gezien worden in het licht van de totale maatschappelijke opgave van de stad. Het te bereiken maatschappelijke rendement en de bijdrage aan de inhoudelijke beleidsdoelstellingen zijn hierbij van evident belang. De financiële positie is ondersteunend aan het afwegingsproces en moet het bestuur helpen verantwoorde keuzes te kunnen maken voor de (middel)lange termijn.

Samenvatting beoordeling onderlinge verhouding tussen de kengetallen (financiële positie)

In deze paragraaf wordt verderop uitgebreid ingegaan op de analyse en individuele beoordeling van de financiële kengetallen. In onderstaande tabel is een samenvatting opgenomen van de financiële kengetallen.

Financiële kengetallen	Streef- Waarde	2016 Rekening	2017 Begroting*	2018 Begroting	2019 Begroting	2020 Begroting	2021 Begroting
Netto schuldquote	< 130%	83%	90%	96%	98%	99%	98%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 100%	69%	81%	86%	89%	90%	88%
Solvabiliteitsratio	>=20%	14%	10%	8%	9%	9%	10%
Grondexploitatie	<35%	4%	3%	2%	2%	2%	1%
Structurele exploitatieruimte	>= 0%	-1,0%	-3,5%	-0,5%	0,0%	0,3%	0,5%
Belastingcapaciteit	<= 105%	98%	98%	97,5%	97,7%	97,8%	100%
Weerstandsvermogen	>=1	0,68	0,10	0,77	0,76	0,81	0,85

* Begroting na wijziging, inclusief prognose VoRap 2017

Uit de analyse blijkt dat de financiële positie van onze gemeente substantieel verslechterd is dan is weergegeven in de begroting 2017-2020. In de jaarrekening 2016 is al aangegeven dat als gevolg van het substantieel negatieve resultaat 2016 en het structurele karakter hiervan binnen het budgettair kader sociaal domein de kengetallen verslechteren die een relatie hebben met het beschikbare eigen vermogen. Voor de periode 2016 t/m 2018 verwachten wij op basis van de geprognosticeerde tekorten bijna € 40 miljoen in te teren op ons vermogen, specifiek de algemene reserves.

Zowel de ratio weerstandsvermogen als de solvabiliteitsratio bevinden zich fors onder de door u vastgestelde streefwaarden. De herstructurering van het eigen vermogen is noodzakelijk om niet geconfronteerd te worden met een negatieve algemene reserve. Ondanks deze herstructurering bevindt zich de ratio weerstandsvermogen meerjarig onder de 1,0 waarmee we over onvoldoende weerstandsvermogen beschikken en bovendien niet voldaan wordt aan de voorwaarde van de provincie om deze met ingang van 2018 op minimaal 1,0 te hebben.

De structurele exploitatieruimte is in 2017 fors negatief. Dit wordt veroorzaakt door het geprognosticeerde tekort in de VoRap 2017. Ook voor 2018 is het kengetal nog lager dan de streefwaarde van >=0%. Vanaf 2019 herstelt de structurele exploitatieruimte zich. Wij verwachten door het treffen van structurele (bijsturingen)maatregelen weer structureel positieve exploitatieruimte te realiseren.

De schuldquotes, grondexploitatie en de belastingcapaciteit bevinden zich binnen de door uw raad vastgestelde streefwaarden en laten een stabiele meerjarige ontwikkeling zien.

Opgemerkt wordt dat de lage waarde van de grondexploitatie genuanceerd dient te worden, omdat onze gemeente voor materiële bedragen deelneemt in- en financieringen heeft verstrekt aan BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo en BV Campus Vastgoed Greenport Venlo.

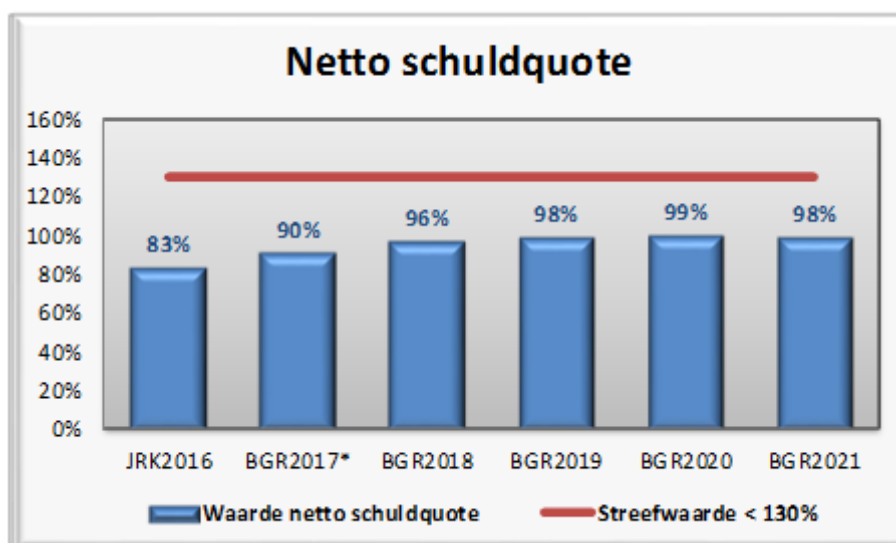
Individuele beoordeling kengetallen

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft aan hoe hoog de netto schuld is ten opzichte van de inkomsten. Hoe hoger de inkomsten, des te meer schulden een gemeente kan aangaan. Het kengetal geeft aan in hoeverre de schulden zich verhouden tot de jaarlijkse inkomsten. Bij de inkomsten wordt uitgegaan van inkomsten vóór bestemming van reserves, omdat de inzet van reserves geen inkomsten zijn. De VNG heeft als richtlijn dat bij een schuldquote hoger dan 130% er sprake is van een zeer hoge schuld en bij een schuld tussen de 100% en 130% moet er voldoende aandacht zijn.

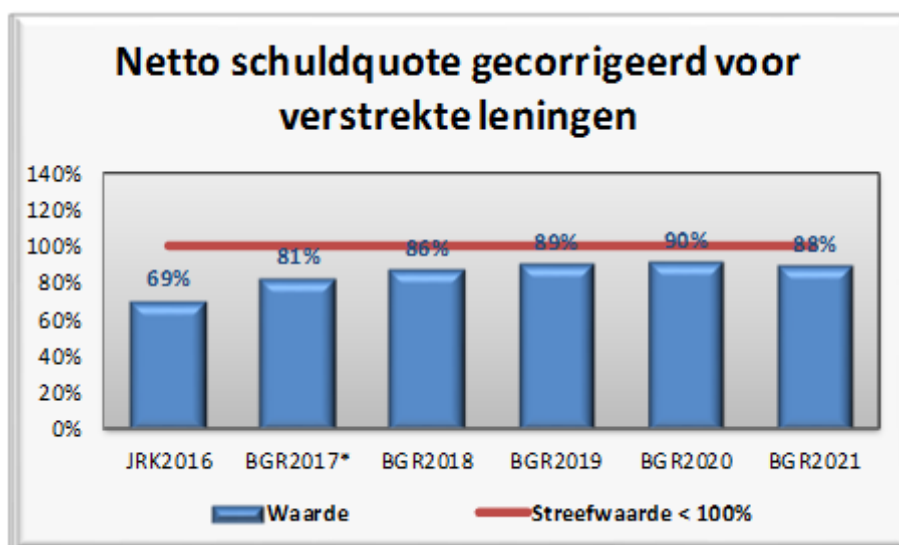
In de netto schuldquote bevinden zich ook gelden die uitgeleend zijn aan derden. Hoewel over de verstrekte leningen een risico gelopen wordt, kan verondersteld worden dat deze middelen worden terugbetaald. De netto schuldquote wordt daarom ook weergegeven gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. Uw raad heeft aan de netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen streefwaarden vastgesteld van respectievelijk <130% en <100%.

Grafiek netto schuldquote

* Begroting na wijziging, inclusief prognose VoRap 2017

Grafiek netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

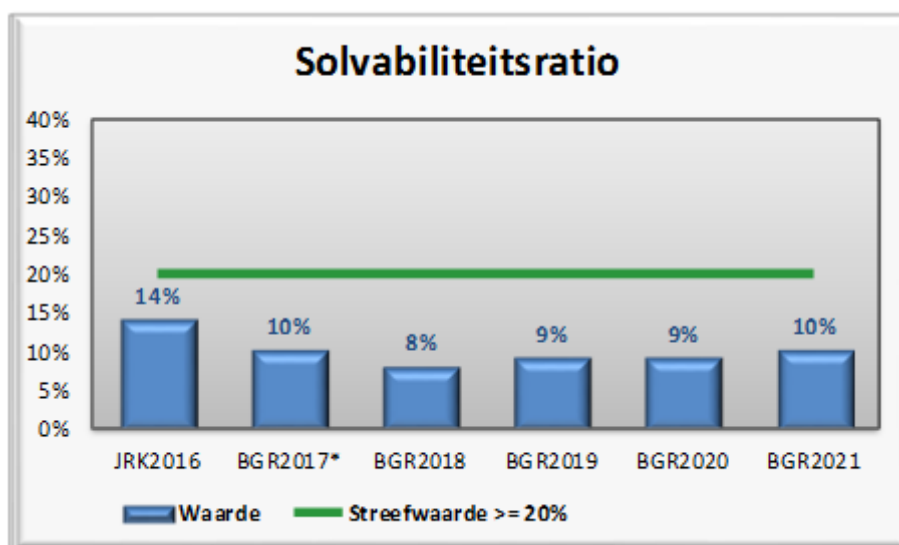
* Begroting na wijziging, inclusief prognose VoRap 2017

De netto schuldquotes laten voor de periode 2018 - 2021 een stabiele ontwikkeling zien. De schuldquotes bevinden zich zowel onder de door uw raad vastgestelde streefwaarden als de door de VNG afgegeven richtlijn. Meerjarig gezien zijn ze wel hoger dan in de begroting 2017 - 2020 voorzien. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de geprognosticeerde tekorten 2016-2018.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de weerbaarheid van de gemeente. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe hoger de weerbaarheid. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. De solvabiliteitsratio geeft weer welk deel van de waarde van de stad (investeringen) gefinancierd is met eigen geld. Hoe hoger de ratio hoe groter het deel van de investeringen dat gefinancierd is met eigen geld. Uw raad heeft een streefwaarde van $\geq 20\%$ vastgesteld.

Grafiek solvabiliteitsratio

* Begroting na wijziging, inclusief prognose VoRap 2017

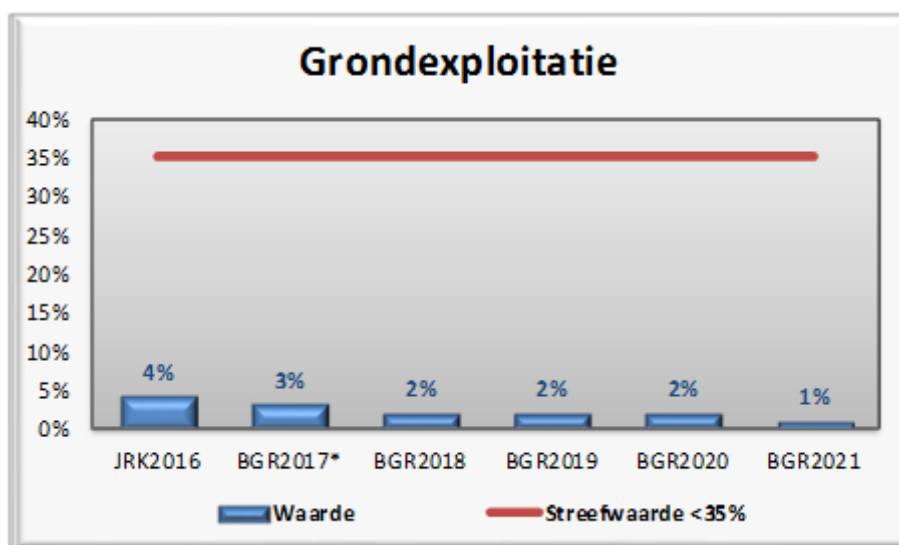
De solvabiliteitsratio bedraagt in 2018 8% en in 2021 10%. Dit is een substantiële daling ten opzichte van de begroting 2017 - 2020 (15%) en bevindt zich ver onder de streefwaarde van 20%. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de (geprognosticeerde) tekorten over 2016 tot en met 2018. Versterking van het weerstandsvermogen is een belangrijk aandachtspunt.

De solvabiliteitsratio kan verder worden verbeterd door ofwel meer reserves aan te gaan houden (sparen door een begrotingsoverschot) ofwel door minder te investeren, waardoor de financieringsbehoefte lager wordt en er minder geleend hoeft te worden.

Grondexploitatie

Grondexploitaties kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor (toekomstige) projecten om deze op termijn te verkopen hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer de verkopen worden geëffectueerd. Van de opbrengst van de verkopen kan immers de schuld worden afgelost.

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Wanneer de waarde van de grond laag is, loopt een gemeente relatief weinig risico maar is er relatief weinig waarde om de schuld te kunnen verlagen uit grondverkoop. Uw raad heeft een streefwaarde van <35% vastgesteld.

* Begroting na wijziging, inclusief prognose VoRap 2017

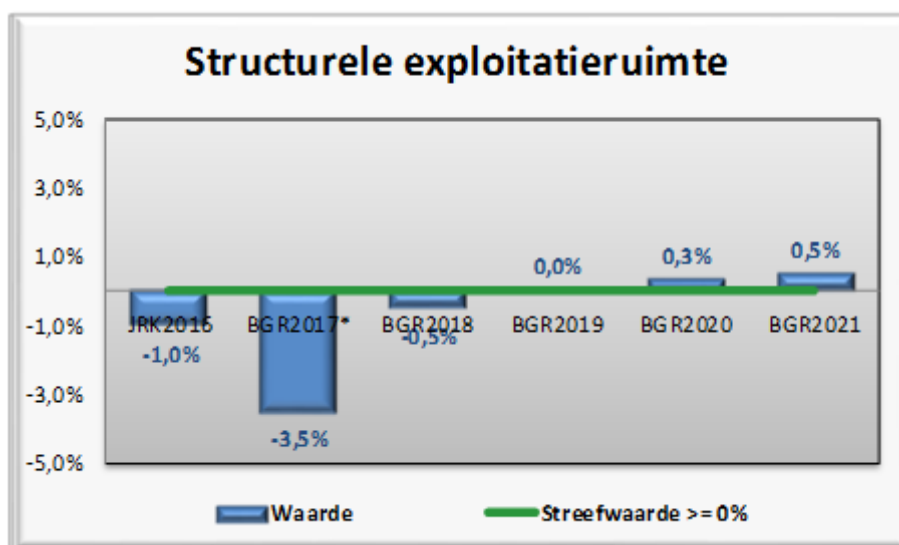
De ratio grondexploitatie laat een redelijk 'stabiele' ontwikkeling zien die in positieve zin ver onder de streefwaarde bevindt. Enerzijds betekent dit dat het risico relatief gering is en anderzijds dat er relatief weinig waarde is om de schuld te kunnen verlagen.

Belangrijke kanttekening hierbij is dat in ogenschouw moet worden genomen dat de gemeente voor materiële bedragen deelneemt in - en financieringen heeft verstrekt aan BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo en BV Campus Vastgoed Greenport Venlo. Dit zijn entiteiten waarin de corebusiness wordt gevormd door grondexploitaties. Zouden de Venlose aandelen in deze grondexploitaties meegeteld worden dan zou het percentage beduidend hoger uitkomen dan de genoemde 2% in 2018.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Hierbij wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van leningen) te dekken. Over het algemeen geldt dus als richtlijn: hoe veel te hoger het kengetal structurele exploitatieruimte, hoe veel te gunstiger (en flexibeler) dit is voor de gemeente. Uw raad heeft de streefwaarde vastgesteld waarbij de structurele lasten gedekt worden door structurele baten ($\geq 0\%$).

Grafiek structurele exploitatieruimte

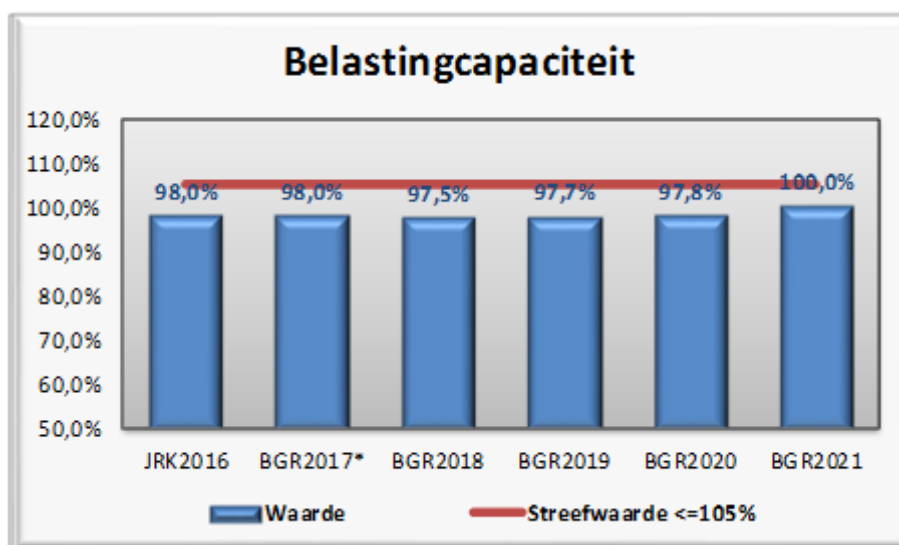
* Begroting na wijziging, inclusief prognose VoRap 2017

De structurele exploitatieruimte is in 2017 fors gedaald, als gevolg van het geprognosticeerde tekort in de VoRap 2017. Ook in 2018 is de uitkomst nog negatief als gevolg van het begrotingstekort. Vanaf 2019 laat dit kengetal een stijgende lijn zien en komt dit ook weer boven de streefwaarde van 0%.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Het geeft weer wat de ruimte is om belastingen te verhogen ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Het is de bevoegdheid van uw raad met welke omvang de belastingen worden verhoogd. Om de flexibiliteit van de begroting te duiden ten opzichte van het landelijk gemiddelde heeft u een streefwaarde vastgesteld van $\leq 105\%$.

Grafiek belastingcapaciteit

* Begroting na wijziging, inclusief prognose VoRap 2017

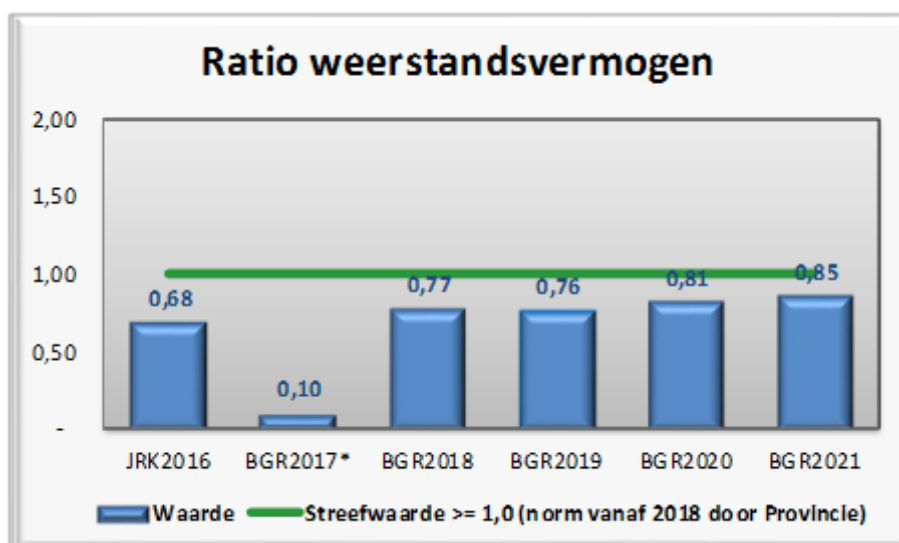
De indicator laat een dalende ontwikkeling zien ten opzichte van de jaarrekening 2016 en wordt met name veroorzaakt door de teruggave van een deel van de in rekening gebrachte afvalstoffenheffing uit de egalisatiereserve afvalstoffenheffing.

Geconcludeerd kan worden dat de totale woonlasten voor een gezin met een woning met gemiddelde WOZ-waarde in gemeente Venlo een positieve ontwikkeling kent. De ratio is niet veel lager dan het landelijk gemiddelde. Het laat de ruimte zien dat gemeente Venlo heeft om de structurele baten op korte termijn te vergroten ten opzichte van dat landelijk gemiddelde cijfer.

Weerstandvermogen

Dit is de verhouding tussen de gekwantificeerde risico's, na het treffen van maatregelen, en de beschikbare middelen waaruit de risico's kunnen worden gedekt. Bij het kwantificeren van risico's wordt rekening gehouden met de kans van optreden. Uitgangspunt is dat er voldoende middelen voorhanden zijn om de gekwantificeerde risico's af te dekken. Uw raad streeft naar een waarde van de ratio van minimaal 1. Daarnaast heeft de provincie Limburg een voorwaarde gesteld dat de ratio vanaf het jaar 2018 minimaal 1 moet zijn in het kader van meerjarig repressief (standaard) toezicht.

Grafiek ratio weerstandsvermogen

* Begroting na wijziging, inclusief prognose VoRap 2017

Het weerstandsvermogen wordt verder toegelicht in de volgende paragraaf.

4.3.2

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen.

De ratio weerstandscapaciteit is een hulpmiddel om het weerstandsvermogen te kunnen meten en bestaat uit de relatie tussen het risicoprofiel (de benodigde weerstandscapaciteit) en de beschikbare middelen om eventuele tegenvallers op te vangen (beschikbare weerstandscapaciteit).

Bij de berekening van de ratio weerstandscapaciteit gelden de volgende beleidsuitgangspunten:

- De minimale omvang van de algemene reserve is vastgesteld op € 9 miljoen.
- De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit:
 - de algemene reserve;
 - de overige bestemmingsreserves;
 - de post onvoorzien;
 - de algemene grondreserve.
- Gestreefd wordt naar een waarde van de ratio weerstandscapaciteit van minimaal 1,0.
- Bij risico's van de Algemene Dienst die nog niet te vertalen zijn in een financiële omvang is uitgegaan van een benodigde weerstandscapaciteit van € 200.000,-.
- Bij de kanspercentages van risico's van de Algemene Dienst (0-10%, 11-25%, 26-50% en 51-100%) is uitgegaan van een 'worst case scenario'. Dat wil zeggen dat voor deze kanspercentages de bovenkant van de bandbreedte is aangehouden: respectievelijk 10%, 25%, 50% en 100%.
- Risico's zijn geprioriteerd op basis van de vermenigvuldiging kans x impact en vervolgens op basis van de benodigde weerstandscapaciteit.

Op basis van het vastgestelde beleid bedraagt de ratio weerstandscapaciteit voor gemeente Venlo naar verwachting 0,77 in 2018, oplopend naar 0,85 in het jaar 2021. Tevens is de ratio weerstandscapaciteit van de begroting 2017 geactualiseerd.

Ratio weerstandscapaciteit Gemeente Venlo

	BGR 2017*	BGR 2018	BGR 2019	BGR 2020	BGR 2021
Algemene reserve	-3.906.025	20.380.486	20.249.852	21.138.933	22.429.336
Overige bestemmingsreserves	5.641.783	4.027.740	4.011.685	4.542.230	4.542.230
Post onvoorzien	538.500	538.500	538.500	538.500	538.500
Algemene grondreserve	1.052.687	2.007.687	2.609.687	2.740.687	2.772.687
Beschikbare weerstandscapaciteit (A)	3.326.945	26.954.413	27.409.724	28.960.350	30.282.753
Benodigde weerstandscapaciteit Algemene Dienst	6.985.188	7.505.188	8.788.188	8.366.188	8.341.188
Benodigde weerstandscapaciteit Grondbedrijf	27.393.500	27.393.500	27.393.500	27.393.500	27.393.500
Benodigde weerstandscapaciteit (B)	34.378.688	34.898.688	36.181.688	35.759.688	35.734.688
Ratio weerstandscapaciteit (= A / B)	0,10	0,77	0,76	0,81	0,85

* na actualisatie risico's en reserves t.b.v. BGR 2018

Bij de berekening van onze beschikbare weerstandscapaciteit hebben we rekening gehouden met de verwachte tekorten in 2017, waardoor onze beschikbare weerstandscapaciteit in 2017 fors afneemt en onze algemene reservepositie in 2017 negatief uitkomt. Naar verwachting zal de ratio weerstandscapaciteit in 2017 - bij gelijkblijvende risico's - een zeer laag peil bereiken.

Wij hebben daarom gekeken naar mogelijkheden om onze algemene reserve (en daarmee onze vermogenspositie) te versterken door een herstructurering van ons eigen vermogen. Wij hebben hierbij gedeeltelijk de reserves met een inkomensfunctie (afschrijvingsreserves) laten vrijvallen ten gunste van de algemene reserve. Deze herstructurering van ons eigen vermogen veroorzaakt het grote verschil in de hoogte van de ratio tussen het jaar 2017 en 2018. Hierbij is het van belang om op te merken dat het hier gaat om een verschuiving van middelen en dus niet om extra geld.

De waarde van de ratio beneden de 1 betekent dat de gemeente - zoals het er nu naar uitziet - in 2017 en de komende jaren naar verwachting niet over voldoende weerstandscapaciteit zal beschikken om eventuele tegenvallers op te vangen.

De provincie heeft in haar financieel verdiepingsonderzoek in 2015 geconcludeerd dat gemeente Venlo aan de voorwaarden van meerjarig repressief (standaard) toezicht voldoet. Aan dit besluit is toen echter de voorwaarde verbonden dat de ratio weerstandscapaciteit vanaf 2018 minimaal 1,0 dient te zijn.

Zoals het er naar uitziet gaat het niet lukken om vanaf 2018 aan de norm van de provincie (ratio vanaf 2018 ≥ 1) te voldoen, mede gezien de verwachte opgaven in 2018 en verder. Het is op dit moment nog niet duidelijk wat de consequenties hiervan gaan zijn.

4.3.3

Overzicht risico's

In onderstaand overzicht zijn de risico's van de gemeente Venlo in volgorde van belangrijkheid weergegeven. Zowel de risico's van de Algemene Dienst als de risico's van het Grondbedrijf zijn in onderstaand overzicht opgenomen.

Een toelichting op de risico's van de Algemene Dienst is te vinden in bijlage XI. Een algemene toelichting op de risico's van het grondbedrijf is hier beneden opgenomen.

Nr.	Risico	Bron	Kans	Impact	Benodigde weerstands-capaciteit 2018
1	BUIG-Middelen	Algemene Dienst	51-100%	A - Hoog	1.700.000
2	Aanvalsplan BUIG	Algemene Dienst	51-100%	A - Hoog	500.000
3	Meldplicht datalekken	Algemene Dienst	51-100%	A - Hoog	200.000
4	Basisregistratie Ondergrond (BRO)	Algemene Dienst	51-100%	A - Hoog	50.000
5	Maatregelen sociaal domein	Algemene Dienst	26-50%	A - Hoog	700.000
6	Q4	Grondbedrijf (a)	51-100%	B - Middel	7.062.500
7	Rijbewijzen	Algemene Dienst	51-100%	B - Middel	344.219
8	Minder leges inkomsten reisdocumenten grensgemeenten	Algemene Dienst	51-100%	B - Middel	300.000
9	Lagere inkomsten registratie niet-ingezetenen	Algemene Dienst	51-100%	B - Middel	287.703
10	Naturalisaties	Algemene Dienst	51-100%	B - Middel	47.266
11	Verkiezingen	Algemene Dienst	51-100%	B - Middel	47.000
12	Frederik Hendrik Kazerne	Grondbedrijf (a)	26-50%	B - Middel	12.625.000
13	Juridische risico's	Algemene Dienst	26-50%	B - Middel	1.005.000
14	Ondertunneling vierpaardjes	Algemene Dienst	11-25%	A - Hoog	520.000
15	Vluchtelingen en statushouders (sociale wijkteams)	Algemene Dienst	26-50%	B - Middel	175.000
16	Schakelklassen statushouders	Algemene Dienst	26-50%	B - Middel	90.000
17	Omroep Venlo	Algemene Dienst	26-50%	B - Middel	40.000
18	Leerlingenvervoer	Algemene Dienst	26-50%	B - Middel	12.500
19	Venlo Centrum-Zuid	Grondbedrijf (a)	75%	C - Laag	3.750.000
20	Revitalisering veegtes	Grondbedrijf (a)	51-100%	C - Laag	1.950.000
21	Overigen grondbedrijf	Grondbedrijf (a+b)	51-100%	C - Laag	651.000
22	Parkeren	Algemene Dienst	11-25%	B - Middel	375.000
23	Informatieveiligheid	Algemene Dienst	51-100%	C - Laag	200.000
24	BTW risico - Risico naheffing gemeenschapsaccommodaties	Algemene Dienst	11-25%	B - Middel	175.000
25	Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen.	Algemene Dienst	11-25%	B - Middel	62.500
26	TPW rest exploitatie	Grondbedrijf (a)	26-50%	C - Laag	2.550.000
27	Gronden	Grondbedrijf (b)	25%	C - Laag	500.000
28	Begraven	Algemene Dienst	11-25%	C - Laag	25.000
29	Extra uitgaven als gevolg van het niet voldoen aan de wettelijke norm	Algemene Dienst	0-10%	B - Middel	20.000
30	ICT-infrastructuur	Algemene Dienst	0-10%	B - Middel	9.000
31	Algemeen	Grondbedrijf (a)	25%	C - Laag	-1.695.000
32	BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo	Algemene Dienst	0-10%	C - Laag	420.000
33	Onderwijsachterstandenbeleid	Algemene Dienst	0-10%	C - Laag	200.000
Benodigde weerstandscapaciteit 2018 totaal					€ 34.898.688

Algemene toelichting op de risico's binnen het grondbedrijf

Risico's van het Grondbedrijf kunnen zowel betrekking hebben op projecten met een grondexploitatie (a) als op voorraadposities gronden en opstallen (b).

a. Grondexploitaties

Risico's m.b.t. grondexploitaties kunnen optreden bij zowel bedrijventerreinen en woningbouw als bij gemengde functies. Risico's hebben betrekking op het niet realiseren van de geprognosticeerde verkoopprijzen danwel vertraging of afstel van gronduitgifte.

Andere risico's betreffen overschrijding van plan- en rentekosten, onverwachte (hogere) kosten voor bodemsanering, archeologie en explosievenruiming. Ook het

binnenhalen en verantwoorden van subsidies kan risico's met zich brengen. Bovendien kan door veranderende marktomstandigheden het programma aangepast moeten worden. Ook dit kan (financiële) gevolgen hebben.

b. Voorraden gronden en opstallen

Dit zijn gronden of opstallen die (nog) niet voor een nieuwe ontwikkeling in aanmerking komen. Deze eigendommen maken dus geen onderdeel uit van een grondexploitatie.

Risico's kunnen betrekking hebben op (verplichte) afwaardering van de boekwaarde vanwege een lagere marktwaarde. Een ander risico betreft het niet volledig realiseren van de beoogde verkoopprijs. Een (beperkt) risico vormt overschrijding van de sloopkosten.

Risico 30 Algemeen

Dit risico betreft het vraagstuk omtrent administratie- en beheerkosten in de projecten. De kans bestaat dat hier in de toekomst anders mee wordt omgegaan, m.a.w. dat deze kosten niet meer aan projecten worden toegerekend.

Om de kans te beperken dat zich een risico voordoet, zijn voor alle risico's beheersmaatregelen opgesteld. Deze beheersmaatregelen worden ingezet zodra een - financieel - risico zich dreigt voor te doen.

Dit proces wordt continu door het Grondbedrijf in samenwerking met de projectorganisatie gemonitord.

Risico's in matrix

Op basis van een inschatting van de kans van optreden en de impact zijn de risico's visueel weergegeven in onderstaande matrix. Te zien is dat 4 risico's zich in de donkerrode zone bevinden, omdat deze een hoge kans van optreden hebben in combinatie met een hoge impact.

Impact	hoog		14	5	1 t/m 4
	middel	29, 30	22, 24, 25	12 en 13, 15 t/m 18	6 t/m 11
	laag	32, 33	27, 28, 31	26	19 t/m 21, 23
		zeer onwaarschijnlijk (0%-10%)	onwaarschijnlijk (11%-25%)	mogelijk (26%-50%)	waarschijnlijk (51%-100%)
Kans					

4.4

Grondbeleid

Inleiding

De paragraaf Grondbeleid geeft de hoofdlijn van het te voeren grondbeleid en de risico's weer. De verdere uitwerking van het grondbeleid en de grondexploitaties is opgenomen in de Nota Grondbedrijf. In deel A van de Nota wordt beschreven hoe het grond- en vastgoedbeleid wordt ingezet om maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Deel A van de Nota wordt in principe eenmaal per collegeperiode vastgesteld, tenzij er majeure beleidswijzigingen aan de orde zijn. Na gemeenteraadsverkiezingen van 2018 wordt opnieuw grond- en vastgoedbeleid geformuleerd, dat aansluit op de afspraken in het nieuwe coalitieprogramma. Dit is beschreven in deel A van de Nota Grondbedrijf 2015. Deel B van de Nota, de risiconota wordt jaarlijks opgesteld en in november aan de Raad voorgelegd.

4.4.1

Visie op het grondbeleid

Via het grondbeleid intervenueert de overheid doelgericht op de grondmarkt. Grond wordt gekocht, geëxploiteerd, ontwikkeld en verkocht. Het omvat zaken zoals grondaankoop op vrijwillige basis, dan wel via onteigening, vestigen van een voorkeursrecht tot koop, tijdelijk beheer, opstellen van de grondexploitatie, bouwrijp maken, aanleg nutsvoorzieningen, inrichting van de openbare ruimte en kostenverhaal.

Het grondbeleid draagt bij aan:

- de realisering van maatschappelijk gewenste doelstellingen van de gemeente Venlo door het ontwikkelen van ruimtelijke fysieke initiatieven;
- de verbetering van de kwaliteit van de ruimtelijke inrichting;
- een rechtvaardigere verdeling van kosten en baten die ontstaan als gevolg van interventies door de gemeente, en/of particulieren op het terrein van de ruimtelijke inrichting.

De gemeente Venlo kan kiezen uit actief en faciliterend (of passief) grondbeleid en diverse tussenvormen daarvan. In Venlo is sprake van “situationeel” grondbeleid. In de Ruimtelijke Structuur Visie Venlo 2014 is aangegeven dat de gemeente Venlo ter beperking van financiële risico's het ontwikkelen steeds meer overlaat aan de markt. Gebouwd wordt vooral in het stedelijk centrum waarmee bij voorkeur ruimtelijke knelpunten worden opgelost. Bij de ruimtelijke ontwikkelingen maakt de gemeente zoveel mogelijk gebruik van bestaand (leegstaand) vastgoed en van gronden die hun functie hebben verloren. Herstructureringsprojecten in het stedelijk centrum zullen in het algemeen een beduidend hoger krediet vragen dan ontwikkelingen “in de groene wei”. Hierdoor is het moeilijker om een grondexploitatie kostendekkend te maken.

Om ontwikkelrisico's te beperken wordt waar mogelijk gekozen voor faciliterend grondbeleid. Ook bij faciliterend grondbeleid heeft Venlo via het bestemmingsplan en bij de contractvorming beïnvloedingsmogelijkheden. Dit sluit niet uit dat de gemeente Venlo, in specifieke gevallen, zal kiezen voor actief grondbeleid. Dit is bijvoorbeeld het geval bij grondexploitaties waarin de gemeente vanuit haar publieke belang sturing wil uitoefenen en regie wil hebben op een specifieke ontwikkeling en de markt de gewenste ontwikkeling niet wil oppakken.

De gemeente streeft er naar om vóór de vaststelling van het bestemmingsplan ("anterieur") met partijen tot overeenstemming te komen over de ruimtelijke invulling, verdere locatie eisen, fasering en het verhaal van de kosten. Als de verwachting is dat dit niet lukt, bereidt de gemeente een exploitatieplan voor. Daarin zijn onder andere de op marktpartijen te verhalen kosten opgenomen. Een exploitatieplan dient in een voorkomend geval gelijktijdig met het bestemmingsplan te worden vastgesteld.

Bij het realiseren van ruimtelijke fysieke initiatieven kiest de gemeente voor een gebiedsgerichte benadering. Via gebiedsontwikkeling wordt bijgedragen aan de realisering van de ruimtelijke en programmadoelstellingen van de gemeente Venlo. De beleidsafdelingen zorgen ervoor dat bewoners en maatschappelijke partijen, zoals welzijnsorganisaties en woningbouwcorporaties, nadrukkelijk bij de initiatieven worden betrokken.

4.4.2

Werkwijze uitvoering grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid van het Grondbedrijf is vooral operationeel en doelgericht van aard waarmee bijgedragen wordt aan de totstandkoming van de doelstellingen opgenomen in de Ruimtelijke Structuurvisie, de raadsprogramma's en het coalitieprogramma Venlo 2014-2018 'Verbinden vanuit vertrouwen en verantwoordelijkheid'. Het gaat hierbij om de wijze waarop de producten van het Grondbedrijf, de grondexploitaties, tot stand komen, welke beleidsuitgangspunten en beleidsinstrumenten het Grondbedrijf daarbij hanteert en hoe wordt afgestemd met interne en externe relaties.

Het grondbeleid wordt uitgevoerd door de afdeling Ruimte en Economie (Grondbedrijf en team Projectmanagement) van de gemeente Venlo. Het moet optimaal bijdragen aan het realiseren van de maatschappelijke doelen van de gemeente Venlo. Daarom worden alle ruimtelijk fysieke initiatieven, die vanuit de beleidsafdelingen van de gemeente worden aangedragen, zorgvuldig beoordeeld in het Wegingsoverleg. Na een positief advies uit de weging legt de beleidsafdeling

het initiatief ter besluitvorming voor aan het College of de Raad. Na instemming en het beschikbaar stellen van een krediet worden deze grondexploitaties/projecten via de methode van projectmatig werken verder ontwikkeld.

Het grondbedrijf monitort de voortgang van de onderhanden zijnde grondexploitaties. Dit gebeurt via periodieke rapportages, die inzicht geven in de stand van zaken van exploitaties en die het management in staat stelt om bij te sturen. De Raad wordt halfjaarlijks geïnformeerd over de voortgang van de (majeure) projecten. In deel B van de nota Grondbedrijf “de risiconota” wordt jaarlijks een beeld gegeven van de stand van zaken van de onderhanden exploitaties en wordt een uitspraak gedaan over de risico's van de exploitaties.

Uitgangspunten grondexploitatie

- Een exploitatieplan voor een grondexploitatie, dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de Raad, is altijd sluitend. De opbrengsten moeten altijd groter of gelijk zijn aan de kosten.
- Gedurende de looptijd van een grondexploitatie kunnen er financiële afwijkingen optreden. Deze komen ten laste c.q. ten gunste van het grondbedrijf (Algemene Grondreserve); uitzondering hierop zijn inhoudelijke planwijzigingen.
- Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt een voorziening getroffen voor een verwacht tekort van een lopende grondexploitatie.
- Van een grondexploitatie wordt (tussentijds) winst genomen voor zover de boekwaarde van een grondexploitatie negatief is (de opbrengsten overstijgen de kosten) en de nog te maken kosten de negatieve boekwaarde niet overstijgen.
- Een grondexploitatie wordt afgesloten wanneer nagenoeg alle werkzaamheden zijn verricht en alle verkopen zijn gerealiseerd.
- Een winst of verlies op een grondexploitatie wordt, na afsluiten van de exploitatie, toegevoegd of onttrokken aan de Algemene Grondreserve van het Grondbedrijf.

Actualiteiten

Rekenkameronderzoek Grondbeleid

Op 8 juni 2016 heeft de Rekenkamercommissie het Rekenkameronderzoek Grondbeleid gepubliceerd. De Rekenkamercommissie heeft in dit onderzoeksrapport een 13-tal aanbevelingen met verbeter suggesties opgenomen waarmee de organisatie aan de slag is gegaan. De verbeterde projectenrapportage,

waarin de verbinding tussen inhoudelijk programma en financiën wordt gelegd, is hiervan een gevolg.

Vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 zijn gemeentes in principe vennootschapsbelastingplichtig. Voor elke gemeentelijke activiteit wordt onderzocht (de ondernemerstoets) of er naar winst wordt gestreefd. Indien dat het geval is, passeert de activiteit de ondernemerspoort en is er sprake van een onderneming in fiscale zin. Over de jaarlijkse winst volgt belastingheffing. Ten behoeve van de ondernemerstoets is door de Fiscus en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten voor grondexploitaties een QuickScan opgesteld. Voor het Venlose grondbedrijf volgt hieruit dat, gezien de in het verleden gedane forse investeringen, het grondbedrijf niet door de ondernemerspoort gaat. Dit najaar zal dit definitief worden afgestemd met de Belastingdienst.

Overtollig vastgoed

Economisch is sprake van herstel van de vastgoedmarkt. Na een aantal magere jaren merken we vanuit de markt een toenemende belangstelling naar o.a. (overtollig) vastgoed en (landbouw-)gronden. Voor zover deze tot het Grondbedrijf behoren en geen strategisch doel hebben, wordt ingezet op vermarkten van het vastgoed en de gronden.

Herinrichting stedelijk centrum en reductie overcapaciteit woningbouw

Voor de projecten Q4 en Venlo Centrum Zuid (Maaswaard) wordt gekeken naar een mogelijke andere invulling van de bestaande plannen. Tevens liggen er afspraken met de provincie om te komen tot een reductie van 40% van de overcapaciteit in de woningbouwprogrammering gemeentebreed. Dit o.a. met het oog op de toekomstige krimp van de bevolking. Dit kan leiden tot inhoudelijke planaanpassing met (negatieve) financiële gevolgen. Het definitieve bedrag hiervan wordt bepaald bij herziening van de grondexploitaties bij de komende jaarrekening.

4.4.3

Prognose toekomstige resultaten en winstraming

De gemeente Venlo heeft ca. 30 grondexploitaties als onderhanden werk. De prognose van de toekomstige resultaten van de exploitaties met een positief resultaat bedraagt € 4,9 miljoen op contante waarde. Voor de jaren 2018 en 2019 wordt in beperkte mate winstneming verwacht. Dit is nadrukkelijk afhankelijk van de ontwikkelingen c.q. verkopen.

Voor de verliesgevende exploitaties is conform voorschriften de Voorziening Nadelige Exploitatieresultaten gevormd. Deze heeft naar verwachting per 31 december 2017 een stand van € 38,6 miljoen.

De Algemene Grondreserve heeft op 31 december 2017 een verwachte stand van € 1,1 miljoen. Verwacht wordt dat deze reserve de komende jaren zal fluctueren tussen € 1 en € 3 miljoen. Dit is onder het door de Raad ingestelde minimumniveau. Bij de actualisatie in 2018 van de Beheersverordening Ontwikkelbedrijf wordt het minimumniveau van de Algemene Grondreserve tegen het licht gehouden.

Nota Grondbedrijf

Voor nadere detaillering van het grondbeleid verwijzen we naar de Nota Grondbedrijf 2018 die tevens in november aan de Raad wordt aangeboden.

4.5

Onderhoud kapitaalgoederen

4.5.1

Algemeen

Het versterken van de woon- en leefomgeving is essentieel voor het vasthouden en aantrekken van inwoners. Het instandhouden van een aantrekkelijke, hele en veilige leefomgeving hoort daarbij.

De instandhouding van de kapitaalgoederen is daarbij essentieel. Dit vereist een integrale afweging tussen de kapitaalgoederen (het areaal), de vastgesteld kwaliteitsniveau (de kwaliteit) en de personele en financiële middelen (de middelen). Belangrijk uitgangspunt bij deze afweging vormt C2C als filosofie en instrument om de transitie naar onuitputtelijke grondstoffen, duurzame energie, klimaatadaptie en gezondheid op lokaal en regionaal niveau te realiseren dan wel te versnellen. Een belangrijk instrument daarbij vormt de TCO-methode (Total Cost of Ownership), waarbij alle kosten gerelateerd aan de aanschaf, gebruik en onderhoud gedurende de levenscyclus van kapitaalgoederen volledig inzichtelijk worden gemaakt.

Andere belangrijke beleidsmatige uitgangspunten (m.n. uit de beleidsmatige raadsprogramma's uit het sociaal- en ruimtelijk domein) bij de afweging vormen de differentiatie qua beheer van de leefomgeving en gemeentelijke vastgoed en de differentiatie tussen wijken waarbij nadrukkelijk wordt ingezet op betrokkenheid, inspraak en zelfs zelfbestuur burgers. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar Programma 11 Beheer openbare ruimte (paragraaf 3.11).

Uiteraard zullen de resultaten van de afweging niet strijdig zijn met vigerende wet- en regelgeving en zullen ze in de pas lopen met de beschikbare middelen. Immers na jarenlange taakstellingen en bezuinigingen zullen bewust keuzes gemaakt moeten worden vanuit een realistische ambitie. Aan de ambitie van de Strategische visie 2030 'Een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving door langjarig gerichte investering' kan dus in het beheren van de openbare ruimte in beperkte mate invulling gegeven worden. Daarnaast is een aantal van de taken waarop kapitaalgoederen betrekking hebben verplicht. Zo heeft de gemeente een wettelijke plicht betreffende de riolering en het onderhoud van wegen. Daarnaast heeft de gemeente diverse (wettelijke) zorgplichten zoals ten aanzien van bomen.

Tot slot wordt aangetekend dat achterstallig beheer en onderhoud kan leiden tot risico's, kapitaalvernietiging en aansprakelijkstelling van de gemeente. De meerjarige onderhoudsprogramma's binnen de gemeente Venlo zijn gebaseerd op beheer- en beleidsplannen, zoals onder andere het GRP en het Meerjarenprogramma voorziening Groot Onderhoud Wegen. Op deze wijze wordt gestructureerd uitvoering gegeven aan het beheer en onderhoud van de infrastructuur, voorzieningen en vastgoed binnen de gemeente Venlo.

4.5.2 Wegen (inclusief Civiele Objecten)

Het beheerareaal wegen is verdeeld in hoofdwegen, wegen in wijken, fietspaden, wegen buiten de bebouwde kom en onverharde wegen. Daarnaast valt het weg-areaal te verdelen in verhardingssoort. In onderstaande tabel staat het areaal zoals dit momenteel wordt aangehouden voor het wegbeheer en -onderhoud.

(m2)	Totalen	Oost	West	Zuid	Noord
Asfalt	3.335.789	712.016	1.054.015	909.615	660.143
Elementen	2.747.080	796.428	777.292	917.254	256.106
Onverhard	540.263	43.523	153.101	100.963	242.676
Beton	8.442	0	452	5.702	2.288
Onbekend	12.277	5.372	0	0	6.905
Totalen	6.643.851	1.557.339	1.984.860	1.933.534	1.168.118

N.B. Dit zijn de areaalgegevens uit 2016, aangezien de invoering van de Basisregistratie Grootschalige Topografie en de vernieuwing van het geautomatiseerde gegevensbeheersysteem, nog niet is afgerond.

Het beheerareaal civiele objecten omvat onder meer bruggen, tunnels, duikers, keermuren en kademuren. Uit verschillende inventarisaties, uitgevoerd in de afgelopen jaren, blijkt dat gemeente Venlo circa 700 civiele objecten (exclusief duikers en spoorwegovergangen) in eigendom, beheer en onderhoud heeft. Ook zijn inspecties uitgevoerd om een eerste beeld te krijgen van de kwaliteit en de onderhoudsbehoefte van de objecten.

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Eind 2012 is het Meerjarenplan voorziening Groot Onderhoud Wegen (RV 2012-97) vastgesteld, waarin de aangehouden kwaliteitsniveaus zijn opgenomen (voldoen aan de zorgplicht op basis van de Wegenwet, voorkomen van kapitaalvernietiging en huidig kwaliteitsniveau handhaven).

Het beheer en onderhoud van de civiele objecten is beleidsmatig nog onvoldoende geregeld en er zijn nog geen kwaliteitsniveaus vastgesteld.

In 2017 is een aanvang gemaakt met een integrale visie (beheerplan) op de openbare ruimte, waar de wegen en civiele objecten deel van uitmaken. Beoogd wordt dit in de eerste helft van 2018 vast te laten stellen.

Actuele onderhoudstoestand

De actuele kwaliteit van het weg-areaal wordt objectief gemeten aan de hand van de landelijk toegepaste weg-beheersystematiek van het CROW. Aan de hand van de laatst uitgevoerde inspectie (2016) is vastgesteld dat de onderhoudsbehoefte is toegenomen en er duidelijk sprake is van achteruitgang van de kwaliteit van het weg-areaal. Dit is mede veroorzaakt door bezuinigingen en taakstellingen in de afgelopen jaren.

De resultaten van de laatste Stadspeiling (2015) laten zien dat het "onderhoud van straten, paden en trottoirs" door onze inwoners met een 5,55 gewaardeerd wordt en het "schoonhouden (onkruid, rommel)" met een 5,48 (schaal 1 tot 10).

Uit de resultaten van de inspecties van de civiele objecten blijkt dat de objecten gemiddeld in een redelijk goede staat van onderhoud verkeren. Wel is er sprake van een structurele onderhoudsbehoefte. Dit betreft voornamelijk preventief onderhoud om de veiligheid te borgen en kapitaalvernietiging te voorkomen.

Wat zijn de benodigde onderhoudsbudgetten (beïnvloedbaar)?

In het Meerjarenplan voorziening Groot Onderhoud Wegen (RV 2012-97) is het benodigde (planmatig) onderhoudsbudget vastgesteld op ruim € 3 miljoen per jaar. Daarnaast is er in de begroting circa € 1,3 miljoen beschikbaar voor onder andere het onderhoud aan bermen, onverharde wegen, wegmarkering en aankoop van civieltechnisch materiaal. Voor het reinigen van wegen is jaarlijks circa € 0,8 miljoen beschikbaar en benodigd.

Voor civiele objecten is geen structureel onderhoudsbudget beschikbaar. Vooruitlopend op de integrale visie op de openbare ruimte, worden ten behoeve van de begroting 2018, voorstellen ingediend voor het (aanvullend) benodigd onderhoudsbudget voor wegen en civiele objecten. Voor wegen bedraagt het benodigde planmatig onderhoudsbudget jaarlijks ruim € 4 miljoen. Voor civiele objecten bedraagt dit in 2018 €685.000 en vanaf 2019 € 450.000.

Planning en actiepunten voor 2018

In 2018 worden reguliere inventarisaties en inspecties uitgevoerd van de beheerarealen wegen en civiele objecten. Op basis van de resultaten worden onderhoudsplannen opgesteld of geactualiseerd en wordt in de begroting 2018 invullingen gegeven aan het benodigd onderhoud. Hierbij vindt nadrukkelijk de in

de inleiding beschreven afweging op basis van beschikbare middelen en genoemde beleidsuitgangspunten plaats.

In 2017 en 2018 wordt een integrale visie op de openbare ruimte opgesteld. Beoogd wordt deze tijdig gereed te hebben voor besluitvorming, zodat dit meegenomen kan worden in de begroting van 2019 en verder, voor het beheer onderhoud van wegen en civiele objecten.

4.5.3 Groen- en speelvoorzieningen

Het beheerareaal groen en speelvoorziening is een belangrijk onderdeel in de beleving van de openbare ruimte. In dit product wordt onderscheid gemaakt in openbaar groen, bomen, bossen en natuurgebieden, hondenpaden, speelvoorzieningen en recreatieve voorzieningen. Onderstaande tabel geeft de areaalgegevens zoals deze momenteel worden aangehouden.

	Totalen	Oost	West	Zuid	Noord
Bomen (st)	58.127	13.183	19.909	15.001	10.034
Beplanting (m2)	2.969.633	696.746	1.187.640	702.977	382.270
Hagen (m)	107.289	28.661	29.019	37.081	12.528
Gras (m2)	5.282.575	982.252	1.971.537	1.288.006	1.040.779
Verharding (m2)	317.906	82.812	118.834	68.151	48.108
Vijvers (m2)	166.628	49.638	32.400	73.784	10.805
Speelplekken	circa 260 locaties, 1441 speeltoestellen				
Hondenpaden	140 hondenpaden, 30 uitrenplekken				

N.B. Dit zijn de areaalgegevens uit 2016, aangezien de invoering van de Basisregistratie Grootschalige Topografie en de vernieuwing van het geautomatiseerde gegevensbeheersysteem, nog niet is afgerond.

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Voor het beheerareaal groen en speelvoorzieningen worden nog steeds de in 2007 vastgestelde kwaliteitsniveaus (raadsvoorstel 31-2007), volgens de systematiek van Integraal Beheer Openbare Ruimte, aangehouden.

Actuele onderhoudstoestand

De uitvoering van groenonderhoud vindt plaats op basis van beeldkwaliteit. Deze beeldkwaliteit is direct gekoppeld aan het gekozen kwaliteitsniveau. Door in de uitvoering te sturen op beeldkwaliteit, voldoet de actuele onderhoudstoestand aan de vastgestelde kwaliteitsniveaus. De speelvoorzieningen worden jaarlijks minimaal op veiligheid geïnspecteerd en beheerd.

Naast de technische onderhoudstoestand, bleek uit de Stadspeiling 2013 dat 77% van de inwoners tevreden was over de groenvoorziening in de buurt en dat 65% tevreden was over de speelvoorzieningen. De resultaten van de Stadspeiling 2015 laten zien dat de inwoners het "onderhoud perken & plantsoenen" met een 5,73 waarderen en het "onderhoud speelvoorzieningen" met een 6,08 waarderen (op een schaal van 1 tot 10).

Particuliere initiatieven en participaties leveren in toenemende mate een positieve bijdrage aan de actuele onderhoudstoestand. Wel betreft dit (nog) maar een beperkt aandeel in het totale onderhoud van de groen- en speelvoorzieningen.

Zijn de onderhouds- en beheerplannen actueel?

Het groenbeleidsplan Venlo uit 1994 is verouderd. In 2016 is een aanvang gemaakt met de nota Groen en Water om het beleid te vernieuwen. Aansluitend worden nieuwe uitvoeringsplannen opgesteld om invulling te geven aan dit beleid. Tot dan zijn de huidige uitvoeringsplannen actueel, waarbij voor de uitvoering in ruime mate gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid tot inbesteding bij de WAA.

In 2017 en 2018 wordt een integrale visie op de openbare ruimte opgesteld. Beoogd wordt deze tijdig gereed te hebben voor besluitvorming, zodat dit meegenomen kan worden in de begroting vanaf 2019 en verder, voor het beheer onderhoud van de groen- en speelvoorzieningen.

Wat zijn de benodigde onderhoudsbudgetten (beïnvloedbaar)?

Voor duurzaam onderhoud van het openbaar groen is in 2018 is circa € 2,5 miljoen beschikbaar. Voor het beheer en onderhoud van bossen en natuurgebieden is jaarlijks circa € 0,28 miljoen beschikbaar. Voor de speel- en recreatieve voorzieningen is jaarlijks circa € 0,1 miljoen beschikbaar voor het regulier onderhoud en het borgen van de veiligheid. Het beheer en onderhoud van de hondenpaden en uitrenplaatsen vraagt jaarlijks € 0,15 miljoen.

De genoemde onderhoudsbudgetten zijn minimaal nodig om op de verschillende productonderdelen het huidige kwaliteitsniveau te handhaven.

Zijn er knelpunten betreffende de beschikbare onderhoudsbudgetten?

Door het verouderde beleid is op verschillende fronten een adequate invulling van de verschillende taken niet mogelijk.

De structurele bezuinigingen op de budgetten hebben mede de kwaliteit van het openbaar groen beïnvloed. Diverse groenarealen (vooral struiken) hebben technisch het einde van de levensduur bereikt en doen een (te) groot beroep op de onderhoudsbudgetten. Daarnaast vormen de beperkte (bio)diversiteit en de klimaatverandering knelpunten in het groenareaal. De beschikbare onderhoudsbudgetten bieden onvoldoende ruimte, om de benodigde aanpassingen, reconstructies en omvormingen uit te voeren.

De bezuiniging op het onderhoudsbudget voor bomen in de periode 2011 t/m 2013 hebben tot verdere achteruitgang in kwaliteit geleid. Vanaf 2014 is gestart met het planmatig wegwerken van de opgelopen achterstanden. Ook in 2018 blijft het onderhoud gericht op wegwerken van achterstanden en het borgen van de veiligheid. Daarin is in toenemende mate sprake van plagen en ziektes, die om adequate behandeling vragen of tot verwijdering van bomen leiden.

Ten aanzien van de huidige kwaliteit van de speelvoorzieningen zijn er geen knelpunten. Wel zijn er regelmatig (nieuwe) wensen vanuit bewoners rondom speelvoorzieningen. Er zijn geen budgetten beschikbaar die het mogelijk maken om deze wensen te realiseren.

Planning en actiepunten voor 2018

In 2018 wordt invulling gegeven aan regulier beheer en onderhoud. Mogelijk wordt daaraan invulling gegeven op basis van nieuw beleid (nota Groen en Water) en de nieuwe integrale visie op de openbare ruimte. Hierbij wordt nadrukkelijk de in de inleiding beschreven afweging op basis van beschikbare middelen en genoemde beleidsuitgangspunten plaatsgevonden.

Naast het uitvoeren van het regulier onderhoud aan het groenareaal en de speelvoorzieningen wordt in 2018 doorgepakt in het stimuleren van bewonersparticipatie, zelfwerkzaamheid en betrokkenheid. Daarin wordt in toenemende mate in samenspraak met de inwoners, bedrijven en instellingen, opgetrokken in het maken van keuzes ten aanzien van kwaliteit, beheer en onderhoud.

Ten aanzien van groenonderhoud en speelplekken liggen er kansen om het areaal hagen en speelplekken te reduceren. Deze afname kan leiden tot een besparing op het onderhoudsbudget.

4.5.4

Riolering en regenwatersystemen

De term 'riolering' dekt sinds de invoering van de verbrede zorgplicht in 2007 niet meer geheel de lading. Een passender benaming is 'riolering en regenwatersystemen' of 'verbrede riolering'.

Onder de kapitaalgoederen 'riolering en regenwatersystemen' vallen de ruim 665 kilometer vrij verval rioolbuizen die in Venlo in de grond liggen, verdeeld over gemengde riolering en vuilwater- en regenwaterriolering in (verbeterd) gescheiden stelsels of infiltratieleidingen. Daarnaast is, veelal in de buitengebieden, circa 82 km drukriool aanwezig met ongeveer 75 hoofdgemalen en circa 380 minigemalen. In de verhardingen liggen ruim 36.000 kolken om het regenwater in te zamelen. Ook omvat het systeem diverse schuiven, kleppen, bergbezinkbassins, wadi's en infiltratievoorzieningen om regenwater te bergen en zo nodig te transporteren, de regenwateroverlast te beperken en de vuiluitworp op oppervlaktewater te reduceren. Dit gehele riolering- en regenwatersysteem is ingericht om het afvalwater van de circa 47.000 rioolaansluitingen en het regenwater van de 1375 hectare aangesloten verhard oppervlak te verwerken.

In december 2014 is het nieuwe GRP inclusief de exploitatie 2014-2023 vastgesteld.

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Een van de uitgangspunten bij het GRP is het principe 'sober en doelmatig'. In het GRP zijn in verband met het op een doelmatige wijze invulling geven aan de zorgplichten voor regen, afval en grondwater vijf doelen opgesteld. De in het GRP omschreven beleidsdoelstellingen dragen hoofdzakelijk bij aan:

- Het op een doelmatige en milieu-verantwoorde wijze inzamelen en afvoeren van afvalwater.
- Het op een doelmatige wijze inzamelen, afvoeren en verwerken van overtollig regenwater en overtollig grondwater.
- Het verminderen van de kans op wateroverlast als gevolg van (hevige) neerslag.
- De kwaliteit van het oppervlaktewater en de bodem niet negatief beïnvloeden, door ongewenste emissies naar oppervlaktewater, grond en grondwater te voorkomen.
- Het op een doelmatige en duurzaam mogelijke wijze invulling geven aan de stedelijke (afval)watertaken.

Deze doelstellingen zijn in het GRP vertaald voor de volgende hoofdthema's:

- Afvalwater
- Hemelwater
- Grondwater
- Waterkwaliteit oppervlaktewateren
- Doelmatig beheer / instandhouding
- Duurzaamheid, nieuwe sanitatie

Op basis daarvan heeft een invulling plaatsgevonden naar de benodigde maatregelen op hoofdlijnen. De uit te voeren maatregelen worden in een jaarlijks uitvoeringsprogramma door het college vastgesteld.

Actuele onderhoudstoestand

De conditie van het stelsel is toereikend. De leeftijd van het stelsel blijft toenemen. Het beheer en onderhoud is gericht op de instandhouding van de conditie van het stelsel. Dit gebeurt op een sober en doelmatige wijze, zodat het stelsel kan blijven functioneren.

De staat van de riolering en regenwatersystemen wordt gemonitord. Hiertoe bestaat voor de diverse onderdelen een reiniging- en inspectiecyclus. Op basis van de analyse van de inspectieresultaten worden de noodzakelijke beheer- en onderhoudsresultaten vastgesteld.

Zijn de onderhoud- en beheerplannen actueel?

De resultaten van de onderhoud- en beheerplannen, inclusief benodigde budgetten, zijn verwerkt in de actualisatie van het GRP. Eind 2014 is een nieuw GRP inclusief de exploitatie 2014-2023 vastgesteld. Behoudens enkele accentverschuivingen wordt het bestaande beleid gecontinueerd. De uit te voeren maatregelen worden in een jaarlijks uitvoeringsprogramma door het college vastgesteld. De raad wordt hierover middels een RIB geïnformeerd.

In overeenstemming met het vastgestelde beleidskader binnen de gemeente Venlo zal een (financiële) actualisatie van het plan tenminste iedere drie jaar aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Knelpunten betreffende de beschikbare onderhoudsbudgetten

De gereserveerde investeringen voor instandhouding in de exploitatie GRP 2014-2023 zijn gebaseerd op de beoordeling van de (recente) inspectieresultaten en stelselkenmerken. Het is niet uit te sluiten dat in de toekomst meer uitval zal ontstaan gezien de steeds toenemende leeftijd van de nog niet gerepareerde

stelselonderdelen. Er is geen aanleiding om in de huidige planperiode hiervoor een reservering in de exploitatie op te nemen. Bij de actualisatie van de exploitatie GRP zal dit opnieuw worden beoordeeld waarbij ook de leeftijdsopbouw van het stelsel en uitval in het verleden wordt meegenomen. Zodra een significante stijging van schadebeelden uit cyclische inspectieresultaten hier aanleiding toe geeft, wordt hierop geanticipeerd. Er worden dan extra middelen gezocht. Het niet aanvullen van deze middelen zal anders op termijn ertoe leiden dat er een grotere kans op schade aan het riool en de bovengelegen verharding kan optreden. De daarmee gepaard gaande herstelkosten zullen naar verwachting groter zijn dan de benodigde extra middelen.

Planning en actiepunten voor 2018

Eind 2017 wordt een (financiële) actualisatie van het GRP opgesteld en ter besluitvorming voorgelegd. Eveneens is in 2017 het concept uitvoeringsprogramma 2018 opgesteld. Hierbij heeft nadrukkelijk de in de inleiding beschreven afweging op basis van beschikbare middelen en genoemde beleidsuitgangspunten plaatsgevonden.

Dit jaarlijkse operationele programma geeft een nadere uitwerking van het GRP waarin voor het betreffende jaar concreet wordt aangegeven welke voorzieningen worden aangelegd (watertaken), welke onderzoeken zullen worden uitgevoerd en welke instandhoudingsmaatregelen worden getroffen.

Als onderdeel van het uitvoeringsprogramma van 2016 is een eenmalig versnellingsprogramma opgesteld om invulling te geven aan de planning van het GRP 2014-2023. De afronding van dit versnellingsprogramma loopt door in 2018.

Instandhouding en watertaken

De maatregelen hebben behalve instandhouding ook betrekking op verdere aanpassingen van het systeem. Zoals de terugdringing van vuiluitworp op oppervlaktewater via riooloverstorten in diverse stadsdelen.

Het verminderen van de kans op wateroverlast door middel van optimalisatie van het rioolsysteem.

Dit gebeurt door het benutten van restberging en capaciteit in het bestaande stelsel en afkoppelen. Door middel van afkoppelen worden regenwater en vuilwater van elkaar gescheiden. Dit heeft behalve de vermindering van de kans op wateroverlast ook een gunstig effect op de vuiluitworp naar het oppervlaktewater en het grondwater. Bovendien word er minder regenwater naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie van het waterschap afgevoerd wat een gunstige invloed op het zuiveringsproces betekent. In de uitvoeringsprogramma's GRP 2016,

2017 en 2018 is voorzien in bijdrage aan de stimuleringsregeling voor het afkoppelen van hemelwater op particulier terrein. Meer als de helft van het verhard oppervlak in Venlo waarvan het regenwater naar de riolering afstroomt, is particulier eigendom. De stimuleringsregeling kent een regionaal karakter in het kader van de samenwerking in de waterketen tussen gemeenten en waterschap.

Bij doorontwikkeling van de voorspelde klimaatsveranderingen zal de kans op wateroverlast minder snel afnemen, dan wel zelfs toenemen. In het kader van de uitwerking van de door de raad vastgestelde richtinggevende uitspraken bij de “Agenda groen en water” zal een regionale stresstest(light) klimaat worden uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn input voor de uitwerking van de dilemma’s voor de keuze in ambitieniveau bij de verdere uitwerking van de Agenda groen en water. De uiteindelijke keuze in ambitieniveau zal ook gevolgen hebben voor de exploitatie GRP en mogelijk op termijn voor de daaraan gekoppelde rioolheffing.

Samenwerking

Door samenwerking en afstemming over de benchmarkgegevens tussen de Noord-Limburgse gemeenten onderling, wordt op basis van het principe leren van elkaar, de komende periode naar mogelijkheden voor kostenbesparingen en kennisbundeling in de watersector gezocht. Vooral op het vlak van de intergemeentelijke samenwerking wordt geschat dat er kansen liggen. Daar waar verbreding met bijvoorbeeld het waterschap een verdere synergie kan opleveren, zal deze opgezocht worden.

4.5.5

Vastgoed

Afschrijven, onderhoud, renovatie nieuwbouw en gebruikswaarde

Zonder een klein beetje theorie over gebouwonderhoud is het lastig te beoordelen wat de status is van het onderhoud kapitaalgoederen voor gebouwen. Allereerst is er de economische levensduur van een gebouw. Deze is gelijk aan de afschrijvingstermijn, veelal 40 of 50 jaar. De technische levensduur van een gebouw bedraagt met planmatig onderhoud zo'n 40 tot 50 jaar. De technische levensduur van een gebouw kan verlengd worden door een gebouw te renoveren. Vindt er geen renovatie plaats, dient er na verloop van tijd gesloopt en vervangende nieuwbouw gepleegd te worden.

De kortste levensduur van een gebouw wordt echter niet bepaald door de economische of technische levensduur maar door de gebruikswaarde van een gebouw. Er wordt steeds meer gezocht naar mogelijkheden om een organisatie te kunnen huisvesten naar de actualiteit van de dag. Het gevolg voor de vastgoedmarkt is een toenemende vraag naar flexibiliteit. We werken steeds meer papierloos en activiteit gestuurd, met de vrijheid om op zoek te gaan naar de meest geschikte werkplek. De ruimtevraag neemt af en wordt pluriformer en thuiswerken wordt gemeengoed. De gebruiker van gebouwen heeft een dynamische huisvestingsbehoefte. Door de jaren heen stijgen de prestatie eisen die men aan gebouwen stelt, zowel qua wetgeving als qua kwaliteit. Met die stijging van de prestatie eisen wordt ook de acceptabele ondergrens naar boven geduwd. Het vertrek in 2009 en 2010 uit de ca 30 jaar oude stadskantoren Peperstraat en Kwietheuvel is in Venlo een voorbeeld voor deze theorie over gebruikswaarde. In andere theorieën gebruikt men functionele levensduur als tijd tot wanneer een gebouw zijn functie adequaat kan hebben.

Beleid

Voor het onderhoud van vastgoed zijn voorzieningen gevormd conform artikel 44 lid 1c van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Voorzieningen worden gevormd om de (groot) onderhoudslasten van een kapitaalgoed over een aantal jaren te egaliseren en kunnen alleen worden ingesteld en gevoed op basis van een beheerplan van het desbetreffende kapitaalgoed. Dit beheerplan dient periodiek te worden geactualiseerd.

Onderhoud is niet levensduur verlengend, maar dient om het vastgoed gedurende haar levensduur actief in goede staat te houden. Onderhoud is het uitvoeren van preventieve dan wel correctieve maatregelen om een object in goede staat te houden of te brengen (op een vooraf door de raad vastgesteld kwaliteitsniveau). Onderhoud kan worden onderscheiden in groot onderhoud en klein onderhoud. Onder groot onderhoud wordt verstaan onderhoud van veelal ingrijpende aard dat

op een groot deel van het object wordt uitgevoerd en na een langere gebruiksperiode moet worden verricht. Klein onderhoud is het onderhoud dat in het eerste of het lopende planjaar op een klein gedeelte van het object wordt uitgevoerd. Onderhoudskosten worden gemaakt om het object gedurende de levensduur op een bepaald kwaliteitsniveau te houden (naar behoren laten functioneren en een bepaalde representativiteit laten behouden). De kosten van klein en groot onderhoud zijn dus niet levensduur verlengend en mogen dus niet worden geactiveerd. De componentenbenadering gaat uit van het splitsen van een gebouw in een aantal componenten zoals casco en installaties. In het plaats van het gebouw totaal lineair af te schrijven worden de componenten los van elkaar afgeschreven. Indien de componentenbenadering wordt toegepast is er sprake van vervangingsinvesteringen en niet meer van onderhoud. Kosten van klein onderhoud dienen in het jaar van uitvoering ten laste van de exploitatie te worden gebracht. Kosten van groot onderhoud worden in het jaar van uitvoering ten laste van een vooraf gevormde voorziening gebracht. Kosten van het wegwerken van achterstallig onderhoud dienen ineens ten laste van de exploitatie te worden gebracht.

Tenminste éénmaal in de vier jaar stelt de raad een integrale beleidsnota over het beleidskader onderhoud kapitaalgoederen vast en de hoofdlijnen daarvan worden jaarlijks opgenomen in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen (artikel 9, tweede lid, onder c BBV).

De raad heeft het onderhoud kwaliteitsniveau van het vastgoed conform norm NEN 2767 vastgesteld op niveau 3 (raadsbesluit december 2015). Niveau 3 is redelijk (geen nieuwbouw, beperkte onderhoudsschade of onderhoudsbehoefte). Een uitzondering vormen het stadhuis en de poortwoningen, deze zijn vastgesteld op niveau 2. Dit betekent goed (vergelijkbaar met nieuwbouw, wel veroudering, geen onderhoudsschade of onderhoudsbehoefte). Overtollig vastgoed wordt onderhouden op niveau 5. Dit betekent slecht (grote onderhoudsschade en grote onderhoudsbehoefte). Het meerjarenplan onderhoud is opgesteld met dat kwaliteitsniveau. In de voorzieningen (sport, ambtelijke huisvesting, parkeren, welzijn en cultuur) zijn de kosten opgenomen voor onderhoud aan de buitenschil en de gebouw installaties (eigenaarsonderhoud). Het huurdersonderhoud is niet opgenomen in de voorziening aangezien deze kosten ten laste van de huurder komen.

Soorten vastgoed (in een gebouw kunnen meer functies gehuisvest zijn)

- Onderwijs. Het onderhoud van onderwijsgebouwen (behalve noodlokalen) valt onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen.
- Welzijn (peuterspeelzaal, verenigings- en wijkgebouwen en gemeenschapsaccommodaties)
- Kunst en cultuur (bibliotheek, museum, theater, poppodium, muziekschool)
- Sport en recreatie (sporthal, gymzaal, zwembad, gebouw bij openlucht sport)
- Vastgoed voor eigen gebruik (stadhuis, stadskantoor, gebouw openbare ruimte)
- Parkeren (3 garages en 1 fietsenstalling)
- Geen beleidsfunctie
- Vastgoed voor economische zaken en ruimtelijke ordeningsbeleid. De gebouwen in Q4 en het kazerne kwartier worden aangemerkt als dynamisch vastgoed en worden niet beoordeeld in de zin 'onderhoud kapitaalgoederen'.
- Overtollig en leegstaand vastgoed (voormalige raadhuizen en scholen)

Huidige kwaliteit, zowel technisch als qua beleving en de meetmethodiek

Gemeente Venlo is als eigenaar verantwoordelijk voor het planmatig onderhoud aan ca. 140 gemeentelijke gebouwen. Op 29 november 2006 heeft de raad het kwaliteitsniveau voor het onderhoud van gebouwen middels het gebouwenbeheersplan (2006) vastgesteld. Elke 3 jaar wordt het meerjarenplan onderhoud gebouwen geactualiseerd. Aan de hand van deze meerjaren onderhoudsplanningen wordt inzicht verkregen welke budgetten op welke momenten benodigd zijn om de gemeentelijke gebouwen op het vooraf afgesproken kwaliteitsniveau in stand te houden. De kostenramingen van de onderhoudsmaatregelen zijn op marktconformiteit getoetst. Het meerjaren inzicht in de kosten is daardoor betrouwbaar.

Nadat het meerjarenplan 2010-2019 was vastgesteld door de raad is er een aantal bezuinigingsmaatregelen doorgevoerd die ten koste zijn gegaan van de dotatie en de reserve in de onderhoudsvoorziening van de gebouwen. Deze bezuinigingen hebben zijn weerslag gehad op de uit te voeren onderhoudswerkzaamheden en daarmee ook op het kwaliteitsniveau van de gebouwen. De gebouwen konden niet meer op het noodzakelijke kwaliteitsniveau dat in het gebouwenbeheersplan 2006 was vastgesteld onderhouden worden. Als gevolg van deze bezuinigingen is in het meerjarenplan 2013-2022 het gewenste kwaliteitsniveau van de gebouwen verlaagd van niveau 3 (redelijk) naar niveau 4 (matig = mindere uitstraling,

eenvoudige toepassing materialen, redelijk afwerking niveau). Dit was bedoeld als tijdelijke oplossing.

De huidige technische kwaliteit van het gebouwenbestand is heel divers. Alle nieuwbouwcomplexen voldoen aan de eis kwaliteitsniveau 3. Complexen waarbij het einde van de technische en functionele levensduur nadert, zoals het zwembad, voldoen niet aan kwaliteitsniveau 3. Bij gebouwen die liggen tussen nieuwbouw en einde technische levensduur is de variatie in voldoen en niet voldoen aan de kwaliteitseis groot. Gebouw kwaliteit wordt gemeten volgens de norm NEN 2767. In het meerjarenplan 2016-2025 (eind 2015 door de raad geaccordeerd) is een oplossing gevonden om de gebouwen weer te kunnen onderhouden op het kwaliteitsniveau zoals dat in het gebouwenbeheersplan 2006 is vastgelegd, namelijk niveau 3 (redelijke onderhoudstoestand).

Structureel wordt de kwaliteit qua beleving van gebouwen niet gemeten en niet beoordeeld.

Ontwikkelingen en risico's

Het niet toekennen van de gewenste of noodzakelijke dotaties op de onderhoudsvoorzieningen en het korten op extra budgetten leidt tot minder onderhoud. Minder onderhoud betekent een verlaging van de technische levensduur van gebouwen en doorgaans bij verkoop een lagere verkoopwaarde. De gebruikswaarde, de gevoelswaarde en de uitstraling van de gebouwen nemen sneller in waarde af.

Op dit moment is een groot aantal gebouwen in onderzoek om verduurzaming (energetisch) toe te passen. Afhankelijk van de uitkomsten en de beschikbaarheid van de benodigde middelen zullen vanaf 2017 gebouwen 'energetisch' verduurzaamd worden.

Budget versus kwaliteitsniveau

Op basis van de meerjaren onderhoudsplannen is er gemiddeld voor de komende 10 jaar per jaar circa 3,3 miljoen euro benodigd om de gebouwen te onderhouden op kwaliteitsniveau 3. Het totaal aan dotaties dat ontvangen wordt, is 2,4 miljoen euro per jaar (zie meerjarenplan 2016-2025). Het verschil ad € 0,9 miljoen euro per jaar is opgenomen in het meerjarenplan 2017-2020. In de meerjaren onderhoudsplannen zijn grote vervangingen van bouw- en installatiedelen voorzien die normaal gesproken bij een grote onderhoudsbeurt na ongeveer 17 tot 20 jaar worden uitgevoerd. Het betreffen grote onderhoudsuitgaven zoals bijvoorbeeld het vervangen van de verwarmingsinstallatie, de luchtbehandelingsinstallatie, de sanitaire voorzieningen, gevel of dak onderdelen.

Bedrijfs- en maatschappelijk vastgoed verliest na verloop van tijd zijn effectiviteit en er ontstaan behoeftes om het vastgoed aan te passen. Veelal worden deze aanpassingen gecombineerd met het onderhoud (het vervangen van bouw- en installatiedelen). Door de grote vervangingen van bouw- en installatiedelen als uitgaven jaarlijks bij de begrotingsbehandeling op te voeren heeft het college en de raad meer invloed op de kwaliteit en levensduur van het specifieke vastgoed. Door het toepassen van deze methodiek blijft het mogelijk om de gebouwen te kunnen blijven onderhouden op het gewenste kwaliteitsniveau 3 zonder de dotaties aan de onderhoudsvoorzieningen te verhogen. Het college en de raad maken dan bewuster keuzes om het kwaliteitsniveau van bepaald vastgoed wel of niet op een redelijk niveau te houden. Voorstellen voor 2018 zijn in lijn met het huidige beleid bij de begrotingsbehandeling 2018-2021 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Bijzondere zaken

Leegstand

Leegstand is lastig en over het algemeen niet doelmatig maar heeft op zich zelf geen invloed op het onderhoudsplan van gebouwen. Zodra vastgoed overtollig wordt, wordt het vastgoed geprogrammeerd in het meer jaren onderhoudsplan op conditie niveau 5.

Cradle to Cradle

Onderhoud is instandhouding. Dat betekent in zuiverheid van de filosofie dat er geen zaken aan het vastgoed worden toegevoegd. C2C is een maak-filosofie waarbij de gehele levensloop wordt gezien. Bestaande gebouwen kunnen bij onderhoud slechts voorzien worden van nieuwe C2C gecertificeerde materialen. De standaard onderhoudswerkzaamheden zijn niet te bevatten met C2C gecertificeerde materialen. Dakrenovaties, technische installaties en verf zijn de belangrijkste onderhoudsmaterialen. Uitgangspunt bij het onderhoud is dat het bestaande gebouw maatgevend is voor de wijze van onderhoud. Een met C2C filosofie gebouwd gebouw onderhouden we met zo mogelijk C2C materialen. Het stadskantoor zal het eerste gebouw zijn.

Duurzaam

Per definitie is onderhoud duurzaam. Het onderhoudsconditie niveau 4 wat de afgelopen jaren is gehanteerd is minder duurzaam dan conditie niveau 3. Bij conditie niveau 4 wordt matig onderhoud uitgevoerd. Voorbeeld van conditie niveau 4: minder schilderbeurten leiden tot houtrot en mogelijk vervangen van houten kozijnen omdat deze zijn verrot.

Sport en recreatie

Voor sport is een conditiecatalogus opgesteld waarmee de kwaliteit van de velden, de inrichtingselementen, de verhardingen en de beplanting inzichtelijk kan worden gemaakt. De kaders sluiten aan bij de betreffende normen voor velden (NOC*NSF) en inrichting (CROW). Deze normen zijn reeds vastgelegd en landelijk geaccepteerd. De staat van onderhoud van de gemeentelijke gebouwen in de sportsector is in het algemeen goed te noemen. Het gemeentelijke zwembad De Wisselslag is qua onderhoud niet meer actueel. Er zijn nog enkele buitensportaccommodaties die tussen nu en 3 jaar zijn afgeschreven. De conditie van deze gebouwen is matig en ze hebben een mindere tot geen uitstraling. De kwaliteit van de sportvelden en overige inrichtingselementen binnen de gemeente Venlo is conform de normering van NOC*NSF en de aangesloten bonden.

Meerjaren onderhoudsplan

In 2018 zal het meerjaren onderhoudsplan gebouwen weer worden geactualiseerd voor de periode 2019-2028.

Parkeergarages

De technische conditie van parkeergarage Roermondsepoort is opgewaardeerd zodat deze nog 5 jaar in gebruik kan blijven. De parkeergarages Nolensplein en (in mindere mate want nieuw) Maaswaard zullen via de reguliere onderhoudscyclus volgens het meerjaren onderhoudsplan op het afgesproken kwaliteitsniveau worden gehouden. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar programma 9 "Verkeer en Bereikbaarheid".

4.5.6

Sportvoorzieningen

Het sportbedrijf heeft de beschikking over en exploiteert de volgende kapitaalgoederen:

- Een gemeentelijk zwembad (De Wisselslag) inclusief buitenbad;
- Zeven gemeentelijke sporthallen en één niet gemeentelijke sporthal;
- Eén gemeentelijke sportzaal;
- Zestien gemeentelijke gymzalen en één niet gemeentelijke gymzalen;
- Vijftien gemeentelijke buitensportaccommodaties.

De onderhoudstoestand van de sportgebouwen staan omschreven in de paragraaf Vastgoed.

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Het kwaliteitsniveau wordt in belangrijke mate bepaald door representativiteit van een gebouw en de activiteiten die daarin plaatsvinden. Er is een conditiecatalogus opgesteld waarmee de kwaliteit van de velden, de inrichtingselementen, de verhardingen en de beplanting inzichtelijk kan worden gemaakt. De kaders sluiten aan bij de betreffende normen voor velden (NOC*NSF) en inrichting (CROW). Deze normen zijn reeds vastgelegd en landelijk geaccepteerd.

Actuele onderhoudstoestand

De kwaliteit van de sportvelden en overige inrichtingselementen binnen de gemeente Venlo is conform de normering van NOC*NSF en de aangesloten bonden.

Zijn de onderhouds- en beheersplannen actueel

Er ligt een actueel Meerjaren Onderhoud Plan voor de groene en niet groene sportparken binnen de gemeente Venlo.

Wat zijn de benodigde onderhoudsbudgetten (beïnvloedbaar)

De onderhoudsgelden voor planmatig levensduur verlengend onderhoud van de groene en niet groene sportparken staan als structurele post (€ 280.000) op het investeringsplan en worden na realisatie in de vorm van kapitaallasten in de begroting verwerkt. Deze middelen zijn voornamelijk toereikend. De overige benodigde gelden voor regulier onderhoud van de sportparken zijn opgenomen in de begroting van baten en lasten.

4.6

Financiering

4.6.1

Algemeen

De paragraaf financiering is in samenhang met het treasurystatuut een belangrijk instrument voor het transparant maken van de financieringsfunctie. In het treasurystatuut zijn de wettelijke kaders uit de wet financiering decentrale overheden (wet fido) verwerkt en zijn de doelstellingen voor de financieringsfunctie opgenomen. De uitwerking van de doelstellingen van het treasurystatuut wordt in de paragraaf financiering in de begroting en in het jaarverslag opgenomen. In de begroting wordt ingegaan op de beleidsplannen. In het jaarverslag wordt teruggeblikt en aangegeven in hoeverre de voorgenomen plannen zijn gerealiseerd.

Op 11 juli 2016 is de Notitie rente 2017 van de commissie BBV verschenen. In de Notitie rente 2017 wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en –baten in de begroting en jaarstukken. Doelstelling van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie). Hoewel de bepalingen en richtlijnen van deze notitie pas in werking treden voor het begrotingsjaar 2018 wordt door de commissie BBV aanbevolen de notitie reeds voor het begrotingsjaar 2017 toe te passen. In de voorliggende begroting 2018 zijn de richtlijnen en aanbevelingen doorgevoerd.

In het treasurystatuut zijn de volgende doelstellingen opgenomen:

1. Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities.
2. Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en valutarisico's.
3. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
4. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Het waarborgen van de toegang tot de financiële markten (doelstelling 1) vindt plaats door het op regelmatige basis onderhouden van de relaties met banken en financiële dienstverleners.

Wat in het komende begrotingsjaar wordt gedaan om de overige drie doelstellingen te realiseren wordt hieronder verder toegelicht.

4.6.2

Risicomanagement financieringsfunctie

Om gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en valutarisico's te beschermen worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

Renterisico's

Renterisico's op korte financieringen worden beperkt door er voor te zorgen dat de wettelijk voorgeschreven kasgeldlimiet niet wordt overschreden. Onder kortlopende financieringen vallen alle financieringen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De kasgeldlimiet wordt conform de Wet Fido bepaald op basis van een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van de begrote uitgaven van de gemeente. Voor het jaar 2018 is dat 8,5% van € 407 miljoen. Dit betekent dat de kasgeldlimiet 2018 voor de gemeente Venlo €34,6 miljoen bedraagt.

Onderstaande tabel geeft de gemiddelde liquiditeitspositie weer over de afgelopen vier kwartalen. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschrijdt, dan dient de gemeente de drie kwartaalrapportages toe te zenden aan de toezichthouder, met daarbij een plan om weer te voldoen aan de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet is in de laatste twee kwartalen van 2016 en in de eerste twee kwartalen van 2017 niet overschreden, wat inhoudt dat geen overmatig risico is gelopen op korte financieringen.

Bedragen x € 1.000.000

Kasgeldlimiet	3e kwartaal 2016	4e kwartaal 2016	1e kwartaal 2017	2e kwartaal 2017
1 Kasgeldlimiet	31,40	31,40	33,12	33,12
2 Gemiddelde schuld	-	-	-	-
3 Gemiddeld overschot	28,30	22,07	25,68	44,49
Ruimte (+) / overschrijding (-) (1+2+3)	59,70	53,47	58,80	77,61

Renterisico's op lange financieringen worden beperkt door de wettelijk voorgeschreven renterisiconorm niet te overschrijden. De renterisiconorm heeft als

doel het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Dit houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet méér mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Treasury zorgt er bij het aantrekken van langlopende geldleningen voor dat de renterisiconorm niet overschreden wordt. Onderstaande tabel toont aan dat de verwachting is dat de renterisiconorm de komende vier jaren niet overschreden zal worden en dat er dus geen overmatige renterisico's worden gelopen op langlopende financieringen.

Bedragen x € 1.000.000

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
1 Renteherziening	0,23	0,00	0,21	4,44
2 Aflossingen	8,90	43,89	8,92	8,94
3 Renterisico (1+2)	9,13	43,89	9,13	13,38
4 Renterisiconorm (20% van het begrotingstotaal)	81,43	78,52	76,99	77,05
5 Ruimte (+) / overschrijding (-); (4-3)	72,30	34,63	67,86	63,67

Koersrisico's

Koersrisico's worden beperkt door uitzettingen uit hoofde van treasury te beperken tot producten met een vastrentende waarde of garantieproducten en uitzettingen af te stemmen op de liquiditeitsplanning.

Kredietrisico's

Kredietrisico's bestaan uit het risico dat uitgeleend geld niet wordt terug ontvangen. Deze kredietrisico's kunnen worden onderscheiden in:

1. uitzettingen van middelen uit hoofde van treasury
 2. garanties van geldleningen
 3. verstrekte langlopende geldleningen
 4. debiteuren.
1. Bij het uitzetten van middelen uit hoofde van treasury zijn de risico's in sterke mate beperkt door de verankering van het schatkistbankieren in de wet fido. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden verplicht worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Uitgezonderd hierop zijn de middelen onder het drempelbedrag. Dit betreft 0,75% van het begrotingstotaal en is ingesteld om voldoende saldo aan te houden voor het dagelijks betalingsverkeer. Voor de middelen die zijn uitgezonderd van het schatkistbankieren geldt dat uitzettingen uitsluitend plaatsvinden bij instellingen die voldoen aan de zeer strenge ratingeisen zoals gesteld in de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo). Onderstaande tabel geeft het gemiddelde

kwartaalsaldo van de liquide middelen ten opzichte van het drempelbedrag weer. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de aangehouden tegoeden het drempelbedrag niet hebben overschreden en dus is voldaan aan de wetgeving.

Bedragen x € 1.000.000

Drempelbedrag SKB	3e kwartaal 2016	4e kwartaal 2016	1e kwartaal 2017	2e kwartaal 2017
Drempelbedrag (0,75% van begroting)	2,77	2,77	3,05	3,05
Gemiddeld saldo buiten 's Rijks schatkist	0,60	0,93	0,38	0,45
Ruimte binnen limiet (+), overschrijding (-)	2,17	1,84	2,67	2,60

- De gemeente heeft garanties afgegeven voor geldleningen waar zij direct voor garant staat als ook geldleningen waarvoor de garantstelling via een waarborgfonds plaatsvindt. De beheersing van de kredietrisico's bij gegarandeerde geldleningen vindt voor het grootste deel van de verstrekte garanties plaats door waarborgfondsen. Hierbij moet gedacht worden aan bijvoorbeeld:

- Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)
- Stichting Waarborgfonds Eigen Woning (WEW) / Nationale Hypotheek Garanties (NHG)
- Stichting Waarborgfonds Sport (SWS).

Per 31 december 2016 bedroeg de som van de gegarandeerde geldleningen voor de gemeente Venlo € 419 miljoen. Hiervan had het grootste deel betrekking op garanties via het WSW en WEW: € 410 miljoen. Daarnaast had een bedrag van € 10 miljoen betrekking op directe garantieverstrekingen.

Met het garanderen van nieuwe geldleningen wordt zeer terughoudend omgegaan en worden zoveel mogelijk zekerheden geëist ter verkleining van het risico. In 2017 wordt naar verwachting de directe garantstelling voor de lening van Fort van Venlo geëffectueerd. Het betreft een bedrag van € 28,1 miljoen.

- De wet fido staat gemeenten toe leningen te verstrekken uit hoofde van de publieke taak. De grootste leningen die de gemeente verstrekt had betroffen de leningen aan CV TPN en Villa Flora. Als gevolg van de vervlechting van de entiteiten in de Noordwesthoek zijn deze leningen in 2017 afgelost. Aan de na vervlechting ontstane nieuwe entiteit BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo is een nieuwe vaste lening verstrekt ter hoogte van € 19,25 miljoen en een revolverende kredietfaciliteit met een maximum van € 6,6 miljoen. Daarnaast bevat de portefeuille van verstrekte geldleningen ook nog een aantal woningbouwleningen. Als gevolg van de oprichting van het Waarborgfonds

Sociale Woningbouw (WSW) komen hier geen nieuwe leningen meer bij. Het restantbedrag van het totaal aan verstrekte geldleningen wordt eind 2018 begroot op € 35,3 miljoen.

4. Debiteurenrisico's worden in eerste instantie afgedekt via adequaat debiteurenbeheer inclusief aanmanings- en incassotraject. Op vorderingen die moeilijk invorderbaar blijken te zijn vindt, afhankelijk van de invorderingsstatus, een afwaardering plaats via de voorziening dubieuze debiteuren.

Liquiditeitsrisico's

Het risico dat een gemeente met betalingsproblemen te kampen krijgt als gevolg van onvoldoende liquide middelen is nagenoeg nihil. De aanvullende uitkering (artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet) in het geval een gemeente niet meer aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen maakt dat de solvabiliteit van gemeenten te boek staat als zeer solide. Kasgeldleningen kunnen daarom te allen tijde vrij eenvoudig aangetrokken worden. Liquiditeitsrisico's worden verder beperkt door het hanteren van een kortlopende liquiditeitsplanning en een meerjarige liquiditeitsplanning (minimaal 4 jaar).

Valutarisico's worden uitgesloten door uitsluitend gelden uit te zetten in euro's en uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in euro's.

4.6.3

Doelmatigheid financiering

Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities is de derde doelstelling uit het treasurystatuut. Hierin wordt met name invulling gegeven door te werken met integrale financiering. Dit houdt in dat niet voor iedere investering een aparte lening wordt aangetrokken, zoals zou plaatsvinden indien projectfinanciering zou worden gehanteerd, maar dat het totaal van investeringen wordt gefinancierd. De rentelasten hiervan worden vervolgens via een administratieve rekenrente omgeslagen naar de producten en maken vervolgens deel uit van de programma's. Deze methode is minder arbeidsintensief dan projectfinanciering. Daarnaast heeft integrale financiering met renteomslag een stabiliserend effect op de begroting.

Met ingang van het begrotingsjaar 2018 is de Notitie rente 2017 verplicht. De notitie bevat een aantal stellige uitspraken en aanbevelingen hoe om te gaan met de rentelasten en -baten in de begroting. Één van de aanbevelingen betreft het opnemen van onderstaand renteschema. Hiermee wordt o.a. inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van toerekening. In de begroting 2018 zijn de volgende rentebedragen verwerkt:

Renteschema		2018
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	11.824.429
b.	De externe rentebaten	-/- 1.231.395
	Saldo rentelasten en rentebaten	10.593.034
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- 537.000
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- 491.074
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/- 491.074
		-/- 537.000
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	10.056.034
d1.	Rente over eigen vermogen	2.524.450
d2.	Rente over voorzieningen	0
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente	12.580.484
e.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-/- 12.304.973
f.	Renteresultaat op taakveld treasury	-275.511
	Gemiddeld rentepercentage langlopende en kortlopende financieringen	3,66%
	Berekende omslagrente	3,16%
	Gehanteerde administratieve rekenrente	3,00%

De aan de taakvelden toe te rekenen rente moet worden toegerekend aan de boekwaarde van de investeringen per 01-01-2018 ad € 398.210.000. Dit leidt tot een omslagrente van 3,16%. Doordat er 3,00% wordt doorbelast naar de producten ontstaat er op het taakveld Treasury een negatief financieringsresultaat. Het rentepercentage over de opgenomen langlopende én kortlopende leningen bedraagt in 2018 gemiddeld 3,66%.

4.6.4

Optimalisatie renteresultaten

Rentevisie

De gemeente Venlo volgt de rentevisies van enkele grote banken en volgt de ontwikkelingen op de kapitaal- en geldmarkt continu. De rente ontwikkeling laat zich namelijk, zoals de afgelopen jaren is aangetoond, erg moeilijk voorspellen. Wel worden de rente ontwikkelingen nauwlettend gevolgd via landelijke media, websites van enkele banken en wekelijkse rentenotitie's van financiële dienstverleners.

Financieringspositie

In 2018 wordt als gevolg van benodigde herfinancieringen en nieuwe uitbreidings- en vervangingsinvesteringen een (her)financieringsbehoefte geraamd van circa € 40 miljoen. Voor circa € 12 miljoen kan hierin worden voorzien uit nog beschikbare financieringsmiddelen. Om gebruik te kunnen maken van de gunstige rentetarieven op korte financieringen wordt het restant met kasgeld gefinancierd.

Het restantbedrag van de opgenomen langlopende geldleningen zal eind 2018 circa € 315 miljoen bedragen. Hiervan is een bedrag ad € 12,1 miljoen onder dezelfde voorwaarden door verstrekt aan woningcorporaties.

In bijlage IX is een geprognosticeerde balans opgenomen. Deze geeft onder andere inzicht in de financieringsstructuur en waaraan de gemeentelijke financieringsmiddelen zijn besteed.

Navolgende tabel geeft vier indicatoren aan waarmee de schuldpositie gemonitord wordt. In deze paragraaf worden onderstaande indicatoren individueel toegelicht. In de paragraaf Weerstandsvermogen vindt de interpretatie van de schuldindicatoren in samenhang en in de bredere context van de financiële positie plaats.

Schuldindicatoren	Rekening 2016	Begroting na wijziging 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Solvabiliteitsratio	14%	10%	8%	9%	9%	10%
Schuldquote (netto schuld / exploitatie)	83%	90%	96%	98%	99%	98%
Netto schuld per inwoner	€ 3.175	€ 3.478	€ 3.696	€ 3.747	€ 3.718	€ 3.699
Rentedruk (netto rentelasten / exploitatie)	2,28%	2,78%	2,71%	2,76%	2,60%	2,57%

* Begroting 2017-2021 inclusief prognose 2017

- **Solvabiliteitsratio 8%**

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de weerbaarheid van de gemeente. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe hoger de weerbaarheid. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Uw raad heeft een streefwaarde van $\geq 20\%$ vastgesteld.

De solvabiliteitsratio voor 2018 wordt begroot op 8% en blijft meerjarig stabiel rond de 9%. Ten opzichte van de streefwaarde is de solvabiliteit te laag. De solvabiliteit kan o.a. worden verbeterd door ofwel meer reserves aan te gaan houden (sparen) ofwel door minder te investeren, waardoor de financieringsbehoefte lager wordt en er minder geleend hoeft te worden.

- **Schuldquote 96%**

De schuldquote geeft aan hoe hoog de netto schuld is ten opzichte van de inkomsten. Hoe hoger de inkomsten, des te meer schulden een gemeente kan aangaan. De netto schuld betreft het totaal aan schulden -/- de geldelijke bezittingen die niet zijn ingezet voor de publieke taak. Bij de inkomsten wordt uitgegaan van inkomsten vóór bestemming van reserves, omdat de inzet van reserves geen inkomsten zijn. De schuldquote wordt geraamd op 96%. Bij een schuldquote hoger dan 130% is sprake van zeer hoge schuld. De door Uw raad vastgestelde streefwaarde is $< 130\%$. Volgens de VNG bevindt de schuldquote van een gemeente zich normaal tussen de 0% en 100%. Echter, twee belangrijke factoren kunnen van invloed zijn op de schuldquote en dienen bij de analyse betrokken te worden: de uitleenquote en de voorraadquote.

De uitleenquote bestaat uit de uitgeleende gelden als aandeel van de inkomsten. In Venlo is die 9%. De voorraadquote bestaat uit de voorraad bouwgrond (inclusief

bouwgrond in exploitatie en overige voorraden) als aandeel van de inkomsten. De voorraadquote bedraagt 3%. Op grond hiervan zou je kunnen stellen dat de effectieve schuldquote 84% is ($96\% - 9\% - 3\%$). Immers voor de uitgeleende gelden wordt rente en aflossing ontvangen, waardoor de hiervoor aangetrokken leningen niet op de exploitatie drukken. En met de verkoopopbrengsten van de voorraad bouwgrond kunnen leningen worden afgelost.

Anderzijds is het zo dat er over de uitgeleende gelden en de voorraad bouwgrond ook risico wordt gelopen. Dit is de reden waarom de uitleen- en de voorraadquote niet rechtstreeks met de schuldquote worden verrekend maar apart in beeld worden gebracht.

- *Netto schuld per inwoner € 3.696*

Deze indicator betreft de netto schuld afgezet tegen het aantal inwoners. Van jaar op jaar kan dit kengetal grote schommelingen vertonen als gevolg van fluctuaties in investeringen. Daarom is de schuld per inwoner vooral voor de middellange termijn een goede indicatie. De verwachting is dat met name door de investeringen die tussen nu en eind 2019 zijn begroot de netto-schuld per inwoner gaat toenemen. Na 2019 wordt een geleidelijke afname verwacht.

- *Rentedruk 2,71%*

De rentedruk geeft de netto rentelasten weer ten opzichte van de inkomsten vóór bestemming van reserves. Deze indicator geeft weer welk deel van de exploitatie gebonden is door het betalen van rente. Volgens de financiële barometer, een financiële stresstest die in ontwikkeling is bij een landelijke overleg groep van financiële beleidsmakers van 100.000+ gemeenten, is een rentedruk tussen de 1% en 3% normaal voor een gemeente.

4.6.5

Derde geldstromen

De gemeente Venlo zet sterk in op derde geldstromen. Deze derde geldstromen liggen in het verlengde van lobby en public affairs trajecten omdat deze trajecten veelal vooraf gaan aan of parallel lopen aan derde geldstroom trajecten.

Provincieniveau

De provincie zit midden in de huidige coalitieperiode en is met veel gemeenten in gesprek over het vormgeven van deze ambities. Vanuit Venlo wordt ook intensief met de provincie samengewerkt om te kijken op welke terreinen de provinciale en gemeente ambities elkaar raken op het gebied van de sociale agenda en ook voor de ruimtelijk-fysieke trajecten. In 2017 is hier veel voorwerk voor gedaan.

Rijksniveau

In 2017 zijn landelijke verkiezingen geweest. Dit betekent dat er ook een nieuw regeerakkoord zal komen waarin andere accenten worden gelegd. Naast het nauwgezet volgen van deze accentverschuivingen zal op de lopende dossiers waarvoor we met het Rijk in gesprek zijn/willen onverminderd worden ingezet. Daarnaast is het Rijk ook verantwoordelijk voor het "wegzetten" van diverse Europese middelen.

Europees niveau (inclusief interreg)

De nieuwe Europese programma's hebben inmiddels ook zijn beslag gekregen. Belangrijke thema's op dit niveau zijn:

- Europa investeert in regio's
- Innovatie en kennisoverdracht
- Koolstofarme economie en mobiliteit
- Milieu en duurzaam
- Klimaat, energie en efficiënt gebruik van hulpbronnen
- Bevorderen ondernemerschap
- Werkgelegenheid en arbeidsmobiliteit
- Omgevingskwaliteit en vitaliteit platteland
- Bescherming cultureel en natuurlijk erfgoed

We zien steeds vaker dat subsidieverstrekkers kijken naar de schaal van de regio en niet naar de gemeentelijke schaal. Dit heeft ook gevolgen voor de wijze waarop de gemeenten in noord en midden Limburg moeten samenwerken om aanspraak te maken op deze middelen. We zullen daarom ook de regionale samenwerking op het gebied van lobby/derde geldstromen in 2018 verder gaan verstevigen. Voorbeelden hiervan zijn logistiek/infra en agrofood

Het kunnen inspelen op subsidiekansen hangt in grote mate af van de calls die worden opengesteld voor de verschillende subsidies in 2018 en in hoeverre deze passen op onze gemeentelijke ambities (inclusief cofinanciering). We kunnen wel aangeven dat we majeure ontwikkelingen zoals

- duurzaamheid
- topsectoren (logistiek en agro food)
- Sociaal domein opgave
- (Grensoverschrijdende) arbeidsmarkt
- Campus ontwikkeling/studentenstad
- Enkele gebiedsontwikkelingen

ook in 2018 de nodige aandacht zullen krijgen. Naast de inhoudelijke subsidiekansen, zal ook de nodige inzet worden gepleegd om in de diverse netwerken waar Venlo belangen heeft te acteren (o.a de Rhine Alpine Corridor).

4.7

Bedrijfsvoering

4.7.1

Inleiding

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de beleidsmatige ontwikkelingen rondom de bedrijfsvoering voor het jaar 2018 en een doorkijk voor de jaren 2019 – 2021.

Bedrijfsvoering is de sturing en beheersing van bedrijfsprocessen om onze beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren. Het gaat om sturing en beheersing van zowel onze primaire processen als onze ondersteunende processen.

Sturing is het richting geven aan onze organisatie om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren.

Beheersing is het stelsel van maatregelen en procedures om vast te stellen of de uitvoering in overeenstemming is met onze plannen of dat bijsturing noodzakelijk is.

4.7.2

Integraal Bedrijfsvoeringsplan

Programma Verbetering Bedrijfsvoering

Het programma Verbetering Bedrijfsvoering richt zich op het organisatie breed op orde brengen van de basis in termen van processen, systemen, administraties, beheer, sturing, kennis, competenties en houding en gedrag.

Daarbij wordt tevens vooruit gekeken met het doel om de bedrijfsvoering toekomstvast door te ontwikkelen conform onze visies en besturingsfilosofie.

Het op orde brengen van de basis leidt tot verbetering van de interne beheersing en maakt dat er sprake is van navolgbare processen en daarmee een transparante gemeente als onderdeel van de overheid. Dit maakt dat de externe samenwerking zich verder kan ontwikkelen en dat de externe dienstverlening verbetert.

Het programma is ondersteunend aan het realiseren van onze visies. De besturingsfilosofie is bepalend voor de wijze waarop het programma wordt vorm gegeven en de doelen die wij voor het programma hebben geformuleerd. De control visie ziet toe op het bereiken van de resultaten van het geheel. Dit is schematisch weergegeven in onderstaande figuur.

Het programma is gericht op het bereiken van vijf effecten. De doelstellingen die zijn geformuleerd voor de projecten die onderdeel vormen van het programma, dragen bij aan het bereiken van deze effecten. De beoogde effecten voor het programma, alsmede hun onderlinge samenhang, zijn in onderstaande figuur schematisch weergegeven.

Om focus aan te brengen in het programma, hebben wij de projecten die tot het programma worden gerekend, geprioriteerd. Vanuit deze prioritering ligt de focus op o.a. de volgende projecten:

- Informatiebeheer, informatieveiligheid en privacy op orde;
- Stuur-/managementinformatie;
- E-hrm (het nieuwe personeelsinformatie systeem);
- Implementatieverplichtingen administratie;

- Efficiënt planning & control proces;

Vanuit het programma worden de projecten met elkaar verbonden en wordt de voortgang gemonitord in samenwerking met 'control'.

Het programma is noodzakelijk voor het realiseren van onze visies en sluiten daarmee aan op de ontwikkeling van de organisatie en onze dienstverlening. In 2017 is gebleken dat er onvoldoende middelen (investeringen in instrumenten, capaciteit en expertise) beschikbaar zijn om de noodzakelijke verbeteringen te realiseren.

In deze begroting worden extra middelen gevraagd om te investeren in de genoemde bedrijfsvoeringsitems. Zonder deze investering in de organisatie zal de 'afstand' tussen de ontwikkelingen die zijn geschetst in onze visies c.q. ons beleid en de daaraan ondersteunende bedrijfsvoering steeds groter worden. Met als risico dat de ambities en doelstellingen niet of onvoldoende worden bereikt. Een ander belangrijk risico is dat we niet kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen, bijvoorbeeld op het gebied van archivering, informatieveiligheid en privacy.

In de begroting 2018 hebben we dan ook additioneel middelen opgenomen om de noodzakelijke investeringen voor de organisatie te kunnen doen op het gebied van:

1. excellente dienstverlening;
2. ict infrastructuur;
3. informatieveiligheid;
4. informatiebeheer op orde (o.a. digitale archivering, stuur- en managementinformatie);
5. integriteitsbeleid.

4.7.3

Organisatieontwikkeling

De doorontwikkeling van de organisatie staat in het teken van een grotere beweging op weg naar de netwerkorganisatie. In 2018 wordt een verder vervolg gegeven aan de transitie op basis van het meerjarig transitieplan. De structuur technische randvoorwaarden zijn in 2017 gerealiseerd waardoor de nadruk in 2018 gelegd wordt op het voorbereiden van systemen, werkwijzen en vaardigheden. Deze stapsgewijze verandering draagt bij aan het realiseren van de basisprestatie van de organisatie gedurende de transitie.

De keuze voor werken in netwerken past geheel in de bestuurlijk vastgestelde strategie dat de organisatie Venlo in nauwe wisselwerking met omgeving / samenleving haar resultaten boekt. Niet vasthouden aan een taak maar juist in staat zijn om vanuit vakmanschap iets toe te voegen aan de omgeving, daar flexibel op in te spelen met een bijzondere maatschappelijke betrokkenheid. Deze drie woorden vormen het succesvolle recept waar we in 2018 stevig op inzetten bij onze organisatieontwikkeling.

Hiervoor wordt in 2018 een instrument ontwikkeld en toegepast waarin het werken in Venlo vanuit professionaliteit “gecertificeerd” wordt. De toetsing van certificering geschiedt op het onderhoud van vakmanschap (opleiding en vaardigheden), vergroten van flexibiliteit (inzetbaarheid binnen en buiten) en realisatie van maatschappelijke betrokkenheid. Voldoen aan deze kernaspecten bieden meer zekerheden op werk op termijn dan een contract of een dienstverband en dragen bij in de positieve beeldvorming over de ambtelijke professionaliteit.

De doorontwikkeling van de organisatie staat ook in het teken van ontsluiten van nieuwe vormen van capaciteit die verder gaat dan inhuur of dienstverbanden. De eerste experimenten in 2017 gericht op jongeren en ouderen zullen uitgebreid worden waarbij we gericht de beweging maken van 1000 medewerkers naar 100.000 meewerkers.

Daar waar in 2017 vanuit professionaliseringsoptiek de sturingscapaciteit is vormgegeven, wordt in 2018 het leiderschapsconcept en het leiderschapsontwikkeling programma doorontwikkeld. De drie sturingslijnen (organisatie, programma en regio) zullen daarbij verder versterkt worden om verantwoordelijkheden lager te kunnen beleggen en medewerkers meer in hun kracht te zetten. Eind 2018 moet inzichtelijk zijn dat dit ook tot resultaten leidt door een specifieke meting van de sturingskwaliteit in de praktijk analoog aan het traject / meting die heeft plaatsgevonden in 2016 (teamscore / sturingskwaliteit)

In 2018 is essentieel dat ook de basis op orde wordt gebracht. In de overgang naar de netwerkorganisatie is hiervoor al het nodige op orde gebracht en ook geconstateerd dat er nog huiswerk is dat meer aandacht en tijd vraagt. Deze aandacht en tijd zijn er in 2018 waarbij de organisatie een stevig fundament realiseert om daarmee klaar te zijn voor ingewikkelde toekomstige ontwikkelingen.

Deze ontwikkelingen op terrein van technologie en maatschappij en bijzonder de rol van de gemeentelijke overheid) gaan forse impact hebben op de organisatie. Met de Public Resource Management visie en de besturingsfilosofie is hier een eerste antwoord gegeven op de manier waarop de ontwikkeling van de organisatie hierop inspeelt. De meer concrete vertaalslag van activiteiten wordt in 2018 verder uitgewerkt in een meerjarig uitvoeringsplan.

In de regio willen we de verbindende factor als centrumgemeente zijn. Gezamenlijk met de regio gemeenten pakken we de opgaven voor de toekomst op. Op het gebied van bedrijfsvoering wordt in 2018 de samenwerking met Venray en Horst aan de Maas verder uitgebreid. Gezamenlijk wordt de informatievisie vormgegeven, personeel/salarisadministratie beheerd en mogelijk applicatiebeheer vormgegeven.

De samenwerking op van ICT in Noord- en Midden Limburg wordt in 2018 uitgebreid met enkele toetredende gemeenten en worden de eerste stappen gezet voor de oprichting van een gegevenshuis in de regio.

Verder zal in 2018 ook meer ingezet worden op de verbinding tussen organisatieontwikkeling en de verbinding met Duitsland. Programma's als personele uitwisseling, het creëren en versterken van ambtelijke internationale netwerken dienen de verbinding met Duitsland tot een Unique selling point van de organisatie te maken dat daarmee het werkgeverschap versterkt (een internationale carrière begint in Venlo) en de werving van lastige functies ook vanuit het wervingsgebied Duitsland tot een reële mogelijkheid kan maken.

4.7.4

Beleidsindicatoren bedrijfsvoering

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De meeste van deze indicatoren zijn te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl, onder het dashboard “Besluit Begroting en Verantwoording”. Dat geldt niet voor de beleidsindicatoren op het gebied van bedrijfsvoering. Hiervoor is geen landelijke bron beschikbaar. Deze indicatoren zijn gebaseerd op eigen gemeentelijke informatie.

In deze paragraaf worden de beleidsindicatoren bedrijfsvoering gepresenteerd en nader toegelicht.

Beleidsindicatoren bedrijfsvoering	2018	2019	2020	2021
	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
1. Formatie: aantal fte per 1.000 inwoners	9,2	9,1	9,1	9,1
2. Bezetting: aantal fte per 1.000 inwoners	9,2	9,1	9,1	9,1
3. Kosten externe inhuur als % van totale loonsom	3%	2%	2%	2%
4. Overhead; % van totale lasten	9%	9%	9%	9%
5. Apparaatskosten per inwoner	€ 811,78	€ 799,11	€ 799,26	€ 796,45

1+2 Formatie en bezetting

De gepresenteerde fte's zijn exclusief formatie en bezetting van B&W, Raad en Raadsgriffie. De begrote formatie geeft een doorkijk naar de ontwikkeling van formatie in fte conform de huidige meerjarenbegroting. Voor de personele bezetting is uitgegaan van een bezetting die gelijk zal zijn aan de formatieomvang. In de formatie wordt geen expliciet onderscheid gemaakt tussen fte formatie werken voor derden (bijvoorbeeld Werkplein Venlo-Venray) en fte formatie van Venlo zelf.

3. Externe inhuur

Jaarlijks wordt een relatief klein gedeelte aan inhuur vooraf ook als specifieke inhuurpost begroot. Binnen de personeelsbegroting kan, afhankelijk van te maken capaciteitskeuzes, een gedeelte van het loonkostenbudget van een team worden besteed aan inhuur in plaats van reguliere bezetting op basis van een aanstelling. Hiervan is met name sprake bij piekbelastingen, vervanging in verband met ziekte of tijdelijke formatieplaatsen; de zogenaamde flexibele schil. Capaciteitsvragen worden door de HR desk centraal worden getoetst en intern geprioriteerd. Inhuur is hierbij het laatste alternatief.

4. Overhead

Onder de overheadkosten vallen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Met het primair proces worden de activiteiten bedoeld die rechtstreeks een bijdrage leveren aan de totstandkoming van de producten en diensten voor onze burgers en bedrijven.

Het inzichtelijk maken van de overhead volgt uit de vernieuwing van het BBV. De komende jaren kunnen we op basis van ervaringscijfers en vergelijking met andere gemeenten een inhoudelijke analyse maken van de uitkomsten van deze indicator.

5. Apparaatskosten

De apparaatskosten bestaan uit de loonkosten voor het ambtelijk apparaat, de inhuur en de totale kosten voor overhead. Kosten voor diensten die zijn uitbesteed, zoals de belastingsamenwerking BSGW vallen niet onder de apparaatskosten. Gemeenten die veel diensten uitbesteden hebben dan ook naar verwachting relatief lage apparaatskosten ten opzichte van gemeenten met weinig uitbestede taken. De dalende lijn in de apparaatskosten per inwoner wordt met name veroorzaakt door de afname van de formatie en de externe inhuur.

Personeelskosten problematiek projecten

De gemeente Venlo voert op dit moment ongeveer 65 fysiek-ruimtelijke en maatschappelijke projecten uit. De inzet van medewerkers die werkzaamheden doen om deze projecten te kunnen realiseren wordt gefinancierd uit de beschikbaar gestelde projectkredieten. Daarnaast levert het verantwoordelijke team capaciteit voor projecten en trajecten die voortvloeien uit algemene organisatiedoelstellingen. De verantwoording van deze uren verloopt doorgaans via de algemene reserve van het grondbedrijf. Deze wijze van financiering leidt echter steeds meer tot knelpunten en onduidelijkheid in relatie tot de bestuurlijke ambities en organisatorische randvoorwaarden. Concreet is er te weinig dekking vanuit de projectkredieten voor de personeelskosten van de projectmedewerkers.

De afgelopen maanden is, mede in het kader van een (nog lopend) artikel 213 a onderzoek, gewerkt aan een analyse van deze problematiek. In het verdere traject, en mede op grond van de resultaten van het genoemde onderzoek, zullen ideeën en mogelijke oplossingen worden uitgewerkt waarbij de begroting van 2019 c.q. daartoe voorbereidend, de kadernota -2019 het moment is om voorstellen te doen om deze problematiek op lossen.

4.8

Samenwerkingspartners

4.8.1

Inleiding

De gemeente heeft een deel van de uitvoering van haar gemeentelijk beleid ondergebracht bij zogenaamde samenwerkingspartners. Deze partners spelen een belangrijke rol bij de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen. De gemeente blijft echter wel verantwoordelijk voor het realiseren van het beleid en de gemeentelijke doelstellingen.

Wat zijn samenwerkingspartners?

Samenwerkingspartners zijn:

- Verbonden partijen conform BBV
- Zwaar gesubsidieerde instellingen (>0,25 mln per jaar) en/of instellingen die een belangrijke unieke maatschappelijke functie vervullen.

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft.

Van een bestuurlijk belang is sprake indien de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij, bijvoorbeeld door een zetel in het bestuur en/of door stemrecht.

Van een financieel belang is sprake als de gemeente middelen aan de verbonden partij ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van die partij of wanneer financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente.

Voor- en nadelen van samenwerkingsverbanden

De gemeente kan diverse redenen hebben om samen te werken met een partner. Zo kan een gemeente samenwerken om bijvoorbeeld schaal- en efficiencyvoordelen te bereiken, kennis te delen, risico's te spreiden of om een maatschappelijk initiatief te ondersteunen.

Aan de andere kant brengt samenwerken ook risico's met zich mee. Ondanks dat de gemeente een deel van de uitvoering van haar beleid bij een partner heeft ondergebracht, blijft zij wel verantwoordelijk voor het uitgevoerde beleid.

Daardoor kan de gemeente aanzienlijke maatschappelijke, financiële en fiscale risico's lopen wanneer een partner in financiële problemen komt of zijn taken niet goed uitvoert. De gemeente heeft daarom een controlerende taak op het bepaalde beleid.

Beleid samenwerkingspartners

Naar aanleiding van diverse onderzoeken en daaropvolgende aanbevelingen is het beleid op en de werkwijze ten aanzien van samenwerkingspartners (zoals vastgelegd in de nota 'sturing en control op maatschappelijke partners' uit 2012) eind 2016 geactualiseerd. Het geactualiseerde beleid en de geactualiseerde werkwijze zijn opgenomen in de op 30 november 2016 door de raad vastgestelde (digitale) samenwerkingswijzer gemeente Venlo. Zie <https://venlo.samenwerkingswijzer.nl>

Met de (digitale) 'Samenwerkingswijzer gemeente Venlo' wordt toegewerkt naar betere samenwerking, naar betere sturing en control van samenwerking en naar een goed overzicht van onze samenwerkingspartners.

4.8.2 Totaaloverzicht samenwerkingspartners

Overzicht samenwerkingspartners

Een totaaloverzicht van de verbonden partijen waarmee gemeente Venlo op dit moment samenwerkt is te vinden op onderstaande link:

https://venlo.dashboardsamenwerking.nl/Zoek_samenwerkingsverbanden/Verbonden_partij

Onderdeel van de samenwerkingswijzer van de gemeente is het digitaal 'dashboard'. Daarin wordt per samenwerkingsverband naast de basis informatie inzicht gegeven in het doel van samenwerking, de beoogde resultaten, inzet van middelen, zeggenschap, mogelijke risico's, rol raad/college etc.

Het Dashboard Samenwerking is bereikbaar via navolgende link:

<https://venlo.dashboardsamenwerking.nl>

Politiek zeer belangrijke samenwerkingspartners

In de samenwerkingswijzer is opgenomen dat ten aanzien van de politiek zeer relevante samenwerkingsverbanden jaarlijks bepaald kan worden wat de eventuele politiek relevante onderwerpen of vraagstukken zijn waar de raad op wenst/kan monitoren. Het betreft o.a. de realisatie van maatschappelijke effecten en of de inzet van middelen. De politiek zeer relevante samenwerkingsverbanden en vraagstukken zijn te herleiden uit het dashboard samenwerking.

De politiek zeer belangrijke samenwerkingsverbanden worden regelmatig geëvalueerd en geagendeerd voor bespreking in de raad. Bij informatieve vragen maken raadsleden richting college duidelijk wat de politiek relevante punten zijn die met die vraag samenhangen.

Wanneer de politiek zeer relevante samenwerkingsverbanden worden geëvalueerd is opgenomen in onderstaande lange termijn agenda.

In de paragraaf Samenwerkingspartners in de jaarrekening wordt een lichte evaluatie opgenomen van de politiek (zeer) belangrijke samenwerkingsverbanden.

<i>Naam samenwerkings partner</i>	<i>Politiek relevante vraagstukken</i>	<i>Wanneer komt raad in stelling</i>	<i>(periodiek) evaluatiemoment</i>
WAA	In algemene zin: Het samen met twee andere gemeenten in de Gemeenschappelijke Regeling WAA zorg en verantwoordelijkheid dragen voor arbeidsgehandicapte werknemers die werkzaam zijn in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening, oftewel de zorg voor passend werk van medeburgers die kwetsbaar zijn op de arbeidsmarkt.	-Jaarlijks in de reguliere P&C-cyclus (zienswijze op begroting GR WAA) -Thematisch bij de vaststelling van beleidsvisies en –plannen -Incidenteel op basis van signalen	WSW-uitvoering is onderdeel van de (in beginsel) jaarlijkse evaluatiecyclus inzake beleidsplan 3 Decentralisaties.
	Het voortdurend zoeken en vinden van een balans tussen financiële en sociale doelstellingen (van oudsher typisch 'links / rechts'-polarisatie): Rijk financiert (steeds) minder dan de totaalkosten, hoe de kosten toch draaglijk en beheersbaar te krijgen	-Jaarlijks in de reguliere P&C-cyclus (zienswijze op begroting GR WAA)	WSW-uitvoering is onderdeel van de (in beginsel) jaarlijkse evaluatiecyclus inzake beleidsplan 3 Decentralisaties.
	Actueel: herinrichting en transformatie van de bestaande uitvoeringsorganisatie WAA naar een meer op de afzonderlijke gemeentelijke verantwoordelijkheden ingerichte uitvoeringsstructuur. Voor Venlo betekent dit dat onderzocht wordt of en hoe de WAA-taken, activiteiten en medewerkers (WSW-inclus) onder gemeentelijk beheer kunnen worden gebracht.	-Thematisch en projectmatig op basis van de sub-regionale WSW-veranderagenda (koersdocument 'Samen Anders') -Raadsinformatiebrieven en -consultaties -December 2017 / Januari 2018 op basis van besluitvorming over go / no go van integratie WSW/PW	WSW-uitvoering is onderdeel van de (in beginsel) jaarlijkse evaluatiecyclus inzake beleidsplan 3 Decentralisaties.

Bijlage I Coalitieakkoord, van ambitie naar realisatie

Monitor coalitieprogramma en bestuursopdrachten

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf-houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
Gerealiseerd											
2,42	Efficiency Werken voor derden (B2) en Efficiency regionale samenwerking (B1)	Vermarkten eigen beleidsformatie binnen de regio	Voor de bezuinigingstaakstellingen 'efficiency door regionale samenwerking' (B1 coalitieprogramma) en 'werken voor derden' (B2) is in de Kadernota aangekondigd dat hier nog nader onderzoek naar wordt verricht om mogelijkheden te onderzoeken waarop bespaard kan worden. Er zijn diverse voorbeelden van samenwerkingsmogelijkheden die een bijdrage geleverd hebben aan de effectiviteit van ons werk waarbij kostenbesparingen zijn gerealiseerd (bijvoorbeeld Werkplein, de ICT samenwerking en BsGW). Samenwerking vanuit een bezuinigingsdoelstelling werkt juist belemmerend voor wat betreft de strategische opgave en versterking van onze rol als centrumgemeente. In de begroting 2017 zijn deze taakstellingen als besparingverlies opgenomen.	Geschrapt	A. Scholten, H. Lamers		Besparing voor ambities			€ 0,1 mio oplopend nr € 0,4 mio	2015-2018
4	Ombudsman	Constructief oplossingen zoeken ipv standaard toepassen bezwaarprocedures.	Namens het college is RIB 15-006 verzonden naar de gemeenteraad over de invulling van de ombudsman. De term ombudsman is in het coalitieakkoord anders bedoeld dan in de gemeentewet is geformuleerd. Er wordt geen voorstel inzake de gemeentelijke ombudman voorgelegd aan de gemeenteraad. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord geschrapt.	Geschrapt	A. Scholten						2015
5	Communicatiever gemeentebestuur	Meer oog en oor voor dagelijkse besommingen en deze verbinden aan keuzes voor de toekomst	Actieve monitoring van de relevante onderwerpen is inmiddels standaard praktijk. Bij dossiers met veel maatschappelijke impact worden ook geregeld issueanalyses uitgevoerd. De uitkomsten daarvan geven richting aan de communicatiestrategie en onderbouwen de keuzes die daarin worden gemaakt. Verder wordt er regelmatig gewerkt met scenario's, zodat bestuurders nog beter in staat zijn te anticiperen op verschillende mogelijke situaties en daarin op een adequate wijze kunnen communiceren. Het afgelopen jaar heeft een wisseling plaatsgevonden binnen het college. Ook met de nieuwe bestuurder is het traject met 'Factor B' doorlopen, een methodiek die helpt om een bestuurder beter te positioneren in relevante netwerken bij de belangrijke dossiers, zodat ze een effectievere rol kunnen spelen en bijdrage kunnen leveren aan het succes van een project of beleid. Verschillende bestuurders hebben als opfriscursus een mediatraining gevolgd. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	A. Scholten	R. Schipaanboord					2015

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf-houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
Gerealiseerd											
8	Bestrijden eenzaamheid	Mensen verbinden en organisaties die eenzaamheid tegen gaan sterk houden	Bestrijding van eenzaamheid maakt onderdeel uit van het bestendige beleid van de gemeente inzake maatschappelijke participatie en armoedebeleid. Als gevolg van dit beleid, maar ook de werkwijze van de sociale wijkteams, verwachten wij dat eenzaamheid voorkomen dan wel zichtbaar wordt. Door de inzet van bewonersondersteuning investeren we bijvoorbeeld in vitale en hechte gemeenschappen waar buurtbewoners elkaar kennen. Ook de vrijwilligers I&A leveren hierbij als spil in de wijk een belangrijke bijdrage. En de steunpunten mantelzorg hebben veel oof voor eenzaamheid. Het geactualiseerde beleid maatschappelijke participatie is in mei 2016 door de raad vastgesteld. Daarmee is deze doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd. Al blijft eenzaamheid een actueel thema waar we continu aandacht voor hebben.	Gerealiseerd	B. Aldewereld	Elke Haanraads					2015
11	Strategisch partnerschap belanghebbenden arbeidsmarkt	Het stimuleren van werkgelegenheid en arbeidsparticipatie door het binden van passende werkgelegenheid en het matchen van de juiste mensen met de juiste baan in de euregio, heeft daarom de komende jaren de hoogste prioriteit.	Het startakkoord "Ondernemen en werkgelegenheid" is ondertekend. Dit is een convenant tussen overheid, ondernemers en onderwijs. Op dit moment wordt onder leiding van Venlo regionaal het werkbedrijf/ arbeidsmarktregio opgezet. Daarnaast is er een convenant opgezet voor het speciaal onderwijs (moeilijk lerende jongeren). Participanten zijn de gemeente Venlo en het bedrijfsleven. Volgende stap is de implementatie van deze beleidsdoelstellingen. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	H. Lamers, S. Satijn						2015

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf-houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
Gerealiseerd											
18	Mes zetten in bovenwettelijke lokale voorwaarden inkoop- en subsidiecriteria	Binnen de bestaande wet- en regelgeving zullen wij maximaal de ruimte zoeken om het euregionale bedrijfsleven de kans te geven mee te doen in werkzaamheden die door de gemeente Venlo en de regio worden ingekocht. We zullen onze eigen aanbestedingsprocedures tegen het licht houden en deze vereenvoudigen en in omvang afstemmen op de mogelijkheden van euregionale en maatschappelijk verantwoorde ondernemingen. Hierbij hebben we ook aandacht voor social return. We zetten het mes in bovenwettelijke lokale voorwaarden die de gemeente Venlo zelf nog bovenop de Europese richtlijnen aan inkoop- en subsidiecriteria heeft gesteld. Deze extra voorwaarden zijn niet nodig of verplicht, dus moeten we ze onszelf ook niet opleggen. Ruim baan voor de ondernemers uit Venlo en onze euregio!	De inkoopvoorwaarden zijn geanalyseerd. Op basis daarvan is een wijziging doorgevoerd waardoor er in de komende aanbestedingen nagenoeg geen bovenwettelijke inkoopcriteria worden toegepast. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	H. Lamers						2015

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf-houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
Gerealiseerd											
13	Startersfonds (D6)	Voor startende ondernemers of voor hen die uit een uitkeringssituatie willen gaan ondernemen.	De ambitie startersfonds is in overleg met college en raad geschrapd. Beschikbare middelen voor startersvouchers zijn door de raad ingezet voor Venlo Partners. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord geschrapd.	Geschrapd	S. Satijn			Ambities		€ 0,25 S mio voor nrs 15, 16 en 18 samen ambitie	
14	Stagebureau (D6)	Studenten op de Euregionale arbeidsmarkt en maatschappelijke stages leerlingen in VO.	Is onderdeel van Start-akkoord. Met projectleider en betrokken afdelingen wordt bepaald welke vervolgacties nodig zijn. Collegeconferentie (D6) Lobby derde geldstromen, Stagebureau, Startersfonds: van deze ambitie is in het bestuurlijk gesprek afgesproken dat er geen noodzaak meer is voor deze ambitie. Deze ambitie is in overleg met het college geschrapd. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord geschrapd.	Gerealiseerd / Geschrapd	S. Satijn,			Ambities		€ 0,25 S mio voor nrs 15,16 en 18 samen ambitie uitgaven	
17	Evaluatie aanbestedingsprocedures	Meer kansen voor Euregionale en maatschappelijk verantwoorde ondernemingen bij inkoop Venlo en regio Venlo en social return.	Indien er nieuwe aanbestedingen ondersteund worden door het team inkoop zal nadrukkelijk maatschappelijk verantwoord ondernemen en in het verlengde social return meegenomen worden bij het programma van eisen cq gunningsvoorwaarden/criteria. Daarmee is het ingebed in reguliere aanbestedingsprocedures en is de ambitie uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	H. Lamers						2015

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf-houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
Gerealiseerd											
19	Primaat markt bij grote projecten	Terughoudendheid bij maken van plankosten voordat zekerheid private partijen	Op basis van de opgave is een collegevoorstel voorgelegd d.d. 16 juni 2015: "De situaties waarin plankosten worden gemaakt zijn zeer divers. Wanneer de gemeente op publiekrechtelijke wijze (via leges of Wro) kosten van ambtelijke dienstverlening op verzoek kan of moet verhalen doen wij dat. Wanneer we op privaatrechtelijke wijze kosten kunnen verhalen bij marktpartijen is het een strategische keuze op welk moment we hiertoe over willen gaan en hoe ver we hierin willen gaan. We streven naar realistische plannen en het zakelijk omgaan met partijen. Principebesluiten en overeenkomsten met partijen worden altijd voorgelegd aan het college. Hiermee geven we "een expliciete bevestiging van het feit dat het momenteel staand beleid is dat planvoorbereidingskosten worden doorberekend aan de initiatiefnemers". Besluit College was conform advies. Daarnaast gaf het college aan dat voor de periode tussen initiatief en (voor)overeenkomst afspraken gemaakt worden over vergoeding voor de door gemeente gemaakte kosten". Dit gebeurt via het aan externe partijen doorberekenen van kosten voor de weging en via het principebesluit dat aan het college wordt voorgelegd. Daarmee is deze actie uitgevoerd en onderdeel van de huidige werkwijze. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	J. Teeuwen						
21	Verbetering acquisitie en werving derde geldstromen / Versterking acquisitiekracht	Mn. genoemd tbv bargeterminal, railterminal. Daarnaast opwaardering A67, spoorweg net, Vierpaardjes en Gülicksebaan. Relatie met nr. 46. Aanwezigheid als krachtige centrumgemeente vergroten in Den Haag, Maastricht en Brussel.	Verbetering acquisitie en werving derde geldstromen Maakt deel uit van versterking public affairs en acquisitie. De structuur is opgezet en vormgegeven. Actieplan Acquisitie is vastgesteld en wordt uitvoering aan gegeven. Versterking acquisitiekracht Binnen de afdelingen Bestuurstaf en advies en beheer heeft op dit punt vorig jaar een herschikking plaats gevonden. De structuur is opgezet en vormgegeven. Hieraan wordt uitvoering gegeven in samenwerking met de lijnafdelingen. Dit maakt daarmee deel uit van de huidige en bestendige werkwijze binnen de organisatie. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	S. Satijn, J. Teeuwen, A. Scholten	K. de Bruine - D. B. Aldewereld					2015
25	Passend en betaalbaar woningaanbod	Voor studenten, starters, ouderen, mensen met een laag inkomen en arbeidsmigranten	Studenten: Op dit moment zijn er meerdere initiatieven vanuit de markt en worden met de verbouw van het ABN AMRO pand in september 2015 110 studenteneenheden aan de voorraad toegevoegd. Daarnaast wordt ook Maaskade 27 en mogelijk de voormalige Rabobank aan de Peperstraat omgebouwd voor studenten. Starters: in 2015 is nog budget beschikbaar voor de starterslening. In april heeft provincie Limburg nog €217.000,- toegevoegd aan het Venloos budget. Huisvesting voor doelgroepen zoals ouderen en mensen met lage inkomens: krijgt een plek in de trajecten rondom de regionale structuurvisie wonen en STRAK 3. Bovendien faciliteren we goede initiatieven, zoals Bethanië, om zo adequate huisvesting te realiseren. Geborgd in collegeproduct van programma 8 (Ontwikkeling Centrumstad). Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	B. Aldewereld, J. Teeuwen						

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf- houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
Gerealiseerd											
26	Continueren starterslening	Woningbouw	Starters: er is nog budget beschikbaar om startersleningen te verstrekken. In juli 2015 is nog € 5 ton bijgestort in het Startersfonds. Provincie Limburg heeft in 2016 besloten haar bijdrage per starterslening te verhogen van 50% naar 75%. Hiermee kunnen we met hetzelfde budget meer starters helpen. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	H. Aldewereld					Revolving fund.	2015
27	Aantrekkelijk maken vestigingsklimaat onderwijsinstellingen	Van MBO tot WO. Dit heeft enerzijds te maken met ondersteuning van ontwikkeling nieuwe opleidingen en anderzijds ondersteuning fysieke huisvesting onderwijsinstellingen en studenten evenals studentenvoorziening en	Verbreding hoger- en middelbaar onderwijs, de ontwikkeling van onderwijs- en studenthuisvesting en studentenvoorzieningen zijn onderdeel van de thema's kennislandschap en infrastructuur uit het campusplan waar samen met provincie Limburg uitvoering aan wordt gegeven. Inmiddels is Venlo Studentenstad een collegeproduct is in het programma Centrumstad en hiermee geborgd in het raadsprogramma. Met Fontys en Has worden nieuwe opleidingen gestart (programma 6). Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	S. Satijn						2015-2018
29	Evaluatie relaties verbonden partijen in de regio	Vergroting sturing mogelijkheden gemeenten en verbetering positie gemeenteraad, verbetering governance.	Dit is meegenomen in de vervlechting in de Noordwest hoek. Bij de verbetering van de governance in de noordwesthoek zijn de sturingsmogelijkheden van gemeenten en de positie van de gemeenteraad nadrukkelijk verbeterd. Ook in de eind 2016 vastgestelde samenwerkingsswijzer Venlo (nieuw beleid op verbonden partijen) is invulling gegeven aan de verbetering van de positie van de gemeenteraad als het gaat om sturing en control op verbonden (samenwerkings)partijen. Middels de inrichting van het dashboard samenwerking heeft de gemeenteraad op elk gewenst moment overzicht over onze samenwerking partners.	Gerealiseerd	A. Scholten,	D. Kuipers					2016-2017
33	Financiële spelregels	Plafond in voorbereidingskosten ruimtelijke plannen; meer vrijheid initiatiefnemers; investeringen in infra pas wanneer concreet zicht op realisatie	We zijn blijvend kritisch op plankosten en kostenverhaal bij de opstart van nieuwe projecten. Besluitvorming over investeringen wordt voorgelegd aan college en indien nodig raad (voorbeeld: infra kazernekwartier). Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	J. Teeuwen						

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf- houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
Gerealiseerd											
32	Financiële spelregels	Concrete uitwerking alle genoemde 'spelregels' (par. 8.1 t/m 8.4.). O.a. geen nieuwe ambities zonder invulling taakstellende bezuiniging en zekerheid invulling besparingsdoelen; Ontschotmiddelen in sociaal domein; loslaten woonlastenprincipe; Stijging is max. inflatiecorrectie.	In programmabegroting 2015 - 2018 is een separate paragraaf 'Financieel perspectief decentralisaties sociaal domein' opgenomen met het financieel kader en het ontschotten van middelen binnen het sociaal domein. Het loslaten van het woonlastenprincipe waarbij de ozb maximaal stijgt met de inflatie is uitgewerkt in de programmabegroting 2015 - 2018 en als beleidsuitgangspunt meegenomen in de paragraaf Lokale heffingen. Daarnaast is de ambitie met betrekking tot het voeren van een solide financieel beleid in de programmabegroting 2015-2018 vertaald binnen het programma 12 'Algemene middelen' door de formulering van een strategische doelstelling en een 4-tal tactische doelstellingen. Dit is o.a. geconcretiseerd in een set van financiële spelregels en regels budgetdiscipline. Bij de begroting 2016 heeft het college besloten om de taakstelling hard in te vullen. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	H. Lamers			Ambities			2015
35	Sport (A2)	Loslaten in de sport door o.a. verschuiven eigendom accommodaties naar gebruikers, onderhoudstaken of verhoging tarieven volwassen gebruikers. In coproductie met sportend Venlo, besluitvorming gemeenteraad dec. 2014 (RB 8o)	Is verwerkt in begroting 2015-2018, besluitvorming gemeenteraad dec 2014 (RB8o). Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	B. Aldewereld					€ 0,3 mio S	2015
37	GGD (A4)	Bezuiniging . 5% bezuiniging door versobering of loslaten regels	Ondanks negatief advies van het college heeft het AB van de VRLN in 2014 ingestemd met de begroting voor 2015. Om die reden is de bezuiniging voor 2015 niet gerealiseerd. De voorlopige conceptbegroting 2016 laat een daling van de gemeentelijke bijdrage voor het programma Gezondheid (GGD) zien van meer dan 5% als gevolg van diverse bezuinigingen, waaronder een reorganisatie. Of de bezuiniging structureel kan worden ingeboekt, is gezien diverse onzekerheden en het fluctuerende financiële beeld, nog onzeker. Daar wordt direct na de zomer in de bestuursrapportage van de VRLN duidelijkheid over verschaft. Bij de collegeconferentie is ingestemd met het voorstel inzake de GGD. Daarbij is voor de begroting 2015-2018 rde taakstelling olledig gerealiseerd. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	H. Lamers, A. Scholten					€ 150,000,- S	2015
45	Opvangen bezuinigingen 3D (D1)	In drie jaar uitsmeren tempo van bezuinigingen op nieuwe taken sociaal domein door inzet besparing WMO met terugwerkende kracht tot 1 jan. 2013 en 2014 in de vorm van een voorziening.	De Gemeenteraad heeft besloten om de resultaten van de WMO 2013 en 2014 toe te voegen aan deze reserve. Voor 2013 was dit een bedrag van 1,4 mln. In de Finrap is een prognose afgegeven van 3,4 mln. De totale reserve zou daarmee 4,8 mln bedragen. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	H. Lamers			Ambities	€ 6,7 mio in 2015, € 3,3 mio in 2016 en pm		2014-2016

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf- houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
Gerealiseerd											
46	Evenementen (D3)	Terugdraaien structurele bezuiniging op evenementen met ingang van 2015	Is met de beslispuntennotitie en opname in de conceptbegroting gerealiseerd. Herijking evenementenbeleid loopt. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	J. Teeuwen			Ambities	€ 192.000,- ambities uitgaven		2015
47	Infrastructuur in wijken en kernen (D5)	De komende 4 jaar zullen wij een bedrag van 2 miljoen investeren in het project Fietsen langs de Maas. Uitgaande van 50% cofinanciering door derden, levert dit vanaf 2016 een kapitaallast van 100.000,- per jaar op. Voor basisinvesteringen in Wijken en Kernen inclusief verkeersmaatregelen trekken we 1,4 miljoen per jaar uit. Ook de helft hiervan zal uit derde geldstromen gedekt moeten worden. In de begroting dienen hiervoor kapitaallasten te worden afgedekt, oplopend van 70.000,- in 2015 tot 280.000,- in 2018.	Conform coalitieprogramma is er gewerkt aan de uitvoering van de GVVP jaarschijven 2015- 2017 . Het beschikbare budget van 7 ton per jaar is gesplitst in 2 delen: 3 ton is beschikbaar gesteld voor wijk- en dorpszaken. Hiertoe is door de afdeling MO een proces ingericht om samen met de wijk- en dorpsraden een zorgvuldige afweging te kunnen maken tussen de diverse wensen vanuit de burgers. De resterende 4 ton per jaar zijn ingezet als dekking voor de GVVP jaarschijfprojecten. Dit heeft onder andere nieuwe fietsroutes in Venlo-Zuid opgeleverd , 2 rotondes en een fietsersbrug op de Venrayseweg en zal binnenkort de uitvoering van de herinrichting van de N271 thv Lomm worden uitgevoerd. Ook is ingezet op innovatie vanuit de C2C-filosofie. Samen met burgers, een opleidingsinstituut en uitvoerende partijen is er in Steyl een C2C-geïnspireerde rotonde gerealiseerd. Tevens is er onderzoek uitgevoerd naar de verkeersveiligheid rondom alle 41 basisscholen in Venlo en worden alle schoolomgevingen ook voorzien van eenduidige en herkenbare inrichting, uitvoering is voorzien in het vierde kwartaal van 2017. Voor Fietsen langs de Maas is er een uitvoeringsplan opgesteld en heeft de provincie Limburg een subsidie van 50% in het tekort toegezegd (formele beschikking volgt nog), wat betekent dat er nu circa 2 mio uitvoeringsbudget klaarligt om dit plan ook daadwerkelijk uit te gaan voeren. Voor 2018 wordt ingezet op een bijdrage aan de herinrichting van de Kaldenkerkerweg in Tegelen.	Gerealiseerd	B. Aldewereld, J. Teeuwen	Ralf Pakbier / Jasper van der Beek / Tom Jacobs		Ambities	€ 70k in 2015; €240k in 2016; €310k in 2017; €380k in 2018 ambities uitgaven		2015
48	Cofinanciering derde geldstromen (D7)	Bij verwerving derde geldstroommiddelen cofinanciering vanuit bestaande middelen	Onderzoek naar de wijze waarop cofinanciering op een optimale wijze kan worden ingezet bij het verwerven van derde geldstromen. Hierop wordt in samenhang met de verbetering acquisitie en werving derde geldstromen en versterking acquisitiekracht op ingezet. Dit maakt daarmee deel uit van de huidige en bestendige werkwijze binnen de organisatie. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	H. Lamers			Ambities			2015
50	Verbetering publiekscommunicatie	In het bijzonder (maar zeker niet alleen) ten aanzien van de implementatie van nieuwe taken en werkwijze binnen het sociaal domein	Project nieuwe website is opgestart cfm planning. Functies t.a.v. publiekscommunicatie zijn overgeheveld van A&B naar PDV cfm bouwopdracht. Brede afstemming t.a.v. communicatie wordt opgezocht met A&B (team communicatie). Nieuwe website is gerealiseerd. Overlegstructuur voor regulier overleg teamleider PDV en teamleider Communicatie is opgezet. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	A. Scholten	R. Schipaanboord					2015-2018

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf- houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
Gerealiseerd											
BO4	Businesscase problematiek bouwleges	Opstellen businesscase voor oplossen problematiek leges voor bouwvergunningen (relatie RUD).	Is gereed en bijgesteld in de begroting 2016 en verder. De Legessystematiek voor de Legesverordening 2017 wordt veranderd en gaat in per 1 januari 2017. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	B. Aldewereld	E. Vaassen					
BO5	Onderzoek bezuinigingsmogelijkheden cultuur	Opdracht is om vermogenspositie van culturele verenigingen in relatie tot subsidies in beeld te brengen.	We hebben inmiddels een overzicht van de benodigde gegevens van ruim 75 verenigingen. We hebben de gegevens over de inkomsten en de vermogenspositie in beeld. Daarop gaan we nu, in overleg met de adviseur financiën, een analyse uitvoeren. Daarnaast hebben we de verenigingen gevraagd hun bijdrage aan het sociaal-maatschappelijke domein in beeld te brengen. Die gegevens worden in samenwerking met de afdeling MO geëvalueerd. De analyse is uitgevoerd, de onderzoeksresultaten geven geen aanleiding tot bezuinigingen of beleidsmatige aanpassingen. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	J. Teeuwen	Bernard Ellenbroek					
BO7	Bezuinigingsmogelijkheden peuterspeelzaalwerk	Onderzoek naar bezuinigingsmogelijkheden peuterspeelzaalwerk	Er is afgezien van verhoging ouderbijdrage. Middels reshuffling huisvestingskosten wordt de taakstelling gerealiseerd. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	B. Aldewereld						2015
BO10	Zero based budgetting	BMC heeft de gemeente ondersteund bij deze bestuursopdracht.	Pilots zijn bij diverse afdelingen uitgevoerd. Daarmee is de doelstelling uit het coalitieakkoord gerealiseerd.	Gerealiseerd	H. Lamers	T. Berkens					2015

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf- houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
In uitvoering											
Bestuursstaf											
1	Loslaten in vertrouwen	Nieuwe bestuurscultuur. Fundamentele aanpak filosofie, concernbreed. Meedenken vanuit inwoners en niet alleen vanuit overheid. Loslaten beheersmatige rol van de overheid. Ruimer mandaat voor de organisatie. Versterking interactieve/ cocreatieve beleidsvorming. In combinatie met samen met inwoners route bepalen. Versterking interactieve/ cocreatieve beleidsvorming.	Er is een position paper geschreven die de richtinggevend kaders aangeeft voor de uitwerking van dit concept binnen de diverse afdelingen. Er heeft een bijeenkomst met de raad over dit thema plaatsgevonden in 2015. De gerelateerde concernopdrachten op dit thema zijn co-creatie, loslaten in vertrouwen en sociale innovatie. In augustus 2016 heeft een (master-)stagiaire een onderzoeksopdracht en een masterscriptie succesvol afgerond met een rapportage, inclusief conclusies en aanbevelingen. Daarnaast vinden er binnen de organisatie, op basis van de in 2016 vastgestelde PRM-visie, aanpassingen plaats die moeten leiden tot de daarin beschreven bedrijfscultuur, inclusief houding ten opzichte van initiatieven uit de Venlose gemeenschap. Dit onderwerp verdient ook na deze bestuursperiode nog volop aandacht van zowel bestuur als organisatie.	In uitvoering (permanent)	S. Satijn	H. Smeets					2015-2018
	Deregulering / minder toezicht minder bureaucratie A8	In ruimtelijk-fysiek domein dmv minder regels en meer vertrouwen. Handhaving capaciteit bezien tov maatschappelijke en financiële opbrengsten, boetes mogelijk verhogen en communicatie verbeteren. Taakstelling is voor 2015 reeds financieel verwerkt in de begroting. Voor de jaren erna doen wij u bij de kadernota 2016 een voorstel.	Bij het tot stand komen van deze taakstelling in 2014, werden het verminderen van regeldruk en het verminderen van handhaving capaciteit als belangrijkste mogelijkheden gezien om een taakstelling te realiseren. Uitgangspunt hierbij is dat handhaving teruggebracht wordt tot het wettelijk minimum. Het college heeft bij de voorbereiding van de begroting 2017 bepaald dat een extra taakstelling op deregulering en handhaving nodig is van € 250.000 (structureel) vanaf 2018. Deze is echter bij de behandeling van de begroting 2017 door de gemeenteraad teruggedraaid. Om de bezuinigingsopties op de diverse beleidsterreinen die hieraan werken, in samenhang met elkaar in kaart te kunnen brengen, worden deze financieel in één taakstelling Deregulering (A8) ondergebracht. Daardoor bedraagt deze taakstelling vanaf 2017 structureel € 365.000. Een werkgroep is in oktober 2016 aan de slag gegaan met bovengenoemde opdracht. Op 11 september 2017 zal de werkgroep een rapport presenteren aan het college met daarin concrete voorstellen en aanbevelingen. Deelresultaten tot nu toe: ▣ Deregulering op het gebied van veiligheid levert in eerste instantie uit het gelijknamige product een structurele bijdrage aan de invulling van de taakstelling met € 35.000. ▣ Het schrappen van (inhuur)middelen voor tijdelijke formatie ten behoeve van (niet leges-plichtige) taken op het gebied van Veiligheid, Toezicht en Handhaving (VTH) draagt voor 2017 en 2018 met € 112.000 per jaar bij aan invulling van de taakstelling; ▣ Invoering flitsvergunningen. De haalbaarheid van de financiële taakstelling is sterk afhankelijk van bestuurlijke wil om ook daadwerkelijk 'los te laten' in het vertrouwen dat de gemeenschap zelf in staat is om de effecten en risico's van deregulering en vermindering van handhaving op te vangen.	Ten dele gerealiseerd, in uitvoering	A. Scholten, S. Satijn, B. Aldewereld en J. Teeuwen	R. Pingen			€ 0,2 mio oplopend nr € 0,4 mio S	2015-2018	

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf-houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
In uitvoering											
7	Jongeren- en studentenadviesraad	Adviseren aan politiek	Er is een onderzoeksopdracht uitgevoerd door een stagiaire van de Radboud Universiteit om in beeld te brengen op welke wijze invulling kan worden gegeven aan deze opgave. De onderzoeksopdracht is in het najaar van 2016 succesvol afgerond met een rapportage, inclusief conclusies en aanbevelingen. Gebleken is dat er onder jongeren vrijwel geen belangstelling is voor de in het coalitieprogramma voorgestelde 'traditionele' aanpak van een jongeren- en studentenraad. Derhalve is er gekeken naar een alternatieve invulling in de vorm van een Facebookpagina en Youtube-kanaal. Uiteindelijk bleek ook hiervoor (in het voorjaar van 2017) onvoldoende animo onder de doelgroep.	Niet gerealiseerd.	B. Aldewereld	H. Smeets					2017
20	Sterkere profilering Venlo	Het Verhaal van Venlo	De uitwerking door de masterstudenten van de Radboud Universiteit Nijmegen is afgerond. Het is nu wachten op de besluitvorming door de gemeenteraad (begroting 2017) of er middelen beschikbaar komen om met het project verder te gaan. Door personele wisselingen is er op het dossier beperkte voortgang geboekt. Er is een extere werkgroep samengesteld die bestaat uit diverse maatschappelijke vertegenwoordigers. Vanuit deze werkgroep worden diverse initiatieven uit de samenleving ondersteund. Venlo is lid geworden van De Nieuwe Hanze, Dit is een cultureel, sociaal, economisch en burgerlijk samenwerkingsverband van steden en plaatsen die vroeger lid waren van de Hanze. De Nieuwe Hanze wil bijdragen aan Europese eenheid door het concept van de internationaal georiënteerde Europese stad/gemeente vorm te geven. Het verbond wil ook het historisch besef van de meewerkende plaatsen vergroten, en samenwerking tussen deze plaatsen aanmoedigen. Venlo heeft zich gepresenteerd tijdens de internationale Hanzedagen in Kampen in juni 2017.	In uitvoering (permanent)	A. Scholten	D. Feijen					
39	Inkoop efficiency en innovatie (A6)	Verdergaande kanteling van rechtmatigheid naar doelmatigheid en samenwerking op inkoop met externe partijen	In de kadernota 2017 is in het onderdeel budgettaire context uitgebreid ingegaan op het realiseren van deze taakstelling. Zo is de in het coalitieprogramma opgenomen taakstelling Inkoop efficiency (A6 uit het coalitieprogramma) weliswaar gerealiseerd, maar is omwille van allerlei wettelijke en door ons zelf opgelegde beperkingen het financieel resultaat niet structureel in te zetten voor de algemene middelen (hierbij kunt u denken aan aanbestedingsvoordelen binnen de decentralisaties of de gesloten circuits rondom de riool- en afvalstoffenheffing). In de begroting 2017-2020 wordt overeenkomstig het gestelde in de kadernota deze taakstelling voor een groot deel als besparingsverlies voorgelegd. Na verwerking van het besparingsverlies resteert een te realiseren bezuiniging op inkoop en efficiency van € 0,2 miljoen in 2017 en € 0,3 miljoen meerjarig.	bepalen van inkoopvoordelen dient nog plaats te vinden en daarna kunnen inkoopbudgetten afgeraamd worden.	H. Lamers	F. Maas	€ 0,5 mio oplopend naar € 3 mio S besparing			€ 0,5 mio oplopend naar € 3 mio S besparing	2015-2018
49	Euregio en strategische contacten Duitsland	Aanpak gericht op Duitsland	Er is een samenhang met de Lobby agenda waar ook strategische contacten in Duitsland onderdeel van uitmaken. Er wordt geïnvesteerd in de contacten met Duitse overheden. In juni zijn de tussenresultaten opgeleverd van de werkgroep De Grens tijdens een tweedaagse raadsronddit. Het college werkt aan een Duitsland aanpak, waarbij onderdeel is de verankering in de organisatie. Op het gebied van oa arbeidsmarkt, circulaire economie en buurtaalonderwijs worden projecten verkend en uitgevoerd.	In uitvoering (permanent)	H. Lamers	M. Lenis					2015

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf- houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
In uitvoering											
Maatschappelijke Ontwikkeling											
6	De buurt	Schaal van de buurt wordt de leidende schaal, bij leefwereld van inwoners.	In vervolg op eerdere besluitvorming én in vervolg op de motie die op 28 juni 2017 in de raad is aangenomen (topprioriteit voor integrale aanpak vergeten Blerickse wijken) is zowel intern als extern verdergaande stappen gezet in het wijkgericht werken. Er is volop geïnvesteerd in bestaande netwerken en er zijn nieuwe netwerken opgebouwd waarin met bewoners wordt gesproken over hun buurt en wijk. De methodiek Buurt Bestuurt wordt daarbij gehanteerd. De evaluatie van de pilots Buurt Bestuurt is in mei dit jaar aan het College en de Raad voorgelegd (raadsinformatiebrief nr. 75). Via de raadsinformatiebrief van september 2017 (nr. 118) is de Raad geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van deze motie. Inmiddels is er kleine groep bewoners geformeerd uit een groot platform van bewoners in de Vastenavondkamp, waarmee thema's zijn benoemd die zij belangrijk vinden om aan te pakken in de wijk. Datzelfde gebeurt op andere plekken in Blerick en in andere stadsdelen. Daarnaast wordt er ook op buurtniveau gesproken met bewoners die concrete zaken opgepakt willen zien. Vanuit bestaande budgetten zijn hiervoor middelen vrijgemaakt. Intern is er een groep medewerkers vanuit de afdeling Openbare en Gebouwde Omgeving specifiek belast met het wijkgericht werken waardoor o.a. er een versnelling wordt beoogd om zaken te realiseren samen met bewoners. Dit jaar wordt er een evaluatie van het wijkgericht werken aan het College en Raad voorgelegd.	In uitvoering (permanent)	B. Aldewereld	R. Janzen					2015
9	Evaluatie en versterking beleid mantelzorgers	Nieuw beleid mantelzorg is vastgesteld als onderdeel van het plan Wijkkracht, maatschappelijke participatie.	Het geactualiseerde beleid op het gebied van mantelzorg en informele zorg is in mei 2016 door de raad vastgesteld, beg in 2018 wordt een evaluatie en actualisatie van het beleid ter besluitvorming voorgelegd. De samenwerking tussen de twee steunpunten (Proteion Welzijn en Synthese) die actief zijn in Venlo verloopt inmiddels goed. Beide steunpunten hebben de opdracht gekregen een doorontwikkeling te maken tot één kenniscentrum mantelzorg voor heel Venlo, deze ontwikkeling is in 2016 een feit. De steunpunten richten zich minder op de ondersteuning van de individuele mantelzorger en meer op integrale mantelzorg ondersteuning. De steunpunten verzorgen nu trainingen voor beroepskrachten en vrijwilligers rond de mantelzorg, afgelopen maanden zijn de leden van de wijkteams getraind. Het mantelzorgcompliment is per 1 januari 2015 overgeheveld naar gemeenten; Venlose mantelzorgers komen in aanmerking voor een mantelzorgpas en vouchers ter waarde van 75 euro per mantelzorger per jaar. Mantelzorgers in Venlo kunnen deze vouchers inleveren bij lokale ondernemers in Venlo, die de waarde van de vouchers verhogen met aantrekkelijke acties. Hiermee spreken we ondernemers aan op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid en stimuleren we de lokale economie. Zo'n 1.500 mantelzorgers hebben in 2016 gebruik gemaakt van de vouchers, door het verstrekken van de vouchers, hebben we ook deze mantelzorgers in beeld. In 2017 richten de steunpunten zich extra op werkende en allochtone mantelzorgers. Het verbeteren van respijtzorg tot slot is een thema dat momenteel de aandacht heeft.	In uitvoering	B. Aldewereld	Elke Haanraads					2015

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf-houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
In uitvoering											
Maatschappelijke Ontwikkeling											
12	Tegengaan vooroordelen arbeidsmarkt	Door samenwerking met zelforganisaties die hier acties op willen ontplooiën	In 2015 is er door bachelorstudent onderzoek gedaan naar de arbeidsmarktpositie van (van oorsprong) niet-westerse allochtone inwoners. Dit rapport is aan de raad aangeboden en op basis daarvan is een raadsvergadering aan de slag. In 2017 worden de geplande gesprekken met vertegenwoordigers van direct betrokkenen, onderwijs, ondernemers en maatschappelijk middenveld gevoerd. Dit dient uit te monden in een rapportage met conclusies en aanbevelingen welke voor het einde van 2017 aan de raad wordt aangeboden.	In uitvoering	H. Lamers	H. Smeets					2015-2018
16	Versterking rol Duitse taal in onderwijs	Van primair tot beroepsonderwijs (HBO lager onderwijs MO - HBO + WO RE)	Er is een pilot uitgevoerd. Deze pilot bestond uit het opstarten van aanbod van lesstof op gebied van Duitse taal en cultuur binnen Nova Montessorischool. Tegelijkertijd werd er een uitwisselingsprogramma opgestart met 3 Duitse scholen, dit met gerbuikmaking van Interreg subsidie. Voor het jaar 2017-2018 is voorzien in het voortzetten en uitbreiden van aanbod binnen Venlose scholen, plus de Provincie start vanaf 27 september met een actie om Buurtaal onderwijs te promoten binnen het PO en VO onderwijs. Wij zullen het venlose initiatief voortzetten en zoveel als mogelijk aansluiting zoeken bij het provinciale initiatief, waarbij wij de lijn adviseren om op noord-limburgse schaal initiatieven te ontwikkelen inclusief uitwisseling met Duitse scholen plus een omvangrijke Interreg aanvraag in te dienen. Toegepaste activiteiten binnen het venlose programma; ontzorgen van school, ontwikkelen lesstof vinden ook een plaats binnen provinciaal programma.	In uitvoering	S. Satijn	J. Lamberts					
23	Buurt bestuurt (buurtveiligheid) (D4)	Invloed inwoners op prioriteiten Politie en gemeente. Waar nodig flexibele camerabewaking	De pilots Buurt Bestuurt zijn geëvalueerd en de raad is in mei jongstleden geïnformeerd middels de raadsinformatiebrief nr. 75. De methodiek die ontwikkeld is wordt inmiddels breed toegepast in de wijken.	In uitvoering	B. Aldewereld	René Janzen		Ambities		€ 58.000,- S ambitie uitgaven	2015

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf-houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
In uitvoering											
Samen, Leven en Werken											
10	Evaluatie en versterking armoedebeleid	In nauwe samenwerking met maatschappelijk middenveld en ervaringsdeskundigen. Uitvoering met inzet vanuit de samenleving zelf (uit bestaande middelen c.q. gekoppelde middelen vanuit amendement).	De evaluatie heeft gediend als input voor het nieuw beleidsplan Armoedebeleid 2015-2018. Middels RIB 2016/62 is de Raad geïnformeerd over de stand van zaken Armoedebeleid en Schuldhulpverlening. Het kaderstellend beleidsplan: 'een integrale aanpak schuldhulpverlening 2017- 2020 in Venlo' is in januari 2017 door de gemeenteraad vastgesteld. Het uitvoeringsplan: Intensivering van de integrale aanpak schuldhulpverlening 2017 - 2020' is gereed; accordering door het college is vooralsnog uitgesteld vanwege de tekorten in het sociale domein. De dienstverlening en (gedeeltelijke) uitvoering en doorontwikkeling van de integrale aanpak schuldhulpverlening gaat onverminderd door. Het kindpakket is in oktober 2016 vastgesteld door het college en middels RIB2016/135 is de gemeenteraad hierover geïnformeerd. Momenteel zijn we bezig met de uitvoering van het kindpakket. Ook zijn we inmiddels in het bezit van een seniorenpakket. Voor jongeren van middelbare scholen gaat nog dit jaar gestart worden met No Credit, Game Over! Een stadsspel dat jongeren op een interactieve manier laat ervaren wat het betekent om op eigen benen te staan en schulden te hebben. Ook doen we mee aan het project 'Speaking Minds'. Speaking Minds koppelt jongeren die in armoede opgroeien en beleidmakers en geeft jongeren die normaal meestal niet gehoord worden, een stem. De jongeren denken mee over beleid en vormen het beleid mee. Hierdoor kunnen problemen waar jongeren (als gevolg van die armoede) nu en in de toekomst mee kampen worden voorkomen of teruggedrongen. Het kunnen aanbieden vanuit de gemeente van een nieuwe collectieve zorgverzekering voor minima vanaf 2018 is in voorbereiding. Eind 2017 worden de effecten van de diverse armoederegelingen en op participatie onderzocht. In 2018 zal het nieuwe armoedebeleid 2019-2022 worden ontwikkeld.	In uitvoering	Ben Aldewereld	Christien Thijssen Dinie Vogels Nicole Thomeer				€ 0,5 mio 5 miv 2014	2014 - 2018

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf-houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
In uitvoering											
Ruimte en Economie											
15	Eén aanspreekpunt ondernemers	bedrijvenloket publieke dienstverlening (PDV) ondernemersvereniging (RE) Werkgeversservicepunt (SLW)	Dit onderwerp is onderdeel van de organisatieontwikkeling en de bijbehorende nieuwe indeling van teams. Zo is inmiddels vastgelegd dat het bedrijvenloket onderdeel wordt van het team Werken en Bereikbaarheid. Daarnaast wordt het ook meegenomen in het plan van aanpak strategische arbeidsmarktbeleid. Na afronding van deze trajecten wordt gekeken wat er al geregeld is en welk coördinatie-mechanisme nog nodig is om tot één aanspreekpunt te komen. Met betrekking tot het inrichten van arbeidsmarktbeleid en het begeleiden van lopende projecten en ontwikkelingen op dit terrein wordt inmiddels intensief samengewerkt met SLW/MO.	In uitvoering	S. Satijn	Ad Theuws/Jos van der Heijden				€ 0,25 S mio voor nrs 15, 16 en 18 samen ambitie uitgaven	
24	Verkeersveiligheid	Accent naar wijken, kernen en schoolroutes	De ambitie om de focus op het gebied van verkeersveiligheid te richten op wijken, kernen en schoolroutes is ingevuld door uit het GGVP budget van 7 ton per jaar een bijdrage van 3 ton te leveren voor vraagstukken in wijken en kernen (wijk- en dorpszaken). Zie ook nummer 47 "infrastructuur in wijken en kernen D5". Aanvullend is uit de GGVP middelen voor 2016 3 ton vrij gemaakt voor het veiliger maken van schoolomgevingen van 41 basisschoollocaties. Dit project is lopend en heeft inmiddels een vervolg in gekregen in 2017 (2,5 ton). In 2016 en 2017 heeft VVN op alle 41 basisschoollocaties onderzoek gedaan naar de verkeersveiligheid, waarbij met name aandacht is besteed aan gedragsbeïnvloeding. Tevens zijn knelpunten die betrekking hebben op infrastructuur geïnventariseerd. Er is een aanbesteding voorbereid om alle schoolomgevingen uniform en herkenbaar als schoolomgeving in te richten zodat schoolzones beter zichtbaar zijn waardoor de verkeersveiligheid wordt verbeterd. Uitvoering hiervan verwachten we in het vierde kwartaal van 2017 af te ronden.	In uitvoering	B. Aldewereld	Jasper van der Beek / Cecile van Herten Dieter Schepers/Leon Hesseling			Geen separate middelen, Zie ook nummer 47 "infrastructuur in wijken en kernen D5".		2015-2018

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf-houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
In uitvoering											
Ruimte en Economie											
28	Draagvlak C2C en duurzaamheid versterken	C2C en duurzaamheid zijn de belangrijke dragers waarop wij kansen willen creëren. Binnen de samenleving zullen we het draagvlak voor deze thema's gaan versterken. Duurzaamheid en innovatie zijn globaal drijvende succesfactoren gebleken voor sterke steden. Tegen die achtergrond verwachten wij veel van de campusontwikkeling die in de komende raadsperiode vorm moet krijgen. We zullen ons maximaal inspannen om deze voor de stad zo belangrijke stap voorwaarts te faciliteren	De opening van het stadskantoor in oktober 2016 is de start van het C2C jaar dat loopt tot oktober 2017. Doel van het jaar is om Venlo te positioneren als C2C koploper, (inter) nationaal, regionaal en lokaal. In het jaar wordt input opgehaald bij bedrijfsleven, onderwijs, burgers, netwerkorganisaties, andere overheden. Deze input wordt vertaald in een nieuwe C2C Agenda/Ambitie eind 2017/begin 2018. Voor de C2C Venlo principes is een ambitieweb ontwikkeld, een instrument wat helpt duurzaamheid/c2c doelstellingen te formuleren in de beginfase van projecten en ontwikkelingen. Het invoeringsprogramma obv de motie "uitvoeringsprogramma Duurzame Taakstellingen" en motie "investeren in C2C hoofdstad", is geaccordeerd in april 2017. Het programma is erop gericht om Cradle to Cradle onderdeel te laten zijn van ons DNA zodat C2C integraal meegenomen wordt in de reguliere werkzaamheden. Het invoeringsprogramma is onderdeel van de bredere, nog op te stellen C2C Agenda/Ambitie.	In uitvoering	S. Satijn, J. Teeuwen	Climmy Roeffen M. Bekkers Maarten Lenis				2015-2016	
30	Toerisme langs de Maas en Verhaal van Venlo (D2)	Het Verhaal van Venlo staat apart beschrijven onder nr 20. Versterken van de toeristische speerpunten Arcen, centrum en met name Kloosterdorp Steyl en de Maas als verbindende schakel. De verbinding langs de Maas versterken we onder andere door te investeren in een toeristische fietsroute langs de Maas (zie ook nr 47).	Het heeft het college besloten financiële bijdragen te verstrekken aan de realisatie van het Limburgs Schutterijmuseum (€ 100.000) als toevoeging aan het cultuurtoeristisch aanbod van Kloosterdorp Steyl en aan het ontwikkelingsfonds Kloosterdorp Steyl (€ 333.333). Dit laatste voorziet erin om samen met provincie en de stichting Kloosterdorp Steyl een fonds van 1 miljoen te vormen om het transformatieproces voor de herontwikkeling en herbestemming van monumentale kloostercomplexen in gang te zetten en onderdelen hiervan te realiseren. Er is subsidie toegekend voor de restauratie en herbestemming van de Schlosserei, Timmerwerkplaatsen en herbestemming van de als rijksmonument aangemerkte "Rochuskerk. Subsidie voor de Rochuskerk is in zijn geheel verleend en er is gestart met de hieraan voorwaardelijk gekoppelde restauratiewerkzaamheden. De subsidie voor Stichting Kloosterdorp Steyl is op het moment van schrijven gedeeltelijk uitgekeerd (150.000 euro van de 333.000 euro) en in oktober wordt gestart met de restauratiewerkzaamheden van de Timmerwerkplaats. De timmerwerkplaats wordt hierna verhuur aan de Ambachtsschool Nieuwe Steyl, waarvoor de samenwerkingsovereenkomst en de huurovereenkomst reeds zijn getekend."	In uitvoering	H. Lamers	Herm Willems		Ambities		€ 250k,- S ambitie uitgaven	2015-2018

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf-houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
In uitvoering											
Openbare en gebouwde omgeving											
22	Instellen buurtbudgetten	Verantwoordelijkheid in de buurt voor kwaliteit openbare ruimte. Op scholen en in buurten stimuleren opruimen zwerfafval, moestuinen en stadslandbouw.	Binnen de producten Beheer Civiel (maximaal 100.000 euro), Beheer Groen (maximaal 200.000 euro) en Beheer Verkeer (maximaal 100.000 euro) wordt totaal jaarlijks maximaal 400.000 euro geoormerkt om in te zetten voor ontwikkelingen in de openbare ruimte en knelpunten aangedragen vanuit de wijken en meerdere buurtbewoners. Jaarlijks worden afspraken gemaakt over de inzet van deze budgetten. Deze budgetten dienen een bijdrage te leveren aan het onderhoudsniveau van de openbare ruimte en vormen een aanvulling op andere buurtbudgetten. Koppeling met BO2 - Sturing op wijkbudgetten.	In uitvoering	B. Aldewereld	Hay van Dosselaar				400k	2015 ev

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf-houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
Bestuursopdrachten											
BO1	Realisatie coalitieprogramma										
BO2	Sturing op wijkbudgetten	Uitwerking sturing op wijkbudgetten. Hierbij betrekken model waarbij WAA wordt ingezet bij beheer en onderhoud groen in de wijken.	Middels de door het DT en College geaccordeerde aanpak doorontwikkeling wijkgericht werken (DT 6 april 2016 en College 19 april 2016) wordt vanuit deze opdracht invulling gegeven aan dit punt. Vanuit budgetten uit de programma's zorg en welzijn, beheer openbare ruimte, verkeer en bereikbaarheid en wonen en leefomgeving wordt een buurtbudget gecreëerd dat gedeeltelijke "ontschot" is. Dit is ook in lijn met motie "topprioriteit voor integrale aanpak vergeten Blerickse wijken" die op 28 juni 2017 is aangenomen. In de raadsinformatiebrief nr. 118 van september 2017 is de raad over de voortgang van de uitvoering van deze motie geïnformeerd (waaronder het creëren van buurtbudgetten). Zoals daarin is gesteld wordt er dit jaar hieromtrent een concreet voorstel aan het College en Raad voorgelegd. Vooruitlopende daarop is, conform het verzoek daartoe in de bovenvermelde motie, reeds gestart met het vrijmaken (ontschotten) van middelen voor buurtbudgetten (zie ook onder nr. 6 (Maatschappelijke Ontwikkeling) en nr. 22 Openbare en Gebouwde Omgeving).	In uitvoering	B. Aldewereld	René Janzen					2015
BO3	Businesscase verdienmodel parkeren	Onderzoeken van mogelijkheden tot privatiseren, afstoten en renoveren	Op 22 februari 2017 (RVS 2017-9) heeft de gemeenteraad in principe besloten de parkeergarages Roermondsepoort, Nolensplein en Maaswaard te vervreemden en de garage Arsenaal te slopen en te laten herontwikkelen door een marktpartij middels een tenderprocedure waarbij overigens ook andere functies dan parkeren verkend/betrokken worden".	In uitvoering	S. Satijn	S. van Dellen					
BO6	Samenwerking bibliotheek, Kunstencentrum en Volksuniversiteit	Onderzoek naar mogelijkheden synergieeffecten samenwerking tussen bibliotheek, Kunstencentrum en Volksuniversiteit	De intententieovereenkomst tot samenwerking is in concept gereed. Tot gezamenlijk gebruik van accommodatie zal het vooralsnog niet leiden. Inzet is het samenwerken op inhoud. Door een onderzoek naar de huurlasten van de Volksuniversiteit laat de ondertekening nog op zich wachten.	In uitvoering	J. Teeuwen	Marlène van Poeijer					

Nr	Maatregel	Beschrijving	Stand van zaken	gerealiseerd	Pf- houder	ambtelijk betrokkenen	Besparing tbv ambities	Ambities	Middelen (incidenteel)	Middelen (structureel)	Periode
Bestuursopdrachten											
BO8	Bezuinigingsmogelijkheden ondersteuning verenigingsleven	Onderzoek naar bezuinigingsmogelijkheden verenigingsleven	Binnen de subsidie 'ondersteuning verenigingsleven' ondersteunt de Gemeente Venlo verenigingen en stichtingen op sociaal-maatschappelijk gebied. Deze subsidiemogelijkheden zijn meegenomen in de totale herijking van subsidiebeleid en –beheer. Binnen dat project zal zowel de beleidsregel als ook de bijbehorende middelen op de schop genomen worden. En zal er een vernieuwd subsidiestelsel worden gepresenteerd. Het voorstel voor dit vernieuwd subsidiestelsel is vóór de zomer van 2017 aangehouden door het college. Dat betekende automatisch dat invoering niet per 1 januari 2018 kan plaatsvinden. Naar verwachting zal een hernieuwd voorstel in kwartaal 1 van 2018 gepresenteerd worden aan college en raad.	In uitvoering	H. Lamers	Rob Pingen					2015
BO9	Strategisch vastgoedbeleid	Het verkrijgen van een volledig inzicht in de omvang, de staat en het gebruik van de gemeentelijke vastgoedportefeuille en de onderliggende geldstromen, zodanig dat voorstellen gedaan kunnen worden om vraag en aanbod van dat vastgoed op een structurele en eenduidige wijze zodanig op elkaar af te stemmen en in de aansturing ook beleidsmatig en organiek te borgen, dat sprake is van een sluitende exploitatie van dat vastgoed, in eigendom en gebruik	Op 23 september 2014 stemde het College in met het plan van aanpak voor de bestuursopdracht strategisch vastgoed beleid. De aanpak richtte zich met name op de leegstand in onze vastgoed portefeuille en hoe er op te sturen deze te beperken. Er heeft een nadere uitwerking van de bestuursopdracht plaatsgevonden waarin het vraagstuk van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed in zijn volle breedte geadresseerd werd. Het college heeft hiermee ingestemd op 3 maart 2015. De uitwerking van het overtollige vastgoed keurde het college goed op 12 mei 2015. Tot harmonisatie retributies opstalrechten en canons erfpachtrechten voor sociaal-culturele stichtingen/verenigingen besloot het College op 17 november 2015. Het voornemen is om voor te stellen om de bestuursopdracht vastgoed onder te brengen in de lijn en de stuurgroep 'Bestuursopdracht Vastgoed' op te heffen. Op 25 januari 2017 heeft het DMT het handboek Vastgoed vastgesteld. Het college heeft in haar vergadering van 14-02-2017 kennis genomen van het handboek. Advies en beheer is nog doende om de administratie in te richten op objectniveau. De kaders voor het accommodatiebeleid ten aanzien van gemeenschapsaccommodaties zijn op 28-09-2016 door de gemeenteraad vastgesteld. Plannen voor de periode 2017/2018 zijn: # Model voor huurharmonisatie gemeenschapsaccommodaties laten vast stellen door college (MO) en implementeren (MO/OGVAS).	In uitvoering	J. Teeuwen	Stephan Nijveld					2017-2018

Bijlage II Investerings- en ontwikkeling kapitaallasten

Vervangings- en uitbreidingsinvesteringen

Bedragen x € 1.000

	Krediet		Kasstromen				Kapitaallasten				Overig exploitatieresultaat			
	2018	2019	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Nieuw vervangingsinvesteringen														
Onrendabele investeringen:														
18-033 Voertuigen service civiel onderhoud	440		440				57	56	55					
18-034 WMO Hulpmiddelen 2018	750		750				173	168	164					
18-036 Levensduur verlengend onderhoud buiten sportaccommodaties 2018	280		280				36	36	35					
18-037 Speelplekken 2018	100		100				13	13	12					
18-042 Bomen 2018	185		185				10	10	10					
18-043 Verkeersregelinstallaties 2018	380		380				37	36	35					
18-044 Renovatie OBS Harlekijn	1.702			1.702				100	98					
18-045 Renovaties Basisscholen Blerick	1.057			1.057				62	61					
18-046 Renovatie De Meule	1.430			1.430				84	83					
18-047 Renovatie Groenveldschool	1.094			1.094				64	63					
18-048 Renovatie 't Kapelke	433			433				25	25					
18-049 Renovatie Rudolf Steiner Educare	1.053			1.053				62	61					
18-050 Renovatie Mytyschool Ulingshof	1.824			1.824				107	105					
18-054 Release JDEdwards EnterpriseOne	125		125				29	28	27	11	5	5	5	
18-059 Vastgoed investeringen 2018	896		896				18	70	69	68				
18-101 Nieuwbouw gymzaal Hoogstraat	800			200	600			6	46					
Rendabele investeringen:														
18-053 Audio visuele middelen	*						-23	-22	-22	-21	23	22	22	21
18-057 Sociaal intranet	*						9	35	34	33	-9	-35	-34	-33
Totaal nieuwe vervangingsinvesteringen	12.548		3.156	8.792	600		4	438	937	959	25	-8	-8	-7
Reeds gevoterde uitbreidingsinvesteringen														
Verbetermaatregelen Museum v. Bommel v. Dam	1.625		1.625				128	318	312	306				
2017-24 Ondertunneling Vierpaardjes	**		4.000	11.000	11.000	7.000	38	75	113	263				
Subtotaal reeds gevoterde uitbreidingsinvesteringen	1.625		5.625	11.000	11.000	7.000	165	393	424	569				
Nieuwe uitbreidingsinvesteringen														
Onrendabele investeringen:														
18-038 Opgave stedelijk centrum in relatie tot campusontwikkeling 2018	125		125				29	28	27					
18-039 Q4: Lage Loswal 2018	1.200		1.200				84	83	81					
18-041 Wijk- en Dorpszaken 2018	300		300				21	21	20					
18-060 Ontwikkelingen open data	125		125				29	28	27					
18-061 Matchingsportal / competentiebank	160		160				37	36	35					
18-065 Dienstverlening op orde: C2000	55		55				7	7	7					
18-077 Dienstverlening op orde: uitbreiden docudistri	70		70				9	9	9					
18-150 MFA op de Berg	5.000		900	2.500	1.600		27	102	297					-50
Rendabele investeringen														
18-032 Parkeerregulering schilwijken en stadsdeelcentra Blerick en Tegelen	*						43	42	41	40	-84	-84	-84	-84
18-158 Openbare ruimte Kazernekwartier	1.674		480	1.194			-27	-709	-54	-45	27	709	54	45
Subtotaal nieuwe uitbreidingsinvesteringen	8.709		3.415	3.694	1.600		16	-425	300	498	-58	625	-31	-89
Totaal uitbreidingsinvesteringen	10.334		9.040	14.694	12.600	7.000	181	-32	724	1.067	-58	625	-31	-89
Totaal investeringen	22.881		12.196	23.486	13.200	7.000	185	405	1.661	2.026	-33	617	-38	-96

* Krediet gevoterd in Vorap 2017

** Krediet vastgesteld via Raadsbesluit 2017

Vervangingsinvesteringen

De vervangingsinvesteringen bestaan uit nieuw aangedragen voorstellen.
Hieronder worden de nieuwe aangedragen voorstellen afzonderlijk toegelicht.

18-033 Voertuigen service civiel onderhoud

In 2018 wordt voorzien in de regulier vervanging van zes voertuigen voor onderhoud service civiel. Het betreft voertuigen reiniging , groen, verharding en plaagdieren.

18-034 WMO Hulpmiddelen 2018

Jaarlijks investeringen in hulpmiddelen WMO voor 2018.

18-036 Levensduur verlengend onderhoud buiten sportaccommodaties 2018

In 2018 wordt een krediet voor levensduur verlengende onderhoudsmaatregelen t.b.v. buitensportparken opgenomen om noodzakelijke vervangingsinvesteringen (geen regulier onderhoud) tot uitvoering te kunnen brengen om te kunnen voldoen aan de instandhoudingverplichting. Het betreft o.a. topaagrenovaties, sportvelddrainage, het vervangen van toegangswegen of hekwerken, aanpassing sportveldverlichting etc. Voor 2019 en verder wordt een concreet beleidsplan en onderbouwing van benodigde middelen opgesteld.

18-037 Speelplekken 2018

Het investeringsbudget wordt ingezet voor de structurele vervangingen en is nodig voor de duurzame instandhouding van de speelvoorzieningen.

18-042 Bomen 2018

De gemeente Venlo heeft circa 58.000 bomen in de openbare ruimte (exclusief bossen en natuurgebieden). Het beheer is er op gericht om dit areaal bomen duurzaam in stand te houden. Voornaamste redenen om bomen te vervangen zijn diverse terugkerende ziektes en plagen, hinderlijke overlast (juridisch aspect) en einde levensduur (vitaliteit). Uit de veiligheidsinspecties van 2017 blijkt dat circa 10% van het areaal aan vervanging toe is.

18-043 Verkeersregelinstallaties (VRI's) 2018

Voor de periode 2017 t/m 2030 is een raming opgesteld van de benodigde vervangingskosten. Tijdige vervanging van (onderdelen van) VRI's is nodig voor de verkeersveiligheid en –doorstroming. In de vervangingen wordt rekening gehouden met opname van de betreffende VRI's in het dynamisch verkeersmanagement. Daarnaast hebben bepaalde VRI's een gecombineerd eigenaarschap met Rijkswaterstaat en Provincie, waardoor contractuele

verplichtingen zijn ten aanzien van de bijdrage. In 2018 is vervanging van 4 VRI's noodzakelijk waarvan 3 VRI's een raakvlak hebben met het project Ongelijkvloerse Kruising Eindhovenseweg/Kazernestraat.

18-044 t/m 18-050 Renovatie onderwijshuisvesting

De gemeente Venlo heeft met de gezamenlijke schoolbesturen binnen het primair onderwijs (PO) en (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO) (verder te noemen: schoolbesturen) op 3 februari 2014 een overeenkomst afgesloten. Middels deze overeenkomst is de intentie uitgesproken om te komen tot een gezamenlijk gedragen visie op onderwijshuisvesting voor PO en (V)SO in de gemeente Venlo.

Het doel is te komen tot een kwalitatief en kwantitatief toekomstbestendig aanbod qua onderwijshuisvesting. De verdeling/scheiding van onderwijshuisvesting-taken en financiële middelen tussen schoolbesturen en gemeente Venlo vereist bij het realiseren van goede, gezonde, duurzame en exploitabele scholen voor alle Venlose leerlingen een gezamenlijke (financiële) inspanning van gemeente en schoolbesturen. De gedeelde verantwoordelijkheid voor de financiering van (vervangende) nieuwbouw van onderwijsgebouwen (taak gemeente) en de exploitatie van deze schoolgebouwen (taak schoolbesturen) werkt thans een suboptimale oplossing in de hand.

In het eerste halfjaar van 2017 zijn de contouren zichtbaar geworden van een nieuw strategisch huisvestingsplan. De gemeente Venlo en de Venlose schoolbesturen hebben de intentie uitgesproken om te komen tot realisatie van dit huisvestingsplan middels een gezamenlijke (financiële) inspanning. Dit betekent dat beschikbare geldstromen van gemeente en schoolbesturen gecombineerd gaan worden. Inzet zal zijn niet primair te gaan voor (uitbreiding/vervangende) nieuwbouw, maar voor levensduur-verlengende renovatie van bestaande schoolgebouwen. De gemeente Venlo en de schoolbesturen zullen samen zorgdragen voor de benodigde financiering van de levensduur verlengende renovaties.

De tussen gemeente Venlo en onderwijsbesturen uitgesproken intentie (realisatie gezamenlijke inspanning) zal in de periode 4^e kwartaal 2017-1^e kwartaal 2018 verder worden uitgewerkt, er zijn nog enkele thema's welke moeten worden afgestemd, de start van het plan is voorzien in 2018.

Het huisvestingsplan/spreidingsplan is neergelegd in een overzicht van locaties met een daaraan verbonden investeringsplanning. Per locatie is vastgelegd welke levensduur verlengende investeringen in de planperiode worden gepleegd. Het huisvestingsplan is gebaseerd op een evenwichtige spreiding van onderwijslocaties. In het huisvestingsplan/spreidingsplan zijn de ruimtecapaciteiten afgestemd op de behoefte. De verwachte veranderingen in de leerlingenpopulatie zijn daarbij maatgevend. Overmaat in ruimteaanbod (leegstand) is waar mogelijk beperkt door gemaakte verbindingen binnen het onderwijs.

18-054 Release JDEdwards EnterpriseOne

JDEdwards EnterpriseOne werkt met een releasestructuur. Door Capgemini wordt op de release van JDEdwards EnterpriseOne een gemeentelijke schil (GFS) gebouwd. Op elke release wordt een aantal jaren recht op onderhoud aangeboden. Wanneer er geen onderhoud meer wordt aangeboden op een release/versie, is het noodzakelijk om een nieuwe versie te installeren. Gemeente Venlo werkt met release 9.0. Het recht op onderhoud op deze release loopt tot eind 2017. Dit betekent dat er geen nieuwe updates met foutoplossingen en nieuwe functionaliteiten m.b.t. wettelijke verplichtingen verstrekt worden. Begin 2018 is het dus noodzakelijk om de nieuwe release 9.2 te installeren.

Daarnaast moeten gemeenten vanuit de overheid uiterlijk in november 2018 in staat zijn om e-facturen veilig te ontvangen en te versturen. In de nieuwe release 9.2 is een nieuwe module ontwikkeld

18-059 Vastgoed investeringen 2018

Op 16 december 2015 heeft de gemeenteraad ingestemd met het meerjaren onderhoudsplan voor gebouwen. De raad heeft vastgesteld dat jaarlijks bij de begrotingsbehandeling investeringen voor onderhoud aan de gemeenteraad worden voorgelegd. In het raadsbesluit is een schattingswijziging vastgesteld. Deze begrotingswijziging is de uitwerking van dit besluit. Technisch/bouwkundig gezien dienen alle plannen uitgevoerd te worden om het vastgestelde onderhoudsniveau te handhaven. Jaarlijks zullen de investeringsaanvragen worden geactualiseerd op basis van voortschrijdende inzichten. Het kan dus zijn dat investeringen die momenteel in portefeuille zijn in 2018 doorgeschoven worden naar een later jaar of dat ze komen te vervallen.

18-101 Nieuwbouw gymzaal Hoogstraat

Voor de vervangende nieuwbouw voor het bewegingsonderwijs van de gymzaal Hoogstraat/ Tegelen in C2C-uitvoering wil het college een verruiming van het krediet in 2018 toekennen. Indien het rijk ter uitvoering van een EU-richtlijn besluit tot het wijzigen van de kostprijsverhogende BTW voor sportaccommodaties, dan zal het college heroverwegen om dit krediet eerder toe te kennen.

18-053 Audio visuele middelen

Het college heeft in 2015 ingestemd met het voorstel Aanbesteding Audio Visuele middelen van alle gemeentelijke accommodaties. Op basis van dit voorstel is een 10-jarig contract aangegaan waarin onderhoud en innovatie voor de audio visuele middelen geborgd worden. De kredieten Audio visuele middelen worden verlaagd en de structurele middelen die vrijkomen worden ingezet voor de structurele exploitatielasten.

18-057 Sociaal intranet

Sociaal intranet als versneller van ontwikkeling vanuit communicatieperspectief. Organisatieontwikkeling is in belangrijke mate communicatie. De interne communicatie heeft met de extra capaciteit en kwaliteit een forse impuls gekregen. De investeringen in tools blijven echter achter. Het project Sociaal intranet kan een oplossing bieden als versneller van organisatieontwikkeling vanuit communicatieperspectief. Dit project richt zich op verandercommunicatie, verbinding tussen medewerkers, versterken en faciliteren van samenwerking en versterken van flexibiliteit en mobiliteit.

Uitbreidingsinvesteringen

De uitbreidingsinvesteringen bestaan uit reeds eerder gevoteerde kredieten en nieuw aangedragen voorstellen. Hieronder worden de nieuw aangedragen voorstellen afzonderlijk toegelicht, gevolgd door een toelichting van het reeds eerder gevoteerde krediet.

18-038 Opgave stedelijk centrum in relatie tot campusontwikkeling 2018

In het kader van spoor 3 uit campusontwikkeling is Venlo samen met provincie bezig aan de uitwerking van een integrale aanpak van het stedelijk centrum. Deze opgave is gericht op het (door-)ontwikkelen tot een aantrekkelijke stad voor studenten en kenniswerkers. Onderdeel van die opgave is het verder intensiveren van het aantrekkelijk maken voor studenten om zich in Venlo te vestigen.

18-039 Q4: Lage Loswal 2018

Het project Lage Loswal uitvoeren voor 1 januari -2019 is haalbaar mits de Provincie instemt met fasering i.v.m. tijdelijke parkeerplaatsen. De inbreng van de gemeente is € 1,2 miljoen.

18-041 Wijk- en Dorpszaken 2018

Voor investeringen 2018 ten behoeve van Wijk- en Dorpszaken 2018 wordt € 0,3 miljoen per jaar uitgetrokken voor de jaren 2016 tot en met 2018.

18-060 Ontwikkelingen open data

Onze informatie (overheidsinformatie) is met een bepaald doel geproduceerd, namelijk ter vervulling van onze publieke taak. Deze informatie kan ook worden gebruikt door natuurlijke personen of rechtspersonen voor commerciële of niet-commerciële doeleinden, anders dan het oorspronkelijke doel en daarbij een meerwaarde opleveren voor onze economie en onze maatschappij. Dat heet 'hergebruik van overheidsinformatie'. Sinds 18 juli 2015 is de Wet hergebruik van

overheidsinformatie van kracht; in de basis moet een verzoek om hergebruik, mits voldaan wordt aan vereisten van openbaarheid, worden ingewilligd. Als informatie op eigen initiatief ter beschikking wordt gesteld als Open Data is er ook sprake van hergebruik van overheidsinformatie. Aan de manier waarop je als organisatie overheidsinformatie herbruikbaar beschikbaar stelt worden eisen gesteld (digitaal, open en gestandaardiseerd).

Ten behoeve van 'open raadsinformatie' kunnen we de eerste stappen op dit gebied zetten.

Vervolgens zetten we stappen ten behoeve van de Omgevingswet. Bij de uitvoering van de Omgevingswet raken onze werkprocessen steeds meer verweven met de omgeving. Daarvoor is het van belang dat de omgeving over dezelfde informatie kan beschikken als de organisatie zelf. Goede toegang van buiten naar binnen en visa versa, met in acht neming van de juiste informatieveiligheid- en privacy aspecten, is daarbij noodzakelijk.

18-061 Matchingsportal / competentiebank

Het realiseren van de ambities van de stad en de regio doen we als Venlo samen met de stad en de regio. Alleen zo kunnen wij als lokale overheid succesvol zijn. Vanuit de PRM visie maken we het mogelijk dat medewerkers en 'meewerkers' elkaar kunnen vinden, elkaars talenten kennen en kunnen matchen op een opgave waar we binnen Venlo of in de regio voor staan. Dat doen we door de interactie tussen het beschrijven van een opdracht en het talent dat een medewerker en/of 'meewerker' biedt om de opdracht tot een goed einde te brengen te faciliteren. Direct, online, real-time. Daarmee ontwikkelt Venlo een virtuele marktplaats voor het matchen van kennis, leren, opdrachten en deelnemers: een competentiebank van de samenleving en de regio

18-065 dienstverlening op orde: C2000

Nederlandse hulp- en veiligheidsdiensten (boa's, beveiligers, brandweer, politie) maken gebruik van het gesloten communicatienetwerk c2000. Uit extern onderzoek blijkt de binnenhuisdekking in het stadskantoor (met name begane grond, 1e etage, souterrain parkeergarage) gebrekkig. Bij calamiteiten zijn mensen nu onvoldoende in staat om om hulp in te schakelen. Bij grote calamiteiten waarbij Brandweer en Politie zijn betrokken blijkt dat ze niet goed met elkaar kunnen communiceren. Een recent brandalarm binnen onze organisatie bevestigt opnieuw dat de c2000 communicatie tussen brandweerlieden, met de bevelvoerder buiten het gebouw niet goed werkte.

18-077 Dienstverlening op orde: uitbreiden docudistri

Docudistri is een buizenpostsysteem waarmee zeer snel de uitgifte van een rijbewijs/ paspoort/ id-kaart kan worden afgehandeld. Op dit moment is de docudistri-capaciteit onvoldoende om de toename van het aantal aangevraagde documenten snel te kunnen afhandelen. Handmatig worden de documenten gezocht en uitgereikt. Dit is tijdrovend en zorgt voor langere wachttijden voor burgers aan de balie.

Na uitbreiding van Docudistri (8.000-9.000 p.j) kunnen meer aanvragen reisdocumenten en rijbewijzen afgehandeld worden in dezelfde tijd. Dat verkort de wachttijd en draagt bij aan een aanvaardbaar niveau van dienstverlening.

18-150 MFA op de Berg

Voor MFA op de Berg wordt in 2018 een krediet beschikbaar gesteld voor de realisatie van een combinatie van school, gymzaal, huis van de wijk en kinderopvang met C2C ambitie. De gemeente Venlo investeert hierbij in het gebouw waarbij voor o.a. de duurzame maatregelen subsidies en bijdragen van derden wordt gevraagd. Op basis van een uitgewerkt voorlopig ontwerp inclusief de financiële vertaling van kosten en dekking kan het college de definitieve GO voor het project verlenen. Hierbij is randvoorwaardelijk dat er subsidies en bijdrage van derden zijn ontvangen om de C2C ambitie te financieren (hierbij is uitgegaan van een bijdrage van € 50.000 structureel vanaf 2021).

18-032 Parkeerregulering schilwijken en stadsdeelcentra Blerick en Tegelen

Met het unaniem vaststellen van raadsbesluit 2016-65: "Bereikbaarheid en Parkeren in een gastvrije stad", bent u akkoord gegaan met een forse aanpassing van het Venlose parkeerbeleid. Diverse deelopdrachten zijn verder uitgewerkt, waaronder het parkeren in de wijken rondom het centrum en in de stadsdeelcentra.

Voor het reguleren in de wijken rondom het centrum stellen wij een combinatie van een beperkte uitbreiding van betaald parkeren voor (uitgaande van een afstand van 400 meter tot de dichtstbijzijnde parkeergarage) met daar omheen een blauwe zone. Deze variant doet recht aan de wensen van de bewoners uit de wijk en past ook bij de adviezen van de wijkraden. Bovendien is deze variant financieel aantrekkelijk, omdat de kosten van de blauwe zone gedekt kunnen worden met de inkomsten van de uitbreiding van het betaald parkeergebied. Voor Blerick en Tegelen stellen wij voor om op de grote parkeerpleinen middels een blauwe zone de parkeerduur beperkt tot 2 of 3 uur (in overleg met stakeholders). De kosten die hiermee gemoeid zijn kunnen eveneens gedekt worden middels de inkomsten van het betaald parkeren. Hiermee is het budgettair neutraal.

18-158 Openbare ruimte Kazernekwartier

In het project openbare ruimte Kazernekwartier is tot nog toe rekening gehouden met vervroegde afschrijving van investeringen met maatschappelijk nut. Deze vervroegde afschrijvingen zouden ten laste worden gebracht van de hiertoe gevormde bestemmingsreserve Kazernekwartier Vervroegde Afschrijving Maatschappelijk Nut. Gelet op de aangepaste BBV-regels is vervroegde afschrijving voor deze investering niet meer toegestaan. De investeringen in de openbare ruimte Kazernekwartier (verharding, groen en Fort) zullen daarom geactiveerd dienen te worden. De meerjarige kapitaallasten worden ten laste van de bestemmingsreserve gebracht. Naast deze "systeemwijziging" is ook de investeringsplanning aangepast. Voor fase 1 van dit project betekent dit dat het beschikbaar gesteld krediet ad. € 15,25 miljoen met € 1,674 miljoen verhoogd wordt naar € 16,924 miljoen. In de bestemmingsreserve is voldoende ruimte aanwezig om de kapitaallasten van fase 1, maar ook van de volgende fases, te dekken.

Planmatig onderhoud

		Bedragen x € 1.000							
Mutaties planmatig onderhoud		Investerings				Dekking voorziening			
		2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
18-138	Meerjarenplan voorziening groot onderhoud wegen 2018	1.012				-1.012			
18-139	Meerjarenplan voorziening groot onderhoud wegen 2019		1.012				-1.012		
18-140	Meerjarenplan voorziening groot onderhoud wegen 2020			1.012				-1.012	
18-141	Meerjarenplan voorziening groot onderhoud wegen 2021				1.012				-1.012
18-152	Inflatiecorrectie over Instandhouding	15	26	21	19	-15	-26	-21	-19
18-152	Inflatiecorrectie over Watertaken	23	12	16	18	-23	-12	-16	-18
Totaal planmatig onderhoud		1.050	1.049	1.049	1.049	-1.050	-1.049	-1.049	-1.049

Hieronder worden de voorstellen toegelicht.

18-138 / 18-139 / 18-140 / 18-141

Meerjarenplan voorziening groot onderhoud wegen 2018-2021

In het in 2012 vastgestelde meerjarenplan voorziening groot onderhoud wegen (RV 2012-97), zijn de aangehouden kwaliteitsniveaus opgenomen (voldoen aan de wettelijke zorgplicht, het voorkomen van kapitaalvernietiging en het handhaven van kwaliteitsniveau C (sober)). In de periode 2012-2016 is, door bezuinigingen, het kwaliteitsniveau van vele wegen structureel verlaagd (naar niveau D), waardoor er sprake is van kapitaalvernietiging. Dit blijkt uit de resultaten van de meest actuele wegininspectie. Om het kwaliteitsniveau weer op orde te krijgen (niveau C), is vanaf 2017, jaarlijks structureel 1 miljoen euro extra nodig. In de voorziening zit nog enige ruimte voor het opvangen van onvoorzien onderhoud, zoals het herstel van winterschade. Voorgesteld wordt om deze ruimte van circa € 0,776 miljoen in 2017 volledig te benutten voor het benodigd onderhoud. Er is dan in 2017 nog een tekort van € 0,224 miljoen om het kwaliteitsniveau op niveau C te krijgen.

18-152 Inflatiecorrectie over Instandhouding en Watertaken

De inflatoire bijstelling wordt bepaald aan de hand van de prijsindex “netto materiële overheidsconsumptie”. Als gevolg hiervan worden deze kredieten verhoogd.

Ontwikkeling resultaat kapitaallasten

Dit onderdeel laat de ontwikkeling zien van het resultaat op kapitaallasten in de brede zin van het woord. Naast de rente- en afschrijvingskosten op de activa is in dit resultaat ook het onderdeel financiering, aan kapitaallasten gelieerde baten en lasten, invulling taakstelling en stelposten welke een relatie hebben met kapitaallasten verwerkt. De analyse is nogal financieel technisch van aard maar wordt begrijpelijker door uitsplitsing in de onderdelen zoals weergegeven in onderstaande tabel.

De bijstelling van de kapitaallasten voor de begroting 2018-2021 laat het volgende beeld zien:

bedragen x € 1.000				
	2018	2019	2020	2021
1 Kapitaallasten en financiering	1.264	193	-538	7.555
2 Aan kapitaallasten gelieerde baten en lasten	-80	85	968	-6.701
3 Invulling taakstelling	-250	-250	-250	-250
4 Resultaat	934	28	180	604

1. Kapitaallasten en financiering

De mutatie kapitaallasten en financiering wordt met name veroorzaakt door een bijgestelde planning van de uitvoering (restant)kredieten en investeringsplan 2018.

2. Aan kapitaallasten gelieerde baten en lasten, zijn baten en lasten niet zijnde kapitaallasten, die onlosmakelijk samenhangen met mutaties in kapitaallasten.

3. De in 2018 t/m 2021 openstaande taakstelling kapitaallasten wordt volledig ingevuld.

Restant taakstelling kapitaallasten

bedragen x € 1.000

Ontwikkeling taakstelling kapitaallasten	2018	2019	2020	2021
Taakstelling a.g.v. bestuursopdracht inzake restantkredieten	250	250	250	250
Invulling taakstelling a.g.v. bestuursopdracht	-250	-250	-250	-250
Restant taakstelling kapitaallasten	0	0	0	0

Beschikbare ruimte voor vervangings- en uitbreidingsinvesteringen

Sinds de vaststelling van de begroting 2017-2021 wordt er een volledige doorkijk gegeven van de verwachte investeringsbeslissingen. De investeringen voor 2019 en verder zijn aangedragen (Voorportaal). Vanaf 2020 wordt een daling in de omvang van de investeringen geconstateerd. Voor het voorportaal wordt er jaarlijks een bedrag gereserveerd van € 1,4 miljoen structureel en cumulatief voor het opvangen van nieuwe uitbreidings- en vervangingsinvesteringen. Middels eerder genomen raadsbesluiten is reeds een deel van deze ruimte aangewend. Na votering van het investeringsplan 2018 resteert een ruimte binnen het kapitaallastenplafond van € 0,5 miljoen in 2019, € 2,1 miljoen in 2020 en € 2,3 miljoen in 2021. Deze ruimte is niet vrij besteedbaar, maar is bestemd ter dekking van de kapitaallasten van de investeringen uit het voorportaal 2019 en verder.

Voorportaal 2019-2021

In de financiële verordening 2013 is opgenomen dat kansrijke investeringsvoorstellen voor het jaar volgend op het feitelijke begrotingsjaar (t+2, in dit geval 2018) worden opgenomen in een voorportaal en verder uitgewerkt worden ter besluitvorming het jaar erop. In de kadernota 2018 is bepaald dat in tegenstelling tot voorgaande jaren en het vastgestelde beleid het voorportaal niet voor 1 jaar bepaald zal worden maar voor alle jaren tot en met de jaarschijf 2021.

		Bedragen x € 1.000				
Categorie	Investering	Krediet			Kapitaallasten	
		2019	2020	2021	2020	2021
Uitbreidingsinvestering	Inrichting openbare ruimte Museumkwartier 2019	1.500			120	118
	Ontsluiting campus Greenpark 2019 (station Grubbenvorst)	2.000			30	140
	Opgave stedelijk centrum in relatie tot campusontwikkeling 2019	125			29	28
	Roadmap 2017 - 2020 Energiestrategie 2030	200			2	5
	Venlo Klimaatbestendig	500			40	39
Totaal Uitbreidingsinvestering		4.325			221	330
Vervangingsinvestering	Nieuwbouw sporthal Gulik	4.000			15	200
	Renovatie atletiekbaan Vrijenbroek	275			18	17
	Renovatie SBO Korebei	837			109	106
	Toplaagrenovaties THC	500			33	32
	Toplaagrenovaties VHC	500			33	32
	Uitvoeringsplan Centrum Tegelen en Blerick	2.150			60	59
	Vastgoed investeringen 2019	902			72	71
	Vervangen Verkeersregelininstallaties 2019	380			37	36
	Vervanging 9 transporters 2019 service civiele onderhoud	425			98	95
	Vervanging bomen 2019	185			10	10
	Vervanging speelplekken 2019	100			13	13
	Vervanging vrachtwagen service civiel onderhoud	165			38	37
	WMO Hulpmiddelen 2019	750			98	95
Totaal Vervangingsinvestering		11.169			632	803
Totaal voorportaal 2019		15.494			853	1.133
Vervangingsinvestering	Renovatie basisschool St. Martinus		1.370			80
	Renovatie KGV Venlosche Boys		300			20
	Renovatie Titus Brandsmabasisschool		1.682			98
	Toplaagrenovaties HCB		250			16
	Vastgoed investeringen 2020		761			61
	Vervangen verkeersregelininstallaties 2020		200			19
	Vervanging 9 transporters 2020 voor service civiel onderhoud		625			144
	Vervanging bomen 2020		185			15
	Vervanging speelplekken 2020		100			13
	WMO Hulpmiddelen 2020		750			98
Totaal Vervangingsinvestering			6.222			564
Totaal voorportaal 2020			6.222			564
Vervangingsinvestering	Renovatie basisschool De Schalm			846		
	Renovatie basisschool De Springbeek			879		
	Renovatie OJBS De Toermalijn			1.094		
	Vastgoed investeringen 2021			900		
	Vervangen verkeersregelininstallaties 2021			200		
	Vervanging bomen 2021			185		
	Vervanging speelplekken 2021			100		
	WMO Hulpmiddelen 2021			750		
Totaal Vervangingsinvestering				4.954		
Totaal voorportaal 2021				4.954		

Investeringsplannen

Vervangingsinvesteringen 2018-2021

Bedragen x € 1.000

Investering	Onrendabel - Rendabel	Economisch - Maatschappelijk nut	Begin jaar afschrijving	Looptijd	Krediet	Kasstromen				Kapitaallasten				Overig exploitatieresultaat			
					2018	2018	2019	2020		2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Nieuwe investeringen																	
18-033 Voertuigen service civiel onderhoud	O	E	2018	10	440	440				57	56	55					
18-034 WMO Hulpmiddelen 2018	O	E	2018	5	750	750				173	168	164					
18-036 Levensduur verlengend onderhoud buitensportaccommodaties 2018	O	E	2018	10	280	280				36	36	35					
18-037 Speelplekken 2018	O	M	2018	10	100	100				13	13	12					
18-042 Bomen 2018	O	M	2018	20	185	185				10	10	10					
18-043 Verkeersregelininstallaties 2018	O	M	2018	15	380	380				37	36	35					
18-044 Renovatie OBS Harlekijn	O	E	2020	35	1.702		1.702					100	98				
18-045 Renovaties Basisscholen Blerick	O	E	2020	35	1.057		1.057					62	61				
18-046 Renovatie De Meule	O	E	2020	35	1.430		1.430					84	83				
18-047 Renovatie Groenveldschool	O	E	2020	35	1.094		1.094					64	63				
18-048 Renovatie 't Kapelke	O	E	2020	35	433		433					25	25				
18-049 Renovatie Rudolf Steiner Educare	O	E	2020	35	1.053		1.053					62	61				
18-050 Renovatie Mytyschool Ulingshof	O	E	2020	35	1.824		1.824					107	105				
18-053 Audio visuele middelen	R	E	2018	5	*				-23	-22	-22	-21		23	22	22	21
18-054 Release JDEdwards EnterpriseOne	O	E	2019	5	125	125				29	28	27		11	5	5	5
18-057 Sociaal intranet	R	E	2019	5	*				9	35	34	33		-9	-35	-34	-33
18-059 Vastgoed investeringen 2018	O	E	2019	20	896	896			18	70	69	68					
18-101 Nieuwbouw gymzaal Hoogstraat	O	M	2021	20/50	800		200	600				6	46				
Totaal vervangingsinvesteringen					12.548	3.156	8.792	600		4	438	937	959	25	-8	-8	-8

* Krediet gevoteerd in Vorap 2017

Uitbreidingsinvesteringen 2018-2021

Bedragen x € 1.000

Investering	Onrendabel- Rendabel	Economisch - Maatschappelijk nut	Begin jaar afschrijving	Looptijd	Krediet 2018	Kasstromen				Kapitaallasten				Overig exploitatieresultaat			
						2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
18-032 Parkeerregulering schilwijken en stadsdeelcentra Blerick en Tegelen	R	E	2018	10	*					43	42	41	40	-84	-84	-84	-84
18-038 Opgave stedelijk centrum in relatie tot campusontwikkeling 2018	O	M	2018	5	125	125					29	28	27				
18-039 Q4: Lage Loswal 2018	O	M	2018	25	1.200	1.200					84	83	81				
18-041 Wijk- en Dorpszaken 2018	O	M	2018	25	300	300					21	21	20				
18-060 Ontwikkelingen open data	O	E	2019	5	125	125					29	28	27				
18-061 Matchingsportal / competentiebank	O	E	2019	5	160	160					37	36	35				
18-065 Dienstverlening op orde: C2000	O	M	2019	10	55	55					7	7	7				
18-077 Dienstverlening op orde: uitbreiden docudistri	O	M	2018	10	70	70					9	9	9				
18-150 MFA op de Berg	O	M	2021	40	5.000	900	2.500	1.600			27	102	297				-50
18-158 Openbare ruimte Kazernekwartier	R	M	2019	25	1.674	480	1.194			-27	-709	-54	-45	27	709	54	45
2017-24 Ondertunneling Vierpaardjes	O	M	2024	25	**	4.000	11.000	11.000	7.000	38	75	113	263				
Totaal uitbreidingsinvesteringen					8.709	7.415	14.694	12.600	7.000	54	-350	412	761	-58	625	-31	-89

* Krediet gevoteerd in Vorap 2017

** Krediet vastgesteld via Raadsbesluit in 2017

Investerings Ontwikkelbedrijf 2018-2021

Bedragen x € 1.000

Investering	Economisch - Maatschappelijk nut	Krediet				Dekking reserve- voorziening		Opbrengst				Overige dekking			
		2018	2019	2020	2021	2019	2020	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Woningbouw algemeen	E	2.000	2.000	2.000	2.000							2.000	2.000	2.000	2.000
Strategische gelegenheidsaankopen	E	2.500	2.500	2.500	2.500							2.500	2.500	2.500	2.500
Leegstand vastgoed	E	500	500	500	500			500	500	500	500				
Venlo Centrum Zuid (Maaswaard)	E	1.843	1.662	752	444			372		2.643					
Revitalisering bedrijventerrein Veegtes	M	730	255			340		3.172	3.278						
Centrumplan Blerick	M	640	636	996			7.758							73	
Q4	E	2.663	4.063	682	3.414			5.065	642			1.600	4.211	1.372	1.345
Trade Port West	E	680	750	189	123					1.464	551	1.172	42	42	42
FHK grex	E	1.283	1.240	1.266	1.839						5.686				
Masterplan A&V	E	570	352	424			2.650					215	49	45	
		13.410	13.957	9.309	10.820	340	10.408	9.109	4.420	4.607	6.737	7.487	8.802	6.032	5.887

Planmatig onderhoud 2018-2021

Bedragen x € 1.000

Planmatig onderhoud	Onderhoudskrediet				Kasstromen			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Groot onderhoud Wegen	4.152	4.152	4.152	4.152	4.152	4.152	4.152	4.152
Planmatig Onderhoud Ambtelijke Gebouwen	80	80	80	80	80	80	80	80
Planmatig Onderhoud Sportgebouwen	290	290	290	290	290	290	290	290
Planmatig Onderhoud Parkeergarages	74	74	74	74	74	74	74	74
Planmatig Onderhoud CCM Vastgoed	536	592	592	592	536	592	592	592
Planmatig Onderhoud KOR	66	70	62	66	66	70	62	66
GRP+ XI Instandhouding	1.439	3.189	1.907	1.621	1.439	3.189	1.907	1.621
GRP+ X Watertaken	1.227	3.140	1.412	1.501	1.227	3.140	1.412	1.501
Totaal Planmatig Onderhoud	7.864	11.587	8.569	8.376	7.864	11.587	8.569	8.376

Bijlage III Kerngegevens

	Aantallen begroting 2018
A. Sociale structuur	
Aantal inwoners	101.058
waarvan:	
- inwoners < 20 jaar	20.578
- inwoners van 20 tot 64 jaar	60.154
- inwoners > 64 jaar	20.326
Lage inkomens	16.400
Bijstandsontvangers	3.433
- WWB	3.185
- IOAW / IOAZ	248
Uitkeringsontvangers	9.014
waarvan:	
- Bijstandsontvangers	3.433
- WAO/WIA	3.543
- Militairen	56
- WAZ	113
- WAJONG	1.344
- WSW	616
Minderheden (overeenkomstig definitie Gemeentefonds)	8.570
Aantal huishoudens	47.923
waarvan één-ouder-huishoudens	3.364
B. Fysieke structuur	
Oppervlakte gemeente (in ha.)	12.405
Oppervlakte bebouwing (in ha.)	858
Oppervlakte binnenwater (in ha.)	495
Aantal woonruimten	47.279

	Bedragen begroting 2018
C. Financiële structuur	
Ongebonden belastingen	44.000
Uitkeringen uit het Gemeentefonds	119.720
- AWBZ naar WMO Gemeente Venlo	15.287
- AWBZ naar WMO Regiomiddelen	42.841
-Totaal AWBZ naar WMO	58.127
- Jeugdzorg	22.065
- Participatie	18.420
- WSW	0
Totaal uitkeringen uit het Deelfonds Sociaal Domein	98.612
Totaal reserves en voorzieningen per 1 januari	84.022
waarvan:	
- reserves	64.776
- voorzieningen	19.246
Boekwaarde investeringen (geactiveerde kapitaaluitgaven)	413.797
Gehanteerd rentepercentage	3%
Totaal langlopende geldleningen (vaste schuld per 1-1-2018)	323.469
D. Woonlastenbepalende kengetallen	
Waarde woningen en niet-woningen	14.464.308
waarvan:	
- WOZ waarde woningen eigenaren	8.430.096
- WOZ waarde niet-woningen gebruikers	2.970.356
- WOZ waarde niet-woningen eigenaren	3.063.856

Bijlage IV Reserves en voorzieningen

bedragen x € 1.000

Naam reserve / voorziening	Boekwaarde	Mutaties 2018		Boekwaarde	Mutaties 2019		Boekwaarde	Mutaties 2020		Boekwaarde	Mutaties 2021		Boekwaarde
	1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2018	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2019	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2020	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2021
I RESERVES													
A ALGEMENE RESERVES	-2.853	37.857	12.616	22.388	2.229	1.758	22.860	2.205	1.185	23.880	2.309	987	25.202
1 Reserves met een Bufferfunctie													
Algemene Reserve	10.533	35.623	11.337	34.819	442	573	34.689	889		35.578	1.290		36.868
Prognose Resultaat 2017	-14.439			-14.439			-14.439			-14.439			-14.439
Algemene Grondreserve	5.850	2.234	1.279	6.805	1.787	1.185	7.407	1.316	1.185	7.538	1.019	987	7.570
Prognose Herprogrammering Stedelijk Centrum	-4.798			-4.798			-4.798			-4.798			-4.798
Totaal reserves met een Bufferfunctie	-2.853	37.857	12.616	22.388	2.229	1.758	22.860	2.205	1.185	23.880	2.309	987	25.202
B BESTEMMINGSRESERVES	48.393	7.782	39.031	17.144	3.164	2.084	18.224	3.072	1.788	19.508	2.315	1.344	20.480
1 Overige Bestemmingsreserves													
Reserve Beeld.kunst openbare ruimte	95			95			95			95			95
Reserve Sam fonds													
Reserve Expeditie Venlo		75	75		75	75		75	75		75	75	
Reserve Kennisinfrastuctuur	188			188			188			188			188
Reserve Maatsch.opvang en verslavingszorg	600			600			600			600			600
Reserve Stimuleringsregeling woningbouwprojecten	91			91			91			91			91
Reserve Ontwikkeling locatie vm. Rabobank Arcen	14			14			14			14			14
Reserve GVVP													
Reserve Bodemkwaliteit	1.373	842	1.201	1.013	842	386	1.469	842	311	1.999			1.999
Reserve Decentralisaties													
Reserve Regionaal Werkbedrijf	508		273	235			235			235			235
Reserve Regionale Samenwerkingsverbanden	486			486			486			486			486
Reserve Toeristisch Recreatief Actieprog.	65			65			65			65			65
Reserve Geluidkwaliteit	1.413		322	1.091		322	769			769			769
Reserve Parkeerfonds	350		200	150		150							
Reserve Nieuwe Venlonaren	459		459										
Totaal overige Bestemmingsreserves	5.642	917	2.531	4.028	917	933	4.012	917	386	4.542	75	75	4.542

bedragen x € 1.000

Naam reserve / voorziening	Boekwaarde	Mutaties 2018		Boekwaarde	Mutaties 2019		Boekwaarde	Mutaties 2020		Boekwaarde	Mutaties 2021		Boekwaarde
	1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2018	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2019	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2020	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2021
2 Reserves met een Inkomensfunctie													
Reserve Kapitaallasten Stadskantoor	10.843		10.843										
Reserves Afschrijving activa	24.334		24.334										
Reserve Cumulatieve afschrijving activa	-4.724	4.724											
Reserve Kapitaallasten Kazernekwartier	8.690	2.142		10.831	2.248		13.079	2.156	871	14.364	2.240	858	15.746
Totaal reserves met een Inkomensfunctie	39.144	6.865	35.178	10.831	2.248		13.079	2.156	871	14.364	2.240	858	15.746
3 Egalisatiereserves													
Egalisatiereserve Afvalstoffenheffing	3.216		1.273	1.943		1.102	841		481	360		360	
Egalisatiereserve Fondsvorming havengelden	51			51			51			51			51
Egalisatiereserve Openbare verlichting	341		50	291		50	241		50	191		50	141
Totaal Egalisatiereserves	3.608		1.323	2.285		1.152	1.133		531	602		410	192
TOTAAL RESERVES	45.540	45.639	51.647	39.532	5.393	3.842	41.083	5.277	2.973	43.388	4.625	2.331	45.682
4 Saldo van baten en lasten													
Saldo van baten en lasten													
Totaal saldo baten en lasten													
TOTAAL RESERVES incl. Saldo baten en Lasten	45.540	45.639	51.647	39.532	5.393	3.842	41.083	5.277	2.973	43.388	4.625	2.331	45.682

bedragen x € 1.000

Naam reserve / voorziening	Boekwaarde	Mutaties 2018		Boekwaarde	Mutaties 2019		Boekwaarde	Mutaties 2020		Boekwaarde	Mutaties 2021		Boekwaarde
	1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2018	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2019	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2020	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2021
II VOORZIENINGEN													
1 Voorzieningen Planmatig Onderhoud													
Voorziening Groot onderhoud Wegen		4.171	4.152	19	4.171	4.152	38	4.171	4.152	57	4.171	4.152	76
Voorziening Groot onderhoud Ambtelijke gebouwen	184	80	80	184	80	80	184	80	80	184	80	80	184
Voorziening Groot onderhoud Sportgebouwen	148	290	290	148	290	290	148	290	290	148	290	290	148
Voorziening Groot onderhoud Parkeergarages	167	74	74	167	74	74	167	74	74	167	74	74	167
Voorziening Groot onderh.Commer.Cult.Maatschap.Vastgoed	719	539	536	722	595	592	725	595	592	728	595	592	731
Voorziening onderhoud GRP+	5.985	2.395	2.666	5.713	2.356	6.329	1.739	2.378	3.319	799	2.376	3.122	53
Voorziening onderhoud kunstwerken in openbare ruimte	143	60	66	137	60	70	128	60	62	126	60	66	121
Totaal voorzieningen Planmatig onderhoud	7.344	7.609	7.864	7.089	7.626	11.587	3.128	7.649	8.569	2.208	7.646	8.376	1.478
2 Voorziening Middelen van derden													
Voorziening Collectie Knecht-Drenth	86	57		143	57		200	57		258	57		315
Voorziening Egalisatie tarief GRP	2.074		584	1.490		410	1.080	80	329	830	181	303	709
Totaal voorziening Middelen van derden	2.160	57	584	1.633	57	410	1.280	137	329	1.088	239	303	1.024
3 Voorzieningen Overige													
Voorziening Pensioenkst.Wethouders	4.267			4.267			4.267			4.267			4.267
Voorziening Vord.verkoop Vennootschap BV	105			105			105			105			105
Voorziening Deelneming CBL Vennootschap BV													
Voorziening Deelneming Staat Vennootschap BV													
Voorziening Escrow Attero	45			45			45			45			45
Voorziening Restwerken Grondbedrijf	2.825	800	1.000	2.625	800	1.000	2.425	1.300	500	3.225	500	1.000	2.725
Voorziening Villa Flora													
Totaal Voorzieningen Overige	9.742	800	1.000	9.542	800	1.000	9.342	1.300	500	10.142	500	1.000	9.642
TOTAAL VOORZIENINGEN	19.246	8.466	9.448	18.264	8.483	12.997	13.750	9.086	9.398	13.438	8.385	9.678	12.144
RESERVES EN VOORZIENINGEN INCL. SALDO BATEN EN LASTEN	64.786	54.105	61.095	57.796	13.877	16.840	54.833	14.363	12.371	56.826	13.009	12.009	57.826

Toelichting

Algemene Reserve

- Toevoegingen/Onttrekkingen
 - o Ter dekking van de PKB-problematiek wordt er in 2018 en 2019 € 321.000 toegevoegd. Bij de vorming van de bestemmingsreserve Parkeerfonds conform raadsbesluit 2017-009 wordt er in 2018 € 124.000, 2019 € 121.000, 2020 € 117.000 en in 2021 € 114.000 toegevoegd.
 - o Bij de vaststelling van de begroting 2017-2020 bedroeg het structurele begrotingsoverschot in 2018 t/m 2021 respectievelijk € 1.588.000, € 1.416.000, € 1.947.000, € 1.947.000. Deze middelen zijn in voorliggende begroting ingezet voor de herstructurering van het vermogen. Deze herstructurering leidt daarnaast in 2018 tot een toevoeging van € 30.454.000 aan de algemene reserve.
 - o In de voorliggende begroting wordt het begrotingsresultaat voor 2018 vastgesteld op -/- € 7.882.000, 2019 -/-€ 573.000, 2020 € 772.000 en 2021 € 1.177.000. Deze resultaten worden verrekend met de algemene reserve.

Algemene Grondreserve

- Onttrekkingen

Er vindt een overheveling plaats naar de voorziening 'Nadelig exploitatieresultaat' van € 695.000 in 2018 en in 2019 en 2020 van € 685.000, in 2021 € 487.000 ter dekking van verwachte toekomstige nadelige resultaten op majeure projecten.

Post onvoorzien wordt vastgesteld op € 500.000 in 2018 t/m 2021.

Resultaat Gieterijwegje wordt bijgesteld met € 61.000 in 2018 en voor herinrichting AZC in 2018 € 23.000.
- Toevoegingen

De geactualiseerde rentecomponent bedraagt in 2018 € 1.234.000, 2019 € 1.287.000, 2020 € 1.316.000 en in 2021 € 1.019.000.

Tevens is het resultaat van het project 'Trade Port West' in 2018 herberekend op € 1.000.000 en in 2019 € 500.000.

Reserve Expeditie

- Onttrekkingen

De benodigde financiële middelen worden veilig gesteld voor de realisatie van projecten en activiteiten die zijn opgesteld in een meerjarenprogramma ten behoeve van organisatieontwikkeling. Besteding van deze budgetten vindt plaats in 2018 t/m 2021 elk jaar € 75.000.

- Toevoegingen

Overheveling van incidentele budgetten van projecten en activiteiten die zijn opgesteld in een meerjarenprogramma ten behoeve van organisatieontwikkeling. Toevoeging in de reserve bedraagt in 2018 t/m 2021 elk jaar € 75.000.

Reserve Bodem gelden

- Onttrekkingen

Ter dekking van de uitgaven met betrekking tot bodemsanering wordt vanaf 2018 t/m 2020 jaarlijks € 76.000 onttrokken. T.b.v. het meerjarenprogramma Bodem en ondergrond 2016-2020 en het uitvoeringsprogramma VTH 2016-2018 wordt in 2018 € 700.000, in 2019 € 310.000 en in 2020 € 235.000 onttrokken. T.g.v. de algemene middelen een vrijval van € 425.000 in 2018.

- Toevoegingen

Ter uitvoering van het convenant zal de gemeente in de periode 2016-2020 over vijf jaar € 4,2 miljoen ontvangen uit het gemeentefonds als specifieke uitkering. De middelen worden uitgekeerd in 2018 t/m 2020 € 842.000 per jaar.

Reserve Regionaal werkbedrijf

- Onttrekkingen

Om de werving en selectie van zowel arbeidskrachten als banen te faciliteren, stelt het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid per arbeidsmarktregio een bedrag van € 1 miljoen euro per arbeidsmarktregio beschikbaar, uit te betalen in 3 tranches (2014, 2015 en 2016). Venlo is als centrumgemeente ontvanger en beheerder van deze middelen, welke bedoeld zijn voor de schaalgrootte van de 7 gemeenten die samen de regio Venlo/Noord-Limburg vormen. Met deze middelen kan het Werkbedrijf worden gefaciliteerd en worden gestort in de reserve Regionaal werkbedrijf. De geraamde onttrekkingen worden gelijk meegenomen. In 2018 € 273.000.

Reserve Geluidskwaliteit

- Onttrekkingen

Ter dekking van de uitgaven met betrekking tot geluidsbeheer wordt in 2018 en 2019 jaarlijks € 322.000 onttrokken.

Reserve Parkeerbonds

- Onttrekkingen

Ten behoeve van parkeeroplossingen, met name gericht op de Binnenstad-Oost wordt in 2018 € 200.000 onttrokken en in 2019 € 150.000.

Reserve Nieuwe Venlonaren

- Onttrekkingen

Ter dekking van de lopende verplichtingen en de extra inzet op arbeidsparticipatie met betrekking tot statushouders wordt er in 2018 € 459.000 onttrokken.

Reserve Kapitaallasten Stadskantoor

- Onttrekkingen

Deze reserve valt vrij en wordt opgeheven.

Ter versterking van het weerstandsvermogen in 2018 heeft een herstructurering van het vermogen plaatsgevonden. Het saldo van de reserve kapitaallasten stadskantoor ter hoogte van € 10.843.000 wordt in de algemene reserve gestort.

Reserves Afschrijving activa

- Onttrekkingen

Deze reserve valt vrij en wordt opgeheven.

Ter versterking van het weerstandsvermogen in 2018 heeft een herstructurering van het vermogen plaatsgevonden. Het saldo van de reserves afschrijving activa ter hoogte van € 19.611.000 wordt in de algemene reserve gestort.

Reserve Kapitaallasten Kazernekwartier

De investeringen in de openbare ruimte Kazernekwartier (verharding, groen en Fort) worden geactiveerd en de meerjarige kapitaallasten worden ten laste gebracht van de genoemde reserve.

- Onttrekkingen

In 2020 bedraagt de onttrekking €871.000, in 2021 € 858.000.

- Toevoegingen

In 2018 bedraagt de toevoeging € 1.881.000, in 2019 € 1.923.000, in 2020 € 1.763.000 en in 2021 € 1.809.000.

De rentecomponent bedraagt in 2018 € 261.000, in 2019 € 325.000, in 2020 € 392.000 en in 2021 € 431.000.

Egalisatiereserve Afvalstoffenheffing

- Onttrekkingen

Zoals opgenomen in de raadinformatiebrief van 24-06-2015 RV-nr. 2015-31 / RIB-44 wordt voorgesteld om de reserve terug te brengen tot maximaal € 1,0 miljoen in 2019. Dit heeft tot gevolg een onttrekking in 2018 € 1.273.000, in 2019 € 1.102.000, in 2020 € 481.000 en in 2021 € 360.000.

Egalisatiereserve Openbare verlichting

- **Onttrekkingen**

Betreft actualisatie besparing op energie- en onderhoudskosten ,
voor 2018 t/m 2021 elk jaar € 50.000.

Bijlage V Gewaarborgde geldleningen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving onderdeel	Oorspronkelijke hoofdsom gewaarborgde geldlening	Restantbedrag van de gewaarborgde geldlening aan het begin van dienstjaar 2016	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar te waarborgen / gewaarborgde geldleningen	Totaalbedrag van de gewone en buitengewone aflossing	Restantbedrag gewaarborgde geldlening ultimo 2016 (Totaal 2+3-4)
	1	2	3	4	5
Overige (door de gemeente gesubsidieerde instellingen)	12.588	8.755	1.877	996	9.636
Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)					
OLO (borging direct bij WSW)	399.920	379.609	20.000	23.620	375.989
RPF (vrijwaringsleningen)	34.519	22.014		1.217	20.797
Hypothecaire geldleningen (NHG)	PM *	15.436	396	3.528	12.304
TOTAAL GENERAAL	447.027	425.814	22.273	29.361	418.726

* Het bedrag van de oorspronkelijke hoofdsom hypothecaire geldleningen is niet bekend; derhalve is er hier voor gekozen PM in te vullen.

Bijlage VI Beleidsindicatoren

Het is wettelijk vastgelegd dat gemeenten, provincies en waterschappen jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moeten opstellen. Voor gemeenten en provincies is de regelgeving hieromtrent vastgelegd in het Besluit begroting en verantwoording (BBV). In het BBV is een aantal verplichte beleidsindicatoren opgenomen die met ingang van 2017 in de Programmabegroting opgenomen moeten worden.

Deze indicatoren dragen bij om de begroting en jaarverslagen beleidsmatiger te maken, zodat staten- en raadsleden op de belangrijke momenten in een beleidscyclus zich een beeld kunnen vormen over behaalde beleidsresultaten en te behalen beleidsresultaten.

Beleidsindicatoren

Wij presenteren de indicatoren in voorliggende bijlage. Wij hebben in 2015 een intensief traject gehad, waarbij met uw raad en met alle verantwoordelijke beleidsmedewerkers en strategen is gesproken over de indicatoren. Op basis hiervan is er een voor gemeente Venlo relevante set met indicatoren voor de begroting opgesteld. Deze indicatoren hebben wij ook in de begroting onder de desbetreffende programma's weergegeven. Tot het moment dat wij onze programmaindeling gaan heroverwegen, zullen wij de eigen indicatoren blijven hanteren.

De uitkomsten van de indicatoren die in het BBV zijn voorgeschreven, zijn opgenomen op de website www.waarstaatjegemeente.nl, met uitzondering van de bedrijfsvoeringsindicatoren 1 t/m 5. Deze hebben wij opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Tot slot willen wij benadrukken dat enkele van de BBV-indicatoren ook overlappen met bestaande indicatoren hebben of in elkaars verlengde liggen (waaronder indicatoren 6, 7, 8, 12, 13, 17, 18, 19 en 36). Derhalve zijn deze indicatoren wel opgenomen in de programma's.

	Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	Bron
1.	o. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens (par. bedrijfsvoering)
2.	o. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens (par. bedrijfsvoering)
3.	o. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting (par. bedrijfsvoering)

4-	o. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting (par. bedrijfsvoering)
5-	o. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting (par. bedrijfsvoering)
6.	1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt
7-	1. Veiligheid	Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	KLPD
8.	1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
9.	1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
10.	1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
11.	1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
12.	2. Verkeer en vervoer	Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	VeiligheidNL
13.	2. Verkeer en vervoer	Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	VeiligheidNL
14.	3. Economie	Funcatiemenging	%	LISA
15.	3. Economie	Bruto Gemeentelijk Product	Verhouding tussen verwacht en gemeten	Atlas voor Gemeenten

			product	
16.	3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA
17.	4. Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO
18.	4. Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO
19.	4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO
20.	5. Sport, cultuur en recreatie	Niet sporters	%	RIVM
21.	6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA
22.	6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
23.	6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
24.	6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de	CBS

			beroepsbevolking	
25.	6. Sociaal domein	Achterstandsleerlingen	% 4 t/m 12 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
26.	6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
27.	6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS
28.	6. Sociaal domein	Lopende re- integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS
29.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
30.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
31.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS
32.	6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD
33.	7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS
34.	7. Volksgezondheid	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS

35.	8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS
36.	8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen
37.	8. Vhrosv	Demografische druk	%	CBS
38.	8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO
39.	8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO

Tabel 1: Bron: Staatscourant 2016 nr. 16004 gepubliceerd op 1 april 2016, Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 24 maart 2016, nr.. 2016-0000177572, tot vaststelling van de beleidsindicatoren die door gemeenten in de programma's en programmaverantwoording worden opgenomen.

Bijlage VII Toelichting risico's

Nr.	Risico	Toelichting
1.	BUG-Middelen Kans: 5-100%. Risicostategie: Beheersen. Verwachte impact: Hoog. Benodigde weerstandscapaciteit: € 1.700.000	Op grond van de verdeelsystematiek van het Rijk wordt objectief het budget voor uitkeringsverstrekking vastgesteld. Deze verdeelsystematiek leidt er al een aantal jaren op rij voor dat we minder budget krijgen dan nodig. We verstrekken in Venlo meer bijstandsuitkering dan waar het model van uit gaat. Omdat de stijging van het Venlose bijstandsbestand de afgelopen jaren lager was dan de landelijke stijging wordt het verschil tussen het aantal uitkeringen dat we daadwerkelijk verstrekken en het aantal uitkeringen volgens het model kleiner. We lopen daarmee langzaam in op het verdeelmodel. De landelijke berichtgeving geeft echter aan dat het bijstandsvolume stijgt en dat de verwachting is dat dit blijft stijgen. Daarnaast heeft Venlo de opgave om vluchtelingen met een verblijfsstatus op te vangen. In 2016 hebben we onderdak geboden aan 293 statushouders. Zij zijn ook ingestroomd in de uitkering. Voor 2017 is de taakstelling 135 statushouders. Dit aantal bestaat voornamelijk uit gezinsherenigers. Dit betekent dat de statushouders niet tot substantiële extra instroom zullen leiden. <u>Gevolg:</u> Overschrijding van het budget voor inkomensondersteuning. Beheersmaatregelen: We beheersen het risico door optimaal samen te werken met het werkgeversservicepunt en alle kansen te benutten. Het werkgeversservicepunt is in onderhandeling met een aantal werkgevers en we verwachten dat daar een behoorlijk aantal vacatures uitkomen. Deze vacatures kunnen ingevuld worden door alle werkzoekenden in de regio. We zorgen er voor dat we in Venlo voorbereid zijn op de vraag die gaat ontstaan door nu van alle bijstandsgerechtigden de talenten en capaciteiten in beeld te brengen. Tevens zorgen we er voor dat alleen diegenen een uitkering krijgen die er ook daadwerkelijk recht op hebben. We doen dit door streng te zijn aan de poort. Hiervoor worden de workshops ingezet. Tijdens de looptijd van een uitkering handhaven we de opgelegde verplichtingen.
2.	Aanvalsplan BUG Kans: 5-100%. Risicostategie: Beheersen. Verwachte impact: Hoog. Benodigde weerstandscapaciteit: € 500.000	Voor de uitvoering van het aanvalsplan "Venlo Werkt" inclusief de aanvullende notitie wordt een bedrag van € 500.000 per kwartaal beschikbaar gesteld. Elk kwartaal moet dit bedrag worden terugverdiend waardoor het beschikbaar blijft. Het is nog onduidelijk of deze extra intensivering zal leiden tot het volledig terugdringen van het tekort op het BUG-budget. Het budget dat de gemeente Venlo in 2018 beschikbaar krijgt wordt rond 1 oktober 2017 bekend gemaakt. Bij het opstellen van het plan is nog onzeker hoe hoog het budget voor 2018 zal zijn. Het Rijk houdt bij de vaststelling van het macrobudget rekening met de verwachte daling of stijging van het volume op basis van het gemiddelde van alle Nederlandse gemeenten in het voorgaande jaar. Indien de gemeente Venlo beter wil presteren dan de toegewezen middelen, betekent dit dat de ingezette maatregelen en uitvoering effectiever moeten zijn dan de ingezette maatregelen en uitvoering volgens het gemiddelde van alle Nederlandse gemeenten in het voorgaande jaar. Gebaseerd op de ervaringscijfers van voorgaande jaren is de Venlose opgave en ambitie als verwoord in het aanvalsplan en deze aanvullende notitie hoog. Er zijn veel factoren van invloed op de samenstelling en ontwikkeling van het bijstandsvolume. Slechts een beperkt deel daarvan is beïnvloedbaar door gemeenten. Bovendien is als gevolg van de complexiteit de relatie dan wel het causale verband tussen maatregelen en uitvoering versus het gerealiseerde effect moeilijk aan te tonen. Hierdoor is het op dit moment lastig te voorspellen of de maatregelen uit het aanvalsplan voldoende recht doen aan de gestelde opgave. <u>Gevolg:</u> Als de ambities uit het aanvalsplan en de aanvullende notitie niet gehaald worden, is het bedrag van € 500.000 niet meer beschikbaar voor het volgende kwartaal. Dit heeft invloed op het halen van de gestelde ambities. Beheersmaatregelen: Als de ambities uit het aanvalsplan en de aanvullende notitie niet gehaald worden, kunnen de maatregelen worden bijgesteld, versoberd of gestopt.

Nr.	Risico	Toelichting
3.	Meldplicht datalekken Kans: 5-100%. Risicostратегie: Vermijden. Verwachte impact: Hoog. Benodigde weerstandscapaciteit: € 200.000	Het belang van informatieveiligheid komt nadrukkelijk in beeld vanuit de privacywetgeving en de basis hiervoor ligt vast in artikel 13 Wbp. Sinds 1 januari 2016 geldt de meldplicht datalekken. Deze meldplicht houdt in dat organisaties (zowel bedrijven als overheden) direct een melding moeten doen bij de Autoriteit Persoonsgegevens zodra zij een ernstig datalek hebben. En soms moeten zij het datalek ook melden aan de betrokkenen (de mensen van wie de persoonsgegevens zijn gelekt). Bij een datalek gaat het om toegang tot of vernietiging, wijziging of vrijkomen van persoonsgegevens bij een organisatie zonder dat dit de bedoeling is van deze organisatie. Onder een datalek valt dus niet alleen het vrijkomen (leken) van gegevens, maar ook onrechtmatige verwerking van gegevens. We spreken van een datalek als er een inbreuk is op de beveiliging van persoonsgegevens (zoals bedoeld in artikel 13 van de Wet bescherming persoonsgegevens). Bij een datalek zijn de persoonsgegevens blootgesteld aan verlies of onrechtmatige verwerking – dus aan datgene waartegen de beveiligingsmaatregelen bescherming moeten bieden. In 2016 hebben zich enkele voorvallen voorgedaan, zijn gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens maar deze hebben niet tot een bindende aanwijzing, noch tot een boete geleid. <u>Gevolg:</u> Bij overtreding van artikel 34a van de Wet bescherming persoonsgegevens (meldplicht datalekken) kan de Autoriteit Persoonsgegevens de gemeente een boete opleggen tussen € 150.000 en € 600.000. Deze boetes kunnen per overtreding opgelegd worden en cumulatief dus nog veel hoger zijn. Onder de AVG (die op 25 mei 2018 van kracht zal zijn) worden de boetebedragen aanzienlijk verhoogd, namelijk tot een maximumboete van 20 miljoen Euro of 4% van de wereldwijde jaaromzet. A22. Beheersmaatregelen: Er is geen geld gereserveerd in 2017 om investeringen te doen die noodzakelijk zijn om te voldoen aan de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten). Wij stellen in juni 2017 het plan Informatieveiligheid 2017 vast. Voor de uitvoering van de maatregelen die hierin zijn opgenomen verwachten wij in 2017 € 245.479,- nodig te hebben en in 2018 € 255.471,-. Aangezien hiervoor nog geen budget beschikbaar is, stellen wij voor deze kosten te melden in de Voorjaarsbegroting 2017 en te ramen in de begroting 2018.
4.	Basisregistratie Ondergrond (BRO) Kans: 5-100%. Risicostратегie: Beheersen. Verwachte impact: Hoog. Benodigde weerstandscapaciteit: PM (€ 50.000)	De basisregistratie Ondergrond (BRO) bevat gegevens over geologische en bodemkundige opbouw en, voor zover van belang voor het benutten van natuurlijke hulpbronnen in de ondergrond, ondergrondse constructies en gebruiksrechten. Het gebruik van geologische en bodemkundige gegevens vindt veelal plaats in de vorm van kaarten en profielen gebaseerd op geologische en bodemkundige modellen. Deze modellen maken ook deel uit van de BRO. Sinds 2008 zijn er vele verkennende en voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd, waaronder het analyseren van maatschappelijke kosten en baten, het ontwerpen van een informatie-architectuur en het opstellen van een algemene catalogus met de gewenste inhoud. De laatste ontwikkelingen zijn dat het de planning is om de BRO in de loop van 2017/2018 deels in werking te laten treden. Om uiteindelijk te kunnen voldoen aan deze wettelijke verplichting is het noodzakelijk om tijdig te starten met de implementatie en te beschikken over de benodigde middelen (planmatig werken). Op dit moment is nog niet duidelijk welke impact de nieuwe wet zal hebben op de gemeentelijke organisatie als bronhouder. Hierdoor is het niet mogelijk een reële inschatting te maken van de benodigde middelen t.b.v. de implementatie en het beheer. <u>Oorzaak:</u> Er is al langere tijd onduidelijkheid over wanneer de basisregistratie Ondergrond in werking gaat treden. Het is de inzet van de minister om de Wet BRO in de loop van 2017/2018 deels in werking te laten treden, voor de eerste tranche van vier registratieobjecten. In de periode 2018-2022 vindt vaststelling en invoering plaats van de volgende tranches en in 2023 dient de Wet BRO volledig in werking te zijn. Wat de nieuwe wet (o.a. de eerste tranche) inhoud en wat dit voor gevolgen heeft voor de gemeente Venlo als bronhouder is nog steeds onduidelijk. Een concrete inschatting van de benodigde tijd, capaciteit en middelen is vooralsnog niet in te schatten. <u>Gevolg:</u> Het niet tijdig beschikbaar zijn van de benodigde middelen voor de implementatie en beheer van de nieuwe basisregistratie Ruimtelijke Ondergrond heeft tot gevolg dat niet voldaan wordt aan de wettelijke verplichting

Nr.	Risico	Toelichting
5.	Maatregelen sociaal domein Kans: 26-50%. Risicostратегie: Accepteren, Beheersen. Verwachte impact: Hoog. Benodigde weerstandscapaciteit: € 700.000	De 3 decentralisaties in het sociaal domein zijn met ingang van 1 januari 2015 een feit. De decentralisaties hebben een grote impact op de organisatie en de financiën. De nadruk heeft bij alle betrokken partijen (gemeenten, SVB, zorgaanbieders etc.) gelegen op het verlenen van passende zorg en ondersteuning aan de burgers. Organisatorische problemen zijn nog niet bij alle betrokken partijen opgelost. Ook de transitieopgave is nog niet afgerond. Voor de gemeente leidt dit naast een risico op het organisatorisch gebied ook tot financiële risico's. In 2016 was sprake van een fors tekort op het sociaal domein en ook voor 2017 en 2018 worden tekorten verwacht. De ingestelde taskforce evenwicht heeft de opdracht de tekorten terug te dringen en met ingang van 2019 financieel evenwicht te realiseren. De financiële effecten van die maatregelen zijn verwerkt in de begroting. Of, op welke termijn en voor welke bedragen die financiële effecten gerealiseerd zullen worden, is momenteel nog onzeker. Er zal sprake zijn van maatregelen die meer gaan opleveren, maar er zullen ook maatregelen zijn die minder gaan bijdragen aan het terugdringen van het tekort. <u>Gevolg:</u> Als het financiële effect van de maatregelen die worden opgepakt om binnen het gestelde financiële kader zorg en ondersteuning te leveren afwijkt van de in de begroting verwerkte aannames, dient dit te worden opgevangen door het treffen van andere maatregelen. Of daarmee dan het gewenste evenwicht in het sociaal domein alsnog wordt gerealiseerd, is onzeker. Dat betekent dat het risico bestaat dat er naast de al verwerkte tijdelijke dekking vanuit de algemene middelen (in 2018 € 7.154.000) een hoger bedrag ten laste van de algemene middelen zal komen. Beheersmaatregelen: De maatregelen om het tekort terug te dringen zijn belegd in de taskforce evenwicht. Die taskforce zorgt voor periodieke monitoring van de financiële effecten van de maatregelen en het totale resultaat sociaal domein. Indien daaruit blijkt dat aanvullende acties nodig zijn, worden die door de taskforce genomen.
7.	Rijbewijzen Kans: 51-100% Risicostратегie: Accepteren, Beheersen Verwachte impact: Middel Benodigde weerstandscapaciteit: € 344.219	Landelijk lopen er momenteel pilots (o.a. Arnhem) om de aanvraag van de vernieuwing/verlenging van rijbewijzen vanaf 2019 zodanig te digitaliseren dat de klant bij de fotograaf zijn aanvraag kan doen. Het ophalen blijft misschien nog wel bij de gemeente te liggen, maar ook hier lopen pilots om rechtstreeks vanuit de RDW thuis te gaan bezorgen. De eerste aanvragen-rijbewijzen blijven bij de gemeente. <u>Gevolg:</u> Lagere legesinkomsten. Personeel vrijmaken voor andere taken. Beheersmaatregelen: Vacatures voor balie levenszaken tijdelijk invullen: wachttijd niet laten oplopen. Personeel vrijmaken voor andere taken.
8.	Minder leges inkomsten reisdocumenten Kans: 51-100%. Risicostратегie: Accepteren, beheersen. Verwachte impact: Middel. Benodigde weerstandscapaciteit: € 300.000	Lagere leges-inkomsten reisdocumenten grensgemeenten. marktwerking: klant kan bij meerdere gemeenten terecht. <u>Gevolg:</u> Minder legesinkomsten dan begroot. Beheersmaatregelen: Vanaf 1 april 2015 voert de gemeente grensgemeente taken uit. Dit betreft reisdocumenten voor Nederlanders woonachtig in het buitenland. Voorheen gebeurde dit door de consulaten. 12 gemeenten (inclusief Schiphol-balie Haarlemmermeer) zijn voor deze taak aangewezen, waardoor marktwerking ontstaat. Dit hangt samen met personele capaciteit, inrichting van de dienstverlening en de openingstijden. Indien de bezoekers vanwege een lange wachttijd besluiten om in een andere gemeente het reisdocument te halen, zullen de begrote inkomsten niet worden gehaald. Als enige grensgemeente in Nederland reikt Venlo reisdocumenten op verzoek aan huis uit, in een deel van Duitsland(aantrekkelijk voor klanten). Positief aspect van de 'grensgemeente' dienstverlening is een extra impuls voor de binnenstad (jaarbasis verwacht tot 10.000 klanten, die aansluitend minimaal 1 x de binnenstad bezoeken. Er voor zorg dragen dat de afspraak-/wachttijd op een concurrerend niveau blijft. De gemeente is afhankelijk van het aanbod. Als openingstijden of personele inzet worden (wordt) beperkt, heeft dit consequenties voor de inkomsten. inkomsten worden maximaal geraamd op (e) 672.000 leges

Nr.	Risico	Toelichting
9.	Lagere inkomsten registratie niet-ingezetenen Kans: 5-100%. Risicostратегie: Accepteren, Beheersen. Verwachte impact: Middel. Benodigde weerstandscapaciteit: € 287.703	Lagere inkomsten registratie niet-ingezetenen. 1.) marktwerking: klant kan bij meerdere gemeenten terecht. 2.) RNI-convenant loopt tot 2019. In 2018 moet een nieuw convenant gesloten worden. <u>Gevolg:</u> Lagere inkomsten (overdrachten rijk) dan begroot. Beheersmaatregelen: Niet-ingezetenen kunnen sinds 2013 een BurgerServiceNummer verkrijgen bij de gemeente Venlo. 19 gemeenten zijn voor deze taak aangewezen, waardoor marktwerking ontstaat. Belangrijkste factor om het BSN in Venlo te halen is een korte wachttijd. Dit hangt samen met personele capaciteit, inrichting van de dienstverlening en de openingstijden. Indien de bezoekers vanwege een lange wachttijd besluiten om in een andere gemeente de registratie te doen, zullen de inkomsten dalen. Er voor zorg dragen dat de afspraak-/ wachttijd op een concurrerend niveau blijft. De gemeente is afhankelijk van het aanbod. Afgelopen jaren heeft laten zien dat de niet-ingezetenen Venlo goede weten te vinden. Als openingstijden of personele inzet (worden) wordt beperkt, heeft dit consequenties voor de inkomsten. Dankzij een aantrekkende economie is er veel vraag naar personeel. Het risico bestaat daaruit dat de vraag op een bepaald moment afneemt. Met een lagere vergoeding als gevolg. .
10.	Naturalisaties Kans: 5-100% Risicostратегie: Accepteren. Verwachte impact: Middel Benodigde weerstandscapaciteit: € 47.266	Momenteel wordt bekeken of de naturalisaties bij de gemeente blijven of niet. Er zijn 3 opties: - Huidige situatie handhaven (iedere gemeente voert de naturalisaties zelf uit) - Alle naturalisaties naar de IND - Alle naturalisaties naar enkele centrumgemeenten. / WTI(WetTegengaanIdentiteitsfraude)-gemeenten(zoals Venlo) Bij de eerste en de derde optie zal Venlo deze taken uit blijven voeren, bij optie 3 worden dit zelfs meer taken (in aantallen). Voor 2017 is er 160 uur geraamd op dit product. <u>Gevolg:</u> Lagere inkomsten leges (naar de IND) <-> hogere inkomsten leges. Beheersmaatregelen: -
11.	Verkiezingen Kans: 5-100% Risicostратегie: Accepteren, Beheersen Verwachte impact: Middel Benodigde weerstandscapaciteit: € 47.000	De formatiegesprekken hebben na de Tweede Kamerverkiezingen tot dusver niets opgeleverd (stvaza 6 juni 2017; te actualiseren). Er lijken weinig mogelijkheden om te komen tot een stabiele coalitie. Concreet houdt men in 's-Gravenhage rekening met nieuwe verkiezingen, in de hoop dat de verhoudingen zodanig wijzigen dat de formatiegesprekken eenvoudiger worden. Dat is allesbehalve zeker. Tussen de datum van aankondigen van verkiezingen en het houden van de verkiezingen dient wettelijk minimaal 6 maanden (voorbereiding)periode in acht te worden genomen. <u>Gevolg:</u> Gemeente is verantwoordelijk voor het organiseren van verkiezingen. Uitgaven komen ten laste van de gemeente. Beheersmaatregelen: Op het moment dat er extra verkiezingen zouden worden uitgeschreven, is de ervaring dat er vanuit een circulaire een extra bijdrage in het gemeentefonds komt. Het organiseren van een verkiezing kost normaal gesproken (€) 147.000. De ervaring leert dat deze extra bijdrage zo om en nabij de (€) 100.000 bedraagt. Dit bedrag zal i.d.g. geoormerkt moeten worden ten gunste van het product Verkiezingen (bedrijfseenheid 300160).

Nr.	Risico	Toelichting
13.	Juridische risico's Kans: 26-50%. Risicostrategie: Beheersen. Overdragen. Verwachte impact: Middel. Benodigde weerstandscapaciteit: € 1.005.000	Binnen de Gemeente Venlo zijn er enkele juridische risico's. Deze afzonderlijke risico's betreffen juridische claims en zijn samengevoegd tot één risico: Juridische risico's. Beheersmaatregelen: De Gemeente voert verweer tegen de namens eisers ingediende claims.
14	Ondertunneling vierpaardjes Kans: 11-25%. Risicostrategie: Vermijden, Beheersen. Verwachte impact: Hoog. Benodigde weerstandscapaciteit: € 520.000	Kosten Vastgoed: ProRail geeft aan dat de invloed van de kosten gerelateerd aan vastgoed substantieel is. PEAT-kosten: ProRail geeft in haar brief aan dat de kosten van Projectmanagement, Engineering, Administratie en Toezicht (PEAT) erg hoog zijn. Grondvervuiling: Gelet op de nabijheid van het emplacement bestaat er een reële kans dat de grond vervuild is. In de kostenraming van Arcadis is geen rekening gehouden met ontgraven en afvoeren van verontreinigde grond. Bodemgesteldheid: Door de aanwezigheid van veenlagen in de moerasachtige ondergrond van Venlo-Zuid zullen niet alle uitvoeringsmethodes mogelijk zijn om een stabiele tunnelbak te krijgen. Grondwaterhuishouding: Door het aanbrengen van de onderdoorgang in de ondergrond kan de richting van de grondwaterstroming veranderen waardoor er overlast kan ontstaan. BTW: De exacte verdeling tussen de nettobijdrage aan het gemeentefonds en een btw-com-ponent aan het BTW-compensatiefonds maakt geen deel uit van de bestuursovereenkomst. Dit moet de komende periode nader wordt uitgewerkt en vastgesteld. Ook is er nog geen goedkeuring van de belastingdienst ontvangen omtrent het fiscale vraagstuk. Kostenoverschrijding algemeen: Het risico dat de totale investering uiteindelijk hoger uitvalt dan € 51 c. q. € 45 mln ligt bij de gemeente Venlo. De bijdragen van Rijk en provincie zijn maximale bijdragen. <u>Gevolg:</u> Kostenoverschrijding, overlast, uitlopen in planning. Beheersmaatregelen: Kosten Vastgoed: Een extra controle door Team Vastgoed van de gemeente Venlo wijst uit dat het bedrag van het benodigde vastgoed past binnen het geraamde bedrag. PEAT-kosten: Toetsing bij Team Projecten Openbare Ruimte wijst uit dat in deze kosten de eigen kosten van ProRail, alsmede die van inhuur (aannemer/adviesburo's) en de interne kosten van Venlo (10%) zijn inbegrepen. Bodemgesteldheid: De uitvoeringsmethodes moeten goed onderzocht worden om schades door trillingen en verzakkingen aan omliggende panden te voorkomen. Goede inbedding bij de start van het project is een voorwaarde. Grondwaterhuishouding: In het verdere ontwerp en voorbereiding van de onderdoorgang dient dit een groot aandachtspunt te zijn. Bij het definitief ontwerp mogen de grondwaterstanden niet verslechteren ten opzichte van de huidige situatie. Het grondwater in dit gedeelte van de stad moet goed gemonitord worden. BTW: overleg met belastingdienst. Kostenoverschrijding algemeen: In de bestuursovereenkomsten is opgenomen dat de gemeente het recht heeft om te besluiten het project niet uit te voeren als de kosten onverwacht hoog oplopen. Voor zover dan reeds bijdragen zijn ontvangen, dienen die te worden terugbetaald, en zijn reeds gemaakte kosten voor rekening van de gemeente.

Nr.	Risico	Toelichting
15	Vluchtelingen en statushouders Kans: 26-50%. Risicostrategie: Accepteren. Verwachte impact: Middel. Benodigde weerstandscapaciteit: € 175.000	Venlo heeft zal in 2017 circa 150 statushouders gehuisvesten. Zij maken gebruik van dezelfde sociale infrastructuur die wij voor al onze burgers inzetten. Door hun achtergrond verwachten we dat zij bovenop de bestaande voorzieningen nog tijdelijk extra ondersteuning nodig hebben om een plek te vinden in onze samenleving en om volledig zelfredzaam te worden. Dit wordt onderkend door het Rijk en wij krijgen hier ook extra middelen voor. Door de grote instroom uit 2016 is er een vertraging ontstaan in de sluitende aanpak voor statushouders. Het effect van het inlopen van deze achterstand brengt mogelijk risico's met zich mee. <u>Gevolg:</u> Tekorten op de exploitatie van participatie, WMO, gezondheidszorg, onderwijs en werk. Beheersmaatregelen: -
16	Schakelklassen statushouders Kans: 26-50%. Risicostrategie: Accepteren, Beheersen. Verwachte impact: Middel. Benodigde weerstandscapaciteit: € 90.000	De huisvesting van statushouders in de gemeente vraagt voor extra financiering t.b.v. schakelklassen. In een schakelklas volgen de leerlingen gedurende een jaar en intensief taal-programma ter voorbereiding op de plaatsing in de regulieregroep/klas. Het is vooralsnog niet mogelijk een reële inschatting te maken van instroom/uitstroom van leerlingen. De uiteindelijke huisvesting is bepalend voor plaatsing in een schakelklas. Huisvesting van statushouders in die stadsdelen waar geen schakelklassen zijn ingericht alsmede bij een verhoogde instroom van statushouders is uitbreiding van het aantal schakelklassen noodzakelijk. <u>Oorzaak:</u> De feitelijke aantallen kinderen van statushouders alsmede het moment van instroom zijn bepalend voor het aantal schakelklassen. Fluctuaties zijn hierbij niet uit te sluiten, vooralsnog kan dit niet reëel worden ingeschat. Rijksvergoeding is gebaseerd op vaste peildata deze bieden niet in alle gevallen uitkomst. <u>Gevolg:</u> De gemeente wordt aangesproken op voorfinanciering en eventuele garantstelling. Beheersmaatregelen: De huisvesting van statushouders in de leeftijd van 4-12 jaar bij voorkeur in die wijken waar reeds passende onderwijskundige voorzieningen zijn. (basisschool waar reeds een schakelklas is aangehaakt) De in mei a.s. vrijkomende AZC-schakelklassen (allemaal gelegen in het stadsdeel Venlo) als eerste inzetten.
17	Omroep Venlo (nieuw) Kans: 26-50%. Risicostrategie: Beheersen. Verwachte impact: Middel. Benodigde weerstandscapaciteit: € 40.000	Als de omroep de ombuiging niet kan realiseren en een faillissement onvermijdelijk blijkt, zijn er aanmerkelijke financiële risico's voor de gemeente. Het commissariaat voor de media heeft de Gemeente Venlo aangewezen om een lokale omroep in stand te houden. In geval van faillissement van Omroep Venlo kan aan deze verplichting niet meer worden voldaan. Ook kunnen de doelen niet realiseren die de gemeente met de subsidie van € 260.000 voor ogen hadden. <u>Gevolg:</u> Verstekte lening ad. € 70.000 - af te lossen in 2019 - wordt niet terugbetaald. Verstekte garantstelling voor geldlening ad. € 90.000 wordt aangesproken. Beheersmaatregelen: Strakke sturing vanuit de gemeente en de omroep zelf op exploitatie- en ombuigingsresultaten. Twee-maandelijks bestuurlijk overleg. Maandelijks rapportage van exploitatie- en liquiditeitscijfers vanuit Omroep Venlo aan de gemeente. Eenmaal per kwartaal een rapportage aan de raad middels een RIB.

Nr.	Risico	Toelichting
18.	Leerlingenvervoer Kans: 26-50% Risicostrategie: Beheersen. Verwachte impact: Middel. Benodigde weerstandscapaciteit: € 12.500	Het leerlingenvervoer is een zgn. openeinde regeling. Wijzigingen in wet- en regelgeving hebben directe invloed op de totale kosten. De individuele leerlingenproblematiek (lichamelijke en/of sociaal emotionele problematiek) neemt toe. Steeds vaker wordt binnen het leerlingenvervoer een beroep gedaan op individueel maatwerk. De Islamitische basisschool is nog steeds gehuisvest op een tijdelijke locatie. Naar verwachting zal de herhuisvesting in Venlo-Zuid rond de jaarwisseling (2018) zijn beslag krijgen. Het leerlingenvervoer is onlangs op Noord-Limburs niveau Europees aanbesteed. De financiële effecten voor 2018 kunnen nog niet inzichtelijk gemaakt worden. Namelijk aan opdrachtnemers is de maximale vrijheid toegekend te combineren binnen een perceel als over de diverse percelen heen. Uitgangspunt hierbij is een doelmatige en efficiënte ritplanning realiseren tegen een zo gunstig mogelijke prijs. Een Europese aanbesteding leidt echter niet per definitie tot een daling van kosten. <u>Oorzaak:</u> Wijzigingen in wet- en regelgeving, definitieve herhuisvesting Islamitische school alsmede het resultaat van de Noord-Limburgse Europese aanbesteding. <u>Gevolg:</u> Mogelijke toename van de uitgaven voor leerlingenvervoer. Beheersmaatregelen: Strikte uitvoering van de gemeentelijke verordening, het bevorderen van de zelfredzaamheid van leerlingen, het stimuleren van het reizen met openbaar vervoer en fiets i.p.v. aangepast vervoer alsmede het realiseren van combinatiemogelijkheden tussen de diverse vervoerspercelen binnen Venlo als in de regio zorgen voor beheersing van de uitgaven. Maximale inzet plegen ter realisatie van de herhuisvesting islamitische school in december 2017.
22.	Parkeren (nieuw) Kans: 11-25% Risicostrategie: Beheersen, Overdragen Verwachte impact: Middel. Benodigde weerstandscapaciteit: € 375.000	1. Het verkooptraject van de parkeergarages leidt niet tot een marktconform verkoopresultaat. Dit wordt veroorzaakt doordat de onderhandelingen met de marktpartij met voorkeursrecht niet tot een bevredigend resultaat leidt en vervolgens een breed verkoopproces dat ook niet doet. 2. Hiernaast is sprake van de gebruikelijke exploitatierisico's als gevolg van toe- of afname van het aantal parkeerders in de stad. 3. Tenslotte is sprake van vastgoedrisico's in relatie tot de heropende parkeergarage Roermondsepoort. <u>Gevolg:</u> ad. 1. Indien de parkeergarages in eigendom en exploitatie bij de gemeente blijven, kan er organisatorisch en financieel een risico ontstaan. Dit betekent dan dat de keuze met betrekking tot eventuele herontwikkeling van parkeergarage Roermondsepoort dan bij de gemeente blijft. Hiervoor zijn binnen de begroting geen middelen opgenomen. ad. 2. Deze hebben effect op de feitelijke parkeeropbrengsten die dan hoger of lager kunnen uitvallen dan begroot. ad. 3. Tenslotte kunnen er risico's ontstaan als er na de reparatie de veroudering / verslechtering sneller gaat dan nu is voorzien. Hierdoor zou deze garage opnieuw en eerder dan voorzien uit de exploitatie moeten worden gehaald. Beheersmaatregelen: Parkeerorganisatie zodanig faciliteren en inrichten dat deze in staat is om de parkeergarages zelf te exploiteren. Monitoren en zonodig bijsturen op de totale opbrengsten en kosten van het totale parkeerproduct (straat, terreinen en parkeergarages). Door monitoring bouwkundige staat parkeergarage Roermondsepoort nauwlettend volgen en zonodig additionele maatregelen treffen.

Nr.	Risico	Toelichting
23	Informatieveiligheid Kans: 5-100% Risicostrategie: Vermijden. Verwachte impact: Laag. Benodigde weerstandscapaciteit: € 200.000	Het belang van informatieveiligheid komt nadrukkelijk in beeld vanuit de privacywetgeving en de basis hiervoor ligt vast in artikel 13 Wbp. Op dit moment zien we te vaak dat gemeenten negatief in het daglicht staan als gevolg van beveiligingsincidenten of datalekken. Vanaf 2016 verplicht de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) organisaties melding te doen bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) van elk beveiligingsincident waarbij sprake is van een ernstige inbreuk op de beveiliging of verlies van persoonsgegevens ofwel het 'lekkende' van persoonsgegevens. Dit soort gegevens komt bijna in elk informatiesysteem van de gemeente voor. Een datalek kan voor de gemeente leiden tot ernstige reputatieschade, herstelkosten, claims en bestuurlijke boetes. Voorts is het afwikkelen van een datalek een forse belasting (tijdsintensief) op de organisatie die in de vele honderden uren kan liggen. Bij overtreding van artikel 34a van de Wet bescherming persoonsgegevens (meldplicht datalekken) kan de Autoriteit Persoonsgegevens de gemeente een boete opleggen tussen € 150.000 en € 600.000. Deze boetes kunnen per overtreding opgelegd worden en cumulatief dus nog veel hoger zijn. Onder de AVG (die op 25 mei 2018 van kracht zal zijn) worden de boetebedragen aanzienlijk verhoogd, namelijk tot een maximumboete van 20 miljoen Euro of 4% van de wereldwijde jaaromzet. <u>Gevolg:</u> Bij overtreding van artikel 34a van de Wet bescherming persoonsgegevens (meldplicht datalekken) kan de Autoriteit Persoonsgegevens de gemeente een boete opleggen tussen € 150.000 en € 600.000. Deze boetes kunnen per overtreding opgelegd worden en cumulatief dus nog veel hoger zijn. Onder de AVG (die op 25 mei 2018 van kracht zal zijn) worden de boetebedragen aanzienlijk verhoogd, namelijk tot een maximumboete van 20 miljoen Euro of 4% van de wereldwijde jaaromzet. A22. Beheersmaatregelen: Er is geen geld gereserveerd in 2017 om investeringen te doen die noodzakelijk zijn om te voldoen aan de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten). Wij stellen in juni 2017 het plan Informatieveiligheid 2017 vast. Voor de uitvoering van de maatregelen die hierin zijn opgenomen verwachten wij in 2017 € 245.479,- nodig te hebben en in 2018 € 255.471,-. Aangezien hiervoor nog geen budget beschikbaar is, stellen wij voor deze kosten te melden in de Voorop 2017 en te ramen in de begroting 2018.
24	BTW risico - Risico naheffing gemeenschapsaccommodaties Kans: 11-25% Risicostrategie: Beheersen. Verwachte impact: Middel. Benodigde weerstandscapaciteit: € 175.000	Risico naheffingsaanslag vanuit belastingdienst in verband met discussie over verhuurplus model. Bij meerdere vastgoedobjecten in de gemeente Venlo is deze discussie gaande. Het betreft zowel een incidentele post (naheffing btw over bouwkosten) als een structurele post (exploitatie verhuurders). Concreet gaat het om De Hamar € 650.000 incidenteel en € 45.000 structureel. MFA Op de Berg is nog lastig om financieel te kwantificeren, omdat het project nog in de voorbereidingsfase verkeert. Bij het gemeenschapshuis Velden is er in het krediet rekening gehouden met BTW op de investeringen van het gedeelte gemeenschapshuis/cultuur, dus geen risico. Structureel bedraagt het risico € 4.500 (BMV Velden). Het risico is verminderd t.o.v. 2017, omdat bij het gemeenschapshuis in Arcen is afgezien van het verhuurplusmodel. <u>Gevolg:</u> Naheffing vanuit de belastingdienst op gemeenschapsaccommodaties. Beheersmaatregelen: De gemeente faciliteert stichting De Hamar bij het procederen tegen de Belastingdienst n.a.v. de eerste negatieve beschikking m.b.t. teruggave BTW in het kader van verhuurplus. Het gaat enerzijds om het geven van begeleiding door eigen fiscalisten, het subsidiëren van de kosten van EFK, een extern ingeschakelde specialist en het zo nodig compenseren van overige kosten en BTW-nadeel van de Hamar. Kosten komen ten laste van het project revitalisering De Hamar. Voornoemd project wordt pas gesloten, nadat in deze kwestie is uitgeprocedeerd. Ook worden het bestuur van gemeenschapshuis De Vilgaard geadviseerd over het gebruik van een verhuurplus proof contract voor gebruikers. E.e.a. doet de gemeente om financiële schade te voorkomen. De Hamar heeft in augustus 2016 beroep ingesteld bij de Rechtbank tegen de uitspraak op het bezwaar van de Belastingdienst d.d. 25 juli 2016. De zitting vindt medio mei 2017 plaats en de uitspraak van de Rechtbank wordt einde zomer 2017 verwacht. Hierna is nog een vervolgpprocedure mogelijk.

Nr.	Risico	Toelichting
25.	Wet modernisering vennootschapsbelasting Kans: 11-25%. Risicostrategie: Accepteren. Verwachte impact: Middel. Benodigde weerstandscapaciteit: € 62.500	Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet op de Vennootschapsbelasting ook gaan gelden voor overheidsondernemingen. Dit betekent dat de gemeente bij activiteiten die uitgevoerd worden door de gemeente en die concurrerend zijn met activiteiten in de markt, geconfronteerd kan worden met vennootschapsbelastingplicht. <u>Gevolg:</u> Uit de inventarisatie van de activiteiten van de gemeente kan worden geconcludeerd dat er geen sprake zal zijn van vpb-plicht. Een toetsing op deze inventarisatie door een externe fiscaal adviseur loopt momenteel nog en de definitief afstemming met de belastingdienst dient eveneens nog plaats te vinden. Met betrekking tot de activiteiten parkeervoorzieningen en grondexploitaties is nog sprake van onduidelijkheid/onzekerheid over de fiscale winstbepaling en daardoor ook over de fiscale positie. De QuickScan winsttoogmerk grondbedrijven die voor de grondexploitaties is gevuld, laat een negatief resultaat zien. Daarmee is een sterke indicatie aanwezig dat de grondexploitaties (nog) niet onderhevig worden aan de heffing van vpb. Op basis van de gevulde QuickScan is het risico van vpb-plicht bij de grondexploitaties op dit moment laag. Bij de parkeervoorzieningen is op basis van concept berekeningen sprake van fiscale tekorten. Bij een beperkt aantal verbonden partijen is waarschijnlijk sprake van vpb-plicht. De financiële gevolgen van die vpb-plicht voor de gemeente Venlo zijn nog niet bekend. Beheersmaatregelen: De vennootschapsbelastingpositie van de gemeente Venlo is, onder begeleiding van een extern fiscaal adviseur, geïnventariseerd. Belangrijke aandachtspunten betreffen de grondexploitaties, het gemeentelijk vastgoed, parkeren en verbonden partijen in de breedste zin van het woord. De inventarisatie is uitgebreid gedocumenteerd, zodat deze eenvoudig kan worden getoetst (door de extern adviseur en de belastingdienst). De argumenten en uitgangspunten die bij de inventarisatie zijn gehanteerd, zullen pas na het indienen van de eerste aangifte vennootschapsbelasting over 2016 door de belastingdienst worden beoordeeld (dat zal in 2018 plaatsvinden). Dat betekent dat de fiscale positie pas definitief wordt na beoordeling door de belastingdienst. De ontwikkelingen met betrekking tot de invoering van de vennootschapsbelasting worden nauwlettend gevolgd. In de administratie is al rekening gehouden met de invoering van de vennootschapsbelasting waardoor een adequate basis voor de aangifte vennootschapsbelasting is gelegd.
26.	Begraven Kans: 11-25% Risicostrategie: Accepteren. Verwachte impact: Laag. Benodigde weerstandscapaciteit: € 25.000	De inkomsten van grafrechten als gevolg van begravingen en verlengingen is een anekere factor. Het is moeilijk te voorspellen hoeveel begravingen er in 2017 zullen plaatsvinden. Daarnaast is het lastig een inschatting te maken hoeveel grafrechten worden verlengt. <u>Gevolg:</u> Bij minder begravingen of verlengingen van grafrechten worden de grote inkomsten niet gerealiseerd Beheersmaatregelen: Het enige wat mogelijk is monitoren van de oortgang en herzien van het risico bij de finrap als meer zicht is op de ontwikkelingen van de inkomsten.
29.	Extra uitgaven als gevolg van het niet voldoen aan de wettelijke norm Kans: 0-10%. Risicostrategie: Beheersen, Accepteren. Verwachte impact: Middel. Benodigde weerstandscapaciteit: € 20.000	Extra uitgaven als gevolg van het niet voldoen aan de wettelijke norm. <u>Oorzaak:</u> Voor een aantal taken zoals toetsen aan bouw- en milieuregelgeving en het toezicht houden op de Waterwet, wordt bewust het risico gelopen om niet te voldoen aan de wettelijke norm. Hier vind een risico-afweging plaats waarbij altijd een kans op aansprakelijkheidskwesties wordt gelopen. Voor 2016 heeft het risico zich niet voorgedaan aangezien er zich geen aansprakelijkheidskwestie heeft voorgedaan. Het risico is klein dat het zich in 2017 of 2018 wel voordoet. <u>Gevolg:</u> De in de begroting opgenomen raming van uitgaven wordt niet gehaald. Daarnaast kan de gemeente Venlo aangesproken worden door de Inspectie Leefomgeving en Transport dat de gemeente wettelijke taken niet uitvoert. Beheersmaatregelen: Meer budget nodig om de taken conform wettelijke taken uit te voeren.

Nr.	Risico	Toelichting
30.	ICT-Infrastructuur Kans: 0-10% Risicostrategie: Vermijden, Beheersen Verwachte impact: Middel Benodigde weerstandscapaciteit: € 9.000	Malware(virussenransomware e.d.),verstoringen door wijzigingen in de in de infrastructuur(hardware of software), continuïteit en toegangsbeveiliging. <u>Gevolg:</u> Besmetting van bestanden ten gevolge van Malware(virussenransomware e.d.), blokkeert de computer of de gegevens die erop staan en vraagt vervolgens geld van de gebruiker om de blokkade op te heffen. Bij wijzigingen(update) van hardware of software kan het voorkomen dat programma's niet of niet goed werken. Uitval van datacenter ten gevolge van defecten servers en opslagsystemen kan het voorkomen dat programma's en bestanden niet beschikbaar zijn. Toegang tot ICT-infrastructuur door onbevoegden met gevolg mogelijke datalekken of schade aan systemen. Beheersmaatregelen: <u>Malware:</u> Om te beschermen tegen verschillende vormen van Malware (virussen/ransomware ed.) worden op verschillende lagen in de infrastructuur verschillende technieken toegepast. De buitenkant wordt beschermd door een Firewall(is een systeem dat de middelen van een netwerk of computer kan beschermen tegen misbruik van buitenaf), op de werkplekken en servers zijn virusscanners geïnstalleerd. Hiernaast is de mogelijkheid voor gebruikers om software "uit te voeren" zeer beperkt. De combinatie van deze maatregelen beperkt de kans op besmetting aanzienlijk. Wanneer er toch een malware besmetting uitbreekt kan door het gebruik van de Virtual Desktop Infrastructure (VDI; applicaties draaien lokaal op een desktop, gebruikmakend van lokale systeem) zeer snel actie worden ondernomen om de betreffende werkplekken uit te schakelen en te verwijderen. <u>Verstoring door wijzigingen:</u> Bij het doorvoeren van wijzigingen aan de infrastructuur is het van belang dat er vooraf een adequate test procedure kan worden uitgevoerd. Momenteel is de mogelijkheid voor het uitvoeren van deze test procedures niet overal toereikend door het ontbreken van een representatieve testomgeving. Hierdoor wordt het risico op verstoringen bij het doorvoeren van wijzigingen verhoogd. Inmiddels is een project om te komen tot een state-of-the-art testomgeving in te richten van start gegaan. <u>Continuïteit:</u> De datacenter omgeving is redundant(dubbel uitgevoerd) opgesteld en geografisch gespreid. Hierdoor is de mate van beschikbaarheid hoog. De capaciteit van de datacenters is voldoende om de ICT-dienstverlening te kunnen uitwijken in het geval van calamiteiten. Door het gebruik van continue data-replicatie(is een computertechniek waarmee bestanden en/of databases van het ene naar de andere computer- of opslagsysteem worden gekopieerd, om daarmee beschikbaarheid of de betrouwbaarheid van de gegevens te verbeteren en/of prestaties van informatiesystemen te verhogen) is er te allen tijden een volledige back-up dataset aanwezig op beide datacenter locaties. <u>Toegangsbeveiliging:</u> Fysieke toegang tot de datacenter locaties is alleen toegestaan voor een selecte groep technische beheerders. Fysieke toegang tot het interne netwerk is alleen mogelijk vanuit gebouwen met toegangscontrole. Alle externe toegang tot het netwerk wordt beschermd door een Firewall. Logische toegang tot het interne netwerk is alleen mogelijk middels een geregistreerd gebruikers account. Voor logische toegang van externe locaties wordt gebruik gemaakt van multi-factor authenticatie. Logische toegang voor externe leveranciers wordt uitsluitend op afspraak tijdelijk toegestaan. Ook hier is Multifactor authenticatie(minimaalworden twee authenticatievormen gelijktijdig toegepast, b.v. wachtwoordbeveiliging en token met een PIN-code) verplicht. Hierdoor wordt het risico op ongeautoriseerde toegang zeer beperkt.

Nr.	Risico	Toelichting
32.	BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo Kans: 0-10%. Risicostrategie: Beheersen. Verwachte impact: Laag. Benodigde weerstandscapaciteit: € 420.000	Per 1 januari 2017 is Venlo Greenpark geliquideerd en is samen met grondexploitaties van TPN en Klavertje 4 de ondergebracht wordt bij het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo (gesplitst naar Werklandschap en Kennislandschap). Villa Flora is als BV met een gewijzigde aandeelhouderssamenstelling en verhouding ondergebracht in de BV Vastgoed Campus Greenport Venlo. Met deze herschikking en herziening van de grond-, - en vastgoedexploitatie is het risico aanmerkelijk afgenomen. Qua risicoprofiel betekent de vervlechting dat op basis van voorzichtigere en meer realistische uitgangspunten de (grond)exploitatie van het nieuwe ontwikkelbedrijf is opgesteld. Tegen deze achtergrond kan worden gesteld dat er sprake is van een substantiële verlaging van het risicoprofiel voor het nieuwe Ontwikkelbedrijf. Doordat verliezen en winsten van de oude entiteiten in de vervlechting 'genomen' zijn, geldt voor het nieuwe ontwikkelbedrijf dat deze start met een budgettair neutrale (grond)exploitatie. <u>Gevolg:</u> De grondexploitatie van het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo en de vastgoedexploitatie van BV Vastgoed Campus Greenport Venlo hebben risico's in zich voor wat betreft de te behalen resultaten. Beheersmaatregelen: Als maximaal risico op de inbreng van eigen vermogen in het Ontwikkelbedrijf BV en in de BV Vastgoed Campus geldt een bedrag van € 4,2 miljoen. Dit bedrag is gerelateerd aan risicoanalyses die zijn uitgevoerd op de exploitaties van Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo en Campus Vastgoed Greenport Venlo. - Ontwikkelbedrijf: 27,64% aandeelhouder * € 12,8 miljoen (negatieve bandbreedte) = € 3,55 miljoen - Campus Vastgoed: 24% aandeelhouder * € 2,6 miljoen (negatieve bandbreedte) = € 0,65 miljoen Naast deze negatieve bandbreedte is er ook sprake van een positieve bandbreedte die de kansen laat zien binnen de nieuwe entiteiten: Ontwikkelbedrijf € 17,6 miljoen Campus Vastgoed € 0,3 miljoen Periodiek wordt de gemeente Venlo geïnformeerd over de stand van zaken rondom de exploitaties. Jaarlijks wordt aan de hand van een eventuele herziening van de risico-simulatie onze risico-paragraaf geactualiseerd.
33.	Onderwijsachterstandenbeleid Kans: 0-10% Risicostrategie: Overdragen Verwachte impact: Laag Benodigde weerstandscapaciteit: € 200.000	Als gevolg van de ramingsbijstelling waartoe is besloten bij de OCW-begroting 2016 krijgen gemeenten ingaande 2018 ± 11 procent minder t.b.v. het te voeren lokale onderwijsachterstandenbeleid. (OAB) De rijksmiddelen voor OAB worden in Venlo ingezet t.b.v. schakelklassen en Voor- en Vroegschoolse Educatie. (VVE). <u>Gevolg:</u> De rijksbezuiniging wordt volledig doorzet naar de betreffende doelgroep. De hieruit voortvloeiende effecten kunnen vooralsnog niet worden ingeschat. Beheersmaatregelen: Instellingen zijn schriftelijk geïnformeerd over de verlaging van de rijksuitkering met ± 11% lager in 2018. In de resterende periode tot 1 januari 2018 (± 7 maanden) dienen instellingen passende maatregelen te treffen.

Bijlage VIII Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Bedragen x € 1.000

Taakveld	2018		2019		2020		2021	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
0.1 Bestuur	2.664	5.956	2.664	5.963	2.664	5.962	2.664	5.954
0.10 Mutaties reserves	51.647	45.639	3.842	5.393	2.973	5.277	2.331	4.625
0.2 Burgerzaken	3.206	3.533	1.789	2.352	1.789	2.008	1.789	2.124
0.4 Overhead	588	36.143	538	35.529	538	35.539	538	35.215
0.5 Treasury	4.056	1.806	4.054	1.526	3.958	140	4.053	345
0.61 OZB woningen	17.535	630	17.535	623	17.535	622	17.535	622
0.62 OZB niet-woningen	17.418	523	17.418	523	17.418	523	17.418	523
0.63 Parkeerbelasting	6.007		6.007		6.007		6.007	
0.64 Belastingen overig	1.090	199	1.090	199	1.090	199	1.090	199
0.7 Alg. uitk. en ov. uitk. gem. fonds	218.333		219.115		218.515		217.581	
0.8 Overige baten en lasten	11	3.021	11	3.494	11	4.954	11	4.991
1.1 Crisisbeheersing en brandweer		6.768		6.683		6.608		6.608
1.2 Openbare orde en veiligheid	254	2.247	254	2.246	254	2.254	254	2.249
2.1 Verkeer en vervoer	283	16.568	283	17.222	283	17.376	283	17.406
2.2 Parkeren	468	5.321	468	5.209	468	4.982	468	4.936
2.4 Econ. havens en waterwegen	324	288	317	283	317	277	317	272
3.1 Economische ontwikkeling		1.348		1.627		1.541		1.540
3.2 Fysieke bedr. infrastructuur	6.069	7.041	5.256	6.776	2.235	4.253	1.322	3.419
3.3 Bedrijvenloket en -regelingen	557	1.090	557	1.095	557	1.094	557	1.090
3.4 Economische promotie	1.341	795	1.341	795	1.341	800	1.341	800
4.2 Onderwijshuisvesting	191	9.165	190	9.375	189	10.020	238	10.019
4.3 Onderw. beleid en leerlingzaken	5.568	7.773	5.530	7.697	4.935	7.196	4.935	7.242
5.1 Sportbeleid en activering	932	2.194	932	2.194	932	2.196	932	2.196
5.2 Sportaccomodaties	2.860	6.055	2.750	5.693	2.750	5.497	2.750	5.470
5.3 Cult. presentatie-prod-part	184	7.488	184	7.478	184	7.458	184	7.432
5.4 Musea	135	1.679	385	1.999	385	1.999	385	1.964
5.5 Cultureel erfgoed		454	42	495		448		448
5.6 Media	33	1.837	33	1.836	33	1.835	33	1.835
5.7 Openb. groen en openl. recreatie	377	6.628	377	6.731	377	7.201	377	7.168
6.1 Samenkracht en burgerparticip	854	19.109	854	20.118	854	19.864	854	19.727
6.2 Wijkteams		8.687		2.365		2.365		2.365
6.3 Inkomensregelingen	45.541	54.861	45.541	54.480	45.541	54.482	45.541	54.473
6.4 Begeleide participatie	88	15.412	88	13.116	88	12.202	88	11.814
6.5 Arbeidsparticipatie	1.052	8.045	122	8.031	122	8.105	122	8.301
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO	-10	3.178	-10	3.279	-10	3.278	-10	3.278
6.71 Maatw. dienstverlening 18+	2.196	20.381	2.076	20.253	2.076	20.378	2.076	20.357
6.72 Maatw. dienstverlening 18-		13.908		13.782		13.948		14.063
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	2.016	54.741	2.016	54.163	2.016	54.175	2.016	54.174
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	771	4.801	770	4.803	770	4.803	770	4.803
7.1 Volksgezondheid	607	6.572	607	6.502	607	6.503	607	6.503
7.2 Riolering	9.232	7.020	9.070	6.858	9.002	6.790	8.987	6.774
7.3 Afval	9.765	8.834	9.857	8.755	10.460	8.737	10.456	8.608
7.4 Milieubeheer	1	1.447	1	1.388	1	995	1	751
7.5 Begraafplaatsen-crematoria	470	500	470	500	470	500	470	498
8.1 Ruimtelijke ordening		2.502		2.599		1.800		1.596
8.2 Grondexpl. niet bedr. terrein	22.535	22.873	20.020	19.918	17.513	17.382	20.571	20.539
8.3 Wonen en bouwen	4.944	7.130	4.941	7.437	4.940	7.618	4.940	7.563
Totaal	442.190	442.190	389.384	389.384	382.186	382.186	382.878	382.878

Bijlage IX Financiële positie

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenaamde jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Onder arbeidsrechtelijke verplichtingen worden verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig dan wel voormalig personeel. Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) schrijft voor dat jaarlijkse arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume via de exploitatie moeten lopen. Als de verplichtingen niet van een vergelijkbaar volume zijn, dan moet hiervoor een voorziening worden getroffen. Toepassing van deze voorschriften leidt tot de volgende situatie:

WW-conforme uitkeringen en bovenwettelijke WW-uitkeringen

Voor nog lopende verplichtingen is meerjarig een bedrag van € 250.000 gebudgetteerd. De gemeente Venlo is eigen risicodragers met betrekking tot de WW-uitkeringen en verplichte bovenwettelijke WW-uitkeringen voor voormalig werknemers. Voor voormalig werknemers die recht hebben op een WW uitkering ontvangt de Gemeente een nota van het UWV.

Uitkeringen oud wethouders

Voor thans lopende verplichtingen is meerjarig een bedrag van € 291.000 gebudgetteerd. Het budget is ter dekking van aanspraken op een loondervingsuitkering ingevolge de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) en wachtgelden.

Toekomstige Pensioenaanspraken wethouders

De verplichtingen inzake pensioenen van wethouders zijn ondergebracht in de voorziening Pensioenkosten Wethouders. De voorziening kent per 1 januari 2017 een omvang van € 4.267.173. Ingevolge artikel 44 van het BBV dient de gemeente een voorziening te treffen voor toekomstige pensioenverplichtingen van de wethouders (pensioenvoorziening bij het ABP is (thans) nog niet mogelijk). De hoogte is afhankelijk van jaarlijkse uitkomst van de actuariële berekening.

De voeding vindt plaats op basis van:

- Eventuele waardeoverdracht van elders opgebouwde pensioenaanspraken door wethouders.
- Benodigde (bij)storting op basis van actuariële berekening.
- Ingehouden pensioenpremie (=Appa premie) op de bezoldiging van de wethouders.

Voormalig personeel brandweer; FLO

Voor lopende verplichtingen is meerjarig een bedrag van € 392.697 gebudgetteerd ten behoeve van FLO verplichtingen van gelijke omvang.

Functioneel leeftijdsontslag geldt voor ambtenaren in fysiek zware beroepen, zoals de brandweer. Het FLO leeftijdsontslag is een speciale regeling waarbij functioneel leeftijdsontslag kan worden verleend. Deze regeling houdt in dat de ambtenaar wordt ontslagen bij het bereiken van een bepaalde leeftijd. Na het verlenen van FLO-ontslag ontvangt de ambtenaar een zogeheten FLO uitkering om zijn inkomen tot zijn pensioengerechtigde leeftijd aan te vullen. Bij de overgang van de Brandweer naar de Veiligheidsregio in 2011 is besloten dat Gemeente Venlo verantwoordelijk blijft voor kosten Functioneel Leeftijdsontslag (FLO) en de loopbaanbeleid van het Brandweerpersoneel district Venlo.

Geprognosticeerde balans

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 stelt het BBV een geprognosticeerde balans verplicht voor het begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren uit de meerjarenraming. Hiermee wordt inzicht verschaft in de ontwikkeling van de investeringen, de reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte.

Bedragen x € 1.000

Verkorte balans ultimo jaar						
Activa	R2016	B2017	B2018	B2019	B2020	B2021
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	25.850	25.260	24.231	23.202	22.173	21.144
Materiële vaste activa	299.823	324.828	338.342	344.111	344.622	346.142
Financiële vaste activa	82.695	60.720	60.722	58.787	59.782	59.560
Totaal vaste activa	408.368	410.808	423.295	426.100	426.577	426.846
Vlottende activa						
Onderhanden werk grondbedrijf	13.695	12.531	8.650	8.700	6.684	4.393
Overige vlottende activa	43.674	43.674	43.674	43.674	43.674	43.674
Financiële vlottende activa	39.526	6.918	427	714	1.327	405
Totaal vlottende activa	96.895	63.123	52.751	53.088	51.685	48.472
	505.263	473.931	476.046	479.188	478.262	475.318

Bedragen x € 1.000

Verkorte balans ultimo jaar						
Passiva	R2016	B2017	B2018	B2019	B2020	B2021
Vaste passiva						
Eigen vermogen	68.753	45.537	39.529	41.080	43.385	45.679
Voorzieningen	32.622	19.246	18.264	13.750	13.438	12.144
Vaste schulden > 1 jaar	324.164	314.572	270.680	274.760	279.815	287.844
Totaal vaste passiva	425.539	379.355	328.473	329.590	336.638	345.667
Vlottende passiva						
Overige vlottende passiva	70.850	70.850	70.850	70.850	70.850	70.850
Financiële vlottende passiva	8.874	23.336	76.333	78.358	70.384	58.411
Totaal vlottende passiva	79.724	94.186	147.183	149.208	141.234	129.261
	505.263	473.541	475.656	478.798	477.872	474.928

EMU-saldo

De Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof)

De Europese eisen en afspraken over reductie van het begrotingstekort en de staatsschuld vormen de basis van de Wet Hof. De middellange termijn doelstelling voor het EMU-saldo is het op termijn verkrijgen van begrotingsevenwicht in stappen van 0,5 procent bbp per jaar. Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de collectieve sector op transactiebasis. Omdat ook gemeenten, provincies en waterschappen bijdragen aan het begrotingstekort van de collectieve sector, bepaalt het wetsvoorstel dat niet alleen het Rijk maar ook de decentrale overheden zich moeten houden aan de doelstellingen uit het aangescherpte Stabieleits- en Groeipact.

In het financieel akkoord dat VNG, IPO en UvW in januari 2013 met het Rijk hebben gesloten, is vooruitlopend op het inwerking treden van de wet houdbare overheidsfinanciën (wet Hof) een afspraak gemaakt over de normering van het EMU-saldo van de decentrale overheden gezamenlijk voor de duur van deze kabinetsperiode.

Realisatiecijfers van het CBS laten zien dat in 2013 en 2014 de decentrale overheden de ambitie voor het EMU-saldo hebben gerealiseerd. Voor de jaren 2015, 2016 en 2017 wordt, op basis van ramingen van het Centraal Planbureau, verwacht dat de decentrale overheden binnen de afgesproken norm blijven van het financieel akkoord.

Ontwikkeling EMU-saldo decentrale overheden (in % BBP)					
	2013	2014	2015	2016	2017
Ambitie	-0,5	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2
Tekortnorm	-0,5	-0,5	-0,5	-0,4*	-0,3*

Conform afspraak is op 14 september 2015 bestuurlijk overleg gevoerd over het plafond voor het EMU-tekort voor de gezamenlijke decentrale overheden in 2016 en 2017. Hierin is afgesproken dat:

- de EMU tekortruimte voor de decentrale overheden in 2016 -/- 0,4% BBP bedraagt;
- de decentrale overheden hun investeringen gewoon door kunnen laten gaan en dat er in deze kabinetsperiode tot en met 2017 geen sancties zullen worden opgelegd bij overschrijding;
- de EMU-tekortruimte voor 2016 niet nader wordt verdeeld over gemeenten, provincies en waterschappen en dat er geen formeel vastgestelde referentiewaarden op het niveau van individuele gemeenten, provincies en waterschappen zijn;

- een jaar na het bestuurlijk overleg de nieuwe EMU-tekortruimte wordt bekeken op basis van een nieuwe tranche realisatiecijfers.

Wat betekent de Wet Hof voor Venlo

Tot dusver zijn heeft de Wet Hof voor Venlo geen gevolgen gehad, omdat de ontwikkeling van de EMU-saldi op macro-niveau niet leiden tot overschrijdingen.

Onderstaande tabel geeft de EMU-saldi voor de jaren 2017-2021 weer op basis van de begrotingscijfers. Jaarlijks worden deze cijfers aan het CBS aangeleverd. In 2017, 2018 en 2019 is een EMU-tekort begroot, vanaf 2020 is er sprake van een overschot. Dit wordt met name veroorzaakt door het geprognosticeerde tekort in 2017 en doordat er in de jaren 2017-2019 extra uitgaven in verband met restantkredieten worden geraamd.

Van exploitatiesaldo lokale overheid naar EMU-saldo		Begroting 2017 na wijz	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-23.216	-6.008	1.551	2.305	2.294
+	2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	14.341	15.610	17.062	17.123	16.874
3	Bruto dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	6.944	8.466	8.483	9.086	8.385
+	4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	41.609	35.447	30.989	16.737	17.000
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	2.405	5.353	2.425	4.000	0
+	6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	13.810	8.728	9.166	5.447	6.656
+	8 Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	15.536	16.596	13.222	10.639	12.624
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	15.642	9.448	12.997	9.398	9.678
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0	0	0
-	11 Boekwinst bij verkoop van effecten	0	0	0	0	0
=	Berekend EMU-saldo gemeente Venlo	-55.051	-13.606	-10.409	11.571	6.843

* Begroting 2017-2021 inclusief prognose 2017